

**HELLENIC REPUBLIC
MINISTRY OF RURAL DEVELOPMENT
AND FOOD
ANNUAL REPORT 2017
MANCP 2015-2019
GREECE**

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ ΠΟΕΣΕ 2017
ΣΕ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ
ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ
ΕΛΕΓΧΩΝ
(ΠΟΕΣΕ) 2015-2019**

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2018

Π Ε Ρ Ι Λ Η Ψ Η

• ΤΟΜΕΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Κατά το έτος 2017, παρατηρήθηκε μείωση του αριθμού των ελέγχων σε όλους τους υποτομείς ως αποτέλεσμα μείωσης ανθρώπινων πόρων. Ωστόσο, γίνεται προσπάθεια για ορθολογική διαχείριση των πόρων με αναλογική κάλυψη επιχειρήσεων σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διακίνησης των τροφίμων.

Το ποσοστό συμμόρφωσης των επιχειρήσεων τροφίμων χωρίς σοβαρές διαφοροποιήσεις ανέρχεται σε 95,2%. Οι παραβάσεις αφορούν κυρίως ζητήματα γενικής υγιεινής που σχετίζονται με αποκλίσεις στις λειτουργικές διαδικασίες και σε θέματα εφαρμογής συστημάτων αυτοελέγχου. Επίσης, παραμένει χαμηλό το ποσοστό των μη συμμορφώσεων σε σχέση με τον όγκο των φορτίων κατά την εισαγωγή.

Ο εργαστηριακός έλεγχος βιολογικών και χημικών παραγόντων κινδύνου καθώς και παραμέτρων ποιότητας ανέδειξε ποσοστά μη συμμόρφωσης σε αντίστοιχα επίπεδα σε σχέση με το 2016, με συνολική μη συμμόρφωση 8,0% (έναντι 7,2% το 2016). Στα διερευνητικά προγράμματα, που διενεργήθηκαν για την αξιολόγηση χημικών παραγόντων κινδύνου στα τρόφιμα που διακινούνται στην ελληνική αγορά, δεν ανιχνεύθηκαν ουσίες σε επίπεδα που να χρήζουν περαιτέρω αξιολόγησης.

Συνεχίζεται η προσπάθεια ώστε ο επίσημος έλεγχος στον τομέα των τροφίμων να υποστηρίζεται από:

- Την ανάδειξη και υποστήριξη προτεραιοτήτων κατά την κατάρτιση και την οργάνωση προγραμμάτων των επισήμων ελέγχων με βάση την ανάλυση-αξιολόγηση επικινδυνότητας
- Την ενίσχυση των συνεργατικών δράσεων των Αρμοδίων Αρχών με οριζόντια και κάθετη επικοινωνία μέσα από προγραμματισμένες συσκέψεις και ομάδες εργασίας
- Την ανάληψη πρόσθετων επιχειρησιακών δράσεων με εντοπισμό σε θέματα νοθείας, απάτης και παραπλάνησης του καταναλωτή

Ωστόσο προβλήματα τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστούν είναι:

- Η σημαντική μείωση του προσωπικού που εμπλέκεται στον επίσημο έλεγχο ή η άνιση κατανομή του
- Η εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων για την κάλυψη του κόστους των επισήμων ελέγχων
- Η εφαρμογή των διαδικασιών audit δεν έχουν επεκταθεί προς τις υπηρεσίες στις οποίες έχει γίνει μεταβίβαση αρμοδιοτήτων επισήμου ελέγχου
- Η ενίσχυση του συστήματος εποπτείας και συντονισμού των υπηρεσιών.

- **Βιολογικά Προϊόντα Φυτικής και Ζωικής Προέλευσης**

Ο ΕΛΓΟ-«ΔΗΜΗΤΡΑ» ως Αρμόδια Αρχή Επίβλεψης του συστήματος ελέγχου για τα βιολογικά προϊόντα πραγματοποίησε τόσο διοικητικούς όσο και επιτόπιους ελέγχους σε Οργανισμούς Ελέγχου και Πιστοποίησης καθώς και σε ενταγμένες επιχειρήσεις.

Όσον αφορά στην αποτελεσματικότητα των ελέγχων, έχουν διαπιστωθεί από τους Οργανισμούς ελέγχου και πιστοποίησης, παρατυπίες ή παραβάσεις σε ποσοστό μόλις 1,1 % επί του συνόλου των επιχειρηματιών (παραγωγοί φυτικών ή ζωικών προϊόντων, υδατοκαλλιέργειας, μεταποιητές, εισαγωγείς, εξαγωγείς ή άλλοι επιχειρηματίες). Οι παρατυπίες αφορούσαν κυρίως στην ανίχνευση υπολειμμάτων μη επιτρεπόμενων ουσιών που δεν είναι σύμφωνες με τους Καν. (ΕΚ) 834/2007 & Καν. (ΕΚ) 889/2008 καθώς επίσης και χρήση συμβατικών ζωοτροφών στο σιτηρέσιο των ζώων, με αποτέλεσμα τη μη χορήγηση πιστοποιητικού συμμόρφωσης. Επομένως το σύστημα ελέγχου κρίνεται ότι λειτουργεί ικανοποιητικά και επίσης κρίνεται ότι οι έλεγχοι και τα προληπτικά μέτρα αποδίδουν.

Οι επιχειρηματίες ενημερώνονται από τη Δ/νση Συστημάτων Ποιότητας Βιολογικής Παραγωγής και γεωγραφικών Ενδείξεων για την ισχύουσα Ενωσιακή και Εθνική νομοθεσία που διέπει τον τομέα των βιολογικών προϊόντων από την ιστοσελίδα της Υπηρεσίας στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ καθώς και με αλληλογραφία.

- **ΠΟΠ-ΠΓΕ-ΕΠΙΠ**

Σύμφωνα με το σύστημα ελέγχου για τα προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ, κάθε ενδιαφερόμενος εν δυνάμει χρήστης των καταχωρισμένων ενδείξεων ΠΟΠ-ΠΓΕ οφείλει να υποβάλει αίτηση και να πιστοποιηθεί από την αρμόδια αρχή ελέγχου, τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ (πρώην ΟΠΕΓΕΠ), πριν θέσει στην αγορά προϊόν με ΠΟΠ ή ΠΓΕ.

Συνοπτικά εντός του 2017 πραγματοποιήθηκαν συνολικά

-2085 διοικητικοί έλεγχοι (στο σύνολο των αιτήσεων, οι οποίες αντιστοιχούν σε 1246 επιχειρήσεις,

- 304 επιτόπιοι έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παραγωγής προϊόντων ΠΟΠ - ΠΓΕ που αντιστοιχούν σε 532 αιτήσεις και

-40 επιτόπιοι έλεγχοι σε σημεία χονδρικής και λιανικής πώλησης.

Συνολικά, το έτος 2017 είχαν πιστοποίηση σε ισχύ 1045 επιχειρήσεις για 1668 προϊόντα που φέρουν ενδείξεις ΠΟΠ/ΠΓΕ, ενώ απορρίφθηκαν και τέθηκαν στο αρχείο 229 αιτήσεις που αφορούσαν 174 επιχειρήσεις.

- **ΤΟΜΕΑΣ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ**

Κατά το 2017 πραγματοποιήθηκαν από τους επόπτες κυκλοφορίας ζωοτροφών των Δ/νσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής επιθεωρήσεις σε 934 επιχειρήσεις ζωοτροφών (παρασκευαστές ζωοτροφών, ενδιάμεσοι ζωοτροφών και κτηνοτροφικές μονάδες που διαθέτουν παρασκευαστήριο).

Οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν αφορούσαν στην επισήμανση των προϊόντων (απουσία ή ελλιπής επισήμανση, αποκλίσεις από τα επιτρεπόμενα όρια ανοχής της κείμενης νομοθεσίας) και στην παρουσία (ή μη) και σε ποια επίπεδα των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών, συστατικών ζωικής προέλευσης, διοξινών, βαρέων μετάλλων, πρόσθετων υλών, αφλατοξίνης B1.

Οι διαπιστωθείσες παραβάσεις ως προς την παρουσία ή την πληρότητα της επισήμανσης ανέρχονται σε 4% των περιπτώσεων που εξετάστηκαν. Οι διαπιστωθείσες παραβάσεις επί του συνόλου των δειγμάτων που εξετάστηκαν ανέρχονται στο 10,8%.

Σχετικά με τους υπόλοιπους ελέγχους, διαπιστώθηκε ότι αν και υπήρχαν παραβάσεις ως προς την ασφάλεια των ζωοτροφών, αυτές αφορούσαν μικρές ποσότητες και σε τοπικό επίπεδο και δεν τέθηκε σε κίνδυνο η ασφάλεια της τροφικής αλυσίδας.

Σχετικά με την εκπαίδευση, διοργανώθηκαν σεμινάρια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όπου συμμετείχαν 3 υπάλληλοι της Δ/νσης Διατροφής Ζώων, Ζωοτροφών και Βοσκοτόπων και 7 επόπτες κυκλοφορίας ζωοτροφών των Δ/σεων Αγρ. Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων.

Τέλος, σε εφαρμογή της υπ. αριθμ. 1156/82215/18-7-2016 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ αρ. 2440/8-8-2016, τ. Β΄) πραγματοποιήθηκαν 4 επιτόπιοι και 5 διοικητικοί έλεγχοι επαλήθευσης.

• ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΖΩΩΝ

Συνολικά για τον τομέα υγείας και προστασίας των ζώων, η συχνότητα και η αποτελεσματικότητα των επίσημων ελέγχων για το έτος 2017 δεν εμφάνισε σημαντικές διαφοροποιήσεις και ποσοτικές αποκλίσεις συγκριτικά με το προηγούμενο έτος σε επιμέρους τομείς και πεδία δράσεων. Στις περιπτώσεις που παρατηρήθηκαν μειώσεις στον αριθμό των επίσημων ελέγχων υπήρξε άμεση συσχέτιση με την έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού και τους περιορισμένους οικονομικούς πόρους.

Ειδικότερα, στα προγράμματα ελέγχου των ζωονοσογόνων σαλμονελλών της συστηματικής πτηνοτροφίας υπήρξε συμμόρφωση με τις απαιτήσεις και τους κοινοτικούς στόχους που ετέθησαν για το 2017. Απόκλιση και μη επίτευξη του κοινοτικού στόχου (<1%) για τον επιπολασμό καθορισμένων οροτύπων παρατηρήθηκε μόνο στα αποτελέσματα του προγράμματος ελέγχου της σαλμονέλλωσης στα σμήνη ορνίθων αναπαραγωγής (1,8%).

Ο τομέας εφαρμογής και διαχείρισης των λοιπών ζωοανθρωπονόσων (προγράμματα εκρίζωσης της Φυματίωσης των Βοοειδών, ελέγχου και εκρίζωσης της Βρουκέλλωσης των αιγών και προβάτων και εκρίζωσης της Βρουκέλλωσης των Βοοειδών), εξακολούθησε και το 2017 να παρουσιάζει σημαντικές καθυστερήσεις στην επίτευξη των στόχων του, εξαιτίας ελλείψεων μόνιμου και εποχικού προσωπικού, διαρθρωτικών και οικονομικών προβλημάτων αντίστοιχα. Δεν παρουσιάστηκαν το 2017 αξιοσημείωτες μεταβολές στον αριθμό των εκμεταλλεύσεων και των ζώων που εξετάστηκαν για τα νοσήματα της Βρουκέλλωσης και της Φυματίωσης σε σύγκριση με το 2016.

Στους τομείς των προγραμμάτων παθητικής και ενεργητικής επιτήρησης της λύσσας παρουσιάστηκαν βελτιώσεις το 2017 με σημαντική ποσοστιαία σε σχέση με το 2016

αύξηση του αριθμού των εξετάσεων των νεκρών ζώων, ενώ τα συλλεχθέντα δείγματα των κόκκινων αλεπούδων (ενεργητική επιτήρηση - αξιολόγηση εμβολιακού προγράμματος) αν και ήταν ελαφρώς αυξημένα συγκριτικά με το 2016, υπολείπονταν του στόχου που είχε τεθεί στο πρόγραμμα.

Κατά την διάρκεια του έτους 2017, συνεχίστηκαν στη χώρα μας οι δράσεις και στα υπόλοιπα προγράμματα επίσημων ελέγχων των κυριότερων λοιμωδών νοσημάτων των ζώων: 1. Τρομώδης νόσος των αιγών και προβάτων (scrapie). 2. Σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών. 3. Λύσσα των άγριων και κατοικιδίων ζώων. 4. Καταρροϊκός πυρετός του προβάτου. 5. Αφθώδης Πυρετός των βοοειδών, μικρών μηρυκαστικών και χοίρων. 6. Κλασική πανώλη των χοίρων. 7. Φυσαλιδώδης νόσος των χοίρων. 8. Ενζωτική Λεύκωση των βοοειδών. 9. Πυρετός του Δυτικού Νείλου. 10. Ευλογιά του προβάτου. 11. Οζώδη Δερματίτιδα των βοοειδών. 12. Γρίπη των πτηνών. 13. Ψευδοπανώλη των πτηνών. 14. Ασθένειες ζώων υδατοκαλλιέργειας και 15. Ασθένειες μελισσών και γόνου. Σημαντική προσθήκη για τη χώρα μας υπήρξε από το 2015, το πρόγραμμα ελέγχου, επιτήρησης και εκρίζωσης της οζώδους δερματίτιδας των βοοειδών μετά την εμφάνιση εστιών στις Βαλκανικές Χώρες. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος αναπτύχθηκε βελτιώθηκε και συνεχώς επικαιροποιείται η ψηφιακή καταχώρηση των βοοειδών που εμβολιάστηκαν κατά της οζώδους δερματίτιδας σε ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα του Υπουργείου.

Σημειώνεται ή σημαντική σε σχέση με το προηγούμενο έτος (2016/N= 32) αύξηση του αριθμού των επίσημων ελέγχων και εξετάσεων που διενεργήθηκαν το 2017 για την επιδημιολογική επιτήρηση της Ευλογιάς του Προβάτου (N=2203), της Φυσαλιδώδους Νόσου των Χοίρων (N=628), και της Οζώδους Δερματίτιδας των Βοοειδών στο μέρος των κλινικών εξετάσεων (N=3454 / πρόγραμμα 4 εξωτικών νοσημάτων) αντίστοιχα. Αναφορικά με το Πυρετό του Δυτικού Νείλου, το καταρροϊκό πυρετό του προβάτου και τον Αφθώδη Πυρετό των Βοοειδών (ορολογικός έλεγχος) η συχνότητα των ελέγχων αυξήθηκε σημαντικά σε σχέση με το 2016. Χωρίς σημαντικές αποκλίσεις σε σχέση με το 2016, παρατηρήθηκαν στον αριθμό των εξετάσεων που διενεργήθηκαν για τη τρομώδη νόσο των αιγών και προβάτων, τη σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών, τη κλασική πανώλη των χοίρων, τη γρίπη και τη ψευδοπανώλη των πτηνών.

Σε σχέση με το 2016 δεν παρατηρήθηκαν αποκλίσεις στο συνολικό αριθμό των ελεγχθέντων φορτίων ζώντων ζώων και τροφίμων ζωϊκής προέλευσης κατά τις εισαγωγές, τη διαμετακόμηση και τον εφοδιασμό των πλοίων. Ο αριθμός των θετικών δειγμάτων παρέμεινε σταθερός, ενώ μειώθηκε ο αριθμός των δειγματοληψιών και των απορρίψεων στα φορτία που πραγματοποιήθηκε επίσημος έλεγχος.

Επιπρόσθετα, τηρήθηκαν και το 2017 οι βασικές προτεραιότητες στο πλαίσιο επίτευξης των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων των προγραμμάτων, διορθώθηκαν οι μη συμμορφώσεις σε βασικούς εφαρμοστικούς τομείς των επίσημων ελέγχων υγείας και προστασίας των ζώων και διενεργήθηκαν στοχευμένα Εθνικά και Ευρωπαϊκά προγράμματα εκπαίδευσης με τους αρμόδιους φορείς, τους υπεύθυνους συντονισμού, διαχείρισης και εφαρμογής προγραμμάτων και με τη συμμετοχή Κοινοτικών Εμπειρογνομώνων.

Στο πλαίσιο της κεντρικής εποπτείας και παρακολούθησης αξιολογήθηκαν με τη βοήθεια ειδικών επιτροπών και ομάδων εργασίας, τα αποτελέσματα ροής των επίσημων ελέγχων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τις απαιτήσεις της Ενωσιακής και Εθνικής Νομοθεσίας.

Οι παραπάνω ενέργειες σε συνδυασμό με τις εκδόσεις νέων Υπουργικών Αποφάσεων, εφαρμοστικών εγκυκλίων, αναθεωρημένων εγχειριδίων και συναφών συστάσεων σε επίπεδο Κεντρικής Αρμόδιας Αρχής, συνέβαλλαν στην ομαλή λειτουργία των συστημάτων επίσημου ελέγχου στους τομείς υγείας και προστασίας των ζώων για το 2017, στον έλεγχο των ποιοτικών και ποσοτικών αποκλίσεων σε βασικούς μετρήσιμους δείκτες των επίσημων προγραμμάτων και δράσεων καθώς και στην άμεση ενεργοποίηση των κατάλληλων ενεργειών για τη διόρθωση των μη συμμορφώσεων.

• ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Τα αποτελέσματα του επίσημου προγράμματος για τον έλεγχο των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 68 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, παρουσιάζονται στην Έκθεση που έχει στείλει η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής στην αρμόδια υπηρεσία της Ε.Ε. και αναρτάται στην ιστοσελίδα:

<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/elenxoifitoprostatetytikonmenu/524-programa-elegxon/2088-etisio-pro-elegxou>

Στην έκθεση παρουσιάζεται και η σύγκριση των αποτελεσμάτων σε σχέση με τα αντίστοιχα αποτελέσματα των ελέγχων του έτους 2016.

Στο πλαίσιο του φυτοϋγεινομικού ελέγχου, κατά τους επίσημους ελέγχους που διενεργήθηκαν στα σημεία εισόδου της χώρας πραγματοποιήθηκαν 39 απορρίψεις σε αποστολές φυτών, φυτικών προϊόντων ή άλλων αντικειμένων. Διενεργήθηκαν συστηματικές επίσημες επισκοπήσεις σε επιβλαβείς οργανισμούς καραντίνας. Επιπλέον, συντάχθηκαν σχετικές εισηγήσεις για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων για τις διαπιστούμενες παραβάσεις φυτοϋγεινομικών διατάξεων κατά τη διενέργεια επίσημων ελέγχων.

Το 2017 αναλύθηκαν συνολικά 2623 δείγματα από τα εργαστήρια επίσημου ελέγχου, εκ των οποίων: 2359 δείγματα ήταν φρούτα, λαχανικά και ξηροί καρποί, 62 δείγματα ήταν σιτηρά, 156 δείγματα ήταν μεταποιημένα προϊόντα (χυμοί, λάδια κ.α.), 32 δείγματα ήταν ζωικής προέλευσης και 14 δείγματα ήταν παιδικές τροφές.

Από τα 2623 δείγματα που αναλύθηκαν, 1307 δείγματα (49,83%) δεν είχαν καθόλου ανιχνεύσιμα υπολείμματα, 1160 δείγματα (44,22%) είχαν υπολείμματα κάτω από τα MRL, 156 δείγματα (5,95%) είχαν υπολείμματα πάνω από τα MRL (αριθμητική υπέρβαση) ενώ

μη συμμορφούμενα δείγματα ήταν 90 (3,43%) (υπέρβαση λαμβάνοντας υπόψη την αβεβαιότητα).

Αναλυτικότερα στοιχεία των αποτελεσμάτων περιλαμβάνονται στη σχετική έκθεση που αποστέλλει η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής στην EFSA όπως προβλέπεται από τον Κανονισμό (ΕΚ) 396/2005 η οποία αναρτάται και στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ:

(<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/fytoprostasiamenu/ypoleimatafyto> ή

<http://www.minagric.gr/index.php/en/citizen-menu/foodsafety-menu>).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
Συντομογραφίες	
A. ΤΟΜΕΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	9
A1. Τρόφιμα ζωικής προέλευσης	9
A2. Υγιεινή τροφίμων	56
A3. Προϊόντα βιολογικής γεωργίας	86
A4. Προϊόντα ΠΟΠ & ΠΓΕ	90
B. ΤΟΜΕΑΣ ΖΩΙΚΩΝ ΥΠΟΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	94
Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ	100
Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	105
Δ1. Εισαγωγές ζώντων ζώων & προϊόντων ζωικής προέλευσης	105
Δ2. Ασθένειες ζώων & ζωνοόσοι	112
Δ3. Αναγνώριση & Καταγραφή ζώων	180
Δ4. Κτηνιατρικά φάρμακα	184
Ε. ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ	190
ΣΤ. ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	198
ΣΤ1. Έλεγχος φυτοπροστατευτικών προϊόντων	198
ΣΤ2. Έλεγχος υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων	199
ΣΤ3. Φυτοϋγειονομικός έλεγχος	203
ΣΤ4. Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί	209
Ζ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ (ΑΥΔΙΤ) ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΑΡΧΩΝ	210
Η. ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΓΚΑΙΡΗΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗΣ - RASFF	222
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
Παράρτημα 1. ΤΡΟΦΙΜΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	
Παράρτημα 2. ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ - ΠΟΠ/ΠΓΕ	
Παράρτημα 3. ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ	
Παράρτημα 4. ΖΩΟΝΟΣΟΙ	
Παράρτημα 5. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΖΩΩΝ	
Παράρτημα 6. ΦΥΤΟΫΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	

A. ΤΟΜΕΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

A1. ΤΡΟΦΙΜΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

Σε ένα γενικό πλαίσιο, το σύστημα επίσημου ελέγχου τροφίμων ζωικής προέλευσης αναπτύσσεται σε όλους τους τύπους και κατηγορίες εγκαταστάσεων που εμπίπτουν στις απαιτήσεις του Καν. 853/04 και τα παραγόμενα προϊόντα αυτών.

Ειδικότερα, η έκδοση της ΚΥΑ αρ. 1288/ΦΕΚ Β' 1763/22-5-2017 για την τροποποίηση της ΚΥΑ 15523/30-8-2006 και του Ν. 4472/2017 για την τροποποίηση του Π.Δ. 79/2007, οριοθέτησαν τις αρμοδιότητες που αφορούν την ευθύνη της οργάνωσης, συντονισμού και εποπτείας των επίσημων ελέγχων στον τομέα των τροφίμων, με αποτέλεσμα την άρση επικαλύψεων σε επίπεδο Κεντρικών Αρμόδιων Αρχών. Επιπλέον με την εφαρμογή του Ν. 4442/2016 πρόκυψε απλούστερη των διαδικασιών έναρξης δραστηριότητας και κατ' επέκταση διαφοροποιήσεις όσον αφορά τη διαδικασία έγκρισης των εγκαταστάσεων παραγωγής τροφίμων ζωικής προέλευσης.

Ο έλεγχος υποστηρίζεται από 9 Περιφερειακές Δ/νσεις ΕΦΕΤ και τις αρμόδιες αρχές (ΑΑ) των 13 Περιφερειών της χώρας (σύμφωνα με τον Ν.3852/2010 ΦΕΚ 87 Α') καθώς και από 10 συνοριακούς σταθμούς υγειονομικού κτηνιατρικού ελέγχου (ΣΥΚΕ) όπως καθορίζονται με το Π.Δ. 1/2010 (ΦΕΚ 3Α').

Ο επίσημος έλεγχος συνεχίζει να οργανώνεται με γνώμονα την υποστήριξη των στρατηγικών στόχων του ΠΟΕΣΕ, υποστηρίζοντας τις προτεραιότητες αυτού. Βασικά ζητήματα που επιζητούν επίλυση στον τομέα αυτό είναι:

- Η έλλειψη προσωπικού και πόρων αναδεικνύεται σε κυρίαρχο πρόβλημα στον τομέα ελέγχου των τροφίμων, που αναπόφευκτα επηρεάζει την εφαρμογή των δράσεων και προγραμμάτων που προκρίνονται.
- Η εφαρμογή συστήματος εποπτείας και συντονισμού των υπηρεσιών και των διαδικασιών audit συνεχίζουν να υπολείπονται παρότι καταδεικνύεται η ανάγκη για επέκταση και ενίσχυσή τους.

Η επιδίωξη των Κεντρικών Αρμόδιων Αρχών (ΚΑΑ) και στο διάστημα αυτό επικεντρώθηκε στην αναβάθμιση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας και απόδοσης των ελέγχων ώστε να ικανοποιούνται τα κριτήρια του Καν.882/2004/ΕΚ.

1.1. Επίσημοι έλεγχοι επιχειρήσεων τροφίμων και εργαστηριακοί έλεγχοι

Α) Κατά το διάστημα του έτους 2017 διενεργήθηκαν **1768** έλεγχοι σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις παραγωγής και αποθήκευσης προϊόντων ζωικής προέλευσης.

Οι έλεγχοι αφορούν:

- Εγκαταστάσεις τεμαχισμού κρέατος, παραγωγής παρασκευασμάτων και προϊόντων με βάση το κρέας.

Πραγματοποιήθηκαν 754 έλεγχοι σε σύνολο 1147 εγκεκριμένων εγκαταστάσεων.

Ετήσια συχνότητα επιθεώρησης 0,66.

- Παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων.

Πραγματοποιήθηκαν 525 έλεγχοι σε σύνολο 902 εγκεκριμένων εγκαταστάσεων .

Ετήσια συχνότητα επιθεώρησης 0,58.

- Επεξεργασίας αλιευμάτων.

Πραγματοποιήθηκαν 125 έλεγχοι σε σύνολο 175 εγκεκριμένων εγκαταστάσεων.

Ετήσια συχνότητα επιθεώρησης 0,71.

- Παραγωγής προϊόντων αυγών.

Πραγματοποιήθηκαν 24 έλεγχοι σε 11 εγκαταστάσεις.

Ετήσια συχνότητα επιθεώρησης 2,27.

- Ψυκτικές αποθήκες.

Πραγματοποιήθηκαν 224 έλεγχοι σε 645 εγκεκριμένες εγκαταστάσεις.

Ετήσια συχνότητα επιθεώρησης 0,37

Αναλυτικά αποτελέσματα των επιτόπιων ελέγχων παρέχονται στον **Πίνακα 1**.

Πίνακας 1: Επιτόπιοι έλεγχοι σε επιχειρήσεις τροφίμων ζωικής προέλευσης για το έτος 2017

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΕΙΔΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ				ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ							ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ			
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	Τακτικός	Μετά από καταγγελία	Αριθμός	Δειγματοληψίες	Γενική Υγιεινή (υποδομή- διαδικασίες κ.α.)	Μη εφαρμογή Συστήματος Αυτοελέγχου	Επισήμανση- Παρουσίαση	Μη Ασφαλή Τρόφιμα	Σύνθεση / Νοθεία	Άλλες	Κατάσχεση	Ποινικές κυρώσεις	Διοικητικές κυρώσεις	Αναστολή άδειας λειτουργίας	
Τεμαχισμού κρέατος / Παραγωγής παρασκευασμάτων	482	10	492	53	10	3	5	11	0	0	17	0	15	4	
Παραγωγής προϊόντων με βάση το κρέας	125	7	132	15	3	1	3	2	0	0	2	2	5	0	
Παραγωγής μαγειρεμένων φαγητών	125	5	130	8	1	2	3	0	1	0	1	1	1	0	
Μεταποίησης γάλακτος & προϊόντων με βάση το γάλα	490	35	525	48	8	4	3	5	0	5	5	3	16	4	
Παραγωγής προϊόντων αυγών	24	1	25	14	0	0	0	2	0	0	2	1	2	0	
Επεξεργασίας αλιευμάτων	121	4	125	37	0	1	1	2	0	0	3	1	3	1	
Ψυκτικών Αποθηκών	224	13	237	37	5	1	6	1	0	1	8	1	9	0	
Άλλες	98	4	102	38	8	2	3	1	0	1	3	0	4	0	
ΣΥΝΟΛΟ	1689	79	1768	250	35	14	24	24	1	7	41	9	55	9	

Ετήσια συχνότητα επιθεώρησης

Έλεγχοι ανά κατηγορία εγκαταστάσεων για το 2017

Κατά το έτος 2017 διαπιστώθηκε πτώση στον συνολικό αριθμό των ελέγχων. Επιπλέον οι ετήσιες συχνότητες επιθεώρησης εμφανίζουν πτωτική πορεία σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Η πτώση αυτή είναι εμφανής κυρίως στους τομείς του κρέατος και του γάλακτος σε συνάρτηση με τη διαχρονική παράμετρο της έλλειψης ανθρώπινων πόρων. Αντίθετα στον τομέα των ψυκτικών αποθηκών, η συχνότητα θεωρείται ικανοποιητική με βάση την κατάταξή τους σε μέσης επικινδυνότητας εγκαταστάσεις, όπως ορίζεται από τον αντίστοιχο οδηγό κατάταξης.

Β) Κατά τη διάρκεια του 2017 διενεργήθηκαν συνολικά 931 έλεγχοι σε επίπεδο εργαστηριακών αναλύσεων τροφίμων ζωικής προέλευσης, εκ των οποίων 876 στο πλαίσιο επισήμου ελέγχου και 55 στο πλαίσιο διερευνητικού προγράμματος. Τα είδη τροφίμων και οι κίνδυνοι για τους οποίους ελέγχθηκαν καθορίστηκαν με τη διαδικασία της ανάλυσης επικινδυνότητας. Συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκαν

Προγράμματα Επισήμου Ελέγχου για την ανίχνευση βιολογικών κινδύνων (*Salmonella spp.*, *Listeria monocytogenes*, *Enterobacteriaceae*, *E.coli*, ισταμίνη, παράσιτα της οικογένειας *Anisakidae*), χημικών κινδύνων (διοξινών και PCBs, φυτοπροστατευτικών ουσιών, βαρέων μετάλλων, μυκοτοξινών, πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων, προσθέτων), καθώς επίσης και προγράμματα για τον έλεγχο της ποιότητας των γαλακτοκομικών και του μελιού. Επιπλέον το 2017 υλοποιήθηκαν Προγράμματα Ελέγχου με σκοπό να διαγνωστεί η συχνότητα δόλιων πρακτικών στην εμπορία αλιευτικών προϊόντων (υποκατάσταση ειδών ιχθυηρών, καθαρό βάρος επιπαγωμένων ιχθυηρών, νωπότητα μη μεταποιημένων αλιευτικών προϊόντων). Επίσης, υλοποιήθηκε διερευνητικό πρόγραμμα με σκοπό τη συλλογή δεδομένων με στόχο την εκτίμηση της περιεκτικότητας αλατιού σε παρασκευάσματα κρέατος και προϊόντα με βάση το κρέας.

Στον Πίνακα 3 αναφέρονται τα Προγράμματα Επισήμου Ελέγχου της Ασφάλειας και Ποιότητας των Τροφίμων που υλοποιήθηκαν από τις Περιφερειακές Διευθύνσεις του ΕΦΕΤ σε συνεργασία με τις Αρμόδιες Διευθύνσεις των Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας.

Πίνακας 2: Προγράμματα Επισήμου Ελέγχου Ασφάλειας & Ποιότητας Τροφίμων

α/α	Προγράμματα Επισήμου Ελέγχου Ασφάλειας & Ποιότητας Τροφίμων
1	Έλεγχος για παρουσία <i>Salmonella spp.</i> , σε α. κιμά, παρασκευάσματα κρέατος πουλερικών και άλλων ζωικών ειδών (που προορίζονται να καταναλωθούν μαγειρεμένα) και νωπά πουλερικά, β. προϊόντα αυγών,
2	Έλεγχος για παρουσία <i>Listeria monocytogenes</i> σε καπνιστά αλιεύματα
3	Ταυτόχρονος έλεγχος για παρουσία <i>Salmonella spp.</i> και <i>Listeria monocytogenes</i> σε: α. νωπά τυριά τυρογάλακτος, συσκευασμένες φέτες τυριών & τυριά ωρίμανσης, β. συσκευασμένα παγωτά και soft παγωτά μηχανής
4	Έλεγχος για <i>Enterobacteriaceae</i> σε φρέσκο παστεριωμένο γάλα
5	Έλεγχος για <i>Escherichia coli</i> σε κιμά και παρασκευάσματα κρέατος
6	Έλεγχος για προσδιορισμό ισταμίνης σε αλιευτικά προϊόντα
7	Έλεγχος για την παρουσία παρασίτων της Οικογένειας <i>Anisakidae</i> σε ιχθύες που χρησιμοποιούνται για παρασκευή σούσι
8	Έλεγχος για την παρουσία υδροξυ-οξέων σε προϊόντα αυγών
9	Έλεγχος για την παρακολούθηση των επιπέδων των διοξινών & PCBs σε διάφορα τρόφιμα
10	Έλεγχος για την παρακολούθηση των επιπέδων βαρέων μετάλλων και άλλων στοιχείων
11	Έλεγχος για την παρακολούθηση των επιπέδων των πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων
12	Έλεγχος για την παρακολούθηση των επιπέδων των μυκοτοξινών
13	Έλεγχος παρουσίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε τρόφιμα ζωικής προέλευσης

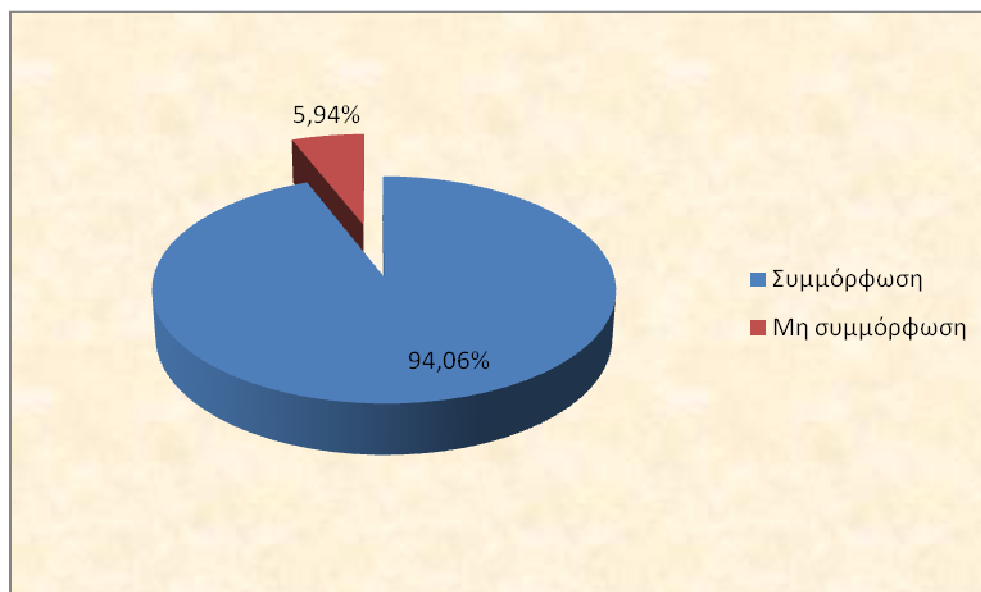
14	Έλεγχος για τις πρόσθετες ουσίες σε διάφορα είδη τροφίμων
15	Έλεγχος Ποιότητας Γαλακτοκομικών Προϊόντων
16	Έλεγχος της ποιότητας του μελιού
17	Έλεγχος για την υποκατάσταση ειδών ιχθυηρών
18	Έλεγχος καθαρού βάρους επιπαγωμένων ιχθυηρών
19	Έλεγχος νωπότητας μη μεταποιημένων αλιευτικών προϊόντων
20	Εκτίμηση περιεκτικότητας αλατιού σε παρασκευάσματα κρέατος και προϊόντα με βάση το κρέας

1.1.1. Συνολική συμμόρφωση

Α) Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία προκύπτει ότι η συμμόρφωση των επιχειρήσεων τροφίμων ζωικής προέλευσης κυμάνθηκε στο 94,06 % ,καθώς στο σύνολο των ελεγχθέντων επιχειρήσεων καταγράφηκαν 105 μη συμμορφούμενες επιχειρήσεις. Το ποσοστό συμμόρφωσης εμφανίζει μια μεταβολή της τάξης του 1% σε σχέση με το 2016.

Β) Η συνολική μη συμμόρφωση των τροφίμων ζωικής προέλευσης ως προς τους παράγοντες κινδύνου και τις παραμέτρους ποιότητας που εξετάστηκαν ανέρχεται στο 7,2%. Το ποσοστό μη συμμόρφωσης είναι αντίστοιχο εκείνων των ετών 2015 και 2016. Το 2017 μη συμμορφώσεις καταγράφηκαν κυρίως στα προγράμματα υποκατάστασης δηλωθέντος είδους ιχθυηρού, προσθέτων, ποιότητας μελιού, ποιότητας γαλακτοκομικών προϊόντων, ανίχνευσης *Salmonella spp.*, ανίχνευσης εντεροβακτηρίων, ισταμίνης και ελέγχου καθαρού βάρους επιπαγωμένων ιχθυηρών.

Συμμόρφωση επιχειρήσεων για το έτος 2017

1.1.2. Ανάλυση μη συμμόρφωσης

Στον Πίνακα 1 καταγράφονται αναλυτικά τα αποτελέσματα του επίσημου ελέγχου στις εγκαταστάσεις παραγωγής και διακίνησης τροφίμων ζωικής προέλευσης.

Από τις 105 μη συμμορφώσεις που εντοπίστηκαν στις εγκεκριμένες εγκαταστάσεις προκύπτει ότι:

Θέματα γενικής υγιεινής αφορούσαν 35 μη συμμορφώσεις, ποσοστό 33,33%

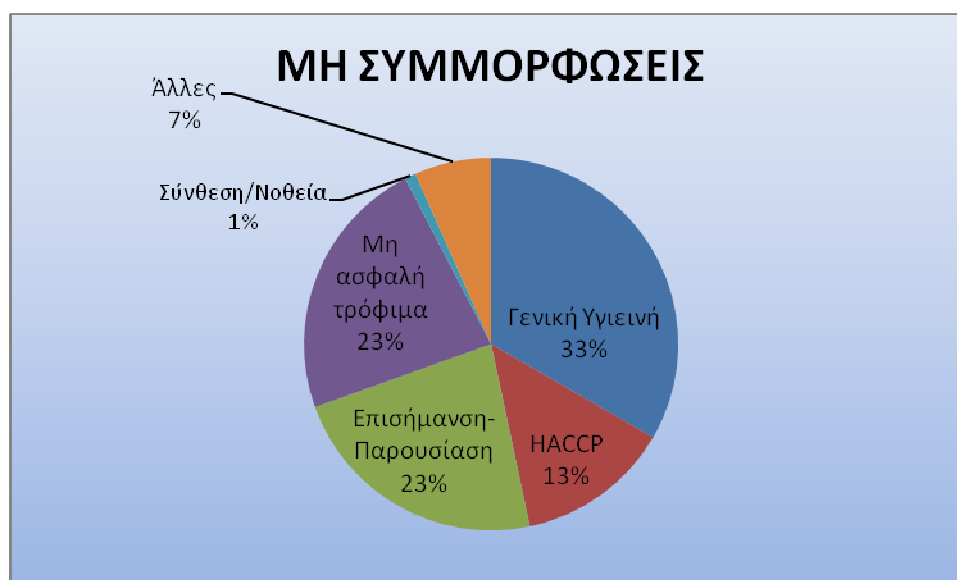
Μη ασφαλή τρόφιμα αφορούσαν 24 μη συμμορφώσεις, ποσοστό 22,86%

Την εφαρμογή του HACCP αφορούσαν 14 μη συμμορφώσεις, ποσοστό 13,33%

Θέματα επισήμανσης αφορούσαν 24 μη συμμορφώσεις, ποσοστό 22,86%

Νοθεία αφορούσε 1 μη συμμόρφωση, ποσοστό 0,95%

Επίσης υπήρχαν και 7 άλλες μη συμμορφώσεις ποσοστό 6,66%.

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, προκύπτει ότι οι μη συμμορφώσεις παρουσιάζουν μια μικρή αύξηση σε σχέση με πέρυσι, όμως σε κάθε περίπτωση ποσοστό συμμόρφωσης είναι διαχρονικά πολύ υψηλό. Σχετικά με το είδος των μη συμμορφώσεων, τα ζητήματα γενικής υγιεινής εμφανίζονται και για το 2017 ως η πιο συχνή μη συμμόρφωση και ακολουθούν θέματα επισημάνσης- παρουσίασης, μη ασφαλή τρόφιμα και ζητήματα εφαρμογής συστήματος αυτοελέγχου.

Η συνολική μη συμμόρφωση των τροφίμων ζωικής προέλευσης ως προς τους κινδύνους που εξετάστηκαν ανέρχεται στο 3,2% του συνόλου των τροφίμων που ελέγχθηκαν. Οι μη συμμορφώσεις αφορούσαν σε ανίχνευση *Salmonella spp.* σε κιμά και παρασκευάσματα κρέατος από κρέας πουλερικών και από κρέας εκτός πουλερικών που προορίζονται να καταναλωθούν μαγειρεμένα (στη λιανική), παρουσίας ισταμίνης σε αλιεύματα, ανίχνευση *enterobacteriaceae* και μη ορθής επισημάνσης προσθέτων.

1.2.1. Κρέας

Βελτίωση των επισημών ελέγχων στις σφαγιοτεχνικές εγκαταστάσεις της χώρας ώστε να πληρούν τις γενικές και ειδικές απαιτήσεις των Καν (ΕΚ) 852/04, 853/04, 854/04.

Το έτος 2017 ο αριθμός εγκεκριμένων σφαγείων σε λειτουργία, ήταν εκατόν εβδομήντα πέντε (175), εκατόν τριάντα εννιά (141) σφαγεία οπληφόρων και τριάντα έξι (34) πτηνοσφαγεία. Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται στοιχεία σχετικά με τη διακύμανση του αριθμού των σφαγείων οπληφόρων τα έτη από το 2008 έως το 2017.

Η αποτύπωση των επίσημων ελέγχων των σφαγείων/πτηνοσφαγείων, ανά Περιφέρεια, το έτος 2017 έχει ως εξής:

1. Στην Περιφέρεια Αττικής υπάρχουν, 1 σφαγείο οπληφόρων και 1 πτηνοσφαγείο στην Π.Ε. Ανατολικής Αττικής τα οποία δεν ελέγχθηκαν και 2 σφαγεία οπληφόρων στην Π.Ε. Δυτικής Αττικής, τα οποία ελέγχθηκαν.
2. Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας υπάρχουν 11 σφαγεία οπληφόρων και 6 πτηνοσφαγεία. Ελέγχθηκαν, 8 σφαγεία και 2 πτηνοσφαγεία. Στην Π.Ε. Ευβοίας ελέγχθηκαν 4 σφαγεία οπληφόρων και 1 πτηνοσφαγείο. Στο πλαίσιο της Εποπτείας που πραγματοποιήθηκε στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ελέγχθηκαν δύο σφαγεία, το Δημοτικό σφαγείο Καρπενησίου (S 159) στην Π.Ε. Ευρυτανίας και το Γ. Κατσαρού & ΣΙΑ ΟΕ(S 104) στην ΠΕ Φθιώτιδας.
3. Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας λειτουργούν 12 σφαγεία και 1 πτηνοσφαγείο, 4 στην Π.Ε. Ηλείας, 6 στην Π.Ε. Αιτωλ/νίας και 1 πτηνοσφαγείο και 2 σφαγεία στην Π.Ε. Αχαΐας. Ελέγχθηκαν συνολικά τα 6 σφαγεία και το πτηνοσφαγείο της ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας.
4. Στην Περιφέρεια Ηπείρου λειτουργούν 18 σφαγεία και 13 πτηνοσφαγεία τα οποία και ελέγχθηκαν.

5. Στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου λειτούργησαν 6 σφαγεία οπληφόρων και δύο πτηνοσφαγεία. Ειδικότερα, 4 σφαγεία στην Π.Ε. Λέσβου, 1 στη Λήμνο και 1 στη Χίο. Ελέγχθηκαν τα 4 σφαγεία οπληφόρων και τα πτηνοσφαγεία.

6. Στην Περιφέρεια Ανατ. Μακεδονίας - Θράκης λειτουργούν 11 σφαγεία. Ο επίσημος έλεγχος πραγματοποιήθηκε στα 5 σφαγεία και ειδικότερα στο ένα σφαγείο της Π.Ε. Ροδόπης, στα 3 σφαγεία της Π.Ε. Ξάνθης και στο σφαγείο της Π.Ε. Καβάλας. Υπήρξαν σοβαρά προβλήματα στην εκπόνηση των ελέγχων στην Π.Ε. Δράμας λόγω, των μαζικών εμβολιασμών κατά της ΟΖΔ βοοειδών. Επίσης δεν πραγματοποιήθηκε έλεγχος στο σφαγείο της Π.Ε. Ν. Έβρου.

7. Στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας λειτουργούν 20 σφαγεία και 9 πτηνοσφαγεία, από τα οποία ελέγχθηκαν τα 16 σφαγεία και τα 4 πτηνοσφαγεία. Στην Π.Ε. Πέλλας ελέγχθηκαν 2 από τα 4 σφαγεία. Στην Π.Ε. Σερρών, Π.Ε. Πιερίας, Π.Ε. Κιλκίς, Π.Ε. Χαλκιδικής ελέγχθηκαν όλα τα σφαγεία. Στην Π.Ε. Θεσσαλονίκης ελέγχθηκαν όλα τα 3 σφαγεία και 1 πτηνοσφαγείο. Στην Π.Ε. Ημαθίας δεν πραγματοποιήθηκε επίσημος έλεγχος.

8. Στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας ελέγχθηκαν όλα τα σφαγεία (7 σφαγεία: 1 στην Π.Ε. Καστοριάς, 3 στην Π.Ε. Κοζάνης, 1 στην Π.Ε. Φλώρινας, και 2 σφαγεία στην Π.Ε. Γρεβενών.

9. Στην Περιφέρεια Κρήτης λειτουργούν 11 σφαγεία και 4 πτηνοσφαγεία από τα οποία ελέγχθηκαν τα 5 σφαγεία και ένα πτηνοσφαγείο: 1 στην Π.Ε. Ρεθύμνου και 4 στην Π.Ε. Χανίων.

10. Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας υπάρχουν 16 σφαγεία: 4 στην Π.Ε. Τρικάλων, 4 στην Π.Ε. Λάρισας τα οποία και ελέγχθηκαν. Στην Π.Ε. Καρδίτσας ελέγχθηκαν 2 από τα 3 σφαγεία. Στο πλαίσιο της Εποπτείας που πραγματοποιήθηκε στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ελέγχθηκαν τρία από τα 5 σφαγεία.

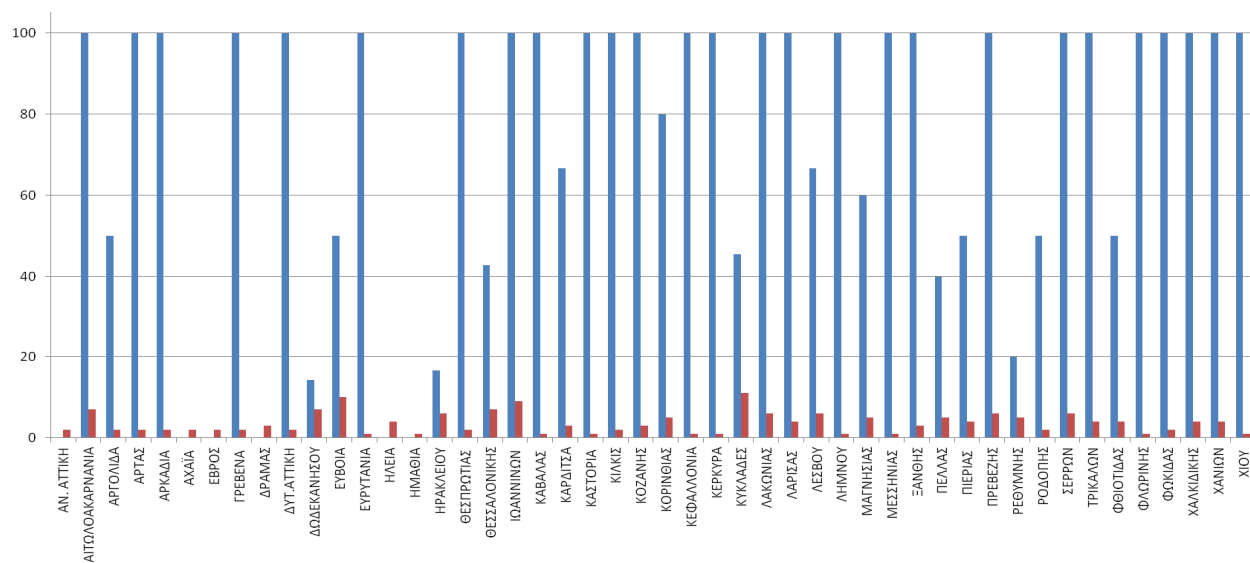
11. Στην Περιφέρεια Ιόνιων Νήσων ελέγχθηκαν και τα 2 σφαγεία: 1 στην Π.Ε. Κέρκυρας και 1 στην Π.Ε. Κεφαλληνίας

12. Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου υπάρχουν 12 σφαγεία οπληφόρων και 4 πτηνοσφαγεία: 4 σφαγεία και 1 πτηνοσφαγείο στην Π.Ε. Κορινθίας από τα οποία δεν ελέγχθηκε το πτηνοσφαγείο, 4 σφαγεία και 2 πτηνοσφαγεία στην Π.Ε. Λακωνίας τα οποία και ελέγχθηκαν, 1 σφαγείο και 1 πτηνοσφαγείο στην Π.Ε. Αρκαδίας τα οποία και ελέγχθηκαν, 2 στην Π.Ε. Αργολίδος από τα οποία ελέγχθηκε το 1 και 1 σφαγείο στην Π.Ε. Μεσσηνίας το οποίο και ελέγχθηκε.

13. Στην Περιφέρεια Ν. Αιγαίου υπάρχουν 16 σφαγεία: στην Π.Ε. Κυκλάδων λειτουργούν 11 από τα οποία ελέγχθηκαν τα 5 και 7 στην Π.Ε. Δωδεκανήσου από τα οποία πραγματοποιήθηκε επίσημος έλεγχος σε ένα σφαγείο λόγω έλλειψης προσωπικού.

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται το ποσοστό ελέγχων ανά Περιφερειακή Ενότητα σε σχέση με τον αριθμό των σφαγείων (οπληφόρων και πτηνών).

■ ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΛΕΓΧΩΝ ΑΝΑ ΠΕ
■ ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΦΑΓΕΙΩΝ

Α. ΣΦΑΓΕΙΑ ΟΠΛΗΦΟΡΩΝ

Πίνακας 1 : Συγκριτικά στοιχεία σφαγιοτεχνικών εγκαταστάσεων οπληφόρων

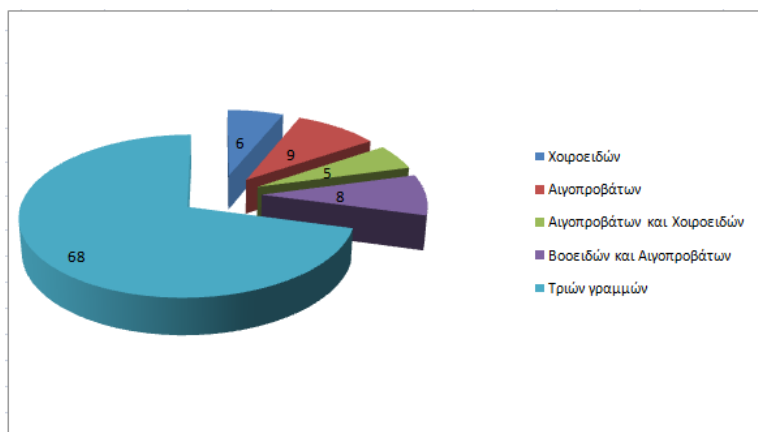
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Αριθμός εγκεκριμένων σφαγείων οπληφόρων	109	121	123	133	139	139	132	136	139	141

Ειδικότερα για τα σφαγεία οπληφόρων (βοοειδή, αιγοπρόβατα, χοίροι και εκτρεφόμενα θηράματα) κατά τη διάρκεια του 2017 και σε σύνολο 140 σφαγείων, επιθεωρήθηκαν τα ενενήντα πέντε (96) σφαγεία (67%) και ως προς το σύστημα HACCP τα πενήντα οκτώ σφαγεία (58). Παράλληλα στο πλαίσιο της εποπτείας ελέγχθηκαν δύο Περιφέρειες (Στερεάς Ελλάδας και Μαγνησίας & Β.Σποράδων).

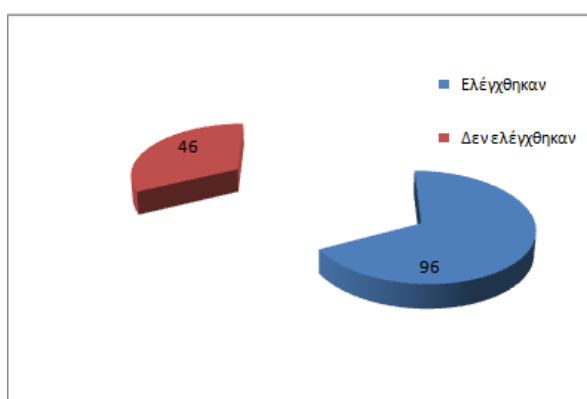
Τα σφαγεία διακρίνονται ανάλογα με την γραμμή σφαγής σε σφαγεία χοιροειδών, αιγοπροβάτων, αιγοπροβάτων & χοιροειδών, βοοειδών & αιγοπροβάτων και τριών γραμμών όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Σφαγεία που ελέγχθηκαν το έτος 2017 και γραμμές σφαγής:

Χοιροειδών	6
Αιγοπροβάτων	9
Αιγοπροβάτων και Χοιροειδών	5
Βοοειδών και Αιγοπροβάτων	8
Τριών γραμμών	68
Σύνολο:	96

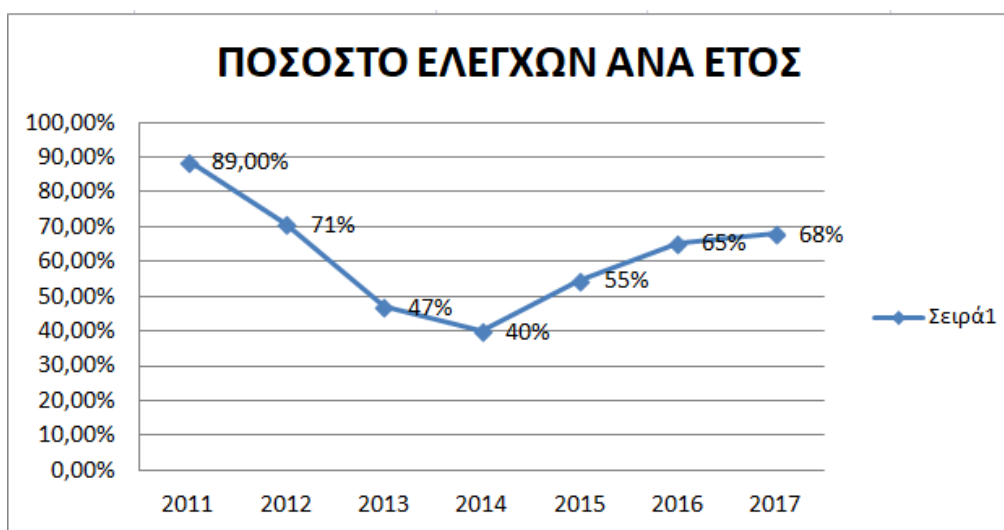

Εικόνα 1. Αριθμός σφαγείων βάσει γραμμών σφαγής

Εικόνα 2. Αριθμός σφαγείων που ελέγχθηκαν

Μολονότι υπάρχει μείωση του αριθμού των ελέγχων λόγω της έλλειψης πόρων και της εμφάνισης επιζωοτιών που δυσχεραίνουν την εφαρμογή των προγραμματισμένων ελέγχων, διαπιστώνεται μια μικρή άνοδος σε σχέση με τα δύο προηγούμενα έτη όπως φαίνεται στο παρακάτω γράφημα:

Τα στοιχεία που παρατίθενται εξήχθησαν από τα έντυπα ελέγχου σφαγείου και ελέγχου HACCP και προαπαιτούμενων προγραμμάτων, τα οποία συμπληρώνονται από τις περιφερειακές αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές κατά τη διάρκεια του επισήμου ελέγχου των εγκαταστάσεων για τη συμμόρφωσή τους με τις γενικές και τις ειδικές απαιτήσεις των Κανονισμών 852/2004 και 853/2004 για το έτος 2017.

1. Παραλαβή ζώων και Ενσταυλισμός

Οι απαιτήσεις που αφορούν στο σχεδιασμό και στη διαμόρφωση των χώρων αλλά και στον εξοπλισμό του προαύλιου χώρου και των στάβλων πληρούνται σε ποσοστό 95,3% των σφαγείων. Διαπιστώνεται ο ορθός σχεδιασμός και διαμόρφωση των εξωτερικών χώρων και των στάβλων με υλικά ασφαλή για τα ζώα, για την ομαλή αποβίβαση τους και την προστασία από τις καιρικές συνθήκες. Η καθαριότητα και η απολύμανση των στάβλων ήταν ικανοποιητικές, ο αριθμός ποτιστρών ανάλογος για το κάθε είδος ζώου, υπήρχε παγίδα συγκράτησης για τον προ της σφαγής έλεγχο και εγκαταστάσεις για τα ασθενή ή ύποπτα ζώα.

Από τα σφαγεία που ελέγχθηκαν οι μη συμμορφώσεις στο μεγαλύτερο ποσοστό αφορούσαν τις υποδομές για τον καθαρισμό και την απολύμανση των αυτοκινήτων, τις υποδομές υγιεινής στους εσωτερικούς χώρους -όπως νιπτήρες και υλικά για το πλύσιμο και στέγνωμα των χεριών-, και στην ύπαρξη αλλά και στην ορθή λειτουργία του συστήματος αυτόματης επαναφοράς στις εξωτερικές πόρτες το επίπεδο συντήρησης των τοίχων, πατωμάτων και μεταλλικών κατασκευών καθώς επίσης και την επάρκεια χώρου στα κελιά ανάλογα με το είδος και τον αριθμό των ζώων.

2. Χώρος αναισθητοποίησης αφαίμαξης και σφαγής

Το πλαίσιο ελέγχου στο εδάφιο αυτό περιλαμβάνει το σχεδιασμό και τη διαμόρφωση των χώρων σφαγής, τον σχετικό εξοπλισμό, τις απαιτήσεις για την ορθή μεταχείριση των Ζώων και την Ορθή Υγιεινή Πρακτική. Από τη μελέτη των εντύπων αξιολόγησης προκύπτει ότι στα σφαγεία που εξετάστηκαν πληρούνται οι απαιτήσεις στις προδιαγραφές των σημείων ελέγχου σε ποσοστό 94,4%. Στα επιμέρους σημεία παρατηρήθηκαν ωστόσο μη συμμορφώσεις σε ότι αφορά, το σχεδιασμό τη διαμόρφωση των χώρων και τον εξοπλισμό. Ειδικότερα οι περισσότερες μη συμμορφώσεις αφορούσαν:

- τη διαχείριση του αίματος και ειδικότερα την πρόβλεψη για ξεχωριστή δεξαμενή για το αίμα μηρυκαστικών για τα οποία απαιτείται εξέταση για ΜΣΕ και ζώων ύποπτων ή, με επιβεβαιωμένη τρομώδη νόσο
- τις υποδομές υγιεινής -όπως νιπτήρες
- τη θέση και ορθή λειτουργία των αποστειρωτήρων μαχαιριών.

Οι απαιτήσεις για την ορθή μεταχείριση των Ζώων καλύπτονται σε μεγάλο βαθμό ωστόσο διαπιστώθηκαν οι παρακάτω μη-συμμορφώσεις:

- έλλειψη πανίδας συγκράτησης για βοοειδή και χοίρους
- έλλειψη υποδομής για την αδυναμία επαφής των ζώων με τις επόμενες φάσεις (σφαγή)
- τον έλεγχο της σωστής τοποθέτησης της συσκευής αναισθητοποίησης
- τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας της αναισθητοποίησης,
- τη συντήρηση των συσκευών αναισθησίας
- την τήρηση του χρόνου αναμονής για την αποτελεσματική αφαίμαξη
- την ταξινόμηση και επισήμανση των υλικών κατηγορίας 1,2 και 3
- τη διαρρύθμιση των χώρων ώστε να μην υπάρχουν διασταυρώσεις καθαρής-ακάθαρτης περιοχής

3. Χώρος Εκδοράς- Αποκοπής Κεφαλής

Στο χώρο εκδοράς ελέγχεται αν υπάρχουν κατάλληλες εξέδρες εργασίας, και αποστειρωτήρες για κάθε κοπτικό εργαλείο σε προσιτή θέση και σε ικανοποιητικό αριθμό. Ο διαχωρισμός από τον χώρο εκσπλαχνισμού πρέπει να είναι σαφής, ο φωτισμός επαρκής και ο εξαερισμός ικανοποιητικός. Οι οροφές θα πρέπει να είναι κατασκευασμένες από υλικά που αποτρέπουν τη συσσώρευση υδρατμών, μούχλας και την πτώση σωματιδίων. Επίσης η διαρρύθμιση θα πρέπει να μην επιτρέπει διασταυρώσεις ροής μεταξύ καθαρής και ακάθαρτης περιοχής.

Στο 95,5% των σφαγείων πληρούνται οι απαιτήσεις στο χώρο αυτό ωστόσο διαπιστώθηκαν μη συμμορφώσεις σε ότι αφορά την πρακτική εργασίας (αποφυγή επιμόλυνσης του σφάγιου από το δέρμα) τη διαχείριση των ΖΥΠ και τη χρήση ανεξίτηλης χρωστικής για τα ΥΕΚ.

4. Χώρος εκσπλαχνισμού και διχοτόμησης

Στο χώρο εκσπλαχνισμού και διχοτόμησης ελέγχονται θέματα ορθής διαμόρφωσης και κατασκευής των χώρων για τον αποτελεσματική εφαρμογή της ορθής υγιεινής πρακτικής. Παράλληλα εξετάζεται η διαχείριση των εντοσθίων και των ζωικών υποπροϊόντων τα οποία θα πρέπει να τοποθετούνται σε ξεχωριστούς κάδους με χρωματιστές ταμπέλες για τον άμεσο διαχωρισμό, ταξινόμηση και σήμανση τους.

Οι παραπάνω απαιτήσεις καλύπτονται στο 95,5% των σφαγείων. Ειδικότερα η επένδυση του χώρου είναι η κατάλληλη, στο σύνολο των σφαγείων υπάρχουν αλυσίδες σφαγής τέτοιες, ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη διαδικασία της σφαγής και να αποτρέπεται η επαφή των σφάγιων με τους τοίχους ή τις εξέδρες εργασίας. Τα ζωικά υποπροϊόντα απομακρύνονται με τρόπο κατάλληλο ώστε να αποτρέπονται επιμολύνσεις και διασταυρώσεις.

Μη συμμορφώσεις αφορούσαν κυρίως θέματα ορθής πρακτικής (όπως η επαφή των σφάγιων με τοίχους επιφάνειες και επιμόλυνση από το περιεχόμενο του πεπτικού σωλήνα) την ελλιπή συντήρηση του εξοπλισμού (ράγες, άγκιστρα ανάρτησης σφάγιων) τη μη ορθή διαχείριση υλικών που κατακρατούνται από τα φίλτρα ως υλικά

κατηγορίας 1 ή 2 και μη συμμόρφωση όσο αφορά τη μεταφορά των ΥΕΚ για την πρόληψη επιμόλυνσης.

5. Ψυκτικοί χώροι (αποθήκευση)

Στους ψυκτικούς χώρους ελέγχεται η παρουσία συμπύκνωσης υδρατμών και σχηματισμού μούχλας στην οροφή των ψυγείων, η επάρκεια του χώρου για την αποφυγή επαφής των σφάγιων με τοίχους, πατώματα και επιφάνειες καθώς και η κυκλοφορία του αέρα για την αποφυγή συγκέντρωσης υδρατμών στην επιφάνεια του σφάγιου. Σημαντικά στοιχεία εξέτασης αποτελούν επίσης το σύστημα καταγραφής της θερμοκρασίας, η διοχέτευση των συμπυκνώσεων των υδρατμών του ψυκτικού στοιχείου και ο χώρος δεσμευμένων ή υπόπτων σφάγιων.

Το 95,2% των εγκαταστάσεων που εξετάστηκαν πληρούσαν τις παραπάνω απαιτήσεις. Η κυριότερη μη συμμόρφωση αφορούσε στη συντήρηση των χώρων.

6. Χώρος αποστολής

Εδώ ελέγχονται παράμετροι όπως η ύπαρξη φυσούνας και ο βραχίονας μεταφόρτωσης των σφάγιων στο αυτοκίνητο μεταφοράς.

Το 95,9 % των σφαγείων πληρούν τις απαιτήσεις. Οι κυριότερες μη συμμορφώσεις αφορούσαν ελλείψεις στον αριθμό και τη θέση των εντομοπαγίδων και τη συντήρηση των χώρων.

7. Αποδυτήρια - Τουαλέτες

Στο 93,8 % των σφαγείων η εικόνα στα αποδυτήρια και τις τουαλέτες είναι γενικά καλή. Υπάρχουν ξεχωριστά αποδυτήρια για την καθαρή και την ακάθαρτη περιοχή, τα αποδυτήρια της καθαρής περιοχής καταλήγουν απευθείας στην καθαρή περιοχή, οι νιπτήρες είναι ποδοκίνητοι ή έχουν αισθητήρα και υπάρχουν ντουλάπες για κάθε εργαζόμενο. Ελλείψεις που διαπιστώθηκαν αφορούσαν τη λειτουργικότητα των νιπτήρων την καθαριότητα και τη συντήρηση.

8. Διαχείριση αποβλήτων

Στην πλειονότητά τους τα σφαγεία που εξετάστηκαν διαθέτουν βιολογικό καθαρισμό σε λειτουργία.

9. Σύστημα ύδρευσης

Το 100 % των σφαγείων συνδέεται με το δημοτικό ή κοινοτικό δίκτυο ύδρευσης ενώ ένα ποσοστό 70% αντλεί νερό και από πηγάδι ή γεώτρηση. Η κατάσταση της υδατοδεξαμενής, όπου αυτή υπάρχει, είναι καλή.

Β. ΠΤΗΝΟΣΦΑΓΕΙΑ

Κατά τη διάρκεια του 2017 ελέγχθηκαν τα 20 από τα 34 πτηνοσφαγεία σε λειτουργία (59%) και ως προς το σύστημα HACCP τα 12.

Η γενική εικόνα ήταν καλή στο 97% σε ότι αφορά το σχεδιασμό τη διαμόρφωση των χώρων τον εξοπλισμό, τον προαύλιο χώρο και τους χώρους υποδοχής και παραμονής των ζώων. Μη συμμορφώσεις διαπιστώθηκαν σε θέματα όπως υποδομές υγιεινής (νιπτήρες με ζεστό κρύο νερό) καθαρισμού/απολύμανσης των αυτοκινήτων και διαχείρισης των ΖΥΠ (συλλογή και διαχείριση κόπρου, χώρος για την συλλογή των νεκρών ζώων).

Η αναισθητοποίηση και η αφαίμαξη γίνονται σύμφωνα με τις προδιαγραφές της νομοθεσίας σε ποσοστό 95,1%. Τα σημαντικότερα προβλήματα αφορούσαν:

- Τη συλλογή και διαχείριση του αίματος
- Τους αποστειρωτήρες μαχαιριών και τη θέση τους
- Τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας της αναισθητοποίησης

Όσο αφορά τις διαδικασίες αποπτίλωσης-εκδοράς αποκοπής άκρων στο 96,3% η εικόνα ήταν καλή με κυριότερες μη-συμμορφώσεις το επίπεδο συντήρησης των χώρων και την αποφυγή επιμόλυνσης των σφάγιων από την επαφή τους με τοίχους και δάπεδα.

Κατά τον εκσπλαχνισμό στο 95,1% η εικόνα ήταν καλή τα σημεία που χρήζουν βελτίωσης είναι ο χώρος χειρισμού καθαρών στομάχων /εντοσθίων και η ορθή πρακτική εργασίας με στόχο την αποφυγή επιμόλυνσης του σφάγιου από το περιεχόμενο του πεπτικού σωλήνα.

Οι ψυκτικοί χώροι σε γενικές γραμμές εμφανίζουν μια καλή εικόνα (97,7%) και η αποθήκευση των σφάγιων γίνεται σύμφωνα με τις ενδεδειγμένες συνθήκες. Ένα από τα συχνότερα προβλήματα ήταν η συμπύκνωση των υδρατμών και δημιουργία μούχλας, η έλλειψη αυτόματης καταγραφής της θερμοκρασίας και η ελλιπής συντήρηση των χώρων. Η περαιτέρω διαχείριση των ΖΥΠ ήταν ικανοποιητική (9%).

Γ. Εφαρμογή συστήματος HACCP και προαπαιτούμενων προγραμμάτων

Σύμφωνα με την αποτύπωση των ευρημάτων οι κανόνες ορθής υγιεινής πρακτικής και τα προαπαιτούμενα προγράμματα εφαρμόζονται ικανοποιητικά στο σύνολο των 70 σφαγείων-πτηνοσφαγείων που ελέγχθηκαν με σημαντικότερες μη συμμορφώσεις στα παρακάτω σημεία:

- ορισμός της ομάδας HACCP
- διακρίβωση του εξοπλισμού
- εφαρμογή εσωτερικής βαθμονόμησης
- τεκμηρίωση των διορθωτικών ενεργειών
- ύπαρξη προγράμματος συντήρησης εξοπλισμού
- τοποθέτηση παγίδων-δολωματικών σταθμών
- τεκμηρίωση παρακολούθησης του προγράμματος μυοκτονίας-απεντόμωσης

- εκπαίδευση του προσωπικού
- τεκμηρίωση χειρισμού των ΖΥΠ

Τα αποτελέσματα είναι ενδεικτικά δεδομένου ότι το δείγμα που ελέγχθηκε αποτελεί μικρό ποσοστό του συνόλου των σφαγείων οπληφόρων και των πτηνοσφαγείων.

Από τα συλλεχθέντα στοιχεία προκύπτει ότι ο επίσημος έλεγχος στα σφαγεία δεν πραγματοποιείται σύμφωνα με την ενδεδειγμένη συχνότητα κυρίως λόγω μειωμένου προσωπικού και έλλειψης πόρων. Δεδομένων των προβλημάτων και της ανάγκης αναθεώρησης του καθορισμού της συχνότητας επισήμου ελέγχου και η Δ/ση Υγιεινής και Ασφάλειας Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης πρότεινε την τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας.

Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Αντοχής των Ζωονοσογόνων και Συμβιωτικών Βακτηρίων στις Αντιμικροβιακές Ουσίες, για το 2017

1. Συμβιωτικό E.coli από δείγματα τυφλού εντέρου παχυνόμενων χοίρων στο σφαγείο

Όσον αφορά στο συμβιωτικό βακτήριο E.Coli εξετάσθηκαν 170 δείγματα τυφλού εντέρου παχυνόμενων χοίρων που ελήφθησαν από 19 Περιφερειακές Ενότητες.

Σύμφωνα με την Κοινοτική Νομοθεσία 2013/652/EU καθώς και με την Εθνική Νομοθεσία ΚΥΑ 2736/96655/15-09-2015/B1997 έπρεπε να είχαν απομονωθεί και εξετασθεί ως προς την ευαισθησία τους στους αντιμικροβιακούς παράγοντες 170 στελέχη συμβιωτικού E.Coli.

Από τα 170 δείγματα απομονώθηκαν 170 στελέχη συμβιωτικού E.coli τα οποία εξετάσθηκαν ως προς την ευαισθησία τους στους αντιμικροβιακούς παράγοντες με την μέθοδο MIC (Minimum Inhibition Concentration).

- 8,2 % των στελεχών ήταν ευαίσθητα σε όλους τους εξεταζόμενους αντιμικροβιακούς παράγοντες (14 απομονώματα),
- 0,6 % ήταν ανθεκτικά στις κεφαλοσπορίνες (1 απομόνωμα),
- 0,6 % ήταν ανθεκτικά στην κολιστίνη (1 απομόνωμα),
- 65,3 % αυτών ήταν πολυανθεκτικά, δηλαδή ανθεκτικά σε τουλάχιστον 3 εκ των εξεταζόμενων ομάδων αντιμικροβιακών παραγόντων (111 απομονώματα)

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνονται τα ποσοστά αντοχής στους εξετασθέντες αντιμικροβιακούς παράγοντες:

Ομάδα - Αντιμικροβιακή ουσία	N	Ποσοστό αντοχής %
Αμφενικόλες - Χλωραμφενικόλη	170	40,6%

Αμινογλυκοσίδες – Γενταμικίνη	170	9,4%
Κινολόνες – Ναλιδιξικό οξύ	170	2,9 %
Φθοριοκινολόνες - Σιπροφλοξασίνη	170	10%
Τριμεθοπρίμη	170	50%
Πολυμυξίνες – Κολιστίνη	170	0,6%
Σουλφοναμίδες- Σουλφαμεθοξαζόλη	170	82,4%
Τετρακυκλίνες- Τετρακυκλίνη	170	75,9%
Καρβαπενέμες – Μεροπενέμη	170	0%
Γλυκυλκυκλίνες – Τιγκεκυκλίνη	170	0%
Κεφαλοσπορίνες – Κεφοταξίμη	170	0,6%
Κεφαλοσπορίνες – Κεφαζιντίμη	170	0,6%
Πενικιλίνες-Αμπικιλίνη	170	58,8%
Μακρολίδια –Αζιθρομικίνη	170	1,8%

2. E.coli που παράγουν ένζυμα (ESBL / AmpC) από δείγματα τυφλού εντέρου παχυνόμενων χοίρων στο σφαγείο

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 2736/96655/15-09-2015/B1997 έπρεπε να ληφθούν 300 δείγματα τυφλού εντέρου παχυνόμενων χοίρων στο σφαγείο και να γίνει εκλεκτική απομόνωση στελεχών E.Coli που παράγουν ένζυμα ESBL / AmpC.

Συνολικά ελήφθησαν και εξετάσθηκαν 170 δείγματα από 19 ΠΕ της χώρας , εκ των οποίων απομονώθηκαν 67 E.coli που παράγουν ευρέος φάσματος β-λακταμάσες (39,4 % των δειγμάτων φέρουν E.coli που παράγουν ευρέος φάσματος β-λακταμάσες). Το 33,5 % είναι του τύπου ESBL & το 5,9 % είναι του τύπου AmpC.

Ένα πολυανθεκτικό απομόνωμα E.coli του τύπου ESBL βρέθηκε επιπλέον ανθεκτικό στην κολιστίνη.

3. E.coli που παράγουν ένζυμα (ESBL /AmpC) από δείγματα φρέσκου χοιρινού κρέατος στη λιανική αγορά.

Από τη λιανική αγορά ελήφθησαν 133 δείγματα φρέσκου χοιρινού εισαγόμενου & εγχώριας προέλευσης κρέατος από 3 Περιφερειακές Ενότητες της χώρας (Αττική , Εύβοια, Βοιωτία).

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 2736/96655/15-09-2015/B1997 θα έπρεπε να ληφθούν 300 δείγματα φρέσκου χοιρινού κρέατος .

Από τα δείγματα αυτά απομονώθηκαν συνολικά 10 στελέχη (7,5%) που παράγουν ευρέος φάσματος β-λακταμάσες. Τα 1 από αυτά απομονώθηκε από εισαγόμενο κρέας

(χώρα προέλευσης Ολλανδία), ενώ τα υπόλοιπα 9 απομονώθηκαν από παρτίδες εγχώριου χοιρινού κρέατος .

	N εξετασθέντων δειγμάτων	N θετικών δειγμάτων σε E.coli που παράγουν ένζυμα ESB/AmpC	% AmpC+ ESB
Εγχώριο χοιρινό 2017	70	9	12,9
Εισαγόμενο χοιρινό 2017	63	1	1,6

Ποσοστό 6,8 % ήταν του τύπου ESB (9 απομονώματα) και 0,7 % του τύπου AmpC (1 απομόνωμα).

1 στέλεχος E.coli / ESB που απομονώθηκε από εγχώριο χοιρινό κρέας βρέθηκε ανθεκτικό στην κολιστίνη.

4. E.coli που παράγουν ένζυμα (ESB & AmpC) από δείγματα φρέσκου μοσχαρίσιου κρέατος στη λιανική αγορά.

Από τη λιανική αγορά ελήφθησαν 62 δείγματα φρέσκου μοσχαρίσιου εισαγόμενου & εγχώριας προέλευσης κρέατος, από 4 Περιφερειακές Ενότητες της χώρας (Βοιωτία, Αττική, Αν.Αττική, Πειραιάς).

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 2736/96655/15-09-2015/B1997 θα έπρεπε να ληφθούν 150 δείγματα φρέσκου μοσχαρίσιου κρέατος .

Από τα δείγματα αυτά απομονώθηκαν συνολικά 3 στελέχη (4,8%) που παράγουν ένζυμα του τύπου ESB. Τα ένα από αυτά απομονώθηκε από εγχώριο μοσχαρίσιο κρέας, ενώ τα άλλα 2 από εισαγόμενο κρέας από την Πολωνία και την Ολλανδία.

	N εξετασθέντων δειγμάτων	N θετικών δειγμάτων σε E.coli που παράγουν ένζυμα ESBL/AmpC	% ESBL
Εγχώριο μοσχαρίσιο 2017	30	1	3,3
Εισαγόμενο μοσχαρίσιο 2017	32	2	6,3

5. *Salmonella* spp. από επιφάνειες σφάγιων χοίρων στο σφαγείο, σύμφωνα με τον Κανονισμό 2073/2005.

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 2736/96655/15-09-2015/Β1997 θα έπρεπε να εξετασθούν ως προς την ευαισθησία τους στις αντιμικροβιακές ουσίες 170 στελέχη *Salmonella* spp., που έχουν απομονωθεί σύμφωνα με τον Κανονισμό 2073/2005, στο πλαίσιο επισήμων ελέγχων και αυτοελέγχων των επιχειρήσεων.

Το 2017 στάλθηκε 1 στέλεχος *Salmonella* Typhimurium monophasic, από το Τμήμα Υγιεινής Τροφίμων του ΚΚΑ, που απομονώθηκε από επιφάνεια σφάγιου χοίρου και βρέθηκε ανθεκτικό στις Σουλφοναμίδες, την Τριμεθοπρίμη, την Τετρακυκλίνη και την Αμικικιλίνη.

Έλεγχοι για την ανίχνευση των προνυμφών του παρασίτου *Trichinella* στο χοιρινό κρέας, στα σφαγεία όλης της χώρας με τη μέθοδο της τεχνητής πέψης ομάδων δειγμάτων με τη βοήθεια μαγνητικού αναδευτήρα.

Από τα στοιχεία που κοινοποίησαν οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής των Περιφερειών και τα Τμήματα Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων στη ΔΥΑΤ του ΥΠΑΑΤ, το 2017 εξετάστηκαν 1034830 δείγματα, όλα με αρνητικά αποτελέσματα.

Επισημαίνεται ότι τα σφαγεία των Κυκλάδων που δεν έχουν τον εξοπλισμό για την τεχνητή πέψη, εξυπηρετούνται από το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για την *Trichinella* (Ινστιτούτο Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων Αθήνας). Επίσης, ένα σφαγείο της Περιφερειακής Ενότητας Δωδεκανήσου εξυπηρετείται από το Κτηνιατρικό Εργαστήριο Ρόδου. Οι λόγοι για τους οποίους τα σφαγεία αυτά αδυνατούν να εφοδιαστούν τον εξοπλισμό για την μέθοδο της τεχνητής πέψης είναι κυρίως το μεγάλο οικονομικό κόστος για την εφαρμογή της μεθόδου σε συνδυασμό με τον μικρό αριθμό χοίρων που σφάζονται σε αυτά.

Κατά το έτος 2017, πραγματοποιήθηκε μία εκπαίδευση των επισήμων κτηνιάτρων των Διευθύνσεων Κτηνιατρικής στη μέθοδο της τεχνητής πέψης από το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για την *Trichinella* (Ινστιτούτο Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων Αθήνας, Τμήμα Παρασιτολογίας Νεαπόλεως 25, Αγ. Παρασκευή). Ο παρακάτω πίνακας αφορά στον αριθμό των δειγμάτων που αναλύθηκαν στα σφαγεία της χώρας κατά το έτος 2017.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΠΕΨΗΣ ΟΜΑΔΩΝ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ				Κανονισμός (2015/1375)												
	ΧΟΙΡΟΙ								ΑΓΡΙΟΧΟΙΡΟΙ				ΑΛΛΑ ΕΙΔΗ ΖΩΩΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΟ	
	ΧΟΙΡΟΙ ΠΑΧΥΝΣΗΣ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ /ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ		ΧΟΙΡΟΙ ΠΑΧΥΝΣΗΣ ΕΚΤΑΤΙΚΗΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ (ΟΙΚΟΣΙΤΟΙ)		ΧΟΙΡΟΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ				ΕΚΤΡΟΦΗΣ		ΑΓΡΙΟΙ					
					ΧΟΙΡΟΜΗΤΕΡΕΣ		ΚΑΠΡΟΙ									
	Σφάγια που εξετάστηκαν	Θετικά	Σφάγια που εξετάστηκαν	Θετικά	Σφάγια που εξετάστηκαν	Θετικά	Σφάγια που εξετάστηκαν	Θετικά	Σφάγια που εξετάστηκαν	Θετικά	Σφάγια που εξετάστηκαν	Θετικά	Σφάγια που εξετάστηκαν	Θετικά	Σφάγια που εξετάστηκαν	Θετικά
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ	436081	0	1121	0	9756	0	185	0	124	0	0	0	41	0	447308	0
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	573840	0	2267	0	9527	0	204	0	1162	0	259	0	263	0	587522	0
ΣΥΝΟΛΟ:	1009921	0	3388	0	19283	0	389	0	1286	0	259	0	304	0	1034830	0

3.2 Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα

Έλεγχος και αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τα κριτήρια του νωπού γάλακτος

Οι εργαστηριακές εξετάσεις για τα κριτήρια του νωπού γάλακτος είναι:

για το γάλα αγελάδας η περιεκτικότητα σε μικρόβια στους 30 οC και η περιεκτικότητα σε σωματικά κύτταρα.

για το γάλα άλλων ειδών η περιεκτικότητα σε μικρόβια στους 30 οC σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παραπάνω Νομοθεσίας.

Σας παραθέτουμε τα συγκεντρωτικά στοιχεία των ελέγχων του ΕΛ.Γ.Ο. 'ΔΗΜΗΤΡΑ' κατά το έτος 2017 (πίνακας I, II,) καθώς και τα ποσοστά του εντός προδιαγραφών αγελαδινού πρόβειου και γίδινου γάλακτος ως προς την ΟΜΧ και τον αριθμό σωματικών κυττάρων.

Τα αποτελέσματα για το έτος 2017 παρατίθενται στους παρακάτω πίνακες.

Πίνακας I

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ:	ΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΦΙΛΗ ΧΛΩΡΙΔΑ
ΕΙΔΟΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ	ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ (δείγματα)
ΑΓΕΛΑΔΙΝΟ	108.746
ΓΙΔΙΝΟ	152.618
ΠΡΟΒΕΙΟ	672.708

Πίνακας II

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ:	ΣΩΜΑΤΙΚΑ ΚΥΤΤΑΡΑ
ΕΙΔΟΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ	ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ (δείγματα)
ΑΓΕΛΑΔΙΝΟ	128.055

ΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΦΙΛΗ ΧΛΩΡΙΔΑ α. Εργαστήρια ΧΩΡΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ ΕΝΤΟΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ
---	---------------------	---

ΔΙΜΗΝΟ	Είδος γάλακτος	Δείγματα	Ποσότητα (kg)	Δείγματα	Ποσότητα (kg)
1° (Ιαν - Φεβ)	Αγελαδινό	9.373	11.645.788	78,89%	85,20%
	Γίδινο	9.871	1.481.207	99,17%	99,30%
	Πρόβειο	78.657	13.055.735	98,63%	98,81%
2° (Φεβ - Μαρ)	Αγελαδινό	10.234	12.584.940	77,91%	90,78%
	Γίδινο	14.702	2.368.900	98,72%	98,90%
	Πρόβειο	99.227	16.843.314	98,15%	98,57%
3° (Μαρ - Απρ)	Αγελαδινό	10.156	13.104.909	80,97%	92,31%
	Γίδινο	20.870	3.620.349	98,10%	98,49%
	Πρόβειο	110.704	19.434.482	98,36%	99,02%
4° (Απρ - Μαϊ)	Αγελαδινό	10.190	13.482.624	80,61%	91,03%
	Γίδινο	27.687	4.952.990	97,82%	98,48%
	Πρόβειο	112.915	19.644.892	98,27%	98,99%
5° (Μαϊ - Ιούν)	Αγελαδινό	10.170	13.122.147	78,29%	89,95%
	Γίδινο	31.170	5.029.227	96,34%	97,93%
	Πρόβειο	101.634	15.959.616	97,73%	98,81%
6° (Ιούν - Ιούλ)	Αγελαδινό	9.614	11.989.452	80,65%	91,20%
	Γίδινο	22.118	3.423.205	97,32%	98,58%
	Πρόβειο	64.773	9.862.199	98,57%	99,16%
7° (Ιούλ - Αύγ)	Αγελαδινό	9.589	12.128.752	80,88%	91,02%
	Γίδινο	14.741	2.440.431	99,23%	99,19%
	Πρόβειο	39.580	6.430.481	99,29%	99,38%
8° (Αύγ - Σεπ)	Αγελαδινό	9.599	11.575.719	79,82%	86,98%
	Γίδινο	6.740	1.210.315	98,56%	98,67%
	Πρόβειο	16.613	3.111.418	99,36%	99,52%
9° (Σεπ - Οκτ)	Αγελαδινό	10.213	11.229.146	80,06%	91,57%

	Γίδινο	2.234	392.544	97,90%	97,15%
	Πρόβειο	8.847	1.787.434	96,50%	95,96%
10^ο (Οκτ - Νοέ)	Αγελαδινό	10.086	11.125.905	78,61%	91,93%
	Γίδινο	887	144.833	98,99%	99,68%
	Πρόβειο	12.639	2.519.547	98,21%	97,77%
11^ο (Νοέ - Δεκ)	Αγελαδινό	9.522	10.889.207	80,31%	92,10%
	Γίδινο	1.598	280.176	99,50%	99,90%
	Πρόβειο	27.119	5.339.663	97,92%	97,46%
		ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ:	Αγελαδινό	79,73%	90,37%
			Γίδινο	98,33%	98,75%
			Πρόβειο	98,27%	98,49%

ΣΩΜΑΤΙΚΑ ΚΥΤΤΑΡΑ α. Εργαστήρια ΧΩΡΑΣ		ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ		ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ ΕΝΤΟΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ	
ΤΡΙΜΗΝΟ	Είδος γάλακτος	Δείγματα	Ποσότητα (kg)	Δείγματα	Ποσότητα (kg)
1^ο (Ιαν - Φεβ - Μαρ)	Αγελαδινό	12.947	17.835.534	62,81%	70,68%
2^ο (Φεβ - Μαρ - Απρ)	Αγελαδινό	13.214	18.066.620	64,20%	71,83%
3^ο (Μαρ - Απρ - Μαϊ)	Αγελαδινό	13.660	18.920.562	65,14%	69,80%
4^ο (Απρ - Μαϊ - Ιούν)	Αγελαδινό	12.931	18.015.001	63,84%	67,04%
5^ο (Μαϊ - Ιούν - Ιούλ)	Αγελαδινό	12.533	16.874.045	61,10%	65,57%
6^ο (Ιούν - Ιούλ - Αύγ)	Αγελαδινό	11.904	16.043.710	59,10%	64,54%
7^ο (Ιούλ - Αύγ - Σεπ)	Αγελαδινό	12.008	15.545.041	58,99%	63,21%
8^ο (Αύγ - Σεπ - Οκτ)	Αγελαδινό	12.650	16.294.749	58,83%	62,65%

9° (ΣΕΠ - ΟΚΤ - Νοέ)	Αγελαδινό	13.097	15.848.985	60,43%	65,56%
10° (ΟΚΤ - Νοέ - Δεκ)	Αγελαδινό	13.111	16.003.443	60,02%	68,21%
		ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ:		61,44%	66,91%

Από τον αριθμό των αναλύσεων του έτους 2017 (πίνακες Ι και ΙΙ) οι κυλιόμενοι γεωμετρικοί μέσοι όροι (διμήνων με τουλάχιστον δύο δειγματοληψίες το μήνα) της ολικής μικροβιακής χλωρίδας παρουσίασαν εποχιακή διακύμανση με ποσοστά συμμόρφωσης κατά μέσο όρο 90,37% στο αγελαδινό γάλα (επί του συνόλου της ποσότητας), ενώ υψηλότερα ήταν τα ποσοστά συμμόρφωσης του γίδινου 98,75% και του πρόβειου 98,49% γάλακτος (πίνακας 1). Τα ποσοστά συμμόρφωσης κατά μέσο όρο 66,91% (επί του συνόλου της ποσότητας) (κυλιόμενοι γεωμετρικοί μέσοι όροι τριμήνων με τουλάχιστον μία δειγματοληψία το μήνα) της περιεκτικότητας σε σωματικά κύτταρα στο αγελαδινό γάλα, κυμάνθηκαν σε χαμηλά, συγκριτικά με αυτά της ολικής μικροβιακής χλωρίδας, επίπεδα (πίνακας 2).

3.3 Ζώντα δίθυρα μαλάκια

Δράσεις συνδεδεμένες με την συμμόρφωση των ΖΔΜ με τις υγειονομικές απαιτήσεις της Νομοθεσίας

Πρόγραμμα Παρακολούθησης Περιοχών Παραγωγής

Οι επίσημοι εργαστηριακοί έλεγχοι, που πραγματοποιήθηκαν το έτος 2017 στα πλαίσια του προγράμματος παρακολούθησης των Περιοχών Παραγωγής Ζώντων Δίθυρων Μαλακίων

αναφέρονται στις κάτωθι παραμέτρους:

- 1) εξετάσεις για την παρουσία τοξινοπαραγωγού πλαγκτού (τοξικό φυτοπλαγκτό) στα νερά παραγωγής.
- 2) εξετάσεις για τον ποσοτικό προσδιορισμό θαλασσίων βιοτοξινών των ομάδων των λιπόφιλων τοξινών, PSP και ASP τοξινών.
- 3) εξετάσεις για την μικροβιολογική ποιότητα ζώντων δίθυρων μαλακίων για *E.coli* και *Salmonella* spp.
- 4) εξετάσεις για την παρουσία χημικών προσμείξεων, πιο αναλυτικά βαρέων μετάλλων (Pb, Cd, Hg) και πολυχλωριομένων διφαινυλίων (PCB's)

Αναλυτικά οι αριθμοί των δειγμάτων που εξετάστηκαν από όλες τις Περιοχές Παραγωγής ανά παράμετρο καθώς και ο αριθμός των υπερβατικών για το έτος 2017 έχουν ως εξής.

1) Φυτοπλαγκτό

Παρελήφθησαν 2.140 δείγματα νερού από τα οποία 40 κρίθηκαν ακατάλληλα προς εξέταση λόγω κακής συντήρησης, ελλιπούς σήμανσης ή υψηλής συγκέντρωσης σωματιδιακού υλικού. Τα 2.100 δείγματα νερού εξετάσθηκαν για την παρουσία όλων των μικροφυκών που δυνητικώς παράγουν θαλάσσιες βιοτοξίνες (λιπόφιλες, αμνησιακές, παραλυτικές καθώς και άλλες κατηγορίες τοξινών που είναι γνωστές στην επιστημονική κοινότητα παρά το γεγονός ότι ενδεχομένως είναι εκτός ισχύουσας νομοθεσίας). Στη διάρκεια του 2017 παρατηρήθηκαν συγκεντρώσεις τοξικών ειδών και πληθυσμιακές τάσεις που είχαν σαν αποτέλεσμα την είσοδο σε περίοδο επαγρύπνησης ή/και σε προληπτικό κλείσιμο περιοχών παραγωγής σε αναμονή αποτελεσμάτων των αναλύσεων βιοτοξινών. Πιο αναλυτικά καταγράφηκαν 93 υπερβάσεις των ορίων στα επίπεδα αφθονίας για τα μικροφύκη που παράγουν λιπόφιλες βιοτοξίνες, 271 υπερβάσεις των ορίων στα επίπεδα αφθονίας για τα μικροφύκη που παράγουν αμνησιακές βιοτοξίνες και 18 υπερβάσεις των ορίων στα επίπεδα αφθονίας για τα μικροφύκη που παράγουν παραλυτικές βιοτοξίνες. Επιπλέον, παρελήφθησαν και εξετάστηκαν 12 δείγματα μακρόφυτων.

2) Βιοτοξίνες

Σε σύνολο 2.113 εξετασθέντων δειγμάτων σάρκας έγιναν συνολικά 5.993 αναλύσεις. Πιο συγκεκριμένα για την ανίχνευση λιπόφιλων τοξινών διενεργήθηκαν 2.139 αναλύσεις, από τις οποίες 2.062 αναλύσεις έγιναν με τη χρήση LC/MS-MS και 77 με τη χρήση βιολογικής μεθόδου (πρωτόκολλο Yasumoto'78) και καταγράφηκαν 82 υπερβάσεις των κανονιστικών ορίων. Σκοπός της διενέργειας αναλύσεων με χρήση της βιολογικής μεθόδου, είναι η περιοδική παρακολούθηση των περιοχών παραγωγής για την ανίχνευση νέων ή άγνωστων θαλάσσιων τοξινών. Αναφορικά για τις PSP τοξίνες έγιναν 2.056 αναλύσεις και όλα τα δείγματα ήταν εντός των νομοθετικών ορίων και για τις ASP διενεργήθηκαν 1.798 αναλύσεις, από τις οποίες σημειώθηκαν 3 υπερβάσεις.

3) Μικροβιολογικές εξετάσεις

Σε συνολικό αριθμό 1.046 δειγμάτων που παρελήφθησαν, δύο μόνο απορρίφθηκαν λόγω υπέρβασης της προβλεπόμενης θερμοκρασίας παραλαβής του δείγματος. Τα υπόλοιπα 1.044 εξετάσθηκαν για E.coli. Από τα 1.044 δείγματα, 163 κυμαίνονταν μεταξύ 230 και 46.000 MPN ανά 100 gr σάρκας και ενδοθυρικού υγρού. Σε κανένα δείγμα δεν ανιχνεύτηκε E.coli πάνω από 46.000 MPN ανά 100 gr σάρκας και ενδοθυρικού υγρού. Από τα ανωτέρω δείγματα, 719 εξετάσθηκαν για Salmonella και δε σημειώθηκε σε κανένα παρουσία. Επίσης, διενεργήθηκαν αναλύσεις για E.coli και Salmonella σε 12 δείγματα αχινού αλιευμένα μέσα από συγκεκριμένη Περιοχή Παραγωγής, όλα εντός νομοθετικών ορίων. Τέλος, για E.coli και Salmonella

εξετάστηκαν 9 δείγματα ΖΔΜ που είχαν ληφθεί από εγκατάσταση Κέντρου Καθαρισμού και Κέντρου Αποστολής.

Χημικές προσμείξεις

57 δείγματα Ζώντων Δίθυρων Μαλακίων εξετάστηκαν για κάδμιο (Cd), υδράργυρο (Hg) και μόλυβδο (Pb) και επιπλέον 6 δείγματα ΖΔΜ για κάδμιο (Cd) και μόλυβδο (Pb) . Στο σύνολο των ανωτέρω δειγμάτων, δεν διαπιστώθηκε κανένα μη συμμορφούμενο δείγμα.

Επίσης ελέγχθηκαν 28 δείγματα ΖΔΜ (μύδια) για παρουσία πολυχλωριομένων διφαινυλίων (PCB's) όλα προερχόμενα από Περιοχές Παραγωγής, τα αποτελέσματα των οποίων ήταν εντός των νομοθετικών ορίων.

Αξιολόγηση Προγράμματος Παρακολούθησης Περιοχών Παραγωγής ΖΔΜ

Στις Περιοχές Παραγωγής ΖΔΜ της χώρας στις οποίες διαπιστώθηκαν υπερβάσεις για βιοτοξίνες ή για βαρέα μέταλλα ή για μικροβιολογικές παραμέτρους (*E.coli* >4.600 MPN/100 gr σάρκα και ενδοθυρικό υγρό, *salmonella*) ελήφθησαν άμεσα μέτρα που περιελάμβαναν την απαγόρευση αλίευσης από τη συγκεκριμένη Περιοχή Παραγωγής, καθώς και την απόσυρση/ανάκληση παρτίδων όπου αυτό απαιτούνταν.

Στις Περιοχές Παραγωγής ΖΔΜ κατηγορίας Α, στις οποίες διαπιστώθηκε η παρουσία *E.coli* μεταξύ 230 και 4.600 MPN/100 gr σάρκα και ενδοθυρικό υγρό, ελήφθησαν άμεσα μέτρα που περιελάμβαναν υποχρεωτική διέλευση από Κέντρο Καθαρισμού και την απόσυρση/ανάκληση παρτίδων, όπου αυτό απαιτούνταν.

Τα προαναφερόμενα μέτρα εφαρμόστηκαν για όσο χρονικό διάστημα ήταν απαραίτητο στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων επιτήρησης για τα ΖΔΜ , με σκοπό την προστασία της Δημόσιας Υγείας.

Έλεγχοι εισαγόμενων δίθυρων μαλακίων

Όσον αφορά τους επισήμους ελέγχους που διενεργήθηκαν σε Δίθυρα Μαλάκια (κατεψυγμένα ή προβρασμένα, μεταποιημένα) εισαγόμενα από τρίτες Χώρες, η δειγματοληψία διενεργήθηκε στους Συνοριακούς Σταθμούς Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου - ΣΥΚΕ ή στην αγορά και ισχύουν τα παρακάτω:

1.Βιοτοξίνες

Κατά την εισαγωγή ελήφθησαν 141 δείγματα στα οποία διενεργήθηκαν 423 αναλύσεις βιοτοξινών στο σύνολο. Όλα τα δείγματα ελέγχθηκαν για λιπόφιλες, αμνησιακές και παραλυτικές τοξίνες και βρέθηκαν συμμορφούμενα με την κείμενη νομοθεσία.

2.Εξετάσεις για παρουσία βακτηρίων και ιών

Εξετάστηκαν 23 δείγματα από εισαγωγές Τρίτων Χωρών. Τα 17 από αυτά εξεταστήκαν μόνο για E.coli. Τα 4 μόνο για Salmonella και 1 δείγμα εξετάστηκε και για E.coli και για Salmonella. Τέλος ένα δείγμα μυδιών εξετάστηκε για παρουσία Νοροϊού και βρέθηκε αρνητικό.

3. Χημικές προσμείξεις

Εξετάστηκαν 4 δείγματα κατεψυγμένων μυδιών για κάδμιο (Cd) στα οποία δεν καταγράφηκε καμία υπέρβαση.

Ευρωπαϊκή Μελέτη επιπολασμού του Νοροϊού στα στρείδια

Η Χώρα μας συμμετέχει στην διετή Ευρωπαϊκή Μελέτη που διεξάγεται από το Νοέμβριο 2016 έως τον Οκτώβριο 2018 για τον επιπολασμό των Νοροϊών στα ζώντα δίθυρα μαλάκια (στρείδια) η οποία συντονίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Αρχή για την ασφάλεια των τροφίμων(EFSA). Στο πλαίσιο αυτό εξετάστηκαν 13 δείγματα στρειδιών για Νοροϊούς, 11 προερχόμενα από Περιοχές Παραγωγής και 2 από Κέντρο Αποστολής.

Γενικοί στόχοι που επιτεύχθηκαν:

Α) Ορθή, έγκαιρη και μη καταχρηστική λήψη και άρση υγειονομικών μέτρων (υποχρεωτική διέλευση από Κέντρο Καθαρισμού, απαγόρευση αλιείας).

Β) Ικανοποιητική συμμόρφωση των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων του κλάδου (οστρακοκαλλιεργητές, οστρακοαλιείς, κέντρα καθαρισμού, κέντρα αποστολής οστράκων) με τις απαιτήσεις της κείμενης νομοθεσίας.

Γ) Έγκαιρη ενημέρωση -ιδιαίτερα μέσω του συστήματος e- ειδοποίησης της ηλεκτρονικής εφαρμογής- όλων των εμπλεκόμενων φορέων και των καταναλωτών με σκοπό την αποτελεσματική προστασία της Δημόσια Υγείας.

Ειδικοί στόχοι που επιτεύχθηκαν:

Α) Αποτελεσματική διαχείριση των γνωστοποιήσεων του συστήματος RASFF για τον τομέα των οστρακοειδών.

Β) Με σκοπό την αποτελεσματικότερη διαχείριση των πληροφοριών που αφορούν την εξαλίευση ΖΔΜ τυχόν καθαρισμό και διέλευση από Κέντρο Καθαρισμού καθώς και τη διακίνησή τους μέσω των Κέντρων Αποστολής, δόθηκαν έγγραφες οδηγίες για την ορθή συμπλήρωση του εντύπου καταγραφής.

Γ) Στην ηλεκτρονική σελίδα του ΥΠΑΑΤ και πιο συγκεκριμένα στο πεδίο που αφορά τα ΖΔΜ, προστέθηκε επικαιροποιημένος Εθνικός Κατάλογος Περιοχών Παραγωγής ΖΔΜ με πληροφορίες για τα όρια, την κατηγοριοποίηση και τα εξαλιευόμενα είδη των Περιοχών Παραγωγής. Επίσης στο ίδιο πεδίο, αναρτήθηκαν εγκύκλιοι που έχουν εκδοθεί από το Τμήμα Αλιευμάτων, Γάλακτος κλπ Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης και αφορούν καίρια θέματα διαχείρισης ΖΔΜ, με σκοπό την πρόσβαση από όλους τους ενδιαφερόμενους.

Δ) Έγινε αποτύπωση των ορίων/ συντεταγμένων των Περιοχών Παραγωγής ΖΔΜ σε χάρτες.

Ε) Δημιουργήθηκαν δύο ηλεκτρονικές βάσεις/εφαρμογές για τα ΖΔΜ. Η πρώτη ηλεκτρονική βάση αναμένεται να τεθεί σε πιλοτική λειτουργία και αφορά τις δειγματοληψίες ΖΔΜ τόσο στα πλαίσια του Προγράμματος Παρακολούθησης των Περιοχών Παραγωγής όσο και από εγκαταστάσεις χειρισμού ΖΔΜ, καθώς και τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων. Η δεύτερη ηλεκτρονική βάση είναι ήδη σε λειτουργία και αφορά αποκλειστικά την επιτρεπόμενη ή όχι εξαλίευση από τις Περιοχές Παραγωγής ΖΔΜ, με την έκδοση αντίστοιχων αποφάσεων και αποστολή τους μέσω του συστήματος e- ειδοποίησης.

ΣΤ) Κατά τη διάρκεια του 2017 υλοποιήθηκε πιλοτικό πρόγραμμα διατήρησης και διαχείρισης των χαβάρων του Θερμαϊκού Κόλπου, με συνεργασία του ΑΠΘ (Εργαστήριο Φυσιολογίας Ζώων-Τμήμα Βιολογίας) και του ΥΠΑΑΤ (Εργαστήριο Τοξικολογίας, Καταλοίπων και Περιβαλλοντικών Ρυπαντών) για τη μέτρηση βαρέων μετάλλων στη σάρκα των χαβάρων.

Ζ) Εποπτεία από το ΥΠΑΑΤ (Δ/νση ΚΔΥ-Τμήμα Αλιευμάτων Γάλακτος κλπ τροφίμων ζωικής προέλευσης) της οργάνωσης και υλοποίησης των επισήμων ελέγχων σε εγκαταστάσεις χειρισμού ΖΔΜ.

Συμπερασματικά οι συνιστώσες του επισήμου ελέγχου στον τομέα των ζώντων δίθυρων μαλακίων συμβάλλουν στην αποτελεσματική διαχείριση των ζωνών παραγωγής, την προστασία της δημόσιας υγείας και την κατάλληλη ενεργοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηματοδοτικών πόρων.

3.4 ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Έλεγχος μικροβιολογικών κριτηρίων ασφάλειας τροφίμων ζωικής προέλευσης

Έλεγχος για παρουσία *Salmonella* spp. σε: α. κιμά, παρασκευάσματα κρέατος πουλερικών και άλλων ζωικών ειδών (που προορίζονται να καταναλωθούν μαγειρεμένα) και νωπά πουλερικά β. προϊόντα αυγών

Στη συγκεκριμένη προτεραιότητα προβλεπόταν ο έλεγχος για την παρουσία της *Salmonella* spp. σε κρέας, κιμά και παρασκευάσματα κρέατος και σε προϊόντα αυγών με απώτερο στόχο: α) τον έλεγχο της συμμόρφωσης, προς τα κριτήρια ασφάλειας όπως καθορίζονται στον Καν. (ΕΚ) 2073/05, όσον αφορά στο κρέας, στον κιμά, στα παρασκευάσματα κρέατος και στα προϊόντα αυγού β) τον έμμεσο έλεγχο της αποτελεσματικότητας των συστημάτων διασφάλισης της ασφάλειας και της ποιότητας, τα οποία εφαρμόζονται από τις παραγωγικές επιχειρήσεις και γ) την προστασία της υγείας των καταναλωτών.

Έγιναν συνολικά 167 έλεγχοι (δειγματοληψία και ανάλυση) και συγκεκριμένα:

73 σε κιμά (βόειο, χοιρινό και ανάμικτο) και παρασκευάσματα κρέατος από κρέας ειδών εκτός από πουλερικά (βόειο, χοιρινό) που προορίζονται να καταναλωθούν μαγειρεμένα (γύρος, κεμπάπ, κεφτεδάκια, λουκάνικο, μπιφτέκι, σεφταλιά, σουβλάκι, σουτζουκάκι, χάμπουργκερ, πανσέτα, ψαρονέφρι)

61 σε κιμά και παρασκευάσματα κρέατος από κρέας πουλερικών που προορίζονται να καταναλωθούν μαγειρεμένα κατά τη διάθεση (γύρος, κεφτεδάκια, κοτολέττα, κοτομπουκιές, φιλέτο, λουκάνινο, μπιφτέκι, ρολό, σνίτσελ, σουβλάκι)

30 σε νωπό κρέας πουλερικών (κοτόπουλο ολόκληρο, κοκοράκι, μπούτι, στήθος, σουβλάκι, φτερούγες) και

3 σε προϊόντα αυγών (παστεριωμένο, ολόκληρο, ασπράδι αυγού)

Όσον αφορά στον κιμά, παρασκευάσματα και προϊόντα κρέατος ανιχνεύθηκε *Salmonella* spp. σε 4 δείγματα (συνολικά 4 υπομονάδες) από κρέας εκτός από πουλερικά και 4 δείγματα (συνολικά 8 υπομονάδες) από κρέας πουλερικών, δηλαδή συνολικά 8 δείγματα ήταν μη συμμορφούμενα με την νομοθεσία (Καν. 2073/2005/ΕΚ). Στα υπόλοιπα εξεταζόμενα είδη, δεν διαπιστώθηκαν μη συμμορφώσεις με το Καν. 2073/2005/ΕΚ).

• Έλεγχος για παρουσία *Listeria monocytogenes* σε καπνιστά αλιεύματα

Ο σκοπός του συγκεκριμένου προγράμματος για το έτος 2017, ήταν η ανίχνευση ή/και καταμέτρηση της *Listeria monocytogenes* σε καπνιστά αλιεύματα. Απώτερος στόχος του συγκεκριμένου προγράμματος ήταν: α) ο έλεγχος της συμμόρφωσης, προς τα κριτήρια ασφάλειας όπως καθορίζονται στον Καν. (ΕΚ) 2073/05, β) ο έμμεσος έλεγχος της αποτελεσματικότητας

των συστημάτων διασφάλισης της ασφάλειας και της ποιότητας, τα οποία εφαρμόζονται από τις παραγωγικές επιχειρήσεις και γ) η προστασία της υγείας των καταναλωτών.

Έγιναν 10 έλεγχοι (δειγματοληψία και ανάλυση) σε καπνιστά αλιεύματα (σκουμπρί, ρέγγα, πέστροφα, σολωμός). Σε κανένα από αυτούς δεν ανιχνεύθηκε *Listeria monocytogenes*, δηλαδή όλα τα δείγματα ήταν συμμορφούμενα με την νομοθεσία (Καν. 2073/2005/ΕΚ).

• Ταυτόχρονος έλεγχος για παρουσία *Salmonella spp.* και καταμέτρηση *Listeria monocytogenes* σε: α. νωπά τυριά τυρογάλακτος, συσκευασμένες φέτες τυριών & τυριά ωρίμανσης και β. συσκευασμένα παγωτά και soft παγωτά μηχανής

Ο σκοπός του συγκεκριμένου προγράμματος για το έτος 2017, ήταν η παράλληλη ανίχνευση *Salmonella spp.* και καταμέτρηση *Listeria monocytogenes* στα ίδια δείγματα από: α. νωπά τυριά τυρογάλακτος, συσκευασμένες φέτες τυριών & τυριά ωρίμανσης και β. συσκευασμένα παγωτά καθώς και soft παγωτά μηχανής. Απώτερος στόχος του συγκεκριμένου προγράμματος ήταν: α) ο έλεγχος της συμμόρφωσης, προς τα κριτήρια ασφάλειας όπως καθορίζονται στον Καν. (ΕΚ) 2073/05, β) ο έμμεσος έλεγχος της αποτελεσματικότητας των συστημάτων διασφάλισης της ασφάλειας και της ποιότητας, τα οποία εφαρμόζονται από τις παραγωγικές επιχειρήσεις και γ) η προστασία της υγείας των καταναλωτών.

Έγιναν συνολικά 48 έλεγχοι (δειγματοληψία και ανάλυση), 37 σε νωπά τυριά τυρογάλακτος, συσκευασμένες φέτες τυριών & τυριά ωρίμανσης (ανθότυρο, μυζήθρα, μανούρι, τουλουμοτύρι, φέτα, κεφαλοτύρι τριμμένο, γαλοτύρι, ημίσκληρο, τυρί light, mozzarella, cottage, κατίκι, και 9 έλεγχοι σε παγωτά.

Στα δείγματα που εξετάστηκαν συνολικά δεν ανιχνεύθηκε κανένας από τους δύο μικροοργανισμούς.

Έλεγχος για *Enterobacteriaceae* σε φρέσκο παστεριωμένο γάλα

Σκοπός του συγκεκριμένου προγράμματος για το έτος 2017, ήταν η προστασία της υγείας των καταναλωτών, μέσω της διασφάλισης ότι η υγιεινή της παραγωγικής διαδικασίας παστεριωμένου γάλακτος είναι σε συμμόρφωση με τα κριτήρια που καθορίζονται από την Ενωσιακή Νομοθεσία (Καν. 2073/2005/ΕΚ), όπως ισχύει.

Έγιναν 9 έλεγχοι (δειγματοληψία και ανάλυση) σε αγελαδινό και κατσικίσιο γάλα., κατά τους οποίους εντοπίστηκε 1 δείγμα κατσικίσιου γάλακτος στο οποίο η συγκέντρωση των *Enterobacteriaceae* ήταν εκτός ορίων νομοθεσίας και για τις 5 υπομονάδες που εξεργάστηκαν. Με δεδομένο ότι τα εκτός ορίων νομοθεσίας δείγματα προέρχονταν από μια παραγωγική μονάδα μόνο και λαμβάνοντας υπόψη ότι το συνολικό μέγεθος του δείγματος είναι αρκετά μικρό για να προκύψουν ασφαλή στατιστικά συμπεράσματα, ενώ το πρόγραμμα υλοποιήθηκε για πρώτη φορά είναι παρακινδυνευμένη η εξαγωγή γενικών συμπερασμάτων ως προς την υγιεινή της

παραγωγικής διαδικασίας φρέσκων παστεριωμένων γαλάτων, γι αυτό άλλωστε το εν λόγω πρόγραμμα θα συνεχιστεί και το 2018.

Έλεγχος για *Escherichia coli* σε κιμά και παρασκευάσματα κρέατος

Σκοπός του συγκεκριμένου προγράμματος για το έτος 2017, ήταν η προστασία της υγείας των καταναλωτών, μέσω της διασφάλισης ότι η υγιεινή της παραγωγικής διαδικασίας κιμά και παρασκευασμάτων κρέατος είναι σε συμμόρφωση με τα κριτήρια που καθορίζονται από την Ενωσιακή Νομοθεσία (Καν. 2073/2005/ΕΚ), όπως ισχύει.

Έγιναν 18 έλεγχοι (δειγματοληψία και ανάλυση) σε κιμά (βόειο και χοιρινό) και παρασκευάσματα κρέατος (κεμπάπ, σουτζουκάκι, σουβλάκι, μπιφτέκι, παιδάκι). Σε κανένα από τα δείγματα δεν ανιχνεύθηκε ο υπό εξέταση μικροοργανισμός.

• Προσδιορισμός ισταμίνης σε αλιευτικά προϊόντα

Στη συγκεκριμένη προτεραιότητα προβλεπόταν ο έλεγχος για τον προσδιορισμό ισταμίνης σε αλιευτικά προϊόντα, με απώτερο στόχο: α) τον έμμεσο έλεγχο των εγκεκριμένων επιχειρήσεων παραγωγής και επεξεργασίας αλιευτικών προϊόντων και της επαλήθευσης του συστήματος διαχείρισης της ασφάλειας τροφίμων (για επιχειρήσεις της ημεδαπής) και β) τον έλεγχο συμμόρφωσης ως προς τα κριτήρια ασφάλειας που καθορίζονται στον Καν. (ΕΚ) 2073/05 για τα προϊόντα αυτά, που προέρχονται από χώρες της ΕΕ και Τρίτες Χώρες, ώστε τελικά να εξασφαλιστεί ένα υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών.

Έγιναν 35 έλεγχοι (δειγματοληψία και ανάλυση) σε προϊόντα γαύρου, σαρδέλας, τόνου, σκουμπριού, παλαμίδας, κολιού και σάλτσας ψαριών. Από τα 35 δείγματα που εξετάστηκαν βρέθηκαν 3 (συνολικά 5 υπομονάδες) μη συμμορφούμενα προς τη νομοθεσία (Καν. 2073/2005/ΕΚ).

• Έλεγχος για την παρουσία παρασίτων της Οικογένειας Anisakidae σε ιχθύες που χρησιμοποιούνται για παρασκευή σούσι

Σκοπός του συγκεκριμένου προγράμματος για το έτος 2017 ήταν η προστασία της υγείας των καταναλωτών από την κατανάλωση ιχθύων που καταναλώνονται ωμά (σούσι) και ενδέχεται να περιέχουν παράσιτα της Οικογένειας Anisakidae καθώς και η συλλογή δεδομένων σχετικά με τη μικροβιολογική κατάσταση, ως προς την παρουσία των παρασίτων αυτών, σε φιλέτα ιχθύων που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή σούσι.

Έγιναν 3 έλεγχοι (δειγματοληψία και ανάλυση) σε δείγματα σολωμού. Δεν βρέθηκαν δείγματα μη συμμορφούμενα προς τη νομοθεσία (Καν. 1276/2011/ΕΕ).

Έλεγχος για την παρουσία υδροξυ-οξέων σε προϊόντα αυγού

Σκοπός του συγκεκριμένου προγράμματος για το έτος 2017 ήταν η προστασία της υγείας των καταναλωτών μέσω του ελέγχου της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας σχετικά με τη συμμόρφωση προϊόντων αυγών με συγκεκριμένες υγειονομικές απαιτήσεις μέσω του προσδιορισμού γαλακτικού και 3-υδροξυ-βουτυρικού οξέος που θεωρούνται προϊόντα αποσύνθεσης λόγω μικροβιακής μόλυνσης.

Έγιναν 5 έλεγχοι (δειγματοληψία και ανάλυση) σε μη μεταποιημένα προϊόντα αυγού. Δεν βρέθηκαν δείγματα μη συμμορφούμενα προς τη νομοθεσία (Καν. 853/2004/ΕΚ).

3.5 ΧΗΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

• Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου για την παρακολούθηση των βασικών επιπέδων διοξινών και παρομοίων και μη παρομοίων με τις διοξίνες πολυχλωριωμένων διφαινυλίων (PCBs)

Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος για τον Επίσημο Έλεγχο Τροφίμων που αφορούσε τη δειγματοληψία και ανάλυση έτους 2017 σε διάφορα είδη τροφίμων. Οι έλεγχοι προέκυψαν και από την ανάγκη συμμόρφωσης με τη Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη μείωση της παρουσίας διοξινών, φουρανίων και πολυχλωριωμένων διφαινυλίων στις ζωοτροφές και στα τρόφιμα (Σύσταση της Επιτροπής 2013/711/ΕΕ της 3ης Δεκεμβρίου 2013), με στόχο την προστασία της υγείας των καταναλωτών, μέσω της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1881/2006 όσον αφορά στα βασικά επίπεδα των πολυχλωριωμένων διβενζοδιοξινών (PCDDs), διβενζοφουρανίων (PCDFs) και παρόμοιων και μη παρόμοιων με τις διοξίνες πολυχλωριωμένων διφαινυλίων (dioxin-like, DL-PCBs και non-dioxin-like, NDL-PCBs) σε ορισμένα είδη τροφίμων.

Πραγματοποιήθηκαν 29 έλεγχοι σε τρόφιμα ζωικής προέλευσης (αυγά, κρέας αιγοπρόβειο, βόειο, χοίρειο και πουλερικών, ήπαρ, γάλα αγελαδινό και αιγοπρόβειο, τυριά, ιχθυηρά). Κατά τους παραπάνω ελέγχους, όλα τα δείγματα που εξετάστηκαν βρέθηκαν συμμορφούμενα με τη νομοθεσία (Κανονισμός 1881/2006/ΕΚ). Η περιεκτικότητα των διοξινών και των παρομοίων και μη παρομοίων με τις διοξίνες PCBs ήταν πολύ χαμηλότερη από τα μέγιστα επιτρεπτά όρια και σε παρόμοια χαμηλά επίπεδα με τα αποτελέσματα των αντίστοιχων προγραμμάτων των προηγούμενων ετών.

Στον ακόλουθο Πίνακα απεικονίζονται τα επίπεδα των διοξινών/φουρανίων και PCBs που παρατηρήθηκαν κατά τους ελέγχους του 2017.

Πίνακας Ι: Επίπεδα διοξινών, φουρανίων (TEQ PCDD/F) και παρόμοιων με τις διοξίνες PCBs (TEQ PCBs) (εκφρασμένα σε pg/g λίπους) και επίπεδα μη παρόμοιων με τις διοξίνες PCBs (εκφρασμένα σε ng/g λίπους)

Είδος Τροφίμου (N=Αριθμός δειγμάτων)	Μέγιστα επιτρεπτά επίπεδα *			Επίπεδα διοξινών, φουρανίων, παρομοίων και μη παρομοίων με τις διοξίνες PCBs (Ανώτατα όρια συγκέντρωσης**)			
	TEQ PCDD/F	Συνολική TEQ (PCDD/F & PCBs)	Μη παρόμοια με τις διοξίνες PCBs ***	TEQ PCDD/F	TEQ PCBs	TEQ PCDD/F & PCBs	Μη παρόμοια με τις διοξίνες PCBs ***
	pg/g λίπους	pg/g λίπους	ng/g λίπους	Διάμεση τιμή (εύρος), pg/g λίπους			Διάμεση τιμή (εύρος), ng/g λίπους
ΑΥΓΑ							
Ελεύθερης βοσκής και συστοιχίες κλωβών (N=3)	2,5	5,0	40	0,32 (0,32-0,32)	0,05 (0,04-0,08)	0,37 (0,36-0,40)	1,71 (0,92-1,81)
ΚΡΕΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ							
Κρέας βόειο (N=2)	2,5	4,0	40	0,33 (0,32-0,34)	0,11 (0,04-0,17)	0,44 (0,36-0,51)	1,72 (1,04-2,40)
Κρέας αιγοπροβάτων (N=2)				0,61 (0,38-0,84)	0,10 (0,09-0,10)	0,71 (0,48-0,93)	1,70 (1,58-1,82)
Κρέας χοίρειο (N=2)	1,0	1,25	40	0,37 (0,32-0,42)	0,02 (0,01-0,02)	0,38 (0,34-0,43)	0,78 (0,70-0,86)
Κρέας πουλερικών (N=2)	1,75	3,0	40	0,34 (0,32-0,37)	0,02 (0,01-0,02)	0,36 (0,33-0,39)	1,84 (0,58-3,11)
Ήπαρ προβάτων (N=1)	1,25	2,0	3,0	0,09	0,03	0,12	0,27
Ήπαρ χερσαίων ζώων πλην προβάτων (N=3)	0,30	0,50	3,0	0,03 (0,02-0,10)	0,01 (0,00-0,03)	0,04 (0,02-0,13)	0,34 (0,04-0,48)

ΝΩΠΟ ΓΑΛΑ ΚΑΙ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ							
Νωπό αγελαδινό γάλα (N=2)	2,5	5,5	40	0,32 (0,32-0,32)	0,06 (0,04-0,07)	0,38 (0,36-0,39)	1,39 (1,27-1,50)
Νωπό αιγοπρόβειο γάλα (N=3)				0,34 (0,32-0,35)	0,05 (0,04-0,23)	0,40 (0,36-0,57)	1,51 (1,24-1,68)
Τυριά (N=3)				0,32 (0,32-0,32)	0,05 (0,04-0,18)	0,37 (0,36-0,50)	0,89 (0,77-2,56)
ΨΑΡΙΑ****							
Ελεύθερης αλιείας & Ιχθυοκαλλιιεργειών (N=6)	3,5	6,5	75	0,09 (0,05-0,20)	0,28 (0,02-0,79)	0,37 (0,07-0,99)	4,40 (0,74-11,18)

* Σύμφωνα με τον Κανονισμό 1881/2006/ΕΚ, όπως ισχύει.

**** Ανώτατα όρια συγκέντρωσης:** υπολογίζονται με την υπόθεση ότι όλες οι τιμές των διαφόρων ομοειδών ουσιών κάτω από το όριο του ποσοτικού προσδιορισμού ισούνται με το όριο του ποσοτικού προσδιορισμού.

***** Άθροισμα PCB-28, PCB-52, PCB-101, PCB-138, PCB-153 και PCB-180 (ICES - 6).**

****** Για τα ψάρια οι συγκεντρώσεις των διοξινών, φουρανίων και παρομοίων με τις διοξίνες PCBs αναφέρονται σε pg/g νωπού προϊόντος, ενώ για τα μη παρόμοια με τις διοξίνες PCBs σε ng/g νωπού προϊόντος.**

- **Έλεγχος επιπέδων βαρέων μετάλλων και άλλων στοιχείων**

Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος για τον Επίσημο Έλεγχο Τροφίμων έτους 2017 που αφορούσε τη δειγματοληψία και ανάλυση. Σκοπός του ελέγχου ήταν η προστασία της υγείας των καταναλωτών, μέσω της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1881/2006 όσον αφορά στα επίπεδα του μολύβδου, του καδμίου, του υδράργυρου, του αρσενικού και του νικελίου σε τρόφιμα ζωικής προέλευσης.

Πραγματοποιήθηκαν 25 έλεγχοι σε αλιεύματα (20 σε νωπά και καταψυγμένα ιχθυηρά και μαλάκια, 5 σε κονσέρβες αλιευμάτων) τα οποία εξετάστηκαν για μόλυβδο, κάδμιο, υδράργυρο, αρσενικό και ανόργανο κασσίτερο, 9 έλεγχοι σε γαλακτοκομικά προϊόντα τα οποία εξετάστηκαν για υδράργυρο, αρσενικό και νικέλιο, 5 έλεγχοι σε νωπά μανιτάρια τα οποία εξετάστηκαν για μόλυβδο, κάδμιο, υδράργυρο, αρσενικό και νικέλιο και 8 έλεγχοι σε μέλι το οποίο εξετάστηκε για υδράργυρο. Δεν βρέθηκαν δείγματα μη συμμορφούμενα με την νομοθεσία (Κανονισμός 1881/2006/ΕΚ)

- **Έλεγχος επιπέδων Πολυκυκλικών Αρωματικών Υδρογονανθράκων σε τρόφιμα ζωικής προέλευσης**

Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Επίσημου Ελέγχου (δειγματοληψία και ανάλυση) έτους 2017. Σκοπός του ελέγχου ήταν η προστασία της υγείας των καταναλωτών από την παρουσία των πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων (ΠΑΥ) σε τρόφιμα ζωικής προέλευσης.

Υλοποιήθηκαν συνολικά 10 έλεγχοι σε κρέας και προϊόντα με βάση το κρέας τα οποία είχαν υποβληθεί σε ψήσιμο ή μπάρμπεκιου (5 έλεγχοι) και καπνιστά αλιεύματα (5 έλεγχοι). Δεν βρέθηκαν δείγματα μη συμμορφούμενα με την νομοθεσία (Κανονισμός 1881/2006/ΕΚ).

- **Έλεγχος αφλατοξίνης M1 σε γάλα και προϊόντα του**

Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Επίσημου Ελέγχου (δειγματοληψία και ανάλυση) έτους 2017. Σκοπός του ελέγχου ήταν η διαπίστωση συμμόρφωσης με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1881/2006 όσον αφορά στα επίπεδα της αφλατοξίνης M1 σε γάλα και προϊόντα του, ώστε να εξασφαλίζεται σε υψηλό επίπεδο η προστασία των καταναλωτών.

Πραγματοποιήθηκαν 21 έλεγχοι και όλα τα δείγματα βρέθηκαν συμμορφούμενα με τη νομοθεσία (Κανονισμός 1881/2006/ΕΚ).

3.6 Έλεγχος παρουσίας καταλοίπων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε τρόφιμα ζωικής προέλευσης

Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Επίσημου Ελέγχου Τροφίμων Έτους 2017 με τίτλο «Έλεγχος παρουσίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε τρόφιμα ζωικής προέλευσης» στη βάση του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/662.

Σκοπός του ελέγχου ήταν η προστασία της δημόσιας υγείας μέσω της εξασφάλισης της συμμόρφωσης με την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία όσον αφορά στα επίπεδα των γεωργικών φαρμάκων στα

τρόφιμα καθώς και η εκτίμηση της έκθεσης του καταναλωτή στα υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Έγιναν συνολικά 34 έλεγχοι σε λίπος και αυγά κοτόπουλου, λίπος προβάτου και μέλι. Όλα τα δείγματα που ελέγχθηκαν βρέθηκαν συμμορφούμενα με τη νομοθεσία (Κανονισμός (ΕΚ) 396/2005).

3.7 Πρόγραμμα Παρακολούθησης Προσθέτων

Σκοπός του προγράμματος ήταν ο έλεγχος της συμμόρφωσης των τροφίμων ζωικής προέλευσης, ως προς τις περιεχόμενες πρόσθετες ύλες δηλαδή έλεγχος ως προς την ορθή χρήση προσθέτων σε εγκεκριμένες κατηγορίες τροφίμων και έλεγχος συμμόρφωσης ως προς τα ανώτατα επιτρεπτά επίπεδα προσθέτων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των χρωστικών και των γλυκαντικών ουσιών, με βάση τα ισχύοντα νομοθετικά όρια.

Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονταν και έλεγχος ορθής επισήμανσης ως προς την κείμενη Νομοθεσία και ειδικότερα όσον αφορά στην ορθή αναγραφή περιεχόμενων προσθέτων/κατηγορίας προσθέτου, την ορθή επισήμανση για τη δήλωση παρουσίας θειωδών και τυχόν παραπλανητική επισήμανση που σχετίζεται με τη μεταφορά ενός προσθέτου στο τελικό προϊόν.

Ο αριθμός των δειγμάτων που ελέγχθηκαν συνολικά ήταν 64, από τα οποία βρέθηκαν 4 δείγματα μη συμμορφούμενα με τη νομοθεσία. Οι μη συμμορφώσεις αφορούσαν σε θέματα επισήμανσης. Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα είδη των τροφίμων που ελέχθησαν και το είδος του προσθέτου/προσθέτων για τα οποία εξετάστηκαν.

α/α	Είδος τροφίμου	Παράμετροι εξέτασης
1	Γιαούρτι με υμένα (Κατηγορία 01.2 Καν. 1333/2008/ΕΚ)	Ναταμυκίνη
2	Σκληρά, ημίσκληρα και ημιμαλακά τυριά (Κατηγορία 01.7 Καν. 1333/2008/ΕΚ)	Ναταμυκίνη
3	Τυριά (χωρίς ωρίμανση, ωριμασμένα, τυρογάλακτος, ανακατεργασμένα, με σαφή αναφορά στον τρόπο διάθεσης πχ, τυρί προσκευασμένο σε φέτες, τυρί σε μπαστούνι κ.ά.) (Κατηγορία 01.7 Καν. 1333/2008/ΕΚ)	Σορβικά
4	Προϊόντα με βάση το κρέας και παρασκευάσματα κρέατος (Κατηγορία 08.2 & 08.3 Καν. 1333/2008/ΕΚ)	Φωσφορικά
5	Μαλάκια, καρκινοειδή και κεφαλόποδα (όλα νωπά) –με προτεραιότητα στις γαρίδες (Κατηγορία 09.1.2 Καν. 1333/2008/ΕΚ)	Θειώδη
6	Σαλάτες (τζατζίκι, τυροσαλάτα) (Κατηγορία 12.7 Καν. 1333/2008/ΕΚ)	Σορβικά, Βενζοϊκά

Σημ: Επιπλέον, είχαν προγραμματιστεί έλεγχοι χύμα αλιευμάτων (φρέσκιες γαρίδες, μπαρμπούνια, κουτσομούρες και άλλα κοκκινόψαρα) για ανίχνευση βορικών, και προμαγειρεμένων καρκινοειδών και κόκκινων ιχθυηρών για ανίχνευση κόκκινων χρωστικών, αλλά τελικά δεν ελήφθησαν τα σχετικά δείγματα.

3.8 Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Ποιότητας των Γαλακτοκομικών Προϊόντων

Σκοπός του ελέγχου ήταν η προάσπιση των συμφερόντων των καταναλωτών μέσω της συμμόρφωσης με την Ενωσιακή και Εθνική νομοθεσία όσον αφορά στην εξακρίβωση εάν τα γαλακτοκομικά προϊόντα (τυριά ΠΟΠ, διάφορα άλλα τυριά, γιαούρτια, βούτυρα, παγωτά και γάλατα ιδιωτικής ετικέτας) φέρουν τη σωστή επισήμανση σχετικά με το είδος του γάλακτος που περιέχουν και τη συμμόρφωσή τους με τις προδιαγραφές του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών ως προς την ποσότητα λίπους, υγρασίας και ΣΥΑΛ (Στερεό Υπόλειμμα Άνευ Λίπους). Επίσης, να εξακριβωθεί εάν προϊόντα επισημαίνονται ως γαλακτοκομικά, ενώ είναι μη γαλακτοκομικά σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις του Κώδικα Τροφίμων και της ΚΥΑ αριθ. 278186 (ΦΕΚ 1097 Β 27/08/2002).

Ο αριθμός των δειγμάτων που ελέγχθηκαν συνολικά ήταν 154, από τα οποία 12 βρέθηκαν μη συμμορφούμενα με την κείμενη νομοθεσία. Οι μη συμμορφώσεις αφορούσαν: α) ανίχνευση αγελαδινού γάλακτος σε πρόβειο γιαούρτι (4 δείγματα), β) ανίχνευση αγελαδινού γάλακτος σε φρέσκο κατσικίσιο γάλα (2 δείγματα), γ) ανίχνευση νοθείας και μη ορθή επισήμανση σε βούτυρο (1 δείγμα), δ) μη ορθή επισήμανση σε βούτυρο (2 δείγματα), ε) μη κανονική επισήμανση σε άλλα τυριά (όχι ΠΟΠ) (3 δείγματα - το ένα ανέγραφε "light" χωρίς να τηρεί τις προδιαγραφές).

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα είδη γαλακτοκομικών που ελέχθησαν και οι παράμετροι για τις οποίες εξετάστηκαν.

α/α	Είδος τροφίμου	Εξεταζόμενη/ες παράμετρος/οι
1	Τυριά ΠΟΠ	είδος γάλακτος
2	Άλλα τυριά (όχι ΠΟΠ με έμφαση στα light)	είδος λιπαρής ύλης, ποσότητα λίπους, ποσοστό υγρασίας
3	Γιαούρτια πρόβεια	είδος γάλακτος, λίπος
4	Κατσικίσιο γάλα	ανίχνευση αγελαδινού γάλακτος
5	Βούτυρα	είδος λιπαρής ύλης, ποσοστό υγρασίας, ΣΥΑΛ (στερεό υπόλειμμα άνευ λίπους)

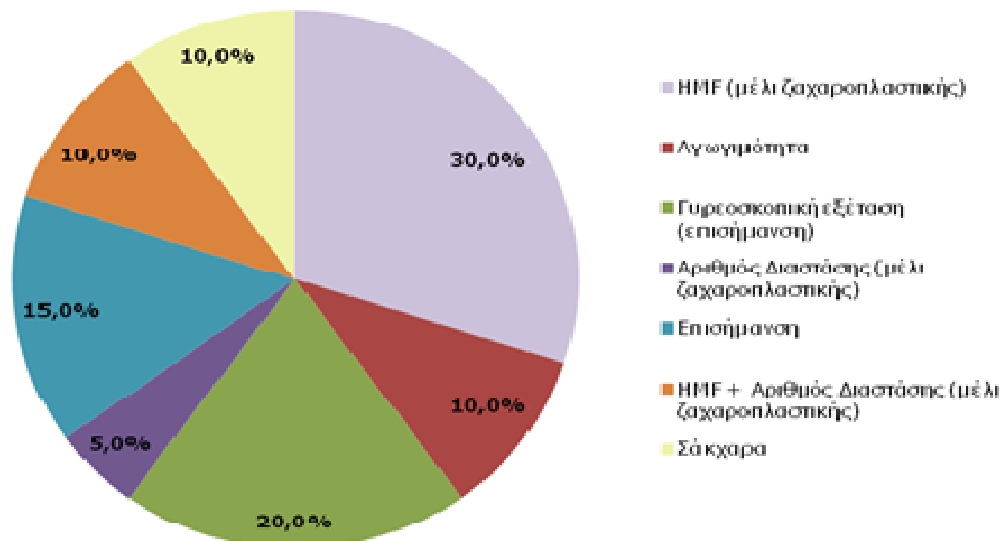
Το ποσοστό μη συμμορφούμενων δειγμάτων κυμάνθηκε και το 2017 στα επίπεδα των προηγούμενων ετών 2015-2016. Δύο είναι οι βασικές αιτίες μη συμμορφούμενων προϊόντων. Η ανίχνευση αγελαδινού γάλακτος σε προϊόντα αιγοπρόβειου γάλακτος (σε πρόβειο γιαούρτι και κατσικίσιο γάλα) και η λανθασμένη επισήμανση, που σχετίζεται με προϊόντα με λιγότερα λιπαρά (light).

3.9 Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Ποιότητας του Μελιού

Σκοπός του ελέγχου ήταν η προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών μέσω της διαπίστωσης ότι το μέλι που διατίθεται στην κατανάλωση ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές που τίθενται από τα άρθρα 67 & 67α του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών, ότι δεν είναι νοθευμένο με άλλες γλυκαντικές ύλες και ότι ανταποκρίνεται στις παραμέτρους ταυτοποίησής του σύμφωνα με το άρθρο 67, Παράρτημα Ι, ΙΙ και 67α του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών.

Ο έλεγχος επικεντρώθηκε στους κάτωθι φυσικοχημικούς παράγοντες: α) αγωγιμότητα, β) σάκκαρα, γ) αριθμός διαστάσης, δ) υδροξυμεθυλοφουρουράλη (HMF), ε) υγρασία, στ) γυρεοσκοπική εξέταση και, ζ) προσδιορισμό εξωγενών C-4 σακχάρων (ισογλυκόζης).

Στο σύνολο των 136 δειγμάτων που ελέγχθηκαν διαπιστώθηκαν 20 δείγματα μη συμμορφούμενα με την νομοθεσία ως προς τις φυσικοχημικές παραμέτρους και την επισήμανση. Οι μη συμμορφώσεις αφορούσαν τις παρακάτω παραμέτρους:

Το ποσοστό μη συμμορφούμενων δειγμάτων κυμάνθηκε το 2017 στα επίπεδα των προηγούμενων ετών. Δύο είναι οι βασικές αιτίες που οδηγούν στο χαρακτηρισμό των προϊόντων ως μη συμμορφούμενων με τη νομοθεσία. Η πρώτη αφορά στη διακίνηση «μελιού ζαχαροπλαστικής» (που ανιχνεύεται από το αριθμό διαστάσης ή/και την HMF) ως άλλου είδους μελιού (σε αυτήν εμπίπτει το 45% των μη συμμορφούμενων δειγμάτων). Δεύτερη, η λανθασμένη επισήμανση (εδώ εμπίπτει το 35% των μη συμμορφούμενων δειγμάτων) που προκύπτει από τις γυρεοσκοπικές εξετάσεις και τυχόν λάθη-παραλείψεις των ετικετών των μελιών. Τέλος ένα 20% των μελιών είχαν προβλήματα με τη σύνθεση τους ή/και τα φυσικοχημικά χαρακτηριστικά τους (ενδείξεις νοθείας).

3.9 ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

• Έλεγχος για την υποκατάσταση ειδών ιχθυηρών

Το πρόγραμμα για την υποκατάσταση ειδών ιχθυηρών πραγματοποιήθηκε σε συνέχεια ελέγχων προηγούμενων ετών που έγιναν στη βάση της C(2015) 1558 Σύστασης της Επιτροπής της 12.03.2015 «για ένα συντονισμένο σχέδιο ελέγχου με σκοπό να διαγνωστεί η συχνότητα δόλιων πρακτικών στην εμπορία ορισμένων τροφίμων» και των ευρημάτων που είχαν καταγραφεί.

Σκοπός του ελέγχου ήταν: α) η παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τους κανόνες της Ένωσης που αφορούν στην κυκλοφορία στην αγορά καθώς και την επισήμανση μη επεξεργασμένων ή επεξεργασμένων προϊόντων αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας και, β) η προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών μέσω διάγνωσης δόλιων πρακτικών στην υποκατάσταση ειδών ιχθυηρών όπως αυτά δηλώνονται στην ετικέτα ή σε άλλα μέσα πληροφόρησης που συνοδεύουν το τρόφιμο

Ο έλεγχος επικεντρώθηκε σε επεξεργασμένα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας περιοριζόμενα στα λευκόψαρα (συμπεριλαμβανομένων των στρογγυλών ψαριών και των πλατύψαρων) θαλάσσιων ειδών και ειδών των γλυκών υδάτων.

Πραγματοποιήθηκαν 40 έλεγχοι ιχθυερών και διαπιστώθηκε υποκατάσταση του είδους του δηλωθέντος ιχθυερού σε 7 δείγματα, ενώ τα υπόλοιπα 33 βρέθηκαν συμμορφούμενα με την νομοθεσία, όπως φαίνεται στον παρακάτω Πίνακα. Οι κατηγορίες/είδη ιχθυερών μεταξύ των εξετασθέντων, όπου διαπιστώθηκε υποκατάσταση ήταν η γλώσσα και ο βακαλάος.

α/α	Είδος ιχθυερού (πρώτη ύλη και προϊόντα)	Αριθμός δειγμάτων	Μη συμμορφώσεις
1	Τόνος	5	0
2	Γλώσσα	8	4
3	Πέρκα	10	0
4	Μπακαλιάρος/Βακαλάος	17	3

Σημ.: Στο πλαίσιο της υλοποίησης του Προγράμματος, δεν επιτεύχθηκε ο έλεγχος του γαλέου/γλαύκου, ο οποίος είχε αρχικά προγραμματισθεί, λόγω δυσκολιών δειγματοληψίας του στο χρόνο υλοποίησης του Προγράμματος.

Η συμφωνία μεταξύ του δηλωθέντος και του εργαστηριακά προσδιοριζόμενου είδους στην πλειοψηφία των δειγμάτων (82,5%) του προγράμματος υποδεικνύει τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων τροφίμων, με τους κανόνες της Ενωσιακής και Εθνικής νομοθεσίας, για την κυκλοφορία στην αγορά, τη διάθεση και την επισήμανση μη επεξεργασμένων ή επεξεργασμένων προϊόντων αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας. Παράλληλα, ο σημαντικός αριθμός μη συμμορφούμενων (17,5%) δειγμάτων του Προγράμματος, τα οποία ωστόσο αφορούν σε συγκεκριμένες κατηγορίες/είδη ιχθυερών, υποδεικνύει έντονα ότι το συγκεκριμένο Πρόγραμμα Ελέγχου πρέπει να συνεχιστεί, μέσω στοχευμένου πλάνου ελέγχων στις κατηγορίες όπου διαπιστώθηκε υποκατάσταση του είδους του ιχθυερού.

• Έλεγχος καθαρού βάρους επιπαγμένων ιχθυερών

Σκοπός του ελέγχου ήταν: α) η προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών μέσω του ελέγχου της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας και της διαπίστωσης περιπτώσεων εξαπάτησης/παραπλάνησής τους που αφορούν στην κυκλοφορία στην αγορά και στην επισήμανση μη επεξεργασμένων ή επεξεργασμένων προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, β) η διάγνωση δόλιων πρακτικών στην αναγραφή του καθαρού βάρους (εκτός επίπαγου) προσυσκευασμένων επιπαγμένων αλιευμάτων, όπως αυτά δηλώνονται στην ετικέτα ή σε άλλα μέσα πληροφόρησης που συνοδεύουν το προσυσκευασμένο τρόφιμο.

Ο έλεγχος επικεντρώθηκε σε επεξεργασμένα ή μη προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας περιοριζόμενα στα λευκόψαρα θαλάσσια είδη και είδη γλυκών υδάτων και σε μαλάκια, και συγκεκριμένα σε σουπιές και καλαμάρια της ομοταξίας των κεφαλόποδων, καθώς και σε καρκινοειδή, και συγκεκριμένα γαρίδες της ομοταξίας των μαλακόστρακων.

Πραγματοποιήθηκαν 42 έλεγχοι λευκόψαρων ιχθυηρών [βακαλάος (8), γλώσσα (4), παγκάσιους (4), γλαύκος (1), σαρδέλα (1), ξιφίας (1) και φαγκρί (1)], 11 έλεγχοι σε γαρίδες, 5 έλεγχοι σε σουπιές και 6 έλεγχοι σε θράψαλα/καλαμάρια. Διαπιστώθηκε μη συμφωνία του εργαστηριακά προσδιοριζόμενου καθαρού βάρους (εκτός επίπαγου) με το αναγραφόμενο στην ετικέτα ή σε άλλα μέσα πληροφόρησης που συνοδεύουν το τρόφιμο, σε 8 δείγματα (2 βακαλάο, 1 γλώσσα, 4 γαρίδες και 1 σουπιά), ενώ τα υπόλοιπα 34 βρέθηκαν σύμφωνα με το αναγραφόμενο καθαρό βάρος.

Η συμφωνία μεταξύ του δηλωθέντος και του εργαστηριακά προσδιοριζόμενου καθαρού βάρους επιπαγωμένων αλιευμάτων στην πλειοψηφία των δειγμάτων (81%) του Προγράμματος υποστηρίζει την ορθή συμμόρφωση των επιχειρήσεων τροφίμων, με τους κανόνες της Ενωσιακής και Εθνικής νομοθεσίας, για την κυκλοφορία στην αγορά, την διάθεση και την επισήμανση μη επεξεργασμένων ή επεξεργασμένων προϊόντων αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας. Παράλληλα, ο σημαντικός αριθμός μη συμμορφούμενων (19%) δειγμάτων του Προγράμματος, τα οποία αφορούν σε συγκεκριμένες κατηγορίες/είδη αλιευμάτων και συγκεκριμένα στις γαρίδες, το βακαλάο, τη γλώσσα και τη σουπιά, υποστηρίζει την συνέχιση του συγκεκριμένου Προγράμματος Ελέγχου, μέσω στοχευμένου πλάνου ελέγχων στις κατηγορίες όπου διαπιστώθηκε απόκλιση από τις δηλούμενες στην ετικέτα ή στα άλλα συνοδευτικά έγγραφα πληροφορίες.

• Έλεγχος νωπότητας μη μεταποιημένων αλιευτικών προϊόντων

Σκοπός του ελέγχου ήταν: α) η προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών μέσω του ελέγχου της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας και της διαπίστωσης περιπτώσεων εξαπάτησης/παραπλάνησής τους σχετικά με την νωπότητα μη μεταποιημένων (αποψυγμένων ή νωπών) αλιευτικών προϊόντων που διατίθενται στην αγορά, όταν από την οργανοληπτική εξέταση προκύπτουν αμφιβολίες ως προς αυτή.

Ο έλεγχος επικεντρώθηκε σε μη μεταποιημένα (αποψυγμένα ή νωπά) αλιευτικά προϊόντα Σολομού Ατλαντικού (*Salmo salar*) μέσω του προσδιορισμού του ολικού πτητικού βασικού αζώτου (ΟΠΒΑ/TVB-N).

Πραγματοποιήθηκαν 4 έλεγχοι σε «Σολομού Ατλαντικού (*Salmo salar*)» και διαπιστώθηκε συμμόρφωση με τη νομοθεσία.

3.10 Διερευνητικά Προγράμματα

Εκτίμηση περιεκτικότητας αλατιού σε παρασκευάσματα κρέατος και προϊόντα με βάση το κρέας

Σκοπός του ελέγχου ήταν η συλλογή δεδομένων για την υλοποίηση δράσεων διατροφικής πολιτικής ως προς την ευαισθητοποίηση καταναλωτών και επιχειρήσεων για τη χρήση του αλατιού. Η δράση εντάσσεται στο πλαίσιο της Στρατηγικής Μείωσης Αλατιού 2016-2020, όπως εγκρίθηκε το Μάιο του 2016 από το ΔΣ του ΕΦΕΤ. Σύμφωνα με έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/nutrition_physical_activity/docs/salt_report1_en.pdf) για τη μείωση του αλατιού, εκτός από το ψωμί και τα προϊόντα αρτοποιίας, σημαντική πηγή αλατιού είναι τα παρασκευάσματα κρέατος και τα

προϊόντα με βάση το κρέας. Καθώς στην Ελλάδα η κατανάλωση φαγητού εκτός σπιτιού είναι σημαντική, κρίνεται απαραίτητη η συλλογή δεδομένων περιεκτικότητας αλατιού από τα ανωτέρω τρόφιμα, που διατίθενται έτοιμα προς κατανάλωση από τους χώρους μαζικής εστίασης και γρήγορου φαγητού.

Πραγματοποιήθηκαν 55 έλεγχοι σε παρασκευάσματα κρέατος και προϊόντα με βάση το κρέας (αλλαντικά γαλοπούλας/χοιρινά, γύρο κοτόπουλο/χοιρινό, κεμπάπ, λουκάνικα, μπιφτέκι και σουβλάκι χοιρινό). Τα επίπεδα του νατρίου που μετρήθηκαν φαίνονται στον Πίνακα XX.

Πίνακας XX: Επίπεδα νατρίου (g/100g προϊόντος) στις διάφορες κατηγορίες τροφίμων που εξετάστηκαν

α/α	Κατηγορία Προϊόντων	Αριθμός Ελέγχων	Επίπεδα νατρίου (g/100g)			
			Ελάχιστη Τιμή	Διάμεση Τιμή	Μέση Τιμή	Μέγιστη Τιμή
1	Αλλαντικά γαλοπούλας	10	0,9	1,1	1,0	1,1
2	Αλλαντικά χοιρινά	9	0,9	1,1	1,1	1,3
3	Γύρος κοτόπουλο	8	0,3	0,8	0,8	1,3
4	Γύρος χοιρινός	6	0,7	0,9	0,9	1,1
5	Κεμπάπ	7	0,8	0,8	0,9	1
6	Λουκάνικα	7	0,8	1,1	1,1	1,5
7	Μπιφτέκι	6	0,4	0,5	0,6	0,9
8	Σουβλάκι χοιρινό	2	0,5	0,7	0,7	0,8

1.3. Μέτρα για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας

1.3.1. Μέτρα για την εξασφάλιση συμμόρφωσης των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων.

-Αποτελεσματική παρακολούθηση της πορείας των μη συμμορφώσεων καθώς και της εφαρμογή της αντίστοιχης διορθωτικής ενέργειας μέσα στο κατάλληλο, ανάλογα με τη σοβαρότητα της μη συμμόρφωσης, και ταυτόχρονα ρεαλιστικό χρονικό διάστημα, με τη χρήση προσαρμοσμένου πίνακα στα νέα έντυπα ελέγχου.

- Οι διοικητικές και ποινικές κυρώσεις σύμφωνα με το ισχύον κυρωτικό σύστημα για τις περιπτώσεις όπου διαπιστώνονται στοιχειοθετημένες παραβάσεις της νομοθεσίας, με αποστολή των σχετικών υποθέσεων στη δικαιοσύνη.

-Ο περιορισμός της κυκλοφορίας τροφίμων μέσα από τις διαδικασίες της κατάσχεσης, δέσμευσης όταν δεν τηρούνται τα πρότυπα ασφάλειας ή ποιότητας. Η ανάκληση τροφίμων όταν συντρέχουν προς τούτο λόγοι.

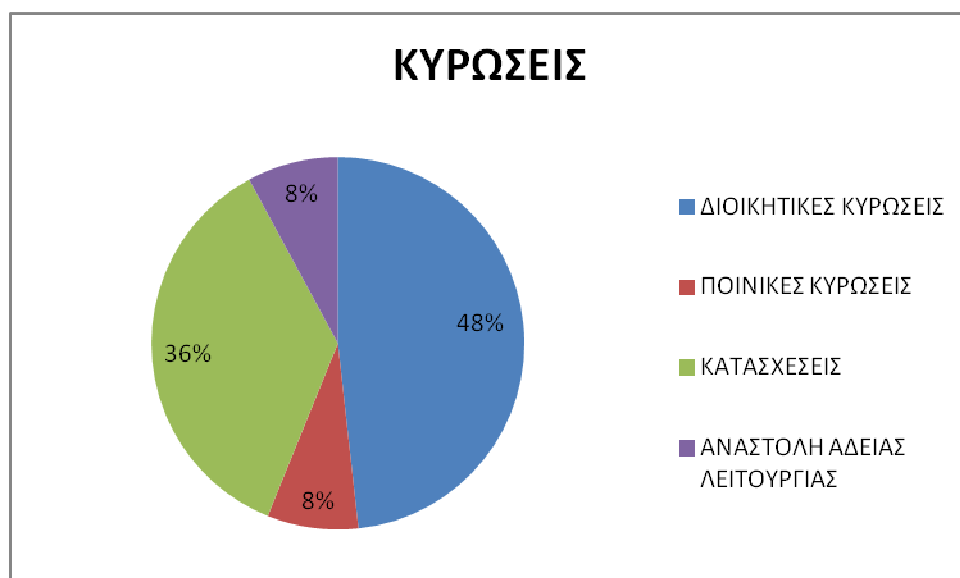
-Η ανάκληση έγκρισης και άδειας λειτουργίας στις περιπτώσεις επιχειρήσεων κατά τον έλεγχο των οποίων διαπιστώνονται μη συμμορφώσεις που ενέχουν σοβαρούς κινδύνους για τη δημόσια υγεία.

Το κυρωτικό σύστημα δίνει την δυνατότητα στις ελεγκτικές αρχές να εισηγούνται την επιβολή ποινικών και διοικητικών κυρώσεων ή μέτρων στους υπεύθυνους των επιχειρήσεων για κάθε περίπτωση στοιχειοθετημένης παράβασης.

Συνολικά μετά τους ελέγχους στις επιχειρήσεις μεταποίησης-επεξεργασίας τροφίμων ζωικής προέλευσης. επιβλήθηκαν:

- Διοικητικές κυρώσεις (πρόστιμα) σε 55 επιχειρήσεις
- Ποινικές κυρώσεις σε 9 επιχειρήσεις
- Έγιναν 41 πράξεις κατασχέσεων
- Ανακλήθηκε η άδεια λειτουργίας σε 9 επιχειρήσεις

Κυρώσεις για το έτος 2017

2) Μέτρα για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των υπηρεσιών επίσημων ελέγχων.

α) Προγραμματισμός ιεράρχηση των ελέγχων

- Ειδικές κατευθύνσεις για δράσεις στον τομέα τροφίμων ζωικής προέλευσης
- Εστίαση σε ζητήματα που αφορούν:
 - ✓ στην επαλήθευση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας συστημάτων αυτοελέγχου και ιχνηλασιμότητας σε ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων.
 - ✓ στην αντιμετώπιση φαινομένων παραπλάνησης του καταναλωτή και απάτης με την οργάνωση στοχευμένων δράσεων.
 - ✓ στην αφομοίωση των αρχών ευελιξίας του HACCP σε επιχειρήσεις διάθεσης τροφίμων.
 - ✓ την αξιοποίηση του νέου Οδηγού κατάταξης των επιχειρήσεων βάσει ανάλυσης επικινδυνότητας και των επικαιροποιημένων εντύπων ελέγχου, με στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ελέγχου.
- Σχετικά με την ενοποίηση των μεθόδων και τεχνικών ελέγχου έλαβαν χώρα τα κάτωθι:
 - ✓ Επικαιροποίηση εντύπων ελέγχου εγκαταστάσεων (checklists):
 - ο Ψυκτικών αποθηκών
 - ο Τεμαχισμού κρέατος, παραγωγής κιμά, παρασκευασμάτων, προϊόντων με βάση το κρέας και λοιπών προϊόντων
 - ο Παραγωγής γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων
 - ο Παραγωγής παρασκευασμένων και μεταποιημένων αλιευμάτων
 - ✓ Τροποποίηση εντύπων συλλογής στατιστικών στοιχείων ΕΦΕΤ (αρ. πρωτ. 8794/06-07-2017).

β) Συνεργασία, συντονισμός, εποπτεία

- Συγκρότηση ομάδων εργασίας με σκοπό την προετοιμασία των προγραμμάτων παρακολούθησης παραγόντων ασφάλειας/ποιότητας τροφίμων - προγράμματα δειγματοληψίας & ανάλυσης του έτους 2018.

Συντονισμός και συνεργασία με Αρμόδιες Αρχές/Φορείς:

- Με τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ για την απόδοση της Ετήσιας Έκθεσης του ΠΤΟΕΣΕ για το έτος 2016.
- Με υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ για την από κοινού οργάνωση επιχειρησιακών δράσεων, εισήγησης νομοθετικών ρυθμίσεων, υποστήριξη ελέγχων DG SANTE - DF κ.ά..

- Με τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ» για ανάληψη από κοινού δράσεων.
- Με τις Αρμόδιες Αρχές των Περιφερειών της χώρας στο πλαίσιο επιμερισμού των επίσημων ελέγχων.
- Στο πλαίσιο του Συντονιστικού Κέντρου Αντιμετώπισης Παραεμπορίου (ΣΥΚΑΠ) για την ανάπτυξη επιχειρησιακών δράσεων με στόχο την εποπτεία της αγοράς και την πάταξη του παραεμπορίου.
- Με το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ) για την διερεύνηση διατροφικών περιστατικών.
- Με τον Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών Εταιρειών Κρέατος (ΣΕΒΕΚ) και την Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Κρέατος (ΕΔΟΚ).
- Με την Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Μελιού.
- Με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ).
- Με το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ) για παραπλανητικές διαφημίσεις προϊόντων.

γ) Νομοθετικό έργο

Όσον αφορά την εθνική νομοθεσία, ο ΕΦΕΤ είχε:

- ✓ Έκδοση της ΚΥΑ 1288/2017 (ΦΕΚ 1763/Β'/22-5-2017).
- ✓ Νομοσχεδίου σχετικά με τη διακίνηση και εμπορία νωπών και ευαλλοίωτων αγροτικών προϊόντων και άλλες διατάξεις (υποχρεωτική καταγωγή σε γάλα, γάλα ως συστατικό και κρέας).
- ✓ Αναθεώρηση των κανόνων της ΔΙΕΠΤΥ.

Έκδοση εφαρμοστικών εγκυκλίων για διάφορα θέματα:

- ✓ Τροποποίηση της ΚΥΑ 15523/2006 (ΑΔΑ: ΩΨ08ΟΡ9Τ-Ζ2Κ) (αρ. πρωτ. 7967/19-6-2017).
- ✓ Διευκρινήσεις επί της ΚΥΑ 1288/2017 (αρ. πρωτ. 9604/24-7-2017).
- ✓ Διαδικασία καταχώρισης εγκαταστάσεων (αρ. πρωτ. 12854/11-10-2017).
- ✓ Έκδοση πιστοποιητικών για την εξαγωγή τροφίμων (9348/17-7-2017).
- ✓ Ζητήματα επιβολής κυρώσεων (αρ. πρωτ. 13795/30-10-2017).

Ενωσιακή Νομοθεσία:

- ✓ Αναθεώρηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004.
- ✓ Διαμόρφωση εθνικών θέσεων και προώθηση τους στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή των Κανονιστικών επιτροπών.

- ✓ Προώθηση των εθνικών θέσεων και ενημέρωση της Μόνιμης Ελληνικής Αντιπροσωπείας (ΜΕΑ) στις Βρυξέλλες στην περίπτωση εκπροσώπησης σε διάφορες συνεδριάσεις στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή των Κανονιστικών επιτροπών.

ε) Εκπαίδευση / επιμόρφωση

Στον τομέα των τροφίμων ζωικής προέλευσης οργανώθηκαν πενθήμερα, διήμερα & τριήμερα εκπαιδευτικά σεμινάρια στις παρακάτω θεματικές ενότητες:

- Επίσημος Έλεγχος σε τρόφιμα ζωικής προέλευσης - επίσημος έλεγχος σε μικρές γαλακτοκομικές επιχειρήσεις (αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού *Food Safety Cheese*) (1 σεμινάριο)
- Επίσημος έλεγχος στον τομέα των προσθέτων τροφίμων (1 σεμινάριο)
- Επίσημος έλεγχος και απαιτήσεις στον τομέα της επισήμανσης, παρουσίασης και διαφήμισης των τροφίμων (2 σεμινάρια)
- Νέο κυρωτικό σύστημα του Ν. 4235/2014 (4 σεμινάρια)
- Απάτη - νοθεία στα τρόφιμα Food Fraud - ΕΜΑ -Δόλιες πρακτικές- Τεχνικές ανίχνευσης νοθείας -VACCP (4 σεμινάρια)
- Ιχνηλασιμότητα τροφίμων-Διεθνή Πρότυπα Διαχείρισης Ιχνηλασιμότητας Τροφίμων (ISO 22005:2007, GS1, κλπ.) (1 σεμινάριο)
- ISO 19011:2011 Guidelines for auditing management systems - Τεχνικές Επιθεώρησης (1 σεμινάριο)
- Κατηγοριοποίηση τροφίμων κατά FoodEX (1 σεμινάριο)
- Επίσημος Έλεγχος στον τομέα των επιμολυντών τροφίμων (1 σεμινάριο)
- Θέματα εφαρμογής Συστημάτων Διαχείρισης της Ασφάλειας των τροφίμων σε ορισμένες επιχειρήσεις τροφίμων (ευελιξία και προσαρμοστικότητα βάσει της υπ' αριθμ. 2016/C/278/01 Ανακοίνωσης της Επιτροπής) (1 σεμινάριο)
- Υγειονομικός Σχεδιασμός (Hygienic engineering and Design) και Κατασκευαστικά πρότυπα (CE, EN, ISO, EHEDG, NSF 3A κλπ) υποδομών και εξοπλισμού σε επιχειρήσεις τροφίμων (1 σεμινάριο)

Συνολικά στο πρόγραμμα εκπαίδευσης για το 2017, συμμετείχαν 375 επιθεωρητές του ΕΦΕΤ και των υπηρεσιών των περιφερειών και περιφερειακών ενοτήτων.

Τέλος, κατά το 2017 το προσωπικό των αρμόδιων υπηρεσιών συμμετείχε σε επιμορφωτικές δράσεις εξωτερικού στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας "Καλύτερη Κατάρτιση για ασφαλέστερα Τρόφιμα" (BTSTF-Better Training For Safer Food) με σκοπό τη κατάρτισή του σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας των τροφίμων ενώ συμμετείχαν συνολικά σαράντα δύο (42) επιθεωρητές του ΕΦΕΤ σε 12 θεματικές ενότητες

1.4. Συμπεράσματα

- Η περαιτέρω μείωση του προσωπικού των αρχών αναδεικνύεται ως το κυρίαρχο πρόβλημα στον τομέα του ελέγχου των τροφίμων ζωικής προέλευσης, όπου αν ληφθεί υπόψη και η υποστήριξη σε θέματα πρωτογενούς τομέα από υπηρεσίες των Περιφερειών και Περιφερειακών Ενοτήτων, οι διαθέσιμοι ανθρωπίνοι πόροι είναι πρακτικά λιγότεροι από τους δηλωθέντες.
- Η συνεργασία και ο συντονισμός των δράσεων των αρχών τόσο σε επίπεδο οριζόντιας όσο και κάθετης επικοινωνίας είχε ως αποτέλεσμα την ενίσχυση συνεργατικών δράσεων μέσα από προγραμματισμένες συσκέψεις και ομάδες εργασίας.
- Οι αλλαγές που αφορούσαν στο θέμα κατάργησης των αδειοδοτήσεων καθώς και έγκρισης των εγκαταστάσεων, αφομοιώθηκαν σε ικανοποιητικό χρόνο από τις αρμόδιες αρχές.
- Στο πεδίο των μη συμμορφώσεων καταγράφεται μικρή αύξηση.
- Στα πλαίσια του στόχου για την επίτευξη και περαιτέρω βελτίωση ομοιομορφίας του ελέγχου συνέβαλλαν τα νέα αναθεωρημένα έντυπα ελέγχου όπου αποτυπώνονται με λεπτομέρεια και σαφήνεια όλες οι νομοθετικές απαιτήσεις ανά τομέα, οι διάφορες εγκύκλιοι και οδηγίες καθώς και η συνεχιζόμενη εκπαίδευση των επιθεωρητών σε ειδικά και κατά προτεραιότητα θέματα του επίσημου ελέγχου στον τομέα των τροφίμων ζωικής προέλευσης.
- Η εφαρμογή των διαδικασιών audit δεν έχουν επεκταθεί προς τις υπηρεσίες στις οποίες έχει γίνει μεταβίβαση αρμοδιοτήτων επίσημου ελέγχου.

Όσον αφορά στην ανταπόκριση των υπευθύνων των επιχειρήσεων:

- Η εφαρμογή συστημάτων αυτοελέγχου έχει επεκταθεί και βελτιωθεί αλλά παραμένουν οι αδυναμίες τεκμηρίωσης των εφαρμοζόμενων διαδικασιών.
- Στο πλαίσιο της εφαρμογής προγράμματος για τον έλεγχο των μικροβιολογικών κριτηρίων ασφάλειας τροφίμων ζωικής προέλευσης διαπιστώνεται ότι υπάρχει υψηλό επίπεδο συμμόρφωσης σύμφωνα με τους διενεργηθέντες εργαστηριακούς ελέγχους.

A2. ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Ο επίσημος έλεγχος στον τομέα της υγιεινής των τροφίμων περιλαμβάνει μεγάλο εύρος επιχειρήσεων, παραγωγικών και μη οι οποίες εμπίπτουν στις διατάξεις του Καν. 852/2004. Αφορά πολλές κατηγορίες παραγωγικών εγκαταστάσεων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και απαιτήσεις αλλά και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αποθήκευσης, της μεταφοράς, της εστίασης και του εμπορίου.

Η οργάνωση του επίσημου ελέγχου δεν παρουσιάζει κάποια διαφοροποίηση σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Ο επίσημος έλεγχος υποστηρίζεται, σε περιφερειακό επίπεδο από τις Περιφερειακές Δ/νσεις του ΕΦΕΤ, τις Περιφερειακές υπηρεσίες των Καλλικρατικών Αρχών της χώρας και σε τοπικό επίπεδο καλύπτεται από 3 υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων με διακριτές αρμοδιότητες. Στις ως άνω υπηρεσίες συμπεριλαμβάνονται όσες είναι επιφορτισμένες για τον έλεγχο κατά την εισαγωγή.

Ο επίσημος έλεγχος και στον τομέα αυτό στόχευσε στην υποστήριξη των προτεραιοτήτων του ΠΟΕΣΕ μέσα από την συνολική αναβάθμιση του συστήματος ελέγχων. Επιδίωξη των αρχών είναι οι έλεγχοι να διενεργούνται αναλογικά σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης, διανομής και διάθεσης στον τελικό καταναλωτή και η συχνότητά τους να καθορίζεται με βάση την κατηγοριοποίηση των επιχειρήσεων ως προς την επικινδυνότητα.

Η διαδικασία των ελέγχων εξειδικεύεται κατά κατηγορία επιχειρήσεων, κατηγορία κινδύνων και κατηγορία τροφίμων και υλικών σε επαφή με τρόφιμα, και περιλαμβάνει την επιθεώρηση της εγκατάστασης και τον εργαστηριακό έλεγχο των προϊόντων που παράγονται και διατίθενται στον καταναλωτή, τον έλεγχο των συνθηκών υγιεινής, την αξιολόγηση των συστημάτων διαχείρισης της ασφάλειας των τροφίμων, την εξέταση της τεκμηρίωσης των παραγωγικών διεργασιών.

Στο στάδιο της εισαγωγής και κατά την ενδοκοινοτική διακίνηση, οι έλεγχοι είναι στην πλειοψηφία τους τακτικοί και προγραμματίζονται σε ημερήσια βάση λαμβάνοντας υπόψη τις αναγγελίες των φορτίων. Διενεργούνται επιτόπιοι έλεγχοι, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται δειγματοληψία και εργαστηριακή ανάλυση βάση του προγραμματισμού από την ΚΑΑ λαμβάνοντας υπόψη την Εθνική και Ενωσιακή νομοθεσία.

Τομείς οι οποίοι επιδέχονται περαιτέρω βελτίωση είναι:

- Η σοβαρή έλλειψη ή ανισοκατανομή προσωπικού
- Η εξασφάλιση χρηματοδοτικών πόρων για την κάλυψη του κόστους των επισήμων ελέγχων
- Η ομοιομορφία άσκησης του επισήμου ελέγχου
- Η επέκταση της εφαρμογής των διαδικασιών audit στις υπηρεσίες στις οποίες έχει γίνει μεταβίβαση αρμοδιοτήτων ελέγχου.
- Η ενίσχυση συστήματος εποπτείας και συντονισμού των υπηρεσιών

2.1. ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

1 Επίσημοι έλεγχοι σε επίπεδο επιχειρήσεων

Κατά τη διάρκεια του 2017 διενεργήθηκαν συνολικά 71633 έλεγχοι σε 63037 επιχειρήσεις. Οι επιθεωρήσεις αυτές, αναγόμενες σε σύνολο 287414 επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται ανά την επικράτεια, καλύπτουν το 22% των υφιστάμενων επιχειρήσεων.

Ο προσανατολισμός των επιθεωρήσεων όσον αφορά την κατανομή των ελέγχων ανά κατηγορία επιχείρησης αποτυπώνεται στον Πίνακα 1 και στην Εικόνα 1, ήτοι:

- 40,4 % σε επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών
- 34,8 % αντιστοιχεί στο λιανικό εμπόριο
- 12,7 % σε παρασκευαστές που πωλούν λιανικώς
- 6,7 % σε διανομείς και μεταφορείς
- 5,4 % σε παρασκευαστές και συσκευαστές

Πίνακας 1: Επιτόπιοι έλεγχοι έτους 2017

ΥΓΙΕΙΝΗ		Παρασκευαστές & Συσκευαστές	Διανομείς & Μεταφορείς	Λιανικό Εμπόριο	Επιχειρήσεις Παροχής Υπηρεσιών	Παρασκευαστές που πωλούν λιανικώς	ΣΥΝΟΛΟ
	Αριθμός επισκέψεων για έλεγχο (έλεγχοι, επανέλεγχοι, καταγγελίες)	3904	4828	24920	28913	9068	71633
	Αριθμός επιχειρήσεων με μη συμμορφώσεις	238	248	645	1249	624	3004
	Υγιεινή (HACCP)	141	79	87	308	266	881
	Γενική Υγιεινή	79	103	210	670	277	1339
	Σύνθεση	3	4	28	12	0	47
	Επισήμανση & Παρουσίαση	20	6	206	118	56	406
	Μη ασφαλή τρόφιμα	22	31	65	50	44	212
	Άλλες	37	36	137	380	117	707
	ΣΥΝΟΛΟ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΕΩΝ	302	259	733	1538	760	3592

Εικόνα 3: Αποτελέσματα επίσημων ελέγχων 2017

Τα στοιχεία του 2017 δείχνουν ότι υπάρχει συνεχής μείωση του αριθμού των ελέγχων (4174 έλεγχοι κατά απόλυτο αριθμό). Η μείωση αυτή σχετίζεται με τη σημαντική μείωση ανθρωπίνων πόρων των Αρμοδίων Αρχών σε περιφερειακό-τοπικό επίπεδο και την αδυναμία ανταπόκρισής των σε όλες τις αρμοδιότητες με τις οποίες είναι επιφορτισμένες. Η κατανομή των ελέγχων στα διάφορα είδη επιχειρήσεων είναι ανάλογη με αυτή των τελευταίων ετών.

Στον τομέα των παρασκευαστών-συσκευαστών, το ποσοστό των ελέγχων παρουσιάζει μικρή αύξηση. Παρά τις προαναφερθείσες δυσχέρειες κατά την άσκηση του ελέγχου, οι Αρμόδιες Αρχές παραμένουν προσηλωμένες στον έλεγχο επιχειρήσεων οι οποίες παρασκευάζουν τρόφιμα. Ειδικότερα, κατά το 2017 πραγματοποιήθηκαν 3904 επιθεωρήσεις σε παραγωγικές επιχειρήσεις η κατανομή των οποίων ήταν η εξής:

- 61,6 % (2405) σε επιχειρήσεις συνθέτων και άλλων τροφίμων
- 36,6 % (1428) σε επιχειρήσεις παραγωγής τροφίμων φυτικής προέλευσης
- 1,8 % (71) σε επιχειρήσεις παραγωγής υλικών -αντικειμένων σε επαφή με τρόφιμα και προσθέτων υλών

Η στόχευση των επιθεωρήσεων αφορούσε

- τη βελτίωση των κανόνων υγιεινής,
- τη βελτίωση εφαρμογής των συστημάτων αυτοελέγχου HACCP
- τη συμμόρφωση με τους κανόνες περί επισήμανσης και παρουσίασης των τροφίμων

- την αντιμετώπιση φαινομένων παραπλάνησης καταναλωτή και νοθείας-απάτης (στόχος που παγιώνεται τα τελευταία χρόνια).

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του έτους πραγματοποιήθηκε η διαχείριση 1345 αναφορών μέσα από ένα αξιόπιστο και ολοκληρωμένο σύστημα διερεύνησης. Οι περισσότερες από αυτές αφορούσαν τρόφιμα και λιγότερο επιχειρήσεις τροφίμων. Το περιεχόμενο των αναφορών ενδεικτικά σχετιζόταν με:

- Τρόφιμα μη ασφαλή
- Μη ορθή επισήμανση τροφίμων
- Επιχειρήσεις που δεν τηρούν τους κανόνες υγιεινής
- Ύπαρξη ξένων σωμάτων
- Εκδήλωση διαταραχών μετά από κατανάλωση τροφίμων
- Τρόφιμα με περασμένη ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας

2 Επίσημοι έλεγχοι σε επίπεδο εργαστηριακών ελέγχων. Δειγματοληψία και Ανάλυση

Κατά τη διάρκεια του 2017 διενεργήθηκαν συνολικά 1042 έλεγχοι σε επίπεδο εργαστηριακών αναλύσεων τροφίμων (940), και υλικών σε επαφή με τρόφιμα (102). Τα είδη τροφίμων και οι κίνδυνοι για τους οποίους ελέγχθηκαν καθορίστηκαν με τη διαδικασία της ανάλυσης επικινδυνότητας από τις ομάδες εργασίας των εξειδικευμένων επιστημόνων των αρμοδίων αρχών οι οποίες οργανώθηκαν και συνεδρίασαν με την ενεργό συμμετοχή και καθοδήγηση του ΕΦΕΤ.

Διεξήχθησαν 15 Προγράμματα Επισήμου ελέγχου της Ασφάλειας και Ποιότητας των Τροφίμων για τους κυριότερους μικροβιολογικούς και χημικούς κινδύνους, μετανάστευσης χημικών ουσιών από υλικά σε επαφή με τρόφιμα και ποιοτικά χαρακτηριστικά καθώς και 1 διερευνητικό πρόγραμμα.

Στον Πίνακα 2 αναφέρονται τα Προγράμματα Επισήμου Ελέγχου της Ασφάλειας και Ποιότητας των Τροφίμων που υλοποιήθηκαν από τις Περιφερειακές Διευθύνσεις του ΕΦΕΤ σε συνεργασία με τις Αρμόδιες Διευθύνσεις των Περιφερειακών Αυτοδιοικήσεων της χώρας.

Πίνακας 2: Προγράμματα Επισήμου Ελέγχου 2017

α/α	Προγράμματα Επισήμου Ελέγχου Ασφάλειας & Ποιότητας Τροφίμων
1	Έλεγχος για παρουσία <i>Salmonella</i> spp. σε σουσάμι και προϊόντα του
2	Έλεγχος εμφιαλωμένων νερών και συσκευασμένου πάγου
3	Έλεγχος για παρουσία/χρήση προσθέτων ουσιών
4	Έλεγχος για την παρακολούθηση των επιπέδων των διοξινών & PCBs
5	Έλεγχος για την παρακολούθηση των επιπέδων βαρέων μετάλλων και άλλων στοιχείων
6	Έλεγχος για την παρακολούθηση των επιπέδων των πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων
7	Έλεγχος για την παρακολούθηση των επιπέδων της 3-μονοχλωροπροπανοδιόλης
8	Έλεγχος για την παρακολούθηση των επιπέδων των μυκοτοξινών

9	Έλεγχος για την παρακολούθηση των επιπέδων των νιτρικών ιόντων σε λαχανικά
10	Έλεγχος παρουσίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε μεταποιημένα τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης
11	Έλεγχος για την παρουσία αλλεργιογόνων ουσιών στα τρόφιμα
12	Έλεγχος για την ανίχνευση επεξεργασίας τροφίμων με ιοντίζουσα ακτινοβολία
13	Έλεγχος για την παρουσία γενετικά τροποποιημένων τροφίμων
14	Έλεγχος για την παρακολούθηση της ποιότητας του ελαιολάδου
15	Έλεγχος των υλικών και αντικειμένων που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τα τρόφιμα
16	Έλεγχος επιπέδων ακρυλαμιδίου

3 Επίσημοι Έλεγχοι σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης

1. Επίσημοι Έλεγχοι Συνολικά

Κατά τη διάρκεια του 2017 διενεργήθηκαν συνολικά 128.149 έλεγχοι (αφορά το άθροισμα όλων των ειδών ελέγχου) σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης στο στάδιο της εισαγωγής από τρίτες χώρες, παραλαβής από κράτη-μέλη της Ε.Ε. (αφορά μόνο νωπά οπωροκηπευτικά, πατάτες και μπανάνες), εξαγωγής προς τρίτες χώρες (αφορά μόνο μεταποιημένα προϊόντα με εθνικές προδιαγραφές εμπορίας) και αποστολής προς κράτη-μέλη της Ε.Ε. (αφορά μόνο νωπά οπωροκηπευτικά, πατάτες και μπανάνες), που αφορούσαν έλεγχο για Υγιεινή & Ασφάλεια (έλεγχοι εγγράφων, ταυτότητας και φυσικοί έλεγχοι με ή άνευ δειγματοληψίας) και έλεγχο Προδιαγραφών Εμπορίας. Οι έλεγχοι αυτοί διενεργήθηκαν σε 286.193 αναγγελθέντα φορτία για όλα τα προαναφερόμενα στάδια διακίνησης.

Σχήμα 1. Σύνολο Ελέγχων - Αριθμητικά υποσύνολα και ποσοστά ανά είδος ελέγχου για το 2017

Αναλυτικότερα, έλεγχος εγγράφων έλαβε χώρα σε 55.936 φορτία (43,6 % επί του συνόλου των ελέγχων). Επίσης, έλαβαν χώρα 36.555 έλεγχοι ταυτότητας-φυσικοί έλεγχοι άνευ δειγματοληψίας (28,53 % επί του συνόλου των ελέγχων), 974 φυσικοί έλεγχοι με δειγματοληψία για εργαστηριακό έλεγχο στο πλαίσιο της υγιεινής & ασφάλειας (0,76 % επί του συνόλου των ελέγχων) και 34.684 έλεγχοι εθνικών και ενωσιακών προδιαγραφών εμπορίας (27,07 % επί του συνόλου των ελέγχων) (βλ. Σχήμα 1).

Από τα αναλυτικά στοιχεία των επίσημων ελέγχων, τα οποία παρουσιάζονται στις επόμενες παραγράφους, προκύπτει ότι οι επίσημοι έλεγχοι που διενεργήθηκαν στα τρόφιμα φυτικής προέλευσης κατά το έτος 2017 σε γενικό πλαίσιο κατέδειξαν το πρόβλημα που είχε επισημανθεί σε προηγούμενα έτη σχετικά τους κινδύνους (κυρίως αφλατοξίνες σε ξηρούς καρπούς προέλευσης Κίνας και Σαλμονέλα σε σουσάμι καταγωγής διαφόρων Αφρικανικών χωρών). Οι έλεγχοι ως προς τους υπόλοιπους κινδύνους ήταν ικανοποιητικοί (συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων για προδιαγραφές εμπορίας) με ελάχιστες μη συμμορφώσεις για όλα τα στάδια διακίνησης.

2. Επίσημοι Έλεγχοι—Ανάλυση

2.1 Επίσημοι έλεγχοι στο στάδιο της εισαγωγής από τρίτες χώρες

Κατά τη διάρκεια του 2017 διενεργήθηκαν συνολικά 31.244 έλεγχοι (αφορά το άθροισμα όλων των ειδών ελέγχου) και ειδικότερα 15.842 έλεγχοι για υγιεινή & ασφάλεια αλλά και 15.402 έλεγχοι για προδιαγραφές εμπορίας σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης στο στάδιο της εισαγωγής από τρίτες χώρες. Οι έλεγχοι αυτοί διενεργήθηκαν σε σύνολο 23.630 φορτίων που αναγγέλθηκαν προς εισαγωγή από τρίτες χώρες.

Αναλυτικότερα, έλεγχος εγγράφων έλαβε χώρα σε 23.630 φορτία (75,63 % επί του συνόλου των ελέγχων). Επίσης έλαβαν χώρα, 4.249 έλεγχοι ταυτότητας-φυσικοί έλεγχοι άνευ δειγματοληψίας (13,60 % επί του συνόλου των ελέγχων), 927 φυσικοί έλεγχοι με δειγματοληψία για εργαστηριακό έλεγχο στο πλαίσιο της υγιεινής & ασφάλειας (2,97 % επί του συνόλου των ελέγχων) και 2.438 έλεγχοι προδιαγραφών εμπορίας (7,80 % επί του συνόλου των ελέγχων) (βλ. Σχήμα 2).

Για τις ανάγκες της παρούσης έκθεσης, τα προϊόντα κατά το στάδιο της εισαγωγής, κατηγοριοποιήθηκαν ως κάτωθι:

- Ξηροί Καρποί (πρωτογενή και μεταποιημένα προϊόντα)
- Αποξηραμένα Φρούτα
- Καφές
- Ελαιούχοι Σπόροι
- Όσπρια (πρωτογενή και μεταποιημένα προϊόντα)
- Χυμοί
- Δημητριακά (πρωτογενή και μεταποιημένα προϊόντα)
- Νωπά Οπωροκηπευτικά (συμπεριλαμβάνονται νωπά Αρωματικά Φυτά)
- Μπαχαρικά & Αποξηραμένα Αρωματικά Φυτά
- Λοιπά προϊόντα (όλα τα υπόλοιπα προϊόντα που δεν περιλαμβάνονται σε κάποια από τις προηγούμενες κατηγορίες)

Σχήμα 2. Σύνολο Ελέγχων κατά το στάδιο της εισαγωγής από τρίτες χώρες - Αριθμητικά υποσύνολα και ποσοστά ανά είδος ελέγχου για το 2017

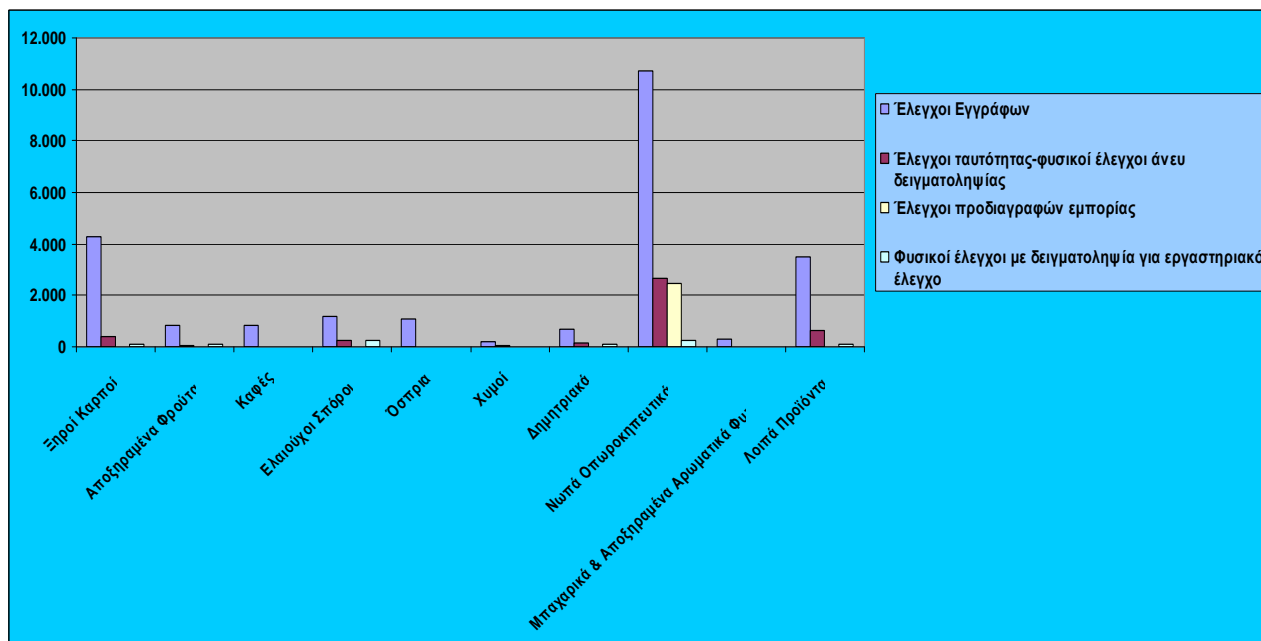

Αντιστοίχως, οι φυσικοί έλεγχοι με δειγματοληψία για εργαστηριακό έλεγχο κατηγοριοποιήθηκαν με βάση τον κίνδυνο ως κάτωθι:

- Μυκοτοξίνες
- Βαρέα Μέταλλα
- Ανθεκτικοί Οργανικοί Ρύποι (POPs)
- Πολυκυκλικοί Αρωματικοί Υδρογονάνθρακες (PAHs)
- Πρόσθετα
- Ραδιενέργεια
- Μικροβιολογικοί Κίνδυνοι
- Γ.Τ.Ο.
- Διάφοροι άλλοι έλεγχοι (μη δυνάμενοι να τοποθετηθούν στις προαναφερόμενες κατηγορίες)

Οι 31.244 έλεγχοι κατανέμονται ανά κατηγορία προϊόντων και είδος ελέγχου σύμφωνα με τον Πίνακα 3.

Πίνακας 3: Σύνολο Ελέγχων κατά το στάδιο της εισαγωγής από τρίτες χώρες ανά κατηγορία τροφίμων και είδος ελέγχων για το 2017

Οι 927 φυσικοί έλεγχοι με δειγματοληψία για εργαστηριακό έλεγχο κατανέμονται με βάση τον κίνδυνο (βλ. Σχήμα 3) ως εξής:

- 1. ΜΥΚΟΤΟΞΙΝΕΣ: 236 έλεγχοι (25,46 % επί του συνόλου των εργαστηριακών ελέγχων)** (Κυρίως σε αποξηραμένα φρούτα, καφέ, δημητριακά, μπαχαρικά, άλευρα, χυμούς)
 - Αφλατοξίνες: 169 έλεγχοι
 - Ωχρατοξίνη Α: 45 έλεγχοι
 - Φουμονισίνες Β1 + Β2: 3 έλεγχοι
 - Δεσοξυνιβαλενόνη: 6 έλεγχοι
 - Ζεαραλενόνη: 7 έλεγχοι
 - Πατουλίνη: 6 έλεγχοι
- 2. ΒΑΡΕΑ ΜΕΤΑΛΛΑ: 259 έλεγχοι (27,94 %) (Κυρίως σε όσπρια, δημητριακά και νωπά οπωροκηπευτικά)**
 - Μόλυβδος: 128 έλεγχοι
 - Κασσίτερος: 11 έλεγχοι
 - Κάδμιο: 119 έλεγχοι
 - Αργίλιο: 1 έλεγχος
- 3. ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΚΟΙ ΡΥΠΤΟΙ (POPs): 6 έλεγχοι (0,65 %)**
 - Διοξίνες: 3 έλεγχοι
 - PCBs: 3 έλεγχοι
- 4. ΠΟΛΥΚΥΚΛΙΚΟΙ ΑΡΩΜΑΤΙΚΟΙ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΕΣ (PAHs): 4 έλεγχοι (0,43 %)**
 - Πολυκυκλικοί Υδρογονάνθρακες: 4 έλεγχοι
- 5. ΠΡΟΣΘΕΤΑ: 84 έλεγχοι (9,06 %) (Κυρίως σε αποξηραμένα φρούτα και νωπά οπωροκηπευτικά)**

- Διοξειδίο του θείου και θειώδη άλατα (SO₂): 57 έλεγχοι
- Βενζοϊκό οξύ και βενζοϊκά άλατα (Ba): 6 έλεγχοι
- Σορβικό οξύ και σορβικά άλατα (Sa): 6 έλεγχοι
- Μορφολίνη/δισαιθανολαμίνη/τριαιθανολαμίνη: 14 έλεγχοι
- Χρωστικές Sudan: 1 έλεγχος

6. ΡΑΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ: 68 έλεγχοι (7,34 %) (Κυρίως σε δημητριακά και ελαιούχους σπόρους)

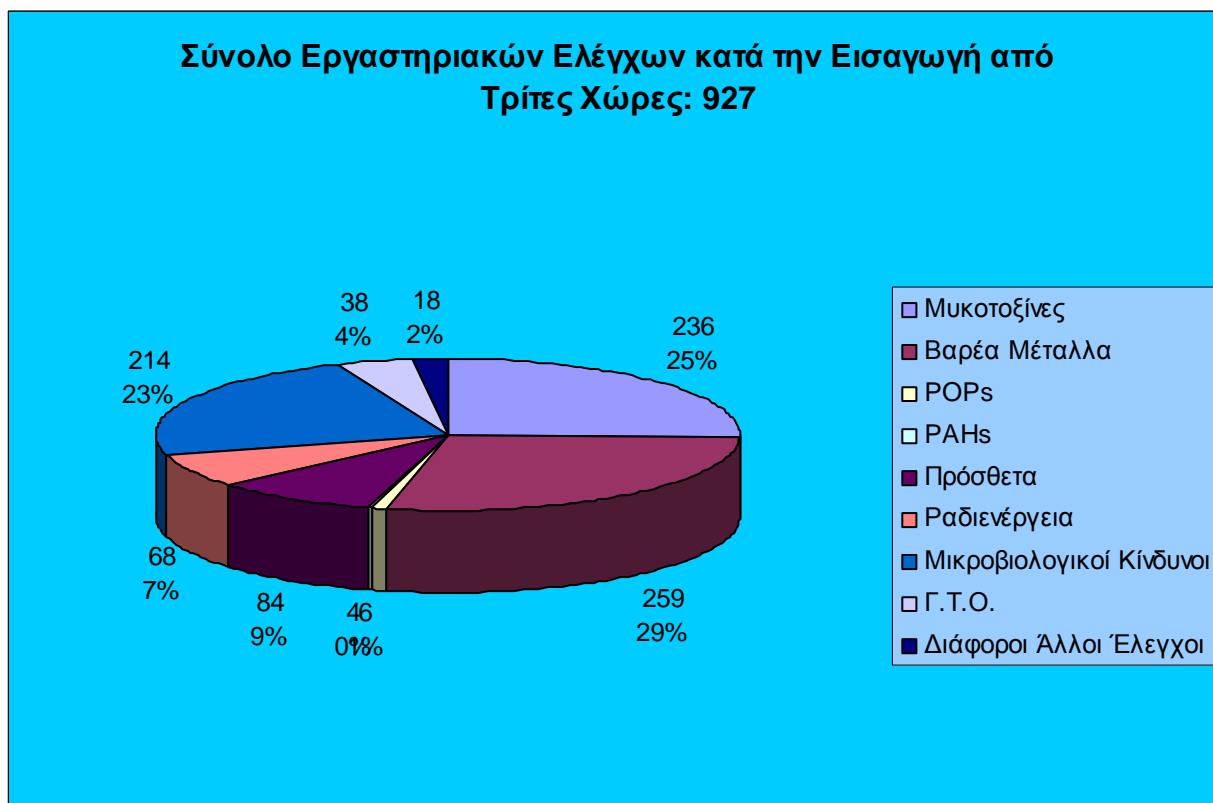
7. ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ: 214 έλεγχοι (23,09 %) (Κυρίως σε ξηρούς καρπούς και ελαιούχους σπόρους)

- Ηπατίτιδα/Νοροϊοί: 18 έλεγχοι
- Salmonella spp.: 196 έλεγχοι

8. Γ.Τ.Ο. : 38 έλεγχοι (4,10 %) (Κυρίως σε δημητριακά και λοιπά προϊόντα)

9. ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΑΛΛΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ: 18 έλεγχοι (1,94 %)

Σχήμα 3. Ξυσιικοί έλεγχοι με δειγματοληψία για εργαστηριακή εξέταση κατά το στάδιο της εισαγωγής από τρίτες χώρες ανά είδος κινδύνου για το 2017

Στους πίνακες του παραρτήματος 1 καταγράφονται αναλυτικά τα είδη των ελέγχων και τα ευρήματά τους ανά κατηγορία προϊόντων και είδος ελέγχων κατά το στάδιο της εισαγωγής από τρίτες χώρες.

2.2 Επίσημοι έλεγχοι στο στάδιο της παραλαβής από κράτη-μέλη της Ε.Ε.

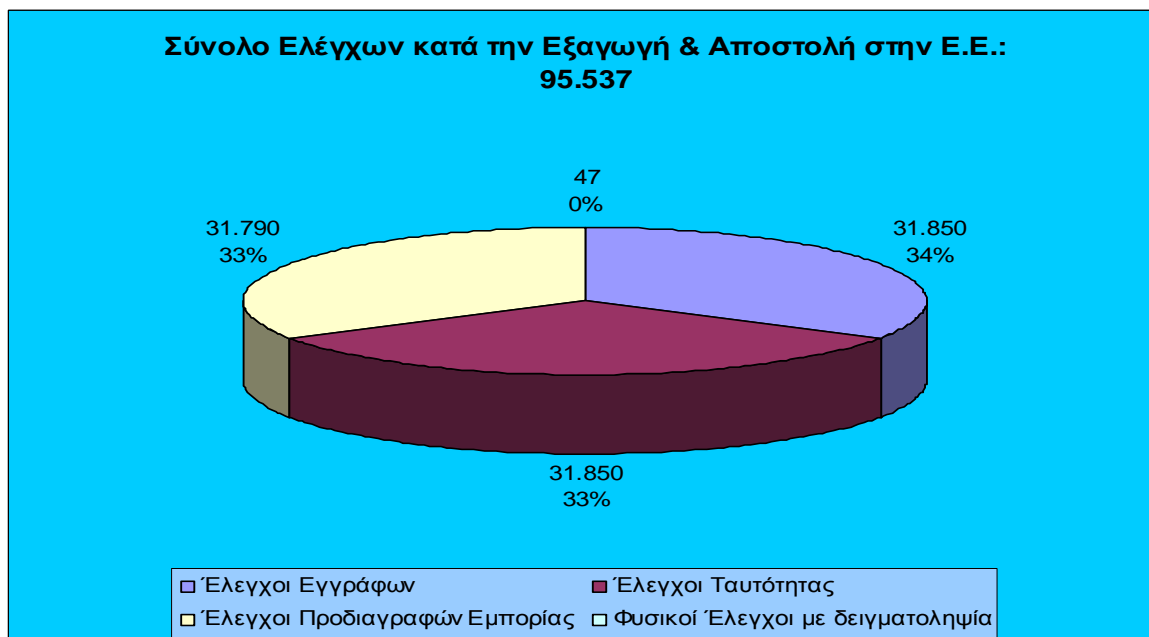
Κατά τη διάρκεια του 2017 διενεργήθηκαν συνολικά 1.368 έλεγχοι σε νωπά οπωροκηπευτικά, πατάτες και μπανάνες που παρελήφθησαν από κράτη-μέλη της Ε.Ε.. Οι έλεγχοι αυτοί διενεργήθηκαν σε σύνολο 64.405 φορτίων που αναγγέλθηκαν προς παραλαβή.

Αναλυτικότερα, έλεγχος εγγράφων έλαβε χώρα σε 456 φορτία (33,33 % επί του συνόλου των ελέγχων). Επίσης έλαβαν χώρα, 456 έλεγχοι ταυτότητας-φυσικοί έλεγχοι άνευ δειγματοληψίας (33,33 % επί του συνόλου των ελέγχων) και 456 έλεγχοι προδιαγραφών εμπορίας (33,33 % επί του συνόλου των ελέγχων).

2.3 Επίσημοι έλεγχοι στο στάδιο της εξαγωγής και αποστολής προς κράτη-μέλη της Ε.Ε.

Κατά τη διάρκεια του 2017 διενεργήθηκαν συνολικά 95.537 έλεγχοι (αφορά το άθροισμα όλων των ειδών ελέγχου) σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης κατά το στάδιο της εξαγωγής σε τρίτες χώρες και αποστολής σε κράτη-μέλη της Ε.Ε. Ειδικότερα, πραγματοποιήθηκαν 27.476 έλεγχοι σε μεταποιημένα προϊόντα για εθνικές προδιαγραφές εμπορίας αλλά και υγιεινή και ασφάλεια κατά το στάδιο της εξαγωγής σε τρίτες χώρες αλλά και 68.061 έλεγχοι για προδιαγραφές εμπορίας σε νωπά οπωροκηπευτικά, μπανάνες και πατάτες στα στάδια της εξαγωγής προς τρίτες χώρες και αποστολής σε κράτη-μέλη της Ε.Ε. (βλ. Σχήμα 4). Οι έλεγχοι αυτοί διενεργήθηκαν σε σύνολο 198.158 φορτίων που αναγγέλθηκαν προς εξαγωγή προς τρίτες χώρες ή αποστολή σε κράτη-μέλη της Ε.Ε..

Σχήμα 4. Σύνολο Ελέγχων κατά το στάδιο της εξαγωγής προς τρίτες χώρες και αποστολής προς κράτη-μέλη της Ε.Ε. - Αριθμητικά υποσύνολα και ποσοστά ανά είδος ελέγχου για το 2017

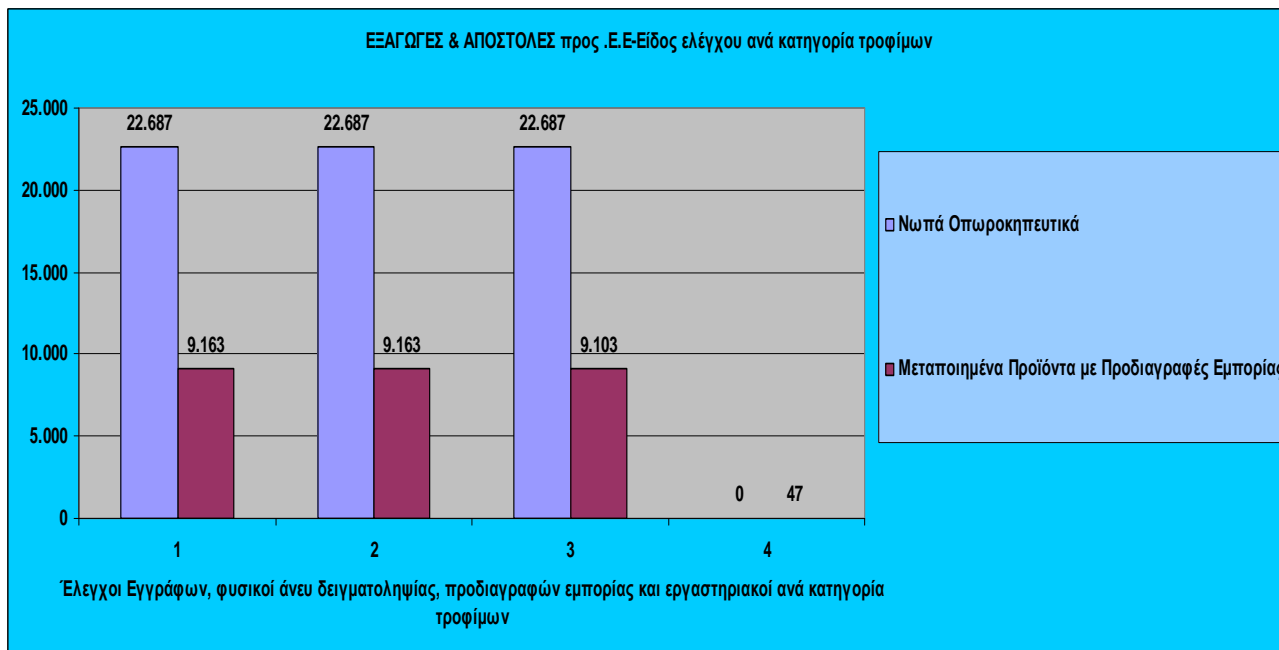

Αναλυτικότερα, έλεγχος εγγράφων έλαβε χώρα σε 31.850 φορτία (33,34 % επί του συνόλου των ελέγχων). Επίσης έλαβαν χώρα, 31.850 έλεγχοι ταυτότητας-φυσικοί έλεγχοι άνευ

δειγματοληψίας (33,34 % επί του συνόλου των ελέγχων), 47 φυσικοί έλεγχοι με δειγματοληψία για εργαστηριακό έλεγχο στο πλαίσιο της υγιεινής & ασφάλειας (0,05 % επί του συνόλου των ελέγχων) και 31.790 έλεγχοι εθνικών και ενωσιακών προδιαγραφών εμπορίας (33,28 % επί του συνόλου των ελέγχων) (βλ. Πίνακας 3).

Οι **95.537** έλεγχοι κατανέμονται ανά κατηγορία προϊόντων και είδος ελέγχου σύμφωνα με τον *Πίνακα 4*.

Πίνακας 4: Σύνολο Ελέγχων κατά το στάδιο της εξαγωγής προς τρίτες χώρες και αποστολής προς την Ε.Ε. ανά κατηγορία τροφίμων και είδος ελέγχων για το 2017

Οι 47 φυσικοί έλεγχοι με δειγματοληψία για εργαστηριακό έλεγχο κατανέμονται με βάση τον κίνδυνο (βλ. σχήμα 5) ως εξής:

1. ΜΥΚΟΤΟΞΙΝΕΣ: 5 έλεγχοι (10,64%)

- Ωχρατοξίνη Α: 5 έλεγχοι σε αποξηραμένες σταφίδες.

2. ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΑΛΛΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ: 42 έλεγχοι (89,36%)

2.2. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ

1. Συνολική συμμόρφωση

i) Συνολική συμμόρφωση των επιχειρήσεων

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι η συμμόρφωση των επιχειρήσεων ως προς τις βασικές παραμέτρους της νομοθεσίας κυμάνθηκε σε ποσοστό 95,2% καθότι διαπιστώθηκαν μη συμμορφώσεις σε 3004 επιχειρήσεις σε σύνολο 63037 που ελέγχθηκαν.

ii) Συνολική συμμόρφωση σε επίπεδο εργαστηριακών ελέγχων

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι η συμμόρφωση των τροφίμων ως προς τις βασικές παραμέτρους της νομοθεσίας κυμάνθηκε όσον αφορά τους εργαστηριακούς ελέγχους σε ποσοστό 90,5%.

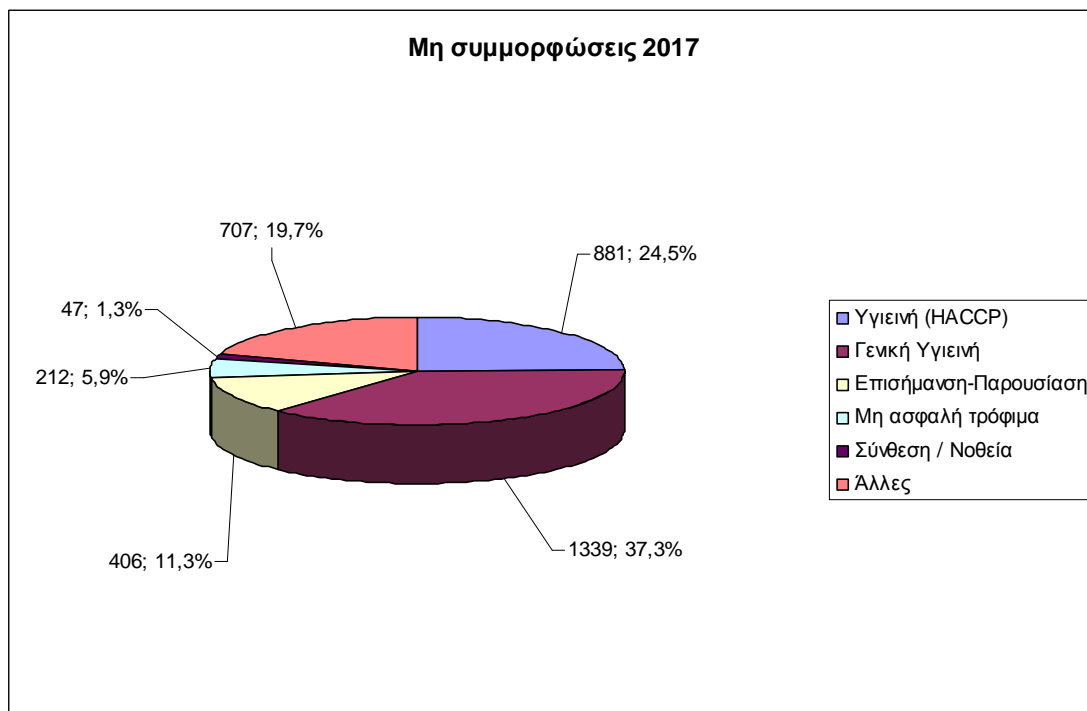
2. Ανάλυση μη συμμορφώσεων

i). Ανάλυση των μη συμμορφώσεων στις επιχειρήσεις

Από την αξιολόγηση των συνολικών αποτελεσμάτων που αναφέρονται στον επισυναπτόμενο Πίνακα 1 κατεγράφησαν 3592 μη συμμορφώσεις (Εικόνα 4).

Η κατανομή των παραβάσεων με φθίνουσα ταξινόμηση έχει ως εξής:

Γενική Υγιεινή:	1339	ήτοι ποσοστό	37,3%
Υγιεινή (HACCP):	881	ήτοι ποσοστό	24,5%
Άλλες:	707	ήτοι ποσοστό	19,7%
Μη ασφαλή τρόφιμα:	212	ήτοι ποσοστό	5,9%
Επισήμανση και Παρουσίαση:	406	ήτοι ποσοστό	11,3 %
Σύνθεση/Νοθεία:	47	ήτοι ποσοστό	1,3%

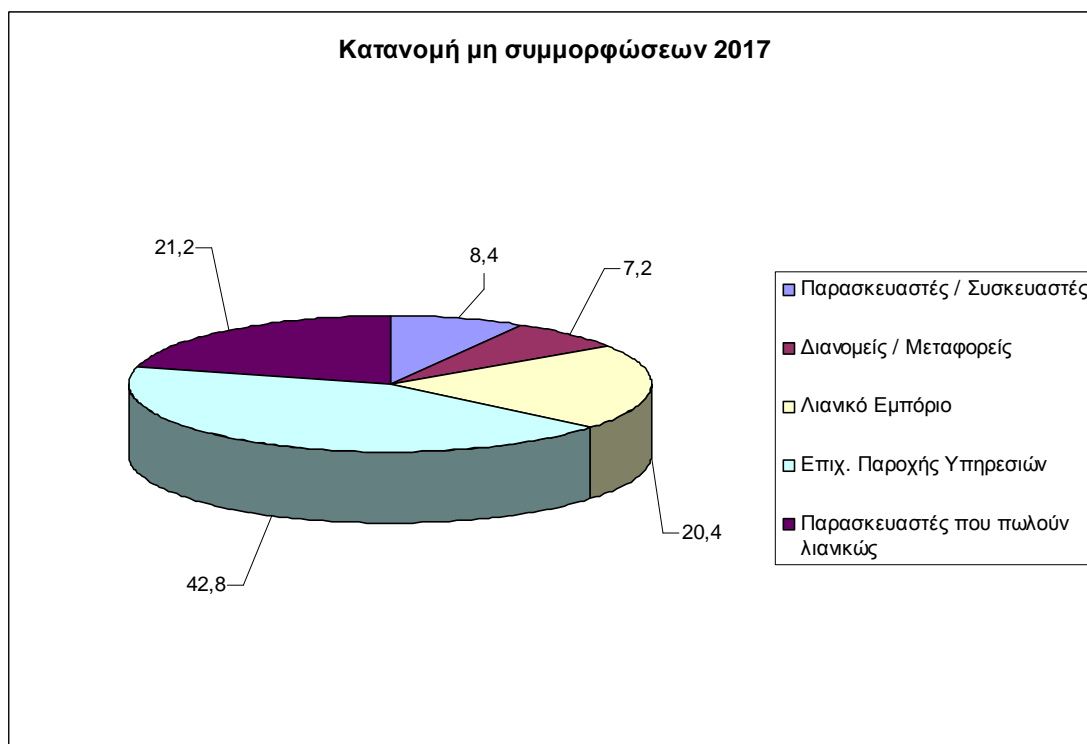

Εικόνα 4: Ανάλυση μη συμμορφώσεων κατά τον έλεγχο των επιχειρήσεων

Αρχικά, διαπιστώνεται μικρή αύξηση των μη συμμορφούμενων επιχειρήσεων όπως και μια αύξηση πολλαπλών μη συμμορφώσεων ανά επιχείρηση, το οποίο δηλώνει τη σφαιρικότερη προσέγγιση όλων των πεδίων του επίσημου ελέγχου από τις Αρμόδιες Αρχές. Ενώ τα ζητήματα γενικής υγιεινής παραμένουν ως πλειοψηφία των μη συμμορφώσεων, η ανάλυση καταδεικνύει ότι υπάρχει σημαντική μείωση των μη συμμορφώσεων στον τομέα αυτόν. Αντίθετα, αύξηση σημειώνονται στο στις μη συμμορφώσεις του HACCP και της επισήμανσης- παρουσίασης κάτι το οποίο αποδίδεται στην επικέντρωση των επιθεωρήσεων στους τομείς αυτούς. Επίσης, έχει σημειωθεί αύξηση των μη συμμορφώσεων στον τομέα σύνθεση-νοθεία, ο οποίος συνδέεται με τον καλύτερο έλεγχο της επισήμανσης και δείχνει την αποτελεσματικότητα στοχευμένων επιχειρησιακών προγραμμάτων εξάλειψης της νοθείας.

Η κατανομή των παραβάσεων ανά είδος επιχείρησης τροφίμων και με φθίνουσα ταξινόμηση έχει ως εξής (Εικόνα 5):

Παροχή υπηρεσιών:	με ποσοστό 42,8%
Παρασκευαστές που πωλούν λιανικώς:	με ποσοστό 21,2%
Λιανικό εμπόριο:	με ποσοστό 20,4%
Παρασκευαστές - συσκευαστές:	με ποσοστό 8,4%
Διανομείς - μεταφορείς:	με ποσοστό 7,2%

Εικόνα 5: Κατανομή μη συμμορφώσεων ανά είδος επιχείρησης τροφίμων

Παρατηρείται μείωση των μη συμμορφώσεων στον κλάδο του λιανικού εμπορίου, συνοδευόμενη με σημαντική αύξηση στον κλάδο των διανομών-μεταφορών και μικρότερη σε αυτούς των παρασκευαστών που πωλούν λιανικώς και παρασκευαστών-συσκευαστών..

ii) Ανάλυση των μη συμμορφώσεων σε επίπεδο εργαστηριακών ελέγχων

Η συνολική μη συμμόρφωση των τροφίμων ως προς τους κινδύνους που ελέγχθηκαν ανέρχεται στο 3,0% του συνόλου των τροφίμων που εξετάστηκαν. Η συνολική μη συμμόρφωση των υλικών και αντικειμένων σε επαφή με τρόφιμα που εξετάστηκαν ανέρχεται στο 1%.

iii) Ανάλυση των μη συμμορφώσεων των προϊόντων φυτικής προέλευσης σε όλα τα στάδια διακίνησης

Από τα δεδομένα των μόλις 140 μη συμμορφώσεων (που αφορούν μη ασφαλές και μη κανονικό προϊόν αθροιστικά) σε σχέση με το σύνολο των ελεγχθέντων φορτίων, παρατηρείται μια μείωση σε σχέση με προηγούμενα έτη. Παρόλα αυτά υπήρξαν σοβαρές μη συμμορφώσεις (παρουσία Σαλμονέλας σε σουσάμι), ενώ τηρήθηκαν σε μεγάλο ποσοστό οι απαιτήσεις της Ενωσιακής και Εθνικής νομοθεσίας, επιτυγχάνοντας τις προτεραιότητες ελέγχου που οι στρατηγικοί στόχοι του ΠΟΕΣΕ είχαν θέσει.

Κατά το στάδιο των εισαγωγών από τρίτες χώρες παρατηρήθηκαν 60 (42,85 % επί των συνολικών μη συμμορφώσεων) μη συμμορφώσεις που αφορούσαν υγιεινή & ασφάλεια. Και οι 60 περιπτώσεις απορρίφθηκαν στα σύνορα και εκδόθηκαν σχετικά RASFF.

Κατά το στάδιο των εισαγωγών από τρίτες χώρες και παραλαβών από την Ε.Ε. νωπών οπωροκηπευτικών, μπανανών και πατατών παρατηρήθηκαν 13 μη συμμορφώσεις (9,28 % επί των μη συμμορφώσεων) που αφορούσαν προδιαγραφές εμπορίας. Οι έμποροι προέβησαν σε διορθωτικές ενέργειες (κυρίως επαναταξινόμησης και αλλαγής επισήμανσης και άρθηκαν όλες οι μη συμμορφώσεις).

Κατά το στάδιο των εξαγωγών προς τρίτες χώρες και αποστολών από την Ε.Ε. νωπών οπωροκηπευτικών, μπανανών και πατατών παρατηρήθηκαν 67 μη συμμορφώσεις (47,385 % επί των μη συμμορφώσεων) μη συμμορφώσεις που αφορούσαν προδιαγραφές εμπορίας. Οι έμποροι προέβησαν σε διορθωτικές ενέργειες (κυρίως επαναταξινόμησης και αλλαγής επισήμανσης και άρθηκαν όλες οι μη συμμορφώσεις).

Επιπροσθέτως, αποδείχθηκε η ανάγκη για υψηλό επίπεδο ελέγχων για Μυκοτοξίνες σε Μπαχαρικά και Αποξηραμένα Αρωματικά, όπως επίσης για πρόσθετα (Θειώδης Ανυδρίτης & Άλατα του) στα αποξηραμένα φρούτα. Τέλος, πιθανότατα να πρέπει να αυξηθεί περαιτέρω το επίπεδο ελέγχου για μικροβιολογικούς κινδύνους (Σαλμονέλα σε Ελαιούχους σπόρους και κυρίως σουσάμι) κατά το στάδιο της εισαγωγής από τρίτες χώρες λόγω των υψηλών ποσοστών ευρημάτων μη συμμορφώσεων σε σχέση με το σύνολο των αντίστοιχων ελέγχων.

Στην εικόνα 1 του Παραρτήματος 1 καταγράφεται η κατανομή του είδους των μη συμμορφώσεων ανά είδος κινδύνου για όλα τα στάδια διακίνησης.

Στην εικόνα 2 του Παραρτήματος 1 καταγράφεται ο αριθμός των εκδοθέντων RASFF ανά είδος τροφίμου και χώρα προέλευσης ή/και καταγωγής κατά το στάδιο της εισαγωγής από τρίτες χώρες.

Στον Πίνακα 2 του Παραρτήματος 1 καταγράφεται το σύνολο των μη συμμορφώσεων ανά κίνδυνο, είδος τροφίμου και χώρα προέλευσης ή/και καταγωγής για τις οποίες εκδόθηκε RASFF κατά το στάδιο της εισαγωγής από τρίτες χώρες.

2.3. ΣΧΕΔΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ - ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

1. Βιολογικοί Κίνδυνοι

1) Έλεγχος για την ανίχνευση *Salmonella* spp. σε σουσάμι και προϊόντα του

Σκοπός του ελέγχου ήταν η ανίχνευση της *Salmonella* spp. σε σουσάμι και προϊόντα του, με απώτερο στόχο: α) τον έλεγχο της συμμόρφωσης προς τα κριτήρια ασφάλειας όπως καθορίζονται στον Καν. (ΕΚ) 2073/2005, β) τον έλεγχο της συμμόρφωσης προς τα οριζόμενα στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 186/2017 και στα έγγραφα της Δ/νσης Μεταποίησης και Ποιοτικού Ελέγχου Τροφίμων Φυτικής Προέλευσης του ΥΠΑΑΤ για την εντατικοποίηση των ελέγχων σε φορτία σουσαμιού από τρίτες χώρες εκτός Ινδίας για *Salmonella* (Αριθ. πρωτ. 4531/106795-27.09.2016 και Αριθ. πρωτ. 2567/14.12.2016), γ) τον έμμεσο έλεγχο της αποτελεσματικότητας των συστημάτων διασφάλισης της ασφάλειας και της ποιότητας, τα οποία εφαρμόζονται από τις παραγωγικές επιχειρήσεις και δ) την προστασία της υγείας των καταναλωτών

Στο σύνολο των 29 δειγμάτων (σουσάμι Αιθιοπίας, Σουδάν, Ινδίας, Νιγηρίας, Τουρκίας, ταχίνι, χαλβάς, παστέλι), που εξετάστηκαν δεν ανιχνεύθηκε ο μικροοργανισμός, επομένως υπήρξε συμμόρφωση με τη νομοθεσία.

2. Χημικοί Κίνδυνοι

1) Έλεγχος στον τομέα των Προσθέτων

Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος δράσεων στον τομέα των προσθέτων για το έτος 2017, σε συνέχεια των δράσεων των προηγούμενων ετών στον τομέα αυτό. Σκοπός του προγράμματος ήταν ο έλεγχος της συμμόρφωσης τροφίμων μη ζωικής προέλευσης, ως προς τις περιεχόμενες πρόσθετες ύλες δηλαδή έλεγχος ως προς την ορθή χρήση προσθέτων σε εγκεκριμένες κατηγορίες τροφίμων και έλεγχος συμμόρφωσης ως προς τα ανώτατα επιτρεπτά επίπεδα προσθέτων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των χρωστικών και των γλυκαντικών ουσιών, με βάση τα ισχύοντα νομοθετικά όρια. Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονταν έλεγχος ορθής επισήμανσης ως προς την κείμενη Νομοθεσία και ειδικότερα όσον αφορά στην ορθή αναγραφή περιεχόμενων προσθέτων/κατηγορίας προσθέτου, την ορθή επισήμανση για τη δήλωση παρουσίας θειωδών και τυχόν παραπλανητική επισήμανση που σχετίζεται με τη μεταφορά ενός προσθέτου στο τελικό προϊόν καθώς και, έλεγχος ορθής χρήσης ουσιών με αρωματικές ιδιότητες με περιορισμούς στη μέγιστη περιεκτικότητά τους.

Ο αριθμός των δειγμάτων που ελέγχθηκαν συνολικά ήταν 99, συμπεριλαμβανομένου και 8 δειγμάτων τα οποία αφορούσαν χρωστικές που χρησιμοποιούνται ως βαφές αυγών, από τα οποία βρέθηκαν 4 δείγματα μη συμμορφούμενα με τη νομοθεσία. Οι μη συμμορφώσεις αφορούσαν σε

υπέρβαση θειωδών σε βανίλια, χρήση μη επιτρεπόμενης χρωστικής σε γλυκό κουταλιού, μη επισήμανση επιτρεπόμενης χρωστικής σε έγχρωμες βανίλιες, μη επισήμανση επιτρεπόμενου συντηρητικού (σορβικών) σε λαχανικά σε άλμη.

Στον Πίνακα 5 παρατίθενται τα είδη των τροφίμων που ελέχθησαν και το είδος του προσθέτου/προσθέτων για τα οποία εξετάστηκαν.

Πίνακας 5: Είδη τροφίμων και παράμετροι που εξετάστηκαν κατά τον εργαστηριακό έλεγχο

α/α	Είδος τροφίμου	Παράμετροι εξέτασης
1	Οπωροκηπευτικά σε ξύδι, άλμη ή λάδι (εκτός από τις ελιές), από χύμα διάθεση ή τρίτες χώρες (Κατηγορία 4.2.2 Καν. 1333/2008)	Σορβικά, Βενζοϊκά, Θειώδη
2	Νωπές (υπό ψύξη) κομμένες πατάτες και κατεψυγμένες πατάτες που προορίζονται για τη μαζική εστίαση (Κατηγορία 4.1.2 & 4.1.3 Καν. 1333/2008/ΕΚ)	Θειώδη
3	Αποξηραμένα φρούτα (βερίκοκα, ροδάκινα, σταφύλια, σταφίδες, δαμάσκηνα, σύκα), Αποξηραμένη λιαστή τομάτα, (χύδην, κατά προτίμηση από τρίτες χώρες)(Κατηγορία 4.2.1 Καν. 1333/2008/ΕΚ)	Σορβικά, Θειώδη
4	Γλυκά κουταλιού (τοπικά προϊόντα) (Κατηγορία 4.2.4.1 Καν. 1333/2008/ΕΚ)	Σορβικά, Βενζοϊκά, Θειώδη, Χρωστικές (στην κρίση του εργαστηρίου)
5	Προσσκευασμένο ψωμί, Μερικώς ψημένα, αρτοσκευάσματα (πίτες) (Κατηγορία 7.1 Καν. 1333/2008/ΕΚ)	Σορβικά, Προπιονικό οξύ
6	Ελεύθερα αλκοόλης ποτά (έντονα χρωματισμένα) με χυμό από τρίτες χώρες (Κατηγορία 14.1.4 Καν. 1333/2008/ΕΚ)	Σορβικά, Βενζοϊκά, Θειώδη, Χρωστικές
7	Συμπυκνωμένα παρασκευάσματα τα οποία χρησιμοποιούνται στην παρασκευή γρανιτών/sorbet σε αυτόματους πωλητές (Κατηγορία 3 Καν. 1333/2008/ΕΚ)	Σορβικά, Βενζοϊκά, Χρωστικές
8	Χρωστικές που πωλούνται ως βαφές αυγών (Ομάδα II & III, Μέρος Γ, Καν. 1333/2008)	Χρωστικές

Σημ: Επιπλέον είχαν προγραμματιστεί οι παρακάτω έλεγχοι, όμως τελικά δεν ελήφθησαν τα προγραμματισμένα δείγματα:

- Μαρμελάδες με γλυκαντικά (όχι γλυκοζίτες στεβιόλης)—(Κατηγορία 4.2.5 Καν. 333/2008/ΕΚ) (Δεν αφορά προϊόντα με σάκχαρο, πχ φρουκτόζη), για ανίχνευση γλυκαντικών ουσιών (σουκραλόζης)

- Ζαχαρωμένα, κρυσταλλωμένα και γλασαρισμένα φρούτα π.χ. ανανάς, παπάγια κλπ χύμα και fruits glaces από ζαχαροπλαστική κλπ (Κατηγορία 5.2 Καν. 1333/2008/ΕΚ), για ανίχνευση σορβικών, βενζοϊκών, θειδών, χρωστικών (στην κρίση του εργαστηρίου)
- Εκλεκτά αρτοσκευάσματα με κανέλλα (μουστοκούλουρα, νηστίσιμα κέικ, τσουρέκια με κανέλα ή/και μαχλέπι) κυρίως από μικρούς παραγωγούς (Κατηγορία 7.2 Καν. 1333/2008/ΕΚ) για ανίχνευση κουμαρίνης, σορβικών και προπιονικού οξέος
- Δημητριακά προγεύματος (Κατηγορία 06.3 Καν. 1333/2008/ΕΚ), για ανίχνευση κουμαρίνης, σορβικών και προπιονικού οξέος

2. Έλεγχος των υλικών και αντικειμένων που προορίζονται να έλθουν σε επαφή με τρόφιμα

Ο έλεγχος αφορούσε στη συμμόρφωση των υλικών και αντικειμένων σε επαφή με τρόφιμα (ΥΑΕΤ), που παράγονται και διακινούνται στην ελληνική αγορά, με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία. Οι προτεραιότητες του ελέγχου στα ΥΑΕΤ για το έτος 2017 ήταν ο έλεγχος συμμόρφωσης των πλαστικών, κεραμικών και μεταλλικών υλικών.

Σκοπός του ελέγχου ήταν να εξακριβώσει ότι τα υλικά και αντικείμενα που έρχονται σε επαφή με τα τρόφιμα είναι ασφαλή και συμμορφώνονται με τις γενικές και ειδικές απαιτήσεις της κείμενης νομοθεσίας που ισχύουν για αυτά (Καν. 1935/2004/ΕΚ και 2023/2006/ΕΚ και σχετικά άρθρα του ΚΤΠ και τα σχετικά άρθρα του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών, καθώς και τη νομοθεσία για συγκεκριμένα υλικά και αντικείμενα που περιλαμβάνονται στις ομάδες του Παραρτήματος Ι του Καν. (ΕΚ) 1935/2004).

Ο έλεγχος στα πλαστικά υλικά και αντικείμενα σε επαφή με τρόφιμα επικεντρώθηκε στις κάτωθι παραμέτρους:

- Ολική μετανάστευση
- Ειδική μετανάστευση βενζοφαινόνης, DEHP, DBP
- Ειδική μετανάστευση φορμαλδεΐδης & μελαμίνης
- Ειδική μετανάστευση Πρωτοταγών Αρωματικών Αμινών
- Ειδική μετανάστευση Δισαφινόλης Α

Ο έλεγχος στα κεραμικά υλικά και αντικείμενα σε επαφή με τρόφιμα επικεντρώθηκε στον προσδιορισμό απελευθέρωσης

- Μόλυβδου (Pb)
- Καδμίου (Cd)

Ο έλεγχος σε μεταλλικά υλικά και αντικείμενα σε επαφή με τρόφιμα επικεντρώθηκε στον προσδιορισμό της περιεκτικότητάς τους σε βαρέα μέταλλα.

Από τα 102 δείγματα που εξεταστήκαν, βρέθηκε ένα (1) μη συμμορφούμενο με την κείμενη νομοθεσία. Το μη συμμορφούμενο δείγμα αφορούσε σε λευκοσιδηρό δοχείο τυριού.

Κατά την υλοποίηση του προγράμματος επισήμου ελέγχου των υλικών και αντικειμένων που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα διαπιστώθηκε μικρή μη συμμόρφωση ως προς την κείμενη νομοθεσία.

Οι παρατηρούμενες μη συμμορφώσεις συνδέονται κυρίως με την μη ορθή χρήση της δήλωσης συμμόρφωσης από τους χρήστες και υποδεικνύουν ότι δεν έχει γίνει πλήρως κατανοητό ότι τα όσα αναφέρονται σε αυτήν θα πρέπει να μεταφέρονται στον καταναλωτή.

3. Έλεγχος για την παρουσία ουσιών που επιμολύνουν τα τρόφιμα

α) Μέταλλα και άλλα στοιχεία

Σκοπός του ελέγχου ήταν η διαπίστωση της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1881/2006, όσον αφορά στα επίπεδα του μολύβδου, του καδμίου, του υδραργύρου, του ανόργανου κασσιτέρου, του ανόργανου και ολικού αρσενικού και του νικελίου σε ορισμένα είδη τροφίμων, ώστε να εξασφαλίζεται σε υψηλό επίπεδο η προστασία της υγείας των καταναλωτών.

Συνολικά έγιναν 49 έλεγχοι σε α) κονσέρβες φρούτων και λαχανικών (5 δείγματα για κάδμιο και ανόργανο κασσίτερο), β) κονσερβοποιημένο γλυκό καλαμπόκι (5 δείγματα για μόλυβδο, κάδμιο, ανόργανο κασσίτερο, ολικό αρσενικό και νικέλιο), γ) κατεψυγμένα φρούτα & λαχανικά (5 δείγματα για κάδμιο), δ) μαγειρικό αλάτι (5 δείγματα σε διερευνητικό επίπεδο για υδράργυρο), ε) ρύζι (14 δείγματα για μόλυβδο, κάδμιο και αρσενικό ανόργανο και ολικό), στ) σοκολάτες και σκόνη κακάο (5 δείγματα σε διερευνητικό επίπεδο για κάδμιο, ολικό αρσενικό και νικέλιο) και, ζ) χυμοί φρούτων (10 δείγματα για κάδμιο και νικέλιο). Δεν διαπιστώθηκαν μη συμμορφώσεις με την νομοθεσία.

β) Πολυκυκλικοί Αρωματικοί Υδρογονάνθρακες

Σκοπός του ελέγχου ήταν η διαπίστωση συμμόρφωσης με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1881/2006 όσον αφορά στα επίπεδα των πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων (ΠΑΥς) σε παρθένα ελαιόλαδα, ή ελαιόλαδα αποτελούμενα από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα, πυρηνέλαια, κακάο και προϊόντα του, άλλα φυτικά έλαια, αποξηραμένα βότανα και μπαχαρικά καθώς και μεταποιημένα τρόφιμα με βάση τα δημητριακά και παιδικές τροφές για βρέφη και μικρά παιδιά.

Συνολικά έγιναν 40 έλεγχοι (13 αποξηραμένα βότανα και μπαχαρικά ασιατικής προέλευσης, 2 ελαιόλαδα, 3 πυρηνέλαια, 10 άλλα φυτικά έλαια, 5 κακάο και προϊόντα του, 2 τσιπς μπανάνας και, 5 μεταποιημένα τρόφιμα με βάση τα δημητριακά και παιδικές τροφές για βρέφη και μικρά παιδιά). Δεν διαπιστώθηκαν μη συμμορφώσεις με την νομοθεσία.

γ) 3-Μονοχλωροπροπανο-1,2-διόλη

Σκοπός του ελέγχου ήταν η διαπίστωση συμμόρφωσης με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1881/2006 όσον αφορά στα επίπεδα της 3-μονοχλωροπροπανο-1,2-διόλης (3-MCPD) σε διάφορα τρόφιμα.

Έγιναν 18 έλεγχοι [5 σε παρασκευάσματα για βρέφη και παρασκευάσματα 2ης βρεφικής ηλικίας, 5 σε σάλτσες σόγιας και 8 σε φυτικά έλαια (5 πυρηνέλαιο και 3 φοινικέλαιο)] και όλα τα δείγματα βρέθηκαν συμμορφούμενα με τη νομοθεσία.

δ) Μυκοτοξίνες

Σκοπός του ελέγχου ήταν η προστασία της υγείας των καταναλωτών, μέσω της συμμόρφωσης με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1881/2006 όσον αφορά στα επίπεδα των μυκοτοξινών σε ορισμένα είδη τροφίμων. Ο έλεγχος αφορούσε στα παρακάτω είδη μυκοτοξινών:

- Την Αφλατοξίνη Β1, και το άθροισμα των Αφλατοξινών Β1, Β2, G1 και G2 σε διάφορα τρόφιμα (ξηρούς καρπούς, αποξηραμένα φρούτα, μπαχαρικά, προϊόντα καλαμποκιού, ρύζι και προϊόντα του, προϊόντα δημητριακών και παιδικές τροφές με βάση τα δημητριακά)
- την Ωχρατοξίνη Α (ΟΤΑ) σε διάφορα τρόφιμα (προϊόντα δημητριακών, ρύζι, σταφίδες, μπαχαρικά, καφέ (φρυγμένο και στιγμιαίο) και προϊόντα καλαμποκιού,
- τη Δεσοξυνιβαλενόλη (DON) και τη Ζεαραλενόνη (ΖΕΑ) σε προϊόντα δημητριακών και προϊόντα καλαμποκιού,
- τις Φουμονισίνες Β1 και Β2 σε διάφορα προϊόντα καλαμποκιού και παιδικές τροφές με βάση τα δημητριακά.
- την Πατουλίνη σε χυμούς μήλου.

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 135 έλεγχοι. Διαπιστώθηκε μία (1) μη συμμόρφωση με τη νομοθεσία που αφορούσε σε ανίχνευση Αφλατοξίνης Β1 σε φυστίκια σε συγκέντρωση μεγαλύτερη των μέγιστων επιτρεπομένων ορίων της νομοθεσίας.

ε) Νιτρικά σε λαχανικά και παιδικές τροφές

Σκοπός του ελέγχου είναι η διαπίστωση συμμόρφωσης με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1881/2006, ως ισχύει, όσον αφορά στα επίπεδα των νιτρικών ιόντων σε νωπά, διατηρημένα ή κατεψυγμένα λαχανικά, ώστε να εξασφαλίζεται σε υψηλό επίπεδο η προστασία των καταναλωτών.

Υλοποιήθηκαν 7 έλεγχοι σε κατεψυγμένο λαχανικά (σπανάκι και ρόκα) και υπήρξε πλήρης συμμόρφωση με τη νομοθεσία.

3. Διενέργεια ελέγχων στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Επισήμου Ελέγχου Τροφίμων έτους 2016 με τίτλο «Επίσημος έλεγχος για την παρακολούθηση της ποιότητας του ελαιολάδου»

Σκοπός του ελέγχου ήταν η παρακολούθηση των χαρακτηριστικών ποιότητας του ελαιολάδου που διακινούνται στη χώρα μας. Στο πλαίσιο αυτό ελέγχθηκε αν τα ελαιόλαδα φέρουν ορθή επισήμανση όσον αφορά τη δηλούμενη κατηγορία και αν είναι νοθευμένα με χαμηλότερης αξίας έλαια σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Τροφίμων άρθρα 11, 71, 72 και των κανονισμών 2568/91/ΕΟΚ και 29/2012/ΕΕ (όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν).

Ο έλεγχος συμμόρφωσης πραγματοποιήθηκε βάσει ανάλυσης κινδύνου με τέτοια συχνότητα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η συμφωνία του ελαιολάδου που διατίθεται στο εμπόριο με τη δηλωθείσα κατηγορία και την επισήμανσή του στο σύνολο. Για τον καθορισμό της συχνότητας ελέγχου λήφθηκαν υπόψη παράγοντες όπως: ο όγκος του παραγόμενου ή διακινούμενου ελαιολάδου από τις επιχειρήσεις, η γεωγραφική κατανομή επιχειρήσεων σε συνδυασμό με τις ελαιοπαραγωγές περιοχές, ο εξαγωγικός προσανατολισμός της επιχείρησης, το ιστορικό συμμόρφωσης της επιχείρησης σε αντίστοιχους ελέγχους και, η αξιοποίηση πληροφοριών από αναφορές. Καθώς η Ελλάδα είναι χώρα με μεγάλη παραγωγή εξαιρετικού παρθένου ελαιολάδου, οι έλεγχοι εστιάστηκαν στη διαπίστωση της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις της συγκεκριμένης κατηγορίας για το ελαιόλαδο το οποίο δηλώνεται από τις επιχειρήσεις που το διέθεταν ως εξαιρετικό παρθένο. Ο έλεγχος έγινε σε ελαιοτριβεία, σε εγκαταστάσεις τυποποίησης ελαιολάδου, καθώς και στο στάδιο της λιανικής πώλησης.

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 302 έλεγχοι, οι οποίοι αφορούσαν σε δείγματα που δηλώνονταν ως:

- «εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο» 216 έλεγχοι εκ των οποίων 144 σε τυποποιημένο (συσκευασμένο) προϊόν και 72 σε χύμα (μη τυποποιημένο) προϊόν,
- «παρθένο ελαιόλαδο» 18 έλεγχοι σε τυποποιημένο (συσκευασμένο) προϊόν και 1 σε χύμα (μη τυποποιημένο) προϊόν,
- «ελαιόλαδο - αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα» 36 έλεγχοι σε τυποποιημένο (συσκευασμένο) προϊόν,
- «πυρηνέλαιο» 31 έλεγχοι σε τυποποιημένο (συσκευασμένο) προϊόν.

Οι παραπάνω έλεγχοι έγιναν: 6 σε ελαιοτριβεία, 150 σε τυποποιητήρια ελαιολάδου και 146 σε σημεία χονδρικής-λιανικής πώλησης.

Από τους ανωτέρω ελέγχους προέκυψαν οι παρακάτω μη συμμορφώσεις με τη νομοθεσία:

- 52 αφορούσαν σε μη συμμόρφωση μόνο με τη δηλούμενη κατηγορία των οργανοληπτικών χαρακτηριστικών. Σε δέκα (10) περιπτώσεις το ελαιόλαδο κατόπιν της αξιολόγησης χαρακτηρίστηκε ως «μειονεκτικό (λαμπάντε) ελαιόλαδο». Τέσσερις εξ αυτών αφορούσαν σε εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο και έξι σε παρθένο ελαιόλαδο. Στις υπόλοιπες 42 περιπτώσεις το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο, κατατάχθηκε στην κατηγορία «παρθένο ελαιόλαδο».
- 11 αφορούσαν σε μη συμμόρφωση με τη δηλούμενη κατηγορία των οργανοληπτικών χαρακτηριστικών και των χημικών παραμέτρων. Πέντε περιπτώσεις αφορούσαν σε εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο και έξι σε παρθένο ελαιόλαδο.
- 7 αφορούσαν σε μη συμμόρφωση μόνο με τη δηλούμενη κατηγορία των χημικών παραμέτρων. Πέντε περιπτώσεις αφορούσαν σε εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο, μία σε ελαιόλαδο - αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα και μια σε πυρηνέλαιο.

Όσον αφορά τις μη συμμορφώσεις ανά κατηγορία ελαιολάδου, παρατηρήθηκαν τα εξής:

- Στην κατηγορία εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο (216 έλεγχοι), διαπιστώθηκαν συνολικά 56 μη συμμορφώσεις εκ των οποίων η πλειονότητα (46) αφορούσαν τη μη συμμόρφωση με τη δηλούμενη κατηγορία κατόπιν της οργανοληπτικής αξιολόγησης.
- Στην κατηγορία παρθένο ελαιόλαδο (19 έλεγχοι), διαπιστώθηκαν συνολικά 12 μη συμμορφώσεις εκ των οποίων ομοίως οι μισές (6) αφορούσαν τη μη συμμόρφωση με τη δηλούμενη κατηγορία εξ αιτίας μόνο της οργανοληπτικής αξιολόγησης, ενώ στις υπόλοιπες έξι παρατηρήθηκε μη συμμόρφωση και ως προς τις χημικές παραμέτρους της δηλούμενης κατηγορίας.
- Στην κατηγορία ελαιόλαδο - αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα (36 έλεγχοι), διαπιστώθηκε μια (1) μη συμμόρφωση.
- Στην κατηγορία πυρηνέλαιο (31 έλεγχοι), διαπιστώθηκε μια (1) μη συμμόρφωση

Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, διαπιστώθηκε μεγάλος αριθμός μη συμμορφώσεων όσον αφορά στα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά των ελαιολάδων που διατίθεντο ως «εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο». Η εικόνα αυτή ήταν παρόμοια είτε αφορούσε ελέγχους σε τυποποιημένο «εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο», είτε σε ελαιόλαδο που βρισκόταν σε δεξαμενές τυποποιητηρίων και προοριζόταν να εμψιασθεί ως «εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο». Αντίθετα ο αριθμός των μη συμμορφώσεων όσον αφορά τα χημικά χαρακτηριστικά των ίδιων ελαιολάδων ήταν πολύ μικρός.

Στους ανωτέρω ελέγχους, δεν περιλαμβάνονται έλεγχοι που έγιναν στοχευμένα σε επιλεγμένα σημεία πώλησης (μικρά μαγαζιά/παντοπωλεία/μπακάλικα - μαζική εστίαση) για τη διαπίστωση διακίνησης ελαιολάδων νοθευμένων με άλλα φυτικά έλαια. Αυτοί εντοπίστηκαν κυρίως στις περιοχές της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας και Θεσσαλίας και διαπιστώθηκε μεγάλος αριθμός μη συμμορφώσεων. Η συγκριτικά υψηλότερη οικονομική αξία του ελαιολάδου σε σχέση με τα υπόλοιπα φυτικά έλαια, η υψηλή του διατροφική αξία και η μεγαλύτερη αποδοχή που τυγχάνει από τους Έλληνες καταναλωτές, αποτελούν διαχρονικά αφορμή για την νόθευσή του με άλλα φυτικά έλαια. Το πρόβλημα αυτό γίνεται προσπάθεια να αντιμετωπιστεί τόσο με εντατικοποίηση των ελέγχων καθώς και με συνεργασίες με άλλες υπηρεσίες (οικονομική αστυνομία) οι οποίες μπορεί να έχουν διαφορετική και πιο αποτελεσματική προσέγγιση στην αντιμετώπιση τέτοιων παραβατικών ενεργειών .

4. Προτεραιότητες - Ειδικά σχέδια ελέγχου

1. Έλεγχος παρουσίας φυτοπροστατευτικών ουσιών

Σκοπός του ελέγχου ήταν η εξέταση της συμμόρφωσης με την Ευρωπαϊκή και την Εθνική Νομοθεσία όσον αφορά στα επίπεδα των υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων στα τρόφιμα και η εκτίμηση της έκθεσης του καταναλωτή στα υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Συνολικά έγιναν 106 έλεγχοι σε διάφορα τρόφιμα [Σπόροι ή άλευρα σίκαλης ολικής άλεσης, βιολογικά άλευρα ολικής άλεσης, σταφίδες, αποξηραμένα σύκα, ελαιόλαδο, βιολογικό ελαιόλαδο, ρύζι αποφλοιωμένο, φασόλια (αποξηραμένα όσπρια), παιδικές τροφές, χυμοί, μύρτιλα και γκότζι μπέρι], και δεν διαπιστώθηκαν μη συμμορφώσεις με την νομοθεσία.

2. Έλεγχος ασφάλειας και ποιότητας των εμφιαλωμένων νερών και του συσκευασμένου πάγου

Σκοπός του ελέγχου είναι η προστασία της δημόσιας υγείας, μέσω της παρακολούθησης της συμμόρφωσης όλων των εμφιαλωμένων νερών (φυσικών μεταλλικών, νερών πηγής και επιτραπέζιων) με την Ενωσιακή και Εθνική νομοθεσία κυρίως ως προς τις μικροβιολογικές παραμέτρους. Επίσης, ο έλεγχος, σε περιορισμένο αριθμό δειγμάτων, ως προς τα βρωμικά ιόντα, προκειμένου να διαπιστωθεί η σωστή εφαρμογή των συνθηκών απολύμανσης των εμφιαλωμένων νερών, καθώς και των γραμμών παραγωγής τους, με αέρα εμπλουτισμένο με όζον, σε συσχετισμό με τον έλεγχο των μικροβιολογικών παραμέτρων.

Επιπλέον, σκοπός του ελέγχου είναι η προστασία της δημόσιας υγείας, μέσω της παρακολούθησης της συμμόρφωσης του συσκευασμένου πάγου, ο οποίος διατίθεται στην κατανάλωση ως τρόφιμο, με την Ενωσιακή και Εθνική νομοθεσία ως προς τις μικροβιολογικές παραμέτρους.

Ο έλεγχος στα εμφιαλωμένα νερά επικεντρώθηκε στους παρακάτω μικροβιολογικούς παράγοντες: Κολοβακτηριοειδή, *Escherichia Coli*, Εντερόκοκκοι, *Pseudomonas aeruginosa*, *Clostridium perfringens* (συμπεριλαμβανομένων των σπορίων), και σποριογόνιοι θειοδω-αναγωγικοί αναερόβιοι μικροοργανισμοί για τα φυσικά μεταλλικά νερά. Διενεργήθηκαν συνολικά 37 έλεγχοι. Σε μικρό αριθμό δειγμάτων (12) έγινε επιπλέον και έλεγχος βρωμικών ιόντων.

Ο έλεγχος στο συσκευασμένο πάγο επικεντρώθηκε στις εξής μικροβιολογικές παραμέτρους: Κολοβακτηριοειδή, *Escherichia Coli*, Εντερόκοκκοι, και *Clostridium perfringens* (συμπεριλαμβανομένων των σπορίων). Διενεργήθηκαν συνολικά 18 έλεγχοι.

Συνολικά έγιναν 37 έλεγχοι σε εμφιαλωμένο νερό (σε 12 από αυτούς εξετάστηκε και η παρουσία βρωμικών ιόντων) και 18 έλεγχοι σε συσκευασμένο πάγο. Στην περίπτωση των εμφιαλωμένων νερών, δεν διαπιστώθηκαν μη συμμορφώσεις ούτε ως προς τις μικροβιολογικές παραμέτρους, ούτε και ως προς την παρουσία βρωμικών ιόντων. Όσον αφορά στους ελέγχους σε συσκευασμένο πάγο διαπιστώθηκαν μη συμμορφώσεις με τη νομοθεσία ως προς τις παραμέτρους (μικροβιολογικές) που εξετάστηκαν σε περισσότερο από το 50% των δειγμάτων (11 από τα 18 δείγματα). Ωστόσο το σύνολο των μη συμμορφούμενων δειγμάτων είχαν ληφθεί από την ίδια υπηρεσία ελέγχου και κατ' επέκταση από την ίδια ευρύτερη γεωγραφική περιοχή ελέγχου της Ελληνικής επικράτειας, ενώ το σύνολο των δειγμάτων συσκευασμένου πάγου από τις υπόλοιπες υπηρεσίες ελέγχου βρέθηκε συμμορφούμενο με τη νομοθεσία ως προς τους μικροβιολογικούς παράγοντες για τους οποίους ελέγχθηκε. Στη βάση των ευρημάτων αυτών, ειδοποιήθηκαν οι Αρμόδιες Υπηρεσίες για τη συστηματική αντιμετώπιση του προβλήματος.

3. Εθνικό Πρόγραμμα Παρακολούθησης των επιπέδων διοξινών και PCBs

Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος για τον Επίσημο Έλεγχο Τροφίμων που αφορούσε τη δειγματοληψία και ανάλυση έτους 2017 σε διάφορα είδη τροφίμων μη ζωικής προέλευσης Ελληνικής παραγωγής. Οι έλεγχοι προέκυψαν και από την ανάγκη συμμόρφωσης με τη Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη μείωση της παρουσίας διοξινών, φουρανίων και πολυχλωριωμένων διφαινυλίων στις ζωοτροφές και στα τρόφιμα (Σύσταση της Επιτροπής 2013/711/ΕΕ της 3ης Δεκεμβρίου 2013). Σκοπός του ελέγχου ήταν η προστασία της υγείας των καταναλωτών, μέσω της συμμόρφωσης με τον Καν. 1881/2006 (ΕΚ) όσον αφορά στα

βασικά επίπεδα των πολυχλωριωμένων διβενζοδιοξινών (PCDDs), διβενζοφουρανίων (PCDFs) και παρόμοιων και μη παρόμοιων με τις διοξίνες πολυχλωριωμένων διφαινυλίων (dioxin-like, DL-PCBs και non-dioxin-like, NDL-PCBs) σε ορισμένα είδη τροφίμων.

Πραγματοποιήθηκε 1 έλεγχος σε τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης (ηλιέλαιο). Το δείγμα που εξετάστηκε βρέθηκε συμμορφούμενο με τη νομοθεσία (Κανονισμός 1881/2006/ΕΚ). Η περιεκτικότητα των διοξινών και των παρομοίων και μη παρομοίων με τις διοξίνες PCBs ήταν πολύ χαμηλότερη από τα μέγιστα επιτρεπτά όρια και σε παρόμοια χαμηλά επίπεδα με τα αποτελέσματα των αντίστοιχων προγραμμάτων των προηγούμενων ετών.

Στον Πίνακα 6 απεικονίζονται τα επίπεδα των διοξινών/φουρανίων και PCBs που παρατηρήθηκαν κατά τον έλεγχο του 2017, σε τρόφιμα μη ζωικής προέλευσης.

4. Έλεγχος για την ανίχνευση επεξεργασίας ορισμένων τροφίμων με ιοντίζουσα ακτινοβολία

Σκοπός του ελέγχου ήταν η προστασία της υγείας των καταναλωτών, διασφαλίζοντας ότι τα ακτινοβολημένα τρόφιμα διατίθενται στην αγορά, μόνο εφόσον συμμορφώνονται προς τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

Έγιναν συνολικά 10 έλεγχοι σε αποξηραμένα βότανα, μπαχαρικά και καρυκεύματα (κανέλλα, πιπέρι, κουρκουμάς, κάρρυ, κύμινο) για την ανίχνευση πιθανής επεξεργασίας τους με ιοντίζουσα ακτινοβολία. Όλα τα δείγματα βρέθηκαν συμμορφούμενα με τη νομοθεσία.

5. Έλεγχος για την ανίχνευση αλλεργιογόνων ουσιών/τροφίμων σε προσσκευασμένα τρόφιμα

Σκοπός του ελέγχου είναι η προστασία της υγείας του καταναλωτή μέσω της διαπίστωσης της συμμόρφωσης των επιχειρήσεων παραγωγής, μεταποίησης και διανομής ως προς την κείμενη Εθνική και Ενωσιακή Νομοθεσία για τα αλλεργιογόνα τρόφιμα και τα αλλεργιογόνα συστατικά.

Ο έλεγχος σφороύσε την παρουσία γλουτένης (25 έλεγχοι), γάλακτος (10 έλεγχοι), αραχίδων (8 έλεγχοι) και αυγού (15 έλεγχοι) σε διάφορα σύνθετα τρόφιμα (προϊόντα δημητριακών, εκλεκτικά αρτοσκευάσματα, ζυμαρικά, έτοιμα γεύματα και σνακ, προϊόντα κρέατος, προϊόντα ζαχαροπλαστικής, σάλτσες, μίγματα ζαχαροπλαστικής/αρτυμάτων/καρυκευμάτων/μπαχαρικών/ξηρών καρπών,). Από το σύνολο των 61 ελέγχων σε 3 ανιχνεύθηκαν μη συμμορφώσεις ως προς την κείμενη νομοθεσία (2 αφορούσαν στην ανίχνευση γλουτένης και 1 σε ανίχνευση αραχίδων).

Το μικρό ποσοστό μη συμμορφούμενων με τη νομοθεσία δειγμάτων μεταξύ των διενεργηθέντων ελέγχων του προγράμματος υποστηρίζει την ορθή συμμόρφωση των επιχειρήσεων τροφίμων με τους κανόνες της Ενωσιακής και Εθνικής νομοθεσίας, ως προς τα συγκεκριμένα αλλεργιογόνα και κατηγορίες τροφίμων που ελέγχθηκαν.

Πίνακας 6: Επίπεδα διοξινών, φουρανίων (TEQ PCDD/F) και παρόμοιων με τις διοξίνες PCBs (TEQ PCBs) (εκφρασμένα σε pg/g λίπους) και επίπεδα μη παρόμοιων με τις διοξίνες PCBs (εκφρασμένα σε ng/g λίπους)

Είδος Τροφίμου (N=Αριθμός δειγμάτων)	Μέγιστα επιτρεπτά επίπεδα *			Επίπεδα διοξινών, φουρανίων, παρομοίων και μη παρομοίων με τις διοξίνες PCBs (Ανώτατα όρια συγκέντρωσης**)			
	TEQ PCDD/F	Συνολική TEQ (PCDD/F & PCBs)	Μη παρόμοια με τις διοξίνες PCBs ***	TEQ PCDD/F	TEQ PCBs	TEQ PCDD/F & PCBs	Μη παρόμοια με τις διοξίνες PCBs ***
	pg/g λίπους	pg/g λίπους	ng/g λίπους	Διάμεση τιμή (εύρος), pg/g λίπους			Διάμεση τιμή (εύρος), ng/g λίπους
ΦΥΤΙΚΑ ΕΛΑΙΑ ΚΑΙ ΛΙΠΗ							
Φυτικά έλαια (ηλιέλαιο) (N=1)	0,75	1,25	40	0,32	0,02	0,34	0,77

* Σύμφωνα με τον Κανονισμό 1881/2006/ΕΚ, όπως ισχύει.

** Ανώτατα όρια συγκέντρωσης: υπολογίζονται με την υπόθεση ότι όλες οι τιμές των διαφόρων ομοειδών ουσιών κάτω από το όριο του ποσοτικού προσδιορισμού ισούνται με το όριο του ποσοτικού προσδιορισμού.

*** Άθροισμα PCB-28, PCB-52, PCB-101, PCB-138, PCB-153 και PCB-180 (ICES - 6).

6. Έλεγχος για την παρουσία Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών σε τρόφιμα και συστατικά τροφίμων

Σκοπός του συγκεκριμένου προγράμματος ήταν η παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τους κανόνες της Ένωσης που αφορούν στην κυκλοφορία στην αγορά και την επισήμανση ορισμένων τροφίμων τα οποία είναι πιθανόν να αποτελούνται, περιέχουν, ή παράγονται από ΓΤΟ, ή περιέχουν συστατικά, τα οποία με τη σειρά τους αποτελούνται, περιέχουν, ή παράγονται από ΓΤΟ.

Πραγματοποιήθηκαν 28 έλεγχοι που αφορούσαν σε πρώτες ύλες τροφίμων και ορισμένα προϊόντα που παράγονται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει από σόγια, καλαμπόκι, ρύζι ή παπάγια. Δεν βρέθηκαν μη συμμορφούμενα δείγματα με τη νομοθεσία.

6. Διερευνητικά προγράμματα

1. Πρόγραμμα παρακολούθησης των επιπέδων ακρυλαμιδίου σε τρόφιμα

Συνεχίστηκε το πρόγραμμα που ξεκίνησε το 2007 (συστάσεις 2007/331/ΕΚ, 2010/307/ΕΕ, 2013/647/ΕΕ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής) για την παρακολούθηση των επιπέδων του ακρυλαμιδίου σε διάφορες κατηγορίες τροφίμων με σκοπό την διαπίστωση της εφαρμογής από τις επιχειρήσεις γνωστών ορθών πρακτικών που οδηγούν στην ελάττωση του σχηματιζόμενου ακρυλαμιδίου κατά την παραγωγή συγκεκριμένων τροφίμων και απώτερο στόχο την μείωση της πρόσληψης του ακρυλαμιδίου από τους καταναλωτές. Επίσης, σκοπός του ελέγχου ήταν η συλλογή στοιχείων για τα επίπεδα ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα που είναι γνωστό ότι περιέχουν υψηλά επίπεδα αυτής της ουσίας ή/και συμβάλλουν σημαντικά στη διατροφική πρόσληψη του συνολικού πληθυσμού, αλλά και συγκεκριμένων ευάλωτων ομάδων, όπως τα μικρά παιδιά.

Πίνακας 7: Επίπεδα ακρυλαμιδίου σε διάφορα τρόφιμα

α/α	Κατηγορία Προϊόντων	Αριθμός Ελέγχων	Επίπεδα ακρυλαμιδίου (μg/kg)		
			Διάμεση Τιμή	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή
1	Πατάτες τηγανητές πωλούμενες έτοιμες για κατανάλωση	4	70	49	138
2	Τραγανά πατατάκια (τσιπς)	12	328	73	1000
3	Καβουρδισμένος καφές	2	180	146	213
	Στιγμιαίος (διαλυτός) καφές	2	122	120	125
4	Καβουρδισμένοι ξηροί καρποί	7	61	46	160

Έγιναν συνολικά 27 έλεγχοι, σε πατάτες τηγανητές πωλούμενες έτοιμες για κατανάλωση, τραγανά πατατάκια (τσιπς), καβουρδισμένο και στιγμαίο καφέ και καβουρδισμένους ξηρούς καρπούς. Τα επίπεδα του ακρυλαμιδίου που μετρήθηκαν φαίνονται στον Πίνακα 7

Τα αποτελέσματα των ελέγχων του 2017 δείχνουν μια σαφή βελτίωση όσον αφορά στα επίπεδα παρουσίας του ακρυλαμιδίου στα τρόφιμα που εξετάστηκαν σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Στην κατηγορία «καβουρδισμένοι ξηροί καρποί» οι οποίοι ελέγχθηκαν για πρώτη φορά στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος και στην οποία συμπεριλαμβάνονταν προϊόντα όπως φιστίκια αράπικα ψημένα και αλατισμένα, κάσιους ψημένα, αμύγδαλα ψημένα και αλατισμένα, φουντούκια ψημένα, τα επίπεδα που καταγράφηκαν ήταν χαμηλά και έτσι τεκμαίρεται ότι η συγκεκριμένη κατηγορία τροφίμων δεν αποτελεί σημαντική πηγή πρόσληψης ακρυλαμιδίου. Η συνέχιση των ελέγχων με βάση και το νεότερο νομοθετικό πλαίσιο που έχει ήδη θεσπιστεί (κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2017/2158) θα συμβάλλει στο να διευκρινιστεί αν τα ευρήματα του 2017 έχουν αφετηρία την σταδιακή και συστηματική εισαγωγή από τις επιχειρήσεις πρακτικών παραγωγής που οδηγούν στη μείωση του σχηματισμού ακρυλαμιδίου, ή οφείλονται σε άλλους τυχαίους παράγοντες.

2.4. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. Μέτρα για την εξασφάλιση συμμόρφωσης των υπευθύνων επιχειρήσεων

Μέτρα για την εξασφάλιση συμμόρφωσης των υπευθύνων επιχειρήσεων αποτελούν:

- Η υπόδειξη συστάσεων για βελτιώσεις. Ωστόσο αυτή πολλές φορές δεν συνοδεύεται από ένα αυστηρά τηρούμενο χρονοδιάγραμμα με αποτέλεσμα να παρατείνεται το καθεστώς εκκρεμοτήτων μιας επιχείρησης.
- Οι διοικητικές και ποινικές κυρώσεις σύμφωνα με το ισχύον κυρωτικό σύστημα για τις περιπτώσεις όπου διαπιστώνονται στοιχειοθετημένες παραβάσεις της νομοθεσίας, με αποστολή των σχετικών υποθέσεων στη δικαιοσύνη.

Κατά το 2017 έγιναν 349 εισηγήσεις για επιβολή προστίμων σε επιχειρήσεις τροφίμων και με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία διενεργήθηκαν 155 πράξεις κατασχέσεων μη ασφαλών τροφίμων.

2. Μέτρα για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των υπηρεσιών επισήμων ελέγχων

1. Προγραμματισμός και ιεράρχηση ελέγχων

Στον τομέα της υγιεινής τροφίμων πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι στη βάση σχεδιασμού και οργάνωσης επιμέρους δράσεων στο τομέις:

- των τροφίμων φυτικής προέλευσης
- των σύνθετων τροφίμων
- υλικών σε επαφή με τρόφιμα και των προσθέτων υλών
- χονδρικού/λιανικού εμπορίου και μαζικής εστίασης

Επιπλέον διαμορφώθηκαν και υποστηρίχθηκαν πρόσθετες επιχειρησιακές δράσεις:

- Πρόγραμμα επισήμου ελέγχου ισχυρισμών διατροφής που αφορούν σε σάκχαρα

- Πρόγραμμα επισήμου ελέγχου επισήμανσης ελαιολάδων και πυρηνελαίων

2. Επικαιροποίηση των διαδικασιών ελέγχου

Εντός του 2017, εκπονήθηκαν και απεστάλησαν οι ακόλουθες διευκρινιστικές εγκύκλιοι για την ορθή εφαρμογή των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με:

- Τροποποίηση της ΚΥΑ 15523/2006 (ΑΔΑ: ΩΨ08ΟΡ9Τ-Ζ2Κ) (αρ. πρωτ. 7967/19-6-2017).
- Διαδικασία καταχώρισης εγκαταστάσεων.
- Έκδοση πιστοποιητικών για την εξαγωγή τροφίμων
- Ζητήματα επιβολής κυρώσεων
- Ζητήματα επισήμανσης και χρήσης ορολογίας στην επισήμανση

Σχετικά με την ενοποίηση των μεθόδων και τεχνικών ελέγχου έλαβαν χώρα τα κάτωθι:

- Έκδοση του Οδηγού Ορθής Πρακτικής Για Τις Μονάδες Τροφίμων Οικοτεχνικής Παραγωγής
- Παροχή οδηγιών «Έλεγχος εγκαταστάσεων επεξεργασίας σουσαμιού και παραγωγής προϊόντων του»
- «Ειδική μεταχείριση φορτίων σπόρων σουσαμιού που έχουν απορριφθεί στο στάδιο της εισαγωγής, στο πλαίσιο εφαρμογής ειδικής ενωσιακής νομοθεσίας, λόγω παρουσίας σαλμονέλλας» (αρ. πρωτ. ΥΠΑΑΤ 1882/27-07-2017).
- Τροποποίηση εντύπων συλλογής στατιστικών στοιχείων ΕΦΕΤ
- Επικαιροποίηση εντύπων ελέγχου εγκαταστάσεων (checklists):
 - ο Επεξεργασίας δημητριακών και προϊόντων τους
 - ο Παραγωγής και τυποποίησης ελαιολάδου
 - ο Παραγωγής αποξηραμένων φρούτων, ξηρών καρπών και οσπρίων
 - ο Λιανικού και χονδρικού εμπορίου
 - ο Μαζικής εστίασης
 - ο Επεξεργασίας φρούτων και λαχανικών
 - ο Παραγωγής επιτραπέζιων ελιών και λαχανικών χαμηλής οξύτητας
 - ο Παραγωγής κεραμικών υλικών και αντικειμένων σε επαφή με τρόφιμα (ΥΑΕΤ)
 - ο Παραγωγής χυμών
 - ο Παραγωγής/Μεταποίησης πλαστικών υλικών και αντικειμένων σε επαφή με τρόφιμα (ΥΑΕΤ)
 - ο Εισαγωγής/Διακίνησης υλικών και αντικειμένων σε επαφή με τρόφιμα (ΥΑΕΤ).
 - ο Ερωτηματολόγιο επισήμανσης ελαιολάδου σε μορφή check-list

3. Συνεργασία - Συντονισμός

Κατά το 2017 οι Αρμόδιες Αρχές συνεργάστηκαν στα κάτωθι:

- Συνεργασία των Κεντρικών Αρμοδίων Αρχών για την από κοινού οργάνωση επιχειρησιακών δράσεων, εισήγησης νομοθετικών ρυθμίσεων, υποστήριξη ελέγχων DG SANTE - DF κ.ά.
- Με το Υπουργείο Ανάπτυξης (ΣΥΚΑΠ) για την ανάπτυξη επιχειρησιακών δράσεων με στόχο την εποπτεία της αγοράς για την πάταξη του παραεμπορίου.
- Την οργάνωση συσκέψεων με Καλλικρατικές υπηρεσίες για τον επιμερισμό δράσεων στο πλαίσιο υποστήριξης του προγράμματος επίσημων ελέγχων
- Με το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ) για την διερεύνηση διατροφικών περιστατικών.
- Με τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων (ΕΟΦ) για τους ισχυρισμούς υγείας που αφορούν βότανα και για τη διάθεση προϊόντων «χωρίς γλουτένη».
- Με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ).
- Στο πλαίσιο του Εθνικού Συμβουλίου Καταναλωτών για ζητήματα προστασίας του καταναλωτή

4.Εκπαίδευση

Συνεχίστηκαν κατά το έτος 2017 από τον ΕΦΕΤ τα σεμινάρια επιμόρφωσης των υπαλλήλων υπηρεσιών ελέγχου τα οποία αφορούσαν τις εξής θεματικές ενότητες:

- Νέο Κυρωτικό Σύστημα του Ν.4235/2014: 2 σεμινάρια, 24 ωρών και 2 σεμινάρια 16 ωρών
- Ιχνηλασιμότητα τροφίμων-Διεθνή Πρότυπα Διαχείρισης Ιχνηλασιμότητας Τροφίμων (ISO 22005:2007, GS1, κλπ.): 1 σεμινάριο, 24 ωρών
- ISO 19011:2011 Guidelines for auditing management systems - Τεχνικές Επιθεώρησης: 1 σεμινάριο, 24 ωρών
- Επίσημος Έλεγχος Τροφίμων (κλάδος βοτάνων - μπαχαρικών): 1 σεμινάριο, 16 ωρών
- Food Fraud - EMA -Δόλιες πρακτικές- Τεχνικές ανίχνευσης νοθείας -VACCP: 4 σεμινάρια, 40 ωρών
- Επίσημος Έλεγχος Τροφίμων (επεξεργασία δημητριακών, σνακ, αποξηραμένων φρούτων, λαχανικών): 1 σεμινάριο, 16 ωρών
- Επίσημος Έλεγχος στον τομέα της Επισήμανσης -Παρουσίασης-Διαφήμισης των Τροφίμων: 1 σεμινάριο, 16 ωρών και 1 σεμινάριο 24 ωρών
- Κατηγοριοποίηση τροφίμων κατά FoodEX: 1 σεμινάριο 24 ωρών
- Επίσημος Έλεγχος στον τομέα των επιμολυντών τροφίμων: 1 σεμινάριο 24 ωρών
- Θέματα εφαρμογής Συστημάτων Διαχείρισης της Ασφάλειας των τροφίμων σε ορισμένες επιχειρήσεις τροφίμων (ευελιξία και προσαρμοστικότητα βάσει της υπ' αριθμ. 2016/C/278/01 Ανακοίνωσης της Επιτροπής): 1 σεμινάριο 24 ωρών
- Υγιειονομικός Σχεδιασμός (Hygienic engineering and Design) και Κατασκευαστικά πρότυπα (CE, EN, ISO, EHEDG, NSF 3A κλπ) υποδομών και εξοπλισμού σε επιχειρήσεις τροφίμων: 1 σεμινάριο 24 ωρών
- Επίσημος Έλεγχος στον τομέα των προσθέτων τροφίμων: 1 σεμινάριο 24 ωρών

- Επίσημος Έλεγχος στα Υλικά και Αντικείμενα σε Επαφή με Τρόφιμα: 1 σεμινάριο 16 ωρών
- Επίσημος έλεγχος σε ελαιοτριβεία και τυποποιητήρια ελαιολάδου: 1 σεμινάριο 16 ωρών

Επιπλέον, το έτος 2017 υπάλληλοι από την Ελλάδα εκπαιδεύτηκαν στα εξής σεμινάρια του BTSF (Better Training for Safer Food) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

- «Πρόσθετα τροφίμων, ένζυμα και αρωματικές ύλες», 4 υπάλληλοι
- «Chemical Risk Assessment», 1 υπάλληλος
- «Υλικά σε επαφή με τα τρόφιμα», 5 υπάλληλοι (συμπεριλαμβάνονται και οι εξ αποστάσεως εκπαιδεύσεις
- «Υγιεινή τροφίμων και ευελιξία», 1 υπάλληλος
- «Επισήμανση τροφίμων», 2 υπάλληλοι
- «HACCP» (συμπεριλαμβάνονται και οι εξ αποστάσεως εκπαιδεύσεις);, 15 υπάλληλοι
- «Microbiological Risk Assessment», 2 υπάλληλοι
- «New investigation techniques», 2 υπάλληλοι
- «Risk assessment in Nutrition», 2 υπάλληλοι
- «RAPID ALERT SYSTEM FOR FOOD AND FEED (RASFF)» (εξ αποστάσεως εκπαίδευση), 2 υπάλληλοι
- «Υγιεινή Τροφίμων και έλεγχος των προϊόντων ιχθυηρών» (εξ αποστάσεως εκπαίδευση), 4 υπάλληλοι

5. Νέα Νομοθεσία

Σε επίπεδο επικαιροποίησης της εθνικής νομοθεσίας, έλαβαν χώρα τα κάτωθι:

- Έκδοση της ΚΥΑ 1288/2017 (ΦΕΚ 1763/Β'/22-5-2017) σχετικά με την τροποποίηση της ΚΥΑ 15523/2006
- Αναθεώρηση της Κωδικοποίησης Κανόνων Διακίνησης και Εμπορίας Προϊόντων και Παροχής Υπηρεσιών (ΦΕΚ 2983/Β'/30-8-2017)

6. Παροχή καθοδήγησης/πληροφοριών στους υπευθύνους των επιχειρήσεων τροφίμων

Πραγματοποιήθηκαν συσκέψεις για την ενημέρωση και διαβούλευση ζητημάτων και συγκεκριμένα:

- Με την Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Ελιάς & Ελαιολάδου (ΕΔΟΕΕ).
- Με την Πανελλήνια Ομοσπονδία Εστιατόρων και Συναφών Επαγγελματιών (ΠΟΕΣΕ).
- Με την Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Ιδιωτικών Παιδικών Σταθμών (ΠΟΣΙΠΣ).

2.5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στον τομέα της υγιεινής τροφίμων θεωρούμε ότι οι βασικές επισημάνσεις συνοψίζονται στα εξής:

- Παρατηρήθηκε περαιτέρω μείωση του αριθμού των ελέγχων καθότι παραμένει οξυμένο το πρόβλημα της έλλειψης του προσωπικού των Αρμοδίων Αρχών παρά την προσπάθεια για διενέργεια στοχευμένων ελέγχων και ορθολογικής διαχείρισης των πόρων.
- Οι έλεγχοι σε εφαρμογή πρόσθετων δράσεων σχετικών με θέματα απάτης αποδίδουν αποτελέσματα, ενώ στόχος είναι η βελτίωσης ως προς το επιχειρησιακό σχεδιασμό.
- Στα πλαίσια επίτευξης της ομοιομορφίας, τα νέα έντυπα ελέγχου συνέβαλαν στη βελτίωση του επιπέδου άσκησης του
- Στον τομέα της εκπαίδευσης το πρόγραμμα που ακολουθείται προσαρμόζεται στις αλλαγές της νομοθεσίας και στις νέες ανάγκες των ελεγκτών που δημιουργούνται, μεριμνώντας παράλληλα για την κάλυψη των περισσότερων θεμάτων που προκύπτουν από την κείμενη νομοθεσία των τροφίμων.
- Η εφαρμογή των διαδικασιών audit δεν έχουν επεκταθεί προς τις υπηρεσίες στις οποίες έχει γίνει μεταβίβαση αρμοδιοτήτων επισήμου ελέγχου.
- Οι εισαγωγικές επιχειρήσεις της χώρας παρουσιάζουν βελτιωμένη εικόνα ως προς τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας, ενώ έχει ενισχυθεί η συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές ελέγχου, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζονται άμεσα τα προβλήματα που ανακύπτουν κατά την εισαγωγή.

A3. ΤΟΜΕΑΣ «ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ»

3.1.Στοιχεία που αφορούν τους επίσημους ελέγχους, σύμφωνα με το σημείο 9.1. της υπ' αριθμ 2008/654/ΕΚ (L214) απόφασης της επιτροπής σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη σύνταξη της συνολικής έκθεσης

Στον τομέα των βιολογικών προϊόντων, στο πλαίσιο των στρατηγικών στόχων του ΠΟΕΣΕ, προτεραιότητα ελέγχου είναι η διασφάλιση της αξιοπιστίας των βιολογικών προϊόντων και η προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών από μη θεμιτές πρακτικές.

Ακολουθως παρουσιάζονται :

- στοιχεία που αφορούν την υλοποίηση των προτεραιοτήτων και των ειδικών σχεδίων ελέγχων όπως αναφέρονται ανά τομέα στο αντίστοιχο τμήμα του κεφαλαίου 7 του ΠΟΕΣΕ
- στοιχεία που αφορούν στη συνολική συμμόρφωση με τη νομοθεσία σύμφωνα με το σημείο 9.2 της υπ' αριθμ. 2008/654/ΕΚ (L 214) Απόφασης της Επιτροπής
- στοιχεία που αφορούν ενέργειες για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας του ΠΟΕΣΕ, σύμφωνα με το σημείο 9.6 της αριθμ. 2008/654/ΕΚ (L214)Απόφασης της Επιτροπής

1. Στοιχεία που αφορούν στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων και των ειδικών σχεδίων ελέγχων όπως αναφέρονται ανά τομέα στο αντίστοιχο τμήμα του κεφαλαίου 7 του ΠΟΕΣΕ

Όσον αφορά την υλοποίηση της προτεραιότητας ελέγχου οι επίσημοι έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του καθεστώτος ελέγχου που ορίζεται στο άρθρο 27 και 28 του Κανονισμού 834/07 του Συμβουλίου «για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91».

Ο Κανονισμός εφαρμόζεται στα ακόλουθα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων της υδατοκαλλιέργειας, εάν τα προϊόντα αυτά διατίθενται στην αγορά ή προορίζονται να διατεθούν στην αγορά:

- α) ζωντανά ή αμεταποίητα γεωργικά προϊόντα·
- β) μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα για χρήση ως τρόφιμα
- γ) ζωοτροφές
- δ) το αγενές φυτικό πολλαπλασιαστικό υλικό και τους σπόρους για καλλιέργεια

Για την επίτευξη του στόχου πραγματοποιήθηκαν επίσημοι έλεγχοι. Η περιγραφή των ελάχιστων απαιτήσεων ελέγχου περιλαμβάνεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αρ. 834/07 του Συμβουλίου, στον Καν. (ΕΚ) αρ. 889/08 και το σύστημα ελέγχου της χώρας μας θεσπίστηκε με την ΚΥΑ αριθμ. 245090/31-01-2006 (ΦΕΚ 157 Β'). Συνοπτική περιγραφή του συστήματος ελέγχου βρίσκεται στο ΠΟΕΣΕ της χώρας μας, στον τομέα «ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ».

2. Στοιχεία που αφορούν στη συνολική συμμόρφωση με τη νομοθεσία σύμφωνα με το σημείο 9.2 της υπ' αριθμ. 2008/654/ΕΚ (L 214) Απόφασης της Επιτροπής

Περιλαμβάνεται η συνολική συμμόρφωση των ενταγμένων επιχειρηματιών στο καθεστώς του Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 834/07 του Συμβουλίου καθώς και επισκόπηση των αποτελεσμάτων. Παρέχεται επισκόπηση των αποτελεσμάτων ανά στάδιο παραγωγής και αρμόδια αρχή. Το συμπέρασμα συνοδεύεται από στοιχεία για τη συχνότητα και τον τύπο της μη συμμόρφωσης καθώς και ανάλυση της μη συμμόρφωσης.

I.) Έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν από τη Δ/νση Βιολογικής Γεωργίας ως αρμόδια αρχή (αρχή εποπτείας του συστήματος ελέγχου) σύμφωνα με τον Καν. 834/07 και την ΚΥΑ αριθμ. 245090/31-01-2006 (ΦΕΚ 157 Β')

- ✓ Πραγματοποιήθηκε διοικητικός έλεγχος σε 132 επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στη φυτική παραγωγή καθώς επίσης και σε 20 που δραστηριοποιούνται στην ζωική παραγωγή, μετά από εισήγηση των ΟΕΠ, για υποβιβασμό σταδίου, επανεκκίνηση περιόδου μετατροπής, κ.α
- ✓ Για χρήση μη βιολογικού σπόρου μετά από διασταυρωτικό έλεγχο των στοιχείων και της ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων που διαχειρίζεται το τμήμα Α' της Διεύθυνσης, εκδόθηκαν 30.301 άδειες παρέκκλισης.
- ✓ Πραγματοποιήθηκε διοικητικός έλεγχος σε 180 αιτήσεις παραγωγών για την έκδοση αδειών παρέκκλισης που αφορούν τη ζωική παραγωγή.

II.) Έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ» σε επιχειρήσεις, ως αρμόδια αρχή επίβλεψης του συστήματος ελέγχου, σύμφωνα με τον Καν. 834/07 και την ΚΥΑ αριθμ. 245090/31-01-2006 (ΦΕΚ 157 Β').

- ✓ Έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν στους ιδιωτικούς Οργανισμούς Ελέγχου και Πιστοποίησης. Στο πλαίσιο επίβλεψης και αξιολόγησης των ΟΕ&Π οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο πεδίο της βιολογικής γεωργίας πραγματοποιήθηκαν 15 επιθεωρήσεις στις έδρες αντίστοιχου αριθμού ΟΕ&Π. Σε αυτούς τους ΟΕ&Π ελέχθησαν συνολικά 757 φάκελοι επιχειρηματιών που είναι ενταγμένοι στο σύστημα ελέγχου των εν λόγω ΟΕ&Π. Ο έλεγχος που έγινε ήταν διοικητικός και περιλάμβανε και εξέταση εγγράφων.

Από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ» διενεργήθηκαν 58 αυτοψίες σε παραγωγούς γεωργικών προϊόντων, μεταποιητές και άλλες επιχειρήσεις στην Ελλάδα. Το αντικείμενο των αυτοψιών επικεντρώθηκε στη διαπίστωση της εφαρμογής της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσία στο τομέα της βιολογικής παραγωγής. (Πίνακας για την εποπτεία και τους ελέγχους)

III.) Έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν σε επιχειρήσεις από τους φορείς ελέγχου (Εγκεκριμένοι Οργανισμοί Ελέγχου και Πιστοποίησης (ΟΕ&Π) σύμφωνα με τον Καν. 834/07 και την ΚΥΑ αριθμ. 245090/31-01-2006 (ΦΕΚ 157 Β'))

Οι ΟΕ&Π το έτος 2017 πραγματοποίησαν ελέγχους τήρησης του κανονισμού (ΕΚ) αρ. 834/07 του Συμβουλίου και της σχετικής εθνικής νομοθεσίας σε επιχειρηματίες ενταγμένους στο καθεστώς της Βιολογικής Γεωργίας. Στον ίδιο κανονισμό και στην ΚΥΑ αριθμ. 245090/31-01-2006 (ΦΕΚ 157 Β') στην οποία καθορίζονται συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του ως άνω κανονισμού ορίζεται ότι πραγματοποιούνται τουλάχιστο μία φορά ετησίως πλήρης φυσικός έλεγχος των ενταγμένων επιχειρήσεων και επιπλέον :

ι)σε τυχαία βάση αιφνιδιαστικές επισκέψεις ελέγχου βάσει της γενικής εκτίμησης κινδύνου μη συμμόρφωσης με τους κανόνες βιολογικής παραγωγής αφού ληφθούν υπόψη τουλάχιστον τα αποτελέσματα προηγούμενων ελέγχων ,η ποσότητα των εν λόγω προϊόντων και ο κίνδυνος ανταλλαγής προϊόντων.

ii) δειγματοληψίες για να ελέγξει αν υπάρχουν μη επιτρεπόμενα για τη βιολογική παραγωγή προϊόντα ή αν εφαρμόζονται μέθοδοι παραγωγής ασυμβίβαστες με τους κανόνες βιολογικής παραγωγής.

Ο αριθμός των τακτικών επισκέψεων ελέγχου ανά κατηγορία επιχειρηματία και ο αριθμός των πρόσθετων επισκέψεων βάσει κινδύνου παρουσιάζονται στον Πίνακα 1Α. (στοιχεία από ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ)

Στον Πίνακα 1Β (στοιχεία από ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ») που ακολουθεί, ο οποίος αποτελεί συνέχεια του Πίνακα 1Α παρουσιάζονται ο αριθμός των δειγματοληψιών προς ανάλυση και ο αριθμός των παραβάσεων του Καν. 834/07 που διαπιστώθηκαν.

Ενώ στον Πίνακα 1Γ.(στοιχεία από ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ») παρουσιάζονται ο αριθμός των παρατυπιών και των καταφανών παραβάσεων που διαπιστώθηκαν από τους ΟΕ&Τ κατά την διενέργεια των επίσημων ελέγχων καθώς και ο αριθμός των κυρώσεων ή των ποινών που επιβλήθηκαν όσο αφορά την αφαίρεση των ενδείξεων για το βιολογικό μέθοδο παραγωγής α)στην παρτίδα και στην παραγωγή και β) απαγόρευση στον επιχειρηματία να εμπορεύεται τα προϊόντα του με επισήμανση ως βιολογικά.

Πιο αναλυτικά, ο αριθμός των δειγμάτων για ανάλυση σε προϊόντα στο σύνολο των επιχειρηματιών ανέρχεται σε 1.646.

Συγκρίνοντας τον αριθμό των δειγμάτων που οδηγήθηκαν προς ανάλυση με τις παραβάσεις που βεβαιώθηκαν προκύπτει ότι για το σύνολο των επιχειρηματιών από τα 1.646 δείγματα βρέθηκε παράβαση του Καν. 834/07 σε 140 από αυτά, που μπορεί να οφείλεται είτε σε υπαιτιότητα του παραγωγού είτε σε τυχαία επιμόλυνση, δηλαδή ποσοστό 8.5 %.

Σε ότι αφορά τον αριθμό των παρατυπιών ή παραβάσεων σε σύγκριση με τον αριθμό των επιχειρηματιών προκύπτει ότι :

-για το σύνολο των επιχειρηματιών (29.575) βεβαιώθηκαν 329 παρατυπίες ή παραβάσεις ήτοι ποσοστό 1,1 % .

Με βάση τις ως άνω παρατυπίες ή παραβάσεις επιβλήθηκαν κυρώσεις:

- σε 290 περιπτώσεις που αφορούν αφαίρεση των ενδείξεων περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής από ολόκληρη την παρτίδα ή την παραγωγή ή/και υποβιβασμό σταδίου καθώς και απαγόρευση σε επιχειρηματίες να εμπορεύονται προϊόντα με μνεία της βιολογικής μεθόδου.
- σε 32 επιχειρήσεις, στις οποίες απαγορεύτηκε να εμπορεύονται προϊόντα με μνεία της βιολογικής μεθόδου παραγωγής στην επισήμανση και στη διαφήμιση.

IV) Η ανάλυση της μη συμμόρφωσης αποτελεί τμήμα της διαδικασίας για τον καθορισμό των κατάλληλων διορθωτικών μέτρων ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος ελέγχου.

Από τους πιο πάνω ελέγχους διαπιστώνονται μη συμμορφώσεις ο αριθμός των οποίων παρουσιάζεται στον Πίνακα 1Γ. Οι παρατυπίες αφορούσαν κυρίως την παράλληλη καλλιέργεια, την χρήση μη βιολογικής προέλευσης πολλαπλασιαστικού υλικού χωρίς την απαιτούμενη άδεια, την μη τήρηση αρχείων καθώς και τη χρήση μη επιτρεπόμενων ουσιών στην Βιολογική Γεωργία.

Αιτία των μη συμμορφώσεων είναι κυρίως η διάθρωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και η ελλιπής γνώση της σχετικής νομοθεσίας (τόσο της νομοθεσίας για τα βιολογικά προϊόντα όσο και της γενικότερης σχετικής νομοθεσίας) από τους επιχειρηματίες.

3. Στοιχεία που αφορούν ενέργειες για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας του ΠΟΕΣΕ, σύμφωνα με το σημείο 9.6 της αριθμ. 2008/654/ΕΚ (L214) Απόφασης της Επιτροπής

Το έτος 2017 πραγματοποιήθηκε το πρόγραμμα BTSF (Beter Training for Safer Food) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο 'Υποστήριξη των Ενωσιακών ελέγχων στα κράτη-μέλη και τρίτες χώρες', στο οποίο συμμετείχαν υπάλληλοι από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ».

4. Συμπεράσματα για το σύστημα ελέγχου στην Βιολογική Παραγωγή

Εφαρμόζεται ένα ολοκληρωμένο σύστημα ελέγχου που καλύπτει όλα τα στάδια παραγωγής, παρασκευής και διανομής βιολογικών προϊόντων. Πραγματοποιούνται αποτελεσματικοί και αποδοτικοί έλεγχοι σε επιχειρήσεις, οι οποίοι καλύπτουν όλες τις σχετικές πτυχές, συμπεριλαμβανομένης μια συστηματικά πραγματοποιούμενης ισοστάθμισης μάζας (εισροές - εκροές) σε όλα τα είδη επιχειρήσεων για ολόκληρο το χρονικό διάστημα μεταξύ των επιθεωρήσεων. Μεταξύ των αρμόδιων αρχών των φορέων ελέγχου και των επιχειρήσεων υπάρχει επαρκής επικοινωνία, συντονισμός και συνεργασία, που επιτρέπουν την ανταλλαγή πληροφοριών, εφόσον είναι αναγκαίο, και την ανάληψη κατάλληλων ενεργειών σε περιπτώσεις εντοπισμού μη συμμόρφωσης. Οι κυρώσεις και τα πρόστιμα είναι αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά. Το σύστημα παρέχει, γενικά, επαρκείς εγγυήσεις ότι τηρούνται οι κανόνες της ΕΕ και της εθνικής νομοθεσίας για τη βιολογική παραγωγή

A4. ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΠΟΠ) - ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ (ΠΓΕ)

4.1. Συστήματα ελέγχου

Οι επίσημοι έλεγχοι πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ)1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων» και σε εφαρμογή της ΚΥΑ αριθμ.261611/07-03-2007 (406 Β'), όπως έχει τροποποιηθεί από τις ΚΥΑ αριθ. 290398/11.04.2008 (694 Β') και 318764/7.8.2008 (1683 Β').

1. Ένταξη στο σύστημα ελέγχου

Η παραγωγή ή/και συσκευασία, με σκοπό την εμπορία γεωργικών προϊόντων ή τροφίμων ΠΟΠ και ΠΓΕ, του κοινοτικού συμβόλου, καθώς και του σήματος του ΕΛ.Γ.Ο. 'ΔΗΜΗΤΡΑ' (σήμα AGROCERT), προϋποθέτει την ένταξη του ενδιαφερόμενου στο σύστημα ελέγχου κατόπιν σχετικής έγκρισης. Για τον παραπάνω σκοπό, ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει «Αίτηση για Ένταξη στο Σύστημα Ελέγχου και Πιστοποίησης Προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ» προς τον ΕΛ.Γ.Ο. 'ΔΗΜΗΤΡΑ'. Ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει διαφορετική ανεξάρτητη αίτηση για κάθε ΠΟΠ ή και ΠΓΕ που θέλει να χρησιμοποιήσει. Ο ΕΛ.Γ.Ο. 'ΔΗΜΗΤΡΑ', αφού προβεί σε έλεγχο αξιολόγησης της κάθε αίτησης και των σχετικών δικαιολογητικών που υποβάλλονται με αυτήν, και αφού πραγματοποιήσει επιτόπιο έλεγχο στις εγκαταστάσεις του ενδιαφερομένου εγκρίνει ή απορρίπτει την αίτηση. Στην περίπτωση αποδοχής της αίτησης, υπογράφεται μεταξύ του ενδιαφερομένου και του ΕΛ.Γ.Ο. 'ΔΗΜΗΤΡΑ', «Σύμβαση Ένταξης στο Σύστημα Ελέγχου».

2. Επιτόπιοι έλεγχοι

Κατά το στάδιο της εξέτασης των αιτήσεων για ένταξη στο σύστημα ελέγχου των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, διενεργείται επιτόπιος έλεγχος στις εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων. Ο έλεγχος αυτός αφορά στην εξακρίβωση της δυνατότητας της συγκεκριμένης επιχείρησης να παράγει σύμφωνα με τις προδιαγραφές, τα γεωργικά προϊόντα ή τρόφιμα ΠΟΠ ή ΠΓΕ για τα οποία ενδιαφέρεται.

Επιπλέον, διενεργούνται τακτικοί ή/και αιφνιδιαστικοί έλεγχοι. Οι αιφνιδιαστικοί έλεγχοι πραγματοποιούνται ιδίως κατόπιν καταγγελιών, υπόνοιας ή/και μετά από ενημέρωση από άλλες αρχές ελέγχου κατά την διενέργεια ελέγχων της αρμοδιότητάς τους.

Ειδικότερα, οι επιτόπιοι έλεγχοι διενεργούνται:

α. Σε επιχειρήσεις που έχουν τύχει έγκρισης. Οι εν λόγω έλεγχοι αφορούν:

- στην ορθή τήρηση των προδιαγραφών, σύμφωνα με τις οποίες το γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο έχει καταχωριστεί ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ, τόσο στο στάδιο του πρωτογενούς τομέα παραγωγής, με διενέργεια επιτόπιων δειγματοληπτικών ελέγχων σε γεωργικές ή κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, όσο και στην παραγωγή, μεταποίηση, επεξεργασία, αποθήκευση, διακίνηση και στην εμπορία των εν λόγω γεωργικών προϊόντων ή τροφίμων καθώς και
- στην ορθή χρήση της επισήμανσης, παρουσίασης και διαφήμισης των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.

β. Στα σημεία χονδρικής και λιανικής πώλησης των εν λόγω προϊόντων, ήτοι σε κάθε είδους κατάστημα, χώρο πώλησης ή/και διάθεσης γεωργικών προϊόντων και τροφίμων με ενδείξεις ΠΟΠ ή

ΠΓΕ, προκειμένου να προστατευτούν οι καταχωρισμένες ονομασίες, ενδείξεις, το κοινοτικό σύμβολο καθώς και το σήμα του ΕΛ.Γ.Ο. 'ΔΗΜΗΤΡΑ'.

γ. Σε πάσης φύσεως διαφημιστικό υλικό που περιέρχεται σε γνώση των ελεγκτικών οργάνων.

Τα κλιμάκια ελεγκτών που διενεργούν τους ελέγχους του παρόντος άρθρου, δύνανται ιδίως να προβαίνουν σε:

- Δειγματοληψίες ή/και παραγγελίες εργαστηριακών αναλύσεων των εν λόγω γεωργικών προϊόντων και τροφίμων για τον προσδιορισμό των ποιοτικών και τυπικών χαρακτηριστικών τους σύμφωνα με τις προδιαγραφές καταχώρισής τους
- ελέγχους των χρησιμοποιούμενων ονομασιών, ενδείξεων, του κοινοτικού συμβόλου καθώς και της σήμανσης πιστοποίησης
- αξιοποίηση κάθε άλλου στοιχείου που μπορεί να οδηγήσει τον έλεγχο σε ακριβή συμπεράσματα

3. Κυρώσεις

Εφόσον κατά τη διενέργεια των ελέγχων ή κατόπιν τεκμηριωμένων καταγγελιών, διαπιστώνονται παρατυπίες ή παραβάσεις της ενωσιακής ή και εθνικής νομοθεσίας που αφορούν στις καταχωρισμένες ονομασίες γεωργικών προϊόντων ή τροφίμων, επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις και πρόστιμα.

Η διαδικασία επιβολής των διοικητικών κυρώσεων και προστίμων περιλαμβάνει εξέταση από την Πρωτοβάθμια Επιτροπή Παρατυπιών και Παραβάσεων και σε περίπτωση ένστασης από τον εμπλεκόμενο επιχειρηματία, εξέταση της υπόθεσης από τη Δευτεροβάθμια Επιτροπή Εξέτασης Παρατυπιών και Παραβάσεων. Οι Επιτροπές λειτουργούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 13 της αριθμ. 261611/2007 ΚΥΑ.

Για το έτος 2017, 29 επιχειρήσεις παραπέμφθηκαν στην Πρωτοβάθμια Επιτροπή Εξέτασης Παρατυπιών και Παραβάσεων.

4.2. Αριθμός πραγματοποιηθέντων ελέγχων

	Διοικητικοί Έλεγχοι		Επιτόπιοι Έλεγχοι	
	Αριθμός Αιτήσεων (για κάθε Γεωγρ. Ένδειξη)	Αριθμός επιχειρήσεων	Αριθμός Αιτήσεων (για κάθε Γεωγρ. Ένδειξη)	Αριθμός επιχειρήσεων
Α) Επιχειρήσεις ελαιολάδων και λοιπών φυτικών προϊόντων	1392	851	361	200
Β) Επιχειρήσεις παραγωγής τυριών	693	395	171	104
Γ) Έλεγχος στην αγορά			138	40

Σημειώνεται ότι για κάθε επιχείρηση μπορεί να πραγματοποιούνται πολλαπλοί διοικητικοί και επιτόπιοι έλεγχοι, λόγω του ότι κάθε επιχείρηση μπορεί να υποβάλει αιτήσεις για περισσότερες της μιας ΠΟΠ και ΠΓΕ.

4.3. Αποτελέσματα ελέγχων- Ανάλυση αποτελεσμάτων

1. Έλεγχοι πριν τη θέση στην αγορά

- Επιχειρήσεις παραγωγής προϊόντων ζωικής προέλευσης

Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ πραγματοποιήθηκαν 693 διοικητικοί έλεγχοι που αφορούσαν 395 επιχειρήσεις. Διενεργήθηκαν επιτόπιοι έλεγχοι σε 104 επιχειρήσεις για 171 αιτήσεις για προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ.

Από τις 693 αιτήσεις για προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ που υποβλήθηκαν:

- οι 43 αιτήσεις που αφορούσαν 26 επιχειρήσεις απορρίφθηκαν ή τέθηκαν στο αρχείο και δεν επιτράπηκε η χρήση της αντίστοιχης ΠΟΠ ή ΠΓΕ
- για 50 αιτήσεις εκκρεμούσε η ολοκλήρωση των διαδικασιών πιστοποίησης μέχρι το τέλος του 2017 και δεν χορηγήθηκε πιστοποίηση
- Σημειώνεται ότι το έτος 2017 ήταν πιστοποιημένες 346 επιχειρήσεις για 600 προϊόντα ζωικής προέλευσης

- Επιχειρήσεις παραγωγής προϊόντων φυτικής προέλευσης

Πραγματοποιήθηκαν 1392 διοικητικοί έλεγχοι που αφορούσαν 851 επιχειρήσεις. Διενεργήθηκαν επιτόπιοι έλεγχοι σε 200 επιχειρήσεις για 361 αιτήσεις για προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ.

Από τις 1392 αιτήσεις για προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ

- οι 186 αιτήσεις που αφορούσαν 148 επιχειρήσεις απορρίφθηκαν ή τέθηκαν στο αρχείο και δεν επιτράπηκε η χρήση της αντίστοιχης ΠΟΠ ή ΠΓΕ
- για 109 αιτήσεις εκκρεμούσε η ολοκλήρωση των διαδικασιών πιστοποίησης μέχρι το τέλος του 2017 και δεν χορηγήθηκε πιστοποίηση
- Σημειώνεται ότι το έτος 2017 ήταν πιστοποιημένες 699 επιχειρήσεις για 1068 προϊόντα φυτικής προέλευσης (ελαιόλαδα και λοιπά φυτικά προϊόντα).

Επισημαίνεται ότι η απόλυτη συμφωνία σε επίπεδο επιχειρήσεων δεν είναι εφικτή, δεδομένου ότι η μία επιχείρηση είναι δυνατόν να έχει πιστοποιηθεί ή να απορριφθεί για ένα προϊόν και όχι για κάποιο άλλο.

2. Έλεγχοι προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ στην αγορά

Κατά τη διάρκεια του έτους 2017 για τα προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ διενεργήθηκαν έλεγχοι σε 40 σημεία χονδρικής και λιανικής διάθεσης προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ. Οι 2 έγιναν στην περιοχή της Αττικής και οι λοιποί 38 στις Περιφέρειες της χώρας. Από τα 138 προϊόντα που καταγράφηκαν με παραβάσεις, τα 57 αφορούσαν σε προϊόντα ζωικής προέλευσης και τα 81 σε προϊόντα φυτικής προέλευσης.

4.4. Συμπεράσματα

Πραγματοποιήθηκαν συνολικά επιτόπιοι έλεγχοι σε 304 επιχειρήσεις για 532 προϊόντα με γεωγραφική ένδειξη και διοικητικοί έλεγχοι σε 1246 επιχειρήσεις για 2085 προϊόντα με γεωγραφική ένδειξη.

Επιπλέον, διενεργήθηκαν επιτόπιοι έλεγχοι σε 40 χώρους διάθεσης (λιανική και χονδρική) προϊόντων ΠΟΠ/ΠΓΕ.

Παραπέμφθηκαν στην Πρωτοβάθμια Επιτροπή Εξέτασης Παρατυπιών και Παραβάσεων 29 επιχειρήσεις.

Β. ΤΟΜΕΑΣ ΖΩΙΚΩΝ ΥΠΟΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Κατά τη διάρκεια του έτους 2017, το Τμήμα μειώθηκε κατά έναν υπάλληλο (από τον 6/2017), ο οποίος και αντικαταστάθηκε τον 10/2017 που όμως απαιτείτο εκπαίδευση στα αντικείμενα και τις αρμοδιότητες του Τμήματος ΖΥΠ, προκειμένου να αναλάβει πλήρως τα καθήκοντά του. Συνεπώς οι δράσεις του Τμήματος για το έτος 2017, περιορίζονται στα ακόλουθα :

1. Επίσημοι έλεγχοι

Από την επεξεργασία των στοιχείων προγραμματισμού και υλοποίησης επισήμων ελέγχων στις μονάδες διαχείρισης ΖΥΠ, που είναι καταγεγραμμένα στο ηλεκτρονικό σύστημα για τα ΖΥΠ, προκύπτουν τα εξής συγκεντρωτικά στοιχεία επίσημου ελέγχου :

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΣΕ ΜΟΝΑΔΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΖΩΙΚΩΝ ΥΠΟΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (ΖΥΠ) ΕΤΟΣ 2017						
Κατηγορία μονάδας	Αριθμός εγκεκριμένων ν μονάδων στη χώρα	Προγραμματισμός		Απολογισμός		
		Αριθμός μονάδων	Αριθμός ελέγχων	Αριθμός μονάδων	Αριθμός ελέγχων	
					Τακτικοί	Έκτακτοι
ΥΨΗΛΟΥ κινδύνου	128	76	95	72	79	3
ΜΕΣΑΙΟΥ κινδύνου	58	35	35	27	30	1
ΧΑΜΗΛΟΥ κινδύνου	142	35	37	23	25	
ΣΥΝΟΛΟ	328	146	167	122	134	4

Κατά το έτος 2017 προγραμματίστηκαν 167 επίσημοι έλεγχοι σε 146 μονάδες διαχείρισης. Υλοποιήθηκαν 134 επίσημοι τακτικοί έλεγχοι σε 122 μονάδες. Επίσης υλοποιήθηκαν και 4 έκτακτοι έλεγχοι σε 3 μονάδες υψηλού κινδύνου και 1 μονάδα μεσαίου κινδύνου.

Από τα στοιχεία του Πίνακα και με βάση την ανάλυση κινδύνου προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα :

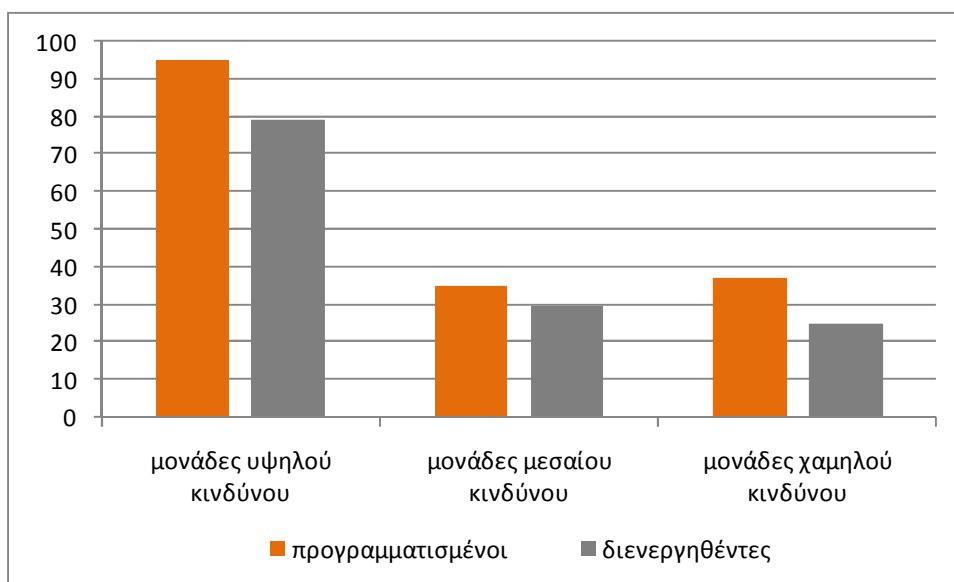
α) Διενεργήθηκαν έλεγχοι σε 122 μονάδες διαχείρισης επί συνόλου 146 μονάδων για τις οποίες υπήρξε προγραμματισμός (ποσοστό 83.6%) & ειδικότερα:

- Οι μονάδες διαχείρισης ΖΥΠ υψηλού κινδύνου ελέγχθηκαν σε ποσοστό 94.7% (72/76)
- Οι μονάδες διαχείρισης ΖΥΠ μεσαίου κινδύνου ελέγχθηκαν σε ποσοστό 77.1% (27/35)
- Οι μονάδες διαχείρισης ΖΥΠ χαμηλού κινδύνου ελέγχθηκαν σε ποσοστό 65.7% (23/35)

β) ο αριθμός των υλοποιηθέντων επίσημων ελέγχων στις μονάδες διαχείρισης σε σχέση με τον προγραμματισμένο αριθμό επίσημων ελέγχων ήταν 134/167 (ποσοστό 80.2%) & ειδικότερα:

- 79/95 (ποσοστό 83.1%) για τις μονάδες διαχείρισης ΖΥΠ υψηλού κινδύνου
- 30/35 (ποσοστό 85.7%) για τις μονάδες διαχείρισης ΖΥΠ μεσαίου κινδύνου
- 25/37 (ποσοστό 67.6%) για τις μονάδες διαχείρισης ΖΥΠ χαμηλού κινδύνου

Προγραμματισμένοι και διενεργηθέντες έλεγχοι έτους 2017 σε μονάδες ΖΥΠ ανά κατηγορία κινδύνου

2. Κυρώσεις

Για το 2017, επιβλήθηκαν διοικητικά πρόστιμα από τις Περιφερειακές Ενότητες αλλά και τον Προϊστάμενο της Γενικής Δνσης (άνω των 6.000 ευρώ) σύμφωνα με το άρθρο 24 του Ν.4235/2014.

Ειδικότερα, από επισήμους ελέγχους των αρμόδιων αρχών, προέκυψαν οι ακόλουθες κυρώσεις ανά περιοχή :

Επιβλήθηκαν οι ακόλουθες διοικητικές κυρώσεις σε μονάδες παραγωγής και διαχείρισης ΖΥΠ :

- Περιφέρεια Αττικής : Πρόστιμο 6.687,5 ευρώ σε εταιρεία διακίνησης γαρίδας ως δόλωμα στην Καβάλα χωρίς την σχετική κτηνιατρική έγκριση (Απόφαση ΓΔΚ 979/41440/11-4-2017).
- Περιφέρεια Κρήτης : Πρόστιμο 9.630 ευρώ σε όχημα μεταφοράς ζωικών υποπροϊόντων (Απόφαση ΓΔΚ 1997/93512/7-9-2017).

3. Έκδοση εγκυκλίων

Εκδόθηκαν οι ακόλουθοι εγκύκλιοι με τις οποίες δίνονται κατευθυντήριες οδηγίες για :

α) Αποστολή ζωικών υποπροϊόντων από σφαγεία σε μονάδες διαχείρισης (εγκύκλιος ΔΚΔΥ 708/29975/30-3-2017)

β) Επίσημοι έλεγχοι και ηλεκτρονικό σύστημα για τα ΖΥΠ (εγκύκλιος ΔΚΔΥ 2702/136389/18-12-2017)

4. Εποπτεία

Η πιστοποιημένη διαδικασία εποπτείας του συστήματος επισήμου ελέγχου των ΖΥΠ εντάσσεται στο Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας (ΣΔΠ) της Διεύθυνσης Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των προτύπων ISO 9001 & 19011. Ο ετήσιος προγραμματισμός της εποπτείας για τα ΖΥΠ του έτους 2017, υλοποιήθηκε πλήρως με τη διενέργεια εποπτείας σε Περιφερειακές Κτηνιατρικές Υπηρεσίες και μονάδες παραγωγής και διαχείρισης ΖΥΠ στις ακόλουθες Περιφέρειες/Περιφερειακές Ενότητες της Χώρας :

Περιφέρεια Θεσσαλίας (21-24/3/2017)

- Αρμόδιες Αρχές
Δνση Κτηνιατρικής Περιφέρειας

Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας

Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων
- Μονάδες παραγωγής και διαχείρισης
σφαγείο (S96) και μονάδα μεταποίησης κατηγορίας 3 (150Y3EL44M)

μονάδα βιοαερίου (250Y23EL44BA) και μονάδα αποτέφρωσης (251Y123EL44LP)

μονάδα παραγωγής τροφών για ζώα συντροφιάς (142Y3EL42PE)

μονάδες μεταποίησης κατηγορίας 2 (231Y2EL42M) και κατηγορίας 3 (9Y3EL42M)

σφαγείο (S41), μονάδα αποτέφρωσης (141Y123EL42HP) και μονάδα μεταποίησης 2 (61Y2EL42M)

Συντάχθηκαν σχετικές εκθέσεις με τα ευρήματα των ελέγχων και τις σχετικές συστάσεις για λήψη των αναγκαίων διορθωτικών ενεργειών.

Περιφερειακή Ενότητα Μαγνησίας (18-20/7/2017)

Συνδυσασμένη εποπτεία με το Τμήμα Σφαγείων για την εποπτεία της αρμόδιας αρχής στον επίσημο έλεγχο των σφαγείων S-143 και S-108 και ως προς τη διαχείριση των ζωικών υποπροϊόντων.

Συντάχθηκαν σχετικές εκθέσεις με τα ευρήματα των ελέγχων και τις σχετικές συστάσεις για λήψη των αναγκαίων διορθωτικών ενεργειών.

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (3-4/12/2017)

Προετοιμασία Δνσης Κτηνιατρικής Περιφέρειας και Δνσης Κτηνιατρικής ΜΕ Θεσ/νίκης για την επικείμενη επιθεώρηση παρακολούθησης της ΕΕ (follow-up audit 2017).

5. Εγκρίσεις/Καταχωρήσεις

Χορηγήθηκαν 32 Ειδικοί Κωδικοί Αριθμοί Έγκρισης σε νέες μονάδες και συγκεκριμένα:

- μονάδα μεταποίησης κατηγορίας 3 (τήξης λιπών)
- μονάδες αποτέφρωσης χαμηλού δυναμικού
- μονάδες αποτέφρωσης υψηλού δυναμικού
- 8 μονάδες ενδιάμεσου χειρισμού υλικών κατηγορίας 3
 - 1 μονάδα επεξεργασίας ολοθουρίων για δολώματα
 - 1 μονάδα επεξεργασίας μαλλιού
 - 2 μονάδες επεξεργασίας δορών και δερμάτων σπληφόρων
 - 4 μονάδες διαλογής και ψύξης ζωικών υποπροϊόντων
- 8 μονάδες παραγωγής βιοαερίου
- 6 μονάδες παραγωγής τροφών για ζώα συντροφιάς
- αποθήκες παράγωγων προϊόντων

Επιπροσθέτως, κατά τη διάρκεια του έτους 2017, χορηγήθηκαν :

- 2 αριθμοί καταχώρησης σε υπευθύνους επιχειρήσεων για σκοπούς εκτός τροφικής αλυσίδας (2βυρσοδεψία) (2 κηροπλαστείο)
- 3 αριθμοί καταχώρησης σε έμπορους

6. Ηλεκτρονικό σύστημα ΖΥΠ

Το ηλεκτρονικό σύστημα για τα ΖΥΠ ικανοποιεί τις απαιτήσεις για ιχνηλασιμότητα σε όλο το φάσμα της αλυσίδας των ΖΥΠ από την παραγωγή έως την τελική χρήση ή την απόρριψη, σύμφωνα με το άρθρο 22 του Καν.1069/2009 και του άρθρου 17 του Καν.142/2011. Καταχωρούνται τα εξαμηνιαία στοιχεία των παραγόμενων και διαχειριζόμενων ποσοτήτων ΖΥΠ καθώς επίσης ο προγραμματισμός και υλοποίηση των επισήμων ελέγχων στις μονάδες διαχείρισης από τις αρμόδιες αρχές. Στο ηλεκτρονικό σύστημα των ΖΥΠ υπάρχει ήδη ηλεκτρονικό μητρώο με τις εγκεκριμένες/καταχωρημένες μονάδες παραγωγής και διαχείρισης ΖΥΠ καθώς και τα εγκεκριμένα οχήματα για μεταφορά ΖΥΠ.

7. Διαχείριση νεκρών ζώων

Το εθνικό πρόγραμμα διαχείρισης νεκρών ζώων 2016 ξεκίνησε να υλοποιείται μετά την ολοκλήρωση ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού και την υπογραφή της υπ' αριθ. 6313/Χ.Δ/2016 σύμβασης, από την Ένωση Εταιρειών «KAFSIS Βιομηχανική και Ενεργειακή Ανώνυμη Εταιρεία - Βιομηχανική Αγορά Κρεάτων Λαρίσης Ανώνυμη Εταιρεία (δ.τ. ΒΑΚΡΕΛ) - ΚΡΕΚΑ Ανώνυμη Εταιρεία Παραγωγής και Εμπορίας Κρεάτων - ΠΕΤΑΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ - ANTIPOLLUTION A.N.E.», από το Νοέμβριο του 2016 και συνεχίστηκε ολόκληρο το έτος 2017.

Η υλοποίηση του προγράμματος διαχείρισης νεκρών ζώων 2016 αποτελεί νομοθετική απαίτηση, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 15 του Ν.4351/2015 και την ΚΥΑ 697/24498/25-2-2016.

8. Εκπαιδεύσεις / παρουσιάσεις / ομάδες εργασίας

Υλοποιήθηκαν 2 εβδομαδιαία εκπαιδευτικά σεμινάρια στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης/Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ), στην Αθήνα, σε θέματα παραγωγής και διαχείρισης ζωικών υποπροϊόντων. Συμμετείχαν περίπου 30 υπάλληλοι περιφερειακών και κεντρικών Υπηρεσιών. Οι ημερομηνίες υλοποίησης των σεμιναρίων για το έτος 2017 ήταν :

- 1ο σεμινάριο ΖΥΠ : Αθήνα, 19-23/6/2017 και
- 2ο σεμινάριο ΖΥΠ : Αθήνα, 13-17/11/2017

Το Τμήμα ΖΥΠ συμμετείχε με παρουσιάσεις σε θέματα ζωικών υποπροϊόντων στις ακόλουθες ημερίδες/συνέδρια :

3-5/2/2017, εισήγηση στο 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο για το κρέας στη Θεσσαλονίκη, με θέμα «Ιχνηλασιμότητα - Ηλεκτρονικό Σύστημα ΖΥΠ»

4/2/2017, εισήγηση σε επιμορφωτική ημερίδα του ΓΕΩΤΕΕ στη Θεσσαλονίκη, με θέμα «Διαδικασία κτηνιατρικής έγκρισης και εθνικό πρόγραμμα διαχείρισης νεκρών ζώων»

Επίσης το Τμήμα συμμετείχε σε συναντήσεις της ομάδας εργασίας της ΕΕ για τα ζωικά υποπροϊόντα στις Βρυξέλλες που πραγματοποιήθηκαν στις 9/2/2017, 15/5/2017 και 3/10/2017.

9. Επιθεωρήσεις

Στις 23/10/2017 πραγματοποιήθηκε επιθεώρηση στο Τμήμα ΖΥΠ από τη Διεύθυνση Γεωτεχνικών Ελέγχων και Επιθεωρήσεων του ΥπΑΑΤ, για τη διαπίστωση της ορθής εφαρμογής της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας, στον τομέα των ζωικών υποπροϊόντων.

Στις 5-13/12/2017 πραγματοποιήθηκε επιθεώρηση (general follow-up audit) από τη DG-SANTE (αριθμός επιθεώρησης 2016-8850). Η μοναδική πλέον ανοικτή σύσταση στον τομέα των ζωικών υποπροϊόντων παραμένει η χρηματοδότηση και υλοποίηση ενός εθνικού προγράμματος διαχείρισης νεκρών ζώων.

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ

1. Σύστημα ελέγχων - Επίσημοι Έλεγχοι

Κατά το 2017 οι επόπτες κυκλοφορίας ζωοτροφών των Δ/νσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής πραγματοποίησαν ελέγχους σε ζωοτροφές (επιθεωρήσεις και δειγματοληψίες) σε όλα τα στάδια της παραγωγής και χρήσης των ζωοτροφών, συμπεριλαμβανομένης και της εισαγωγής. Οι έλεγχοι αφορούσαν τόσο την ποιότητα (έλεγχοι επισημάνσεως) όσο και την ασφάλεια των ζωοτροφών (επιθεωρήσεις ως προς την τήρηση των απαιτήσεων του *Καν. 183/2005 για την υγιεινή των ζωοτροφών* και δειγματοληψίες για τα επίπεδα ανεπιθύμητων ουσιών κλπ.)

2. Αποτελέσματα των Ελέγχων

2.1. Το 2017 πραγματοποιήθηκαν από τους επόπτες κυκλοφορίας ζωοτροφών των Δ/νσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής επιθεωρήσεις σε 934 επιχειρήσεις ζωοτροφών, εκ των οποίων οι 202 αφορούσαν περιπτώσεις επιθεωρήσεων μετά από αίτηση για χορήγηση κωδικού εγγραφής ή έγκρισης. Οι επιθεωρήσεις που πραγματοποιήθηκαν αφορούσαν κυρίως παρασκευαστές ζωοτροφών, ενδιάμεσους ζωοτροφών και κτηνοτροφικές μονάδες που διαθέτουν ή όχι παρασκευαστήριο ζωοτροφών. Με βάση τα στοιχεία των ελέγχων, διενεργήθηκαν επιθεωρήσεις σε ποσοστό 36% επί του συνόλου των επιχειρήσεων παρασκευής σύνθετων ζωοτροφών. Το αντίστοιχο ποσοστό για τις επιχειρήσεις παρασκευής προσθέτων υλών και προμιγμάτων είναι 31%, ενώ για τις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που διαθέτουν παρασκευαστήριο ζωοτροφών και είναι εγγεγραμμένες στο μητρώο ζωοτροφών το ποσοστό είναι 17%. Στον **Πίνακα 1** παρουσιάζεται ο αριθμός επιθεωρήσεων στις διαφορετικές κατηγορίες επιχειρήσεων ζωοτροφών.

2.2. Κατά το 2017 πραγματοποιήθηκαν τρεις (3) επιτόπιοι έλεγχοι-επιθεωρήσεις σε επιχειρήσεις ζωοτροφών από τη Δ/νση Διατροφής Ζώων, Ζωοτροφών και Βοσκοτόπων του ΥΠΑΑΤ σε συνεργασία με την αντίστοιχη Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής.

2.3. Οι σχετικοί με την επισημάνση και τα συνοδευτικά έγγραφα σε εγχώρια, κοινοτικά και εισαγόμενα προϊόντα έλεγχοι ανέρχονται σε 2.490. Σε αυτούς διαπιστώθηκαν 99 μη συμμορφώσεις, δηλαδή ποσοστό 4% (**Πίνακας 2**).

2.4. Σύμφωνα με στοιχεία που μας αποστέλλει τα Εργαστήρια Ελέγχου Κυκλοφορίας Ζωοτροφών της Χώρας (Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Λάρισας), ο αριθμός των ελεγχθέντων δειγμάτων ζωοτροφών κατά το έτος 2017 ανέρχεται σε 969 και ο αριθμός των μη συμμορφούμενων σε 105, δηλαδή ποσοστό 10,8% (**Πίνακας 3**).

2.5. Στην τέταρτη στήλη του **Πίνακα 1** αναφέρεται ο αριθμός δειγμάτων ανά κατηγορία επιχειρήσεων. Οι δειγματοληψίες έγιναν σε όλα τα στάδια παραγωγής και χρήσης των ζωοτροφών. Τα στοιχεία αυτά

προέρχονται από τις Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) και αφορούν τα δείγματα που έλαβαν οι επόπτες των ΔΑΟΚ σε επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες ή εγκεκριμένες.

2.6. Οι έλεγχοι για την ποιότητα των ζωοτροφών παρουσιάζονται στον **Πίνακα 4**.

2.7. Όσον αφορά τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς εξετάστηκαν 54 δείγματα και διαπιστώθηκε 1 μη συμμόρφωση (**Πίνακας 5**).

2.8. Στον **Πίνακα 5** παρουσιάζονται επίσης τα αποτελέσματα των ελέγχων α) για την εφαρμογή της κατάργησης χρήσης των αντιβιοτικών ως πρόσθετες ύλες ζωοτροφών, β) για την παρουσία απαγορευμένων συστατικών ζωικής προέλευσης, γ) για κοκκιδιοστατικά ή/και ιστομονοστατικά, δ) για την τήρηση της μέγιστης περιεκτικότητας του χαλκού και του ψευδαργύρου και ε) για την τήρηση της μέγιστης περιεκτικότητας του σιδήρου και του μαγγανίου

2.9. Οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν για ανεπιθύμητες ουσίες παρουσιάζονται στον **Πίνακα 6**.

α) Όσον αφορά την ανίχνευση Αφλατοξίνης Β1 στις ζωοτροφές εξετάστηκαν 106 δείγματα και σε 5 από αυτά τα επίπεδα παρουσίας της Β1 ήταν πάνω από τα ανώτατα καθορισμένα όρια, σύμφωνα με την *Οδηγία 2002/32*, όπως ισχύει.

β) Για τα βαρέα μέταλλα πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι σε 98 δείγματα για αρσενικό και μόλυβδο, 99 για κάδμιο, καθώς και 107 για υδράργυρο και δεν διαπιστώθηκε μη συμμόρφωση.

γ) Για τα φυτοφάρμακα πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι σε 42 δείγματα ζωοτροφών και διαπιστώθηκε μία μη συμμόρφωση.

δ) Για τις διοξίνες πραγματοποιήθηκαν 46 αναλύσεις και δεν διαπιστώθηκε παράβαση.

ε) Επίσης, εξετάστηκαν 21 δείγματα για γκοσσυπόλη και δεν ανιχνεύτηκε η παρουσία γκοσσυπόλης πάνω από τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια σε κανένα από αυτά.

στ) Τα αναλυτικά αποτελέσματα των ελέγχων που αφορούν στην παρουσία των συστατικών ζωικής προέλευσης παρουσιάζονται στον **Πίνακα 7**. Τα στοιχεία του πίνακα προέρχονται από τις Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ).

3. Αξιολόγηση των επίσημων ελέγχων

3.1. Επιθεωρήσεις σε επιχειρήσεις ζωοτροφών

Κατά το 2017, επιθεωρήθηκε σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων ζωοτροφών, συμπεριλαμβανομένων μονάδων που παράγουν ζωοτροφές για ιδιοκατανάλωση. Όπως και τα προηγούμενα έτη, τα αποτελέσματα αυτών των επιθεωρήσεων χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των επιχειρήσεων, ώστε οι επιθεωρήσεις να διεξάγονται με βάση την ανάλυση κινδύνου, όπως αναφέρεται στο Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου Ζωοτροφών.

3.2. Παραβάσεις που διαπιστώθηκαν κατά τους επιτόπιους ελέγχους

Σε περιπτώσεις που διαπιστώθηκαν παραβάσεις κατά τους επιτόπιους ελέγχους - επιθεωρήσεις για τις οποίες προβλέπονται συστάσεις ή κυρώσεις έγιναν οι σχετικές συστάσεις από τα ελεγκτικά όργανα, τα οποία διαβίβασαν στη Διεύθυνση Διατροφής Ζώων, Ζωοτροφών και Βοσκοτόπων (ΔΔΖΖΒ) όλα τα στοιχεία για την επιβολή των σχετικών κυρώσεων. Στις περιπτώσεις εκείνες που οι παραβάσεις διαπράχθηκαν από επιχειρήσεις με έδρα σε άλλη Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) από αυτή όπου διαπιστώθηκε η παράβαση (π.χ. κυκλοφορία ζωοτροφών χωρίς την απαραίτητη επισήμανση), υπήρξε ενημέρωση και συντονισμός μεταξύ των αρμόδιων αρχών (ΔΔΖΖΒ και ΔΑΟΚ), προκειμένου να γίνουν όλοι οι απαραίτητοι επιτόπιοι έλεγχοι και να διαπιστωθεί η έκταση της παράβασης.

3.3. Εργαστηριακοί έλεγχοι

α. Παραβάσεις ως προς τα συστατικά ζωικής προέλευσης

Σε σύνολο 134 δειγμάτων που εξετάστηκαν, διαπιστώθηκαν μετά από μικροσκοπικό έλεγχο 2 παραβάσεις, που αφορούσαν σύνθετες ζωοτροφές για μηρυκαστικά. Επίσης, σε σύνολο 24 δειγμάτων που εξετάστηκαν με τη μέθοδο PCR διαπιστώθηκαν 2 παραβάσεις που αφορούσαν ιχθυοτροφές.

β. Αφλατοξίνη B1

Σε σύνολο 106 δειγμάτων που εξετάστηκαν εντοπίστηκαν 5 δείγματα με παρουσία άνω των επιτρεπόμενων ορίων. Το φαινόμενο της αυξημένης παρουσίας αφλατοξίνης B1 σε δημητριακούς καρπούς κατά το 2012, δεν παρατηρήθηκε κατά τα επόμενα έτη. Παρόλα αυτά, θα συνεχιστεί να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις σύνθετες ζωοτροφές που προορίζονται για μηρυκαστικά γαλακτοπαραγωγικής κατεύθυνσης, καθώς και σε περιοχές με αυξημένη υγρασία και σε περιπτώσεις κτηνοτρόφων που καλλιεργούν δημητριακούς καρπούς. Τέλος, σε περιπτώσεις που ανιχνεύεται αφλατοξίνη στο γάλα, πραγματοποιούνται έλεγχοι σε ζωοτροφές που προορίζονται για τα γαλακτοπαραγωγικά ζώα.

γ. Παραβάσεις ως προς την ποιότητα των ζωοτροφών και τη νομοθεσία για τους Γενετικά Τροποποιημένους Οργανισμούς

Κατά την πραγματοποίηση των εργαστηριακών ελέγχων για την ποιότητα των ζωοτροφών διαπιστώθηκαν αποκλίσεις από τα επιτρεπόμενα όρια ανοχής στην αναγραφόμενη χημική σύσταση. Στις συγκεκριμένες επιχειρήσεις ζωοτροφών έγιναν έγγραφες συστάσεις για τη λήψη διορθωτικών μέτρων και ορίσθηκε επανέλεγχος.

Διαπιστώθηκε μία μόνο παράβαση κατά τη διενέργεια εργαστηριακών αναλύσεων για γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς σε 54 συνολικά δείγματα ζωοτροφών.

δ. Πρόσθετες ύλες

Όσον αφορά στις πρόσθετες ύλες ζωοτροφών έγινε έλεγχος:

- α) για παρουσία κοκκιδιοστατικών σε 21 δείγματα από τα οποία σε 5 διαπιστώθηκαν μη συμμορφώσεις,
- β) για μη επιτρεπόμενη χρήση αντιβιοτικών ως πρόσθετες ύλες ζωοτροφών σε 21 δείγματα από τα οποία σε ένα διαπιστώθηκε μη συμμόρφωση,
- γ) της περιεκτικότητας των ζωοτροφών στα ιχνοστοιχεία χαλκό (Cu), ψευδάργυρο (Zn), σίδηρο (Fe) και μαγγάνιο (Mn): συνολικά εξετάστηκαν 103 δείγματα ζωοτροφών για χαλκό, 101 δείγματα ζωοτροφών για ψευδάργυρο, 30 δείγματα ζωοτροφών για σίδηρο και 28 δείγματα για μαγγάνιο. Αναφορικά με το χαλκό διαπιστώθηκαν μη συμμορφώσεις σε 6 δείγματα, εκ των οποίων στα 4 δείγματα η μη συμμόρφωση αφορούσε στην επισήμανση (Καν. (ΕΚ) 767/2009) και σε 2 στους όρους έγκρισης της εν λόγω πρόσθετης ύλης (Καν. (ΕΚ) 1334/2003). Αντίστοιχα, αναφορικά με τον ψευδάργυρο διαπιστώθηκαν μη συμμορφώσεις σε 14 δείγματα, εκ των οποίων στα 10 δείγματα η μη συμμόρφωση αφορούσε στην επισήμανση (Καν. (ΕΚ) 767/2009) και σε 4 στους όρους έγκρισης της εν λόγω πρόσθετης ύλης (Καν. (ΕΚ) 1334/2003). Τέλος, διαπιστώθηκαν μη συμμορφώσεις σε 6 δείγματα που αναλύθηκαν για σίδηρο, όπου όλες αφορούσαν στην επισήμανση (Καν. (ΕΚ) 767/2009), καθώς και δύο μη συμμορφώσεις που αφορούν το μαγγάνιο, η μία για επισήμανση και η άλλη για τους όρους έγκρισης.

ε. Νικέλιο

Για δεύτερη συνεχή χρονιά πραγματοποιήθηκαν αναλύσεις σε 85 δείγματα ζωοτροφών για παρουσία Νικελίου. Τα αποτελέσματα των αναλύσεων αυτών θα αποσταλούν στην EFSA, όπως και άλλων κρατών-μελών, προκειμένου να καθοριστούν ανώτατα επιτρεπόμενα επίπεδα.

3.4. Εκπαίδευση

Κατά το 2017 σε σεμινάρια που διοργανώθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμετείχαν 3 υπάλληλοι της Δ/νσης Διατροφής Ζώων, Ζωοτροφών και Βοσκοτόπων και 7 επόπτες κυκλοφορίας ζωοτροφών των Δ/νσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων. Τα σεμινάρια αυτά κάλυπταν τους τομείς της νομοθεσίας ζωοτροφών, των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών και του HACCP.

3.5. Έλεγχοι επαλήθευσης

Κατά το 2017 και σε εφαρμογή της ΚΥΑ 1156/82215/18-7-2016 (ΦΕΚ 2440, Β΄) πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι επαλήθευσης σε Περιφερειακές Ενότητες της χώρας και Εργαστήρια Ελέγχου Κυκλοφορίας Ζωοτροφών (Ε.Ε.ΚΥ.Ζ.) από τη Δ/νση Διατροφής Ζώων, Ζωοτροφών και Βοσκοτόπων προκειμένου να διαπιστωθεί η αποτελεσματικότητα των ελέγχων που πραγματοποιούνται από τους επόπτες κυκλοφορίας ζωοτροφών. Η επιλογή των υπηρεσιών προς έλεγχο έγινε με χρήση ανάλυσης επικινδυνότητας σύμφωνα με τα οριζόμενα στη σχετική νομοθεσία.

Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν 4 επιτόπιοι έλεγχοι (ΔΑΟΚ Θεσσαλονίκης, ΕΕΚΥΖ Θεσσαλονίκης, ΔΑΟΚ Λάρισας, ΔΑΟΚ Δυτικής Αττικής), καθώς και 5 διοικητικοί έλεγχοι (ΔΑΟΚ Κοζάνης, ΔΑΟΚ Ηρακλείου, ΔΑΟΚ Γρεβενών, ΔΑΟΚ Λακωνίας, ΔΑΟΚ Αργολίδας). Τα αποτελέσματα των ελέγχων αυτών έχουν καταγραφεί σε σχετικές εκθέσεις, ενώ προτείνονται συγκεκριμένες διορθωτικές ενέργειες.

3.6. Νέα Νομοθεσία που τέθηκε σε εφαρμογή το 2017.

Κατά το 2017 είχαμε την έκδοση του Π.Δ. υπ' αριθμ. 97 (ΦΕΚ 138, Α΄) για τον νέο Οργανισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Σύμφωνα με αυτό η Δ/νση Διατροφής Ζώων, Ζωοτροφών και Βοσκοτόπων μετονομάζεται σε Δ/νση Ζωοτροφών και Βοσκήσιμων Γαιών στην οποία εντάσσονται το Τμήμα Ελέγχου Ζωοτροφών, το Τμήμα Επιχειρήσεων Ζωοτροφών και τα 3 Εργαστήρια Ελέγχου Κυκλοφορίας Ζωοτροφών (Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Λάρισας).

4. Συμπεράσματα

Από τα αποτελέσματα των ελέγχων διαπιστώνεται ότι αν και υπήρχαν παραβάσεις ως προς την ασφάλεια ζωοτροφών, αυτές δεν ήταν εκτεταμένης κλίμακας αφορούσαν και περιορίστηκαν σε τοπικό επίπεδο και δεν τέθηκε σε κίνδυνο η ασφάλεια της τροφικής αλυσίδας.

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Δ1.ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΖΩΝΤΩΝ ΖΩΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

Έλεγχοι εισαγομένων φορτίων ζώντων ζώων και προϊόντων ζωικής προέλευσης από τρίτες χώρες:

Κάθε παρτίδα ζώντων ζώων και ζωικών προϊόντων, προέλευσης τρίτων χωρών πρέπει να εισέρχονται στην Ε.Ε. μέσω εγκεκριμένων συνοριακών σταθμών ελέγχου προκειμένου να υποβληθούν σε κτηνιατρικούς ελέγχους, βάσει τις οδηγίες 97/78/ΕΚ και 91/496/ΕΟΚ, όπως αυτές έχουν εναρμονισθεί με το Π.Δ. 120/2000. Στην Ελλάδα οι συνοριακοί σταθμοί επιθεώρησης καθορίζονται με το Π.Δ. 97/2017 (ΦΕΚ 138Α΄) . Παρατίθεται ο σχετικός κατάλογος των ΣΥΚΕ και των σημείων εισόδου, σε παρέκκλιση

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ (ΣΥ.Κ.Ε.) ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΝ ΕΙΣΟΔΟΥ

A/ A	ΣΥΝΟΡΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ (ΣΥ.Κ.Ε.)	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
1	ΣΥ.Κ.Ε. ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	Κτίριο 26 ΤΚ. 190 04 Σπάτα Αττική
2	ΣΥ.Κ.Ε. ΠΕΙΡΑΙΑ	Νέο Ικόνιο Περάματος ΤΚ. 188 63 Πειραιάς
3	ΣΥ.Κ.Ε. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ)	ΤΚ. 551 03 Εμπ. Στ. Αεροδρ. Μακεδονίας Θεσσαλονίκη
4	ΣΥ.Κ.Ε. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ΛΙΜΑΝΙ)	25 ^η Αποθήκη ΟΛΘ ΤΚ. 541 10 Θεσσαλονίκη
5	ΣΥ.Κ.Ε. ΕΥΖΩΝΩΝ	ΤΚ. 610 01 Πολύκαστρο Κιλκίς

7	ΣΥ.Κ.Ε. ΝΕΟΥ ΚΑΥΚΑΣΟΥ	ΤΚ. 531 00 Νέος Καύκασος Φλώρινα
8	ΣΥ.Κ.Ε. ΠΕΠΛΟΥ	Έβρος ΤΚ. 685 00 Γέφυρα Κήπων
9	ΣΥ.Κ.Ε. ΚΑΚΑΒΙΑΣ	ΤΚ. 440 02 Κακαβιά Ιωαννίνων
10	ΣΥ.Κ.Ε ΑΣΤΑΚΟΥ	Πλατυγιάλι ΤΚ. 30006 Αστακός
	ΣΗΜΕΙΑ ΕΙΣΟΔΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
1	Π.Ε. Ρόδου Δ.Α.Ο.Κ. Τμήμα Κτηνιατρικής	Γ. Μαύρου 2 Κτίριο Ζέφυρος, ΤΚ 85100 Ρόδος
2	Π.Ε. Κω Δ.Α.Ο.Κ. Τμήμα Κτηνιατρικής	
3	Π.Ε. Καλύμνου Δ.Α.Ο.Κ. Τμήμα Κτηνιατρικής	
4	Π.Ε. Λέσβου Δ.Α.Ο.Κ. Τμήμα Κτηνιατρικής	Παγανή Μυτιλήνης ΤΚ.81100 Μυτιλήνη
5	Π.Ε. Λήμνου Δ.Α.Ο.Κ. Τμήμα Κτηνιατρικής	Μύρινα ΤΚ 81401 Λήμνος
6	Π.Ε. Χίου Δ.Α.Ο.Κ. Τμήμα Κτηνιατρικής	Ι. Χανδρή 20 ΤΚ 82100 Χίος
7	Π.Ε. Σάμου Δ.Α.Ο.Κ. Τμήμα Κτηνιατρικής	Νέο Διοικητήριο ,Δερβενακίων Σάμος ΤΚ 83100
8	Π.Ε. Σύρου Δ.Α.Ο.Κ. Τμήμα Κτηνιατρικής	Πάροδος Ηρώων Πολυτεχνείου ΤΚ 84100 Ερμούπολη
9	Π.Ε. Κεφαλλονίας Δ.Α.Ο.Κ. Τμήμα Κτηνιατρικής	Σουηδίας 11 ΤΚ 28100 Αργοστόλι
10	Π.Ε. Χανίων Δ.Α.Ο.Κ. Τμήμα Κτηνιατρικής	Όαση Αγιάς ΤΚ 73103 Χανιά
11	Π.Ε. Ηρακλείου Δ.Α.Ο.Κ. Τμήμα	Πλάτωνος 67, Μέσα Κατσαμπάς ΤΚ 74307 Ηράκλειο

	Κτηνιατρικής	
12	Π.Ε. Κέρκυρας Δ.Α.Ο.Κ. Τμήμα Κτηνιατρικής	Κολοκοτρώνη 24, ΤΚ 49100 Κέρκυρα

Στο πλαίσιο της κοινοτικής οριζόντιας και κάθετης νομοθεσίας καθώς και των εθνικών διατάξεων, οι ΣΥΚΕ πραγματοποιούν ΣΥ.Κ.Ε τους ελέγχους όλων των φορτίων ζώντων ζώων και ζωικών προϊόντων που εισάγονται από τρίτες χώρες. Ειδικότερα, οι εισαγωγές ζώντων ζώων από τρίτες χώρες εξακολουθούν να είναι σχεδόν μηδενικές και αφορούν κυρίως σκουλήκια που χρησιμοποιούνται ως δολώματα ή διακοσμητικά ψάρια. Οι εισαγωγές ζωικών προϊόντων αφορούν κυρίως σε κρέας, αλιεύματα και προϊόντα αυτών.

Είδος ελέγχων:

Οι έλεγχοι που διεξάγονται στους ΣΥΚΕ στα φορτία ζώντων ζώων και ζωικών προϊόντων ακολουθούν τους κανόνες που θεσπίζει η ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία.

Στο πλαίσιο αυτής, ο υπεύθυνος για το φορτίο οφείλει να κοινοποιεί ηλεκτρονικά, μέσω του συστήματος TRACES, στο προσωπικό του ΣΥΚΕ εκ των προτέρων όλα τα στοιχεία που αφορούν το φορτίο που πρόκειται να προσκομιστεί στον σταθμό. Ο ΣΥΚΕ ελέγχει τα δηλωτικά των πλοίων και των αεροπλάνων καθώς και την αντιστοιχία τους προς τις προαναφερόμενες ηλεκτρονικές δηλώσεις. Επιπλέον, η διασταύρωση των φορτίων που οφείλουν να υποστούν κτηνιατρικό έλεγχο γίνεται με τη χρήση του ηλεκτρονικού συστήματος των οργανισμών λιμένων καθώς και σε συνεργασία με τις τελωνειακές υπηρεσίες.

Βάσει των κοινοτικών οριζόντιων οδηγιών 97/78/ΕΚ και 91/496/ΕΚ, τα αφικνούμενα, στον ΣΥΚΕ, φορτία ζώντων ζώων ή ζωικών προϊόντων από τρίτες χώρες υποβάλλονται:

- α) 100% σε **έλεγχο εγγράφων** προκειμένου να διαπιστωθεί η εγκυρότητα αυτών καθώς και η αντιστοιχία των πληροφοριών με εκείνες που περιλαμβάνονται στην προκοινοποίηση που περιγράφηκε παραπάνω,
- β) 100% σε **έλεγχο ταυτότητας** για να επιβεβαιωθεί ότι τα προϊόντα ανταποκρίνονται στα στοιχεία των πιστοποιητικών ή εγγράφων που συνοδεύουν τα φορτία,

Εξαιρέση από τα παραπάνω αποτελούν τα φορτία που ακολουθούν τις ειδικές διαδικασίες που ορίζονται από την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία όπως είναι, λόγου χάρη, οι μεταφορτώσεις και οι διαμετακομίσεις για τις οποίες υπάρχει ειδικό καθεστώς. Εν τούτοις, σε περίπτωση που υπάρχει κίνδυνος για την υγεία των ζώων ή τη δημόσια υγεία, το φορτίο μπορεί να υποβληθεί σε έλεγχο (εγγράφων, ταυτότητας και φυσικό), βάσει του άρθρου 20 της ίδιας οδηγίας.

γ) Ο Φυσικός έλεγχος περιλαμβάνει:

- οργανοληπτικές εξετάσεις
- απλές φυσικές ή χημικές δοκιμές
- εργαστηριακές εξετάσεις για την ανίχνευση καταλοίπων, προσμείξεων, ενδείξεων αλλοίωσης ή για την επιβεβαίωση κάποιου νοσήματος στην περίπτωση που πρόκειται για ζώντα ζώα.

Οι εργαστηριακές δοκιμές πραγματοποιούνται :

- στα πλαίσια τυχαίας δειγματοληψίας που πραγματοποιείται βάσει της ισχύουσας κοινοτικής νομοθεσίας,
- σε περίπτωση υποψίας,
- σε περίπτωση έκτακτων υγειονομικών μέτρων που ορίζονται από την κοινοτική νομοθεσία για συγκεκριμένα προϊόντα ή συγκεκριμένη τρίτη χώρα προέλευσης,
- κατόπιν λήψης μηνύματος RASFF
- με βάση το εθνικό πλάνο δειγματοληψίας

Όταν οι εργαστηριακές δοκιμές διενεργούνται επειδή υπάρχουν υποψίες παρατυπίας ή όταν το υπό έλεγχο φορτίο εμπίπτει σε καθεστώς ενισχυμένων ελέγχων, τα φορτία δεν αποδεσμεύονται παρά μόνο όταν τα αποτελέσματα των δοκιμών αποδειχθούν αρνητικά. Εάν πρόκειται για ζώντα ζώα, αυτά παραμένουν σε καραντίνα έως ότου κοινοποιηθούν τα αποτελέσματα των εργαστηριακών δοκιμών.

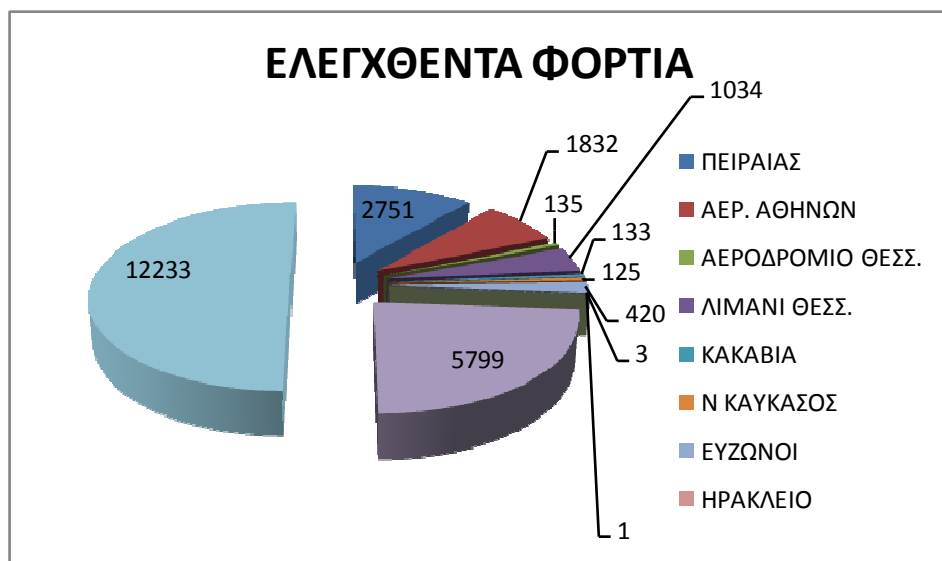
Συγκεκριμένα οι έλεγχοι των φορτίων ζώντων ζώων και των προϊόντων ζωικής προέλευσης που πραγματοποιήθηκαν σε επίπεδο ΣΥ.Κ.Ε. κατά το έτος **2017** συμπεριλαμβάνονται στον ακόλουθο συγκεντρωτικό **πίνακα** ενώ παρατίθεται αντίστοιχο γράφημα των επίσημων ελέγχων:

ΣΥΚΕ	ΕΛΕΓΧΘΕΝΤΑ ΦΟΡΤΙΑ (Τρόφιμα ζωικής προέλευσης και ζώντα ζώα)	ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΕΣ	ΑΠΟΡΡΙΨΕΙΣ	ΘΕΤΙΚΑ ΔΕΙΓΜΑΤΑ
ΠΕΙΡΑΙΑΣ	2751	279	9	3
ΑΕΡ. ΑΘΗΝΩΝ	1832	13	8	5
ΑΕΡ. ΘΕΣΣ.	135	0	0	0
ΛΙΜΑΝΙ ΘΕΣΣ	1034	56	11	1

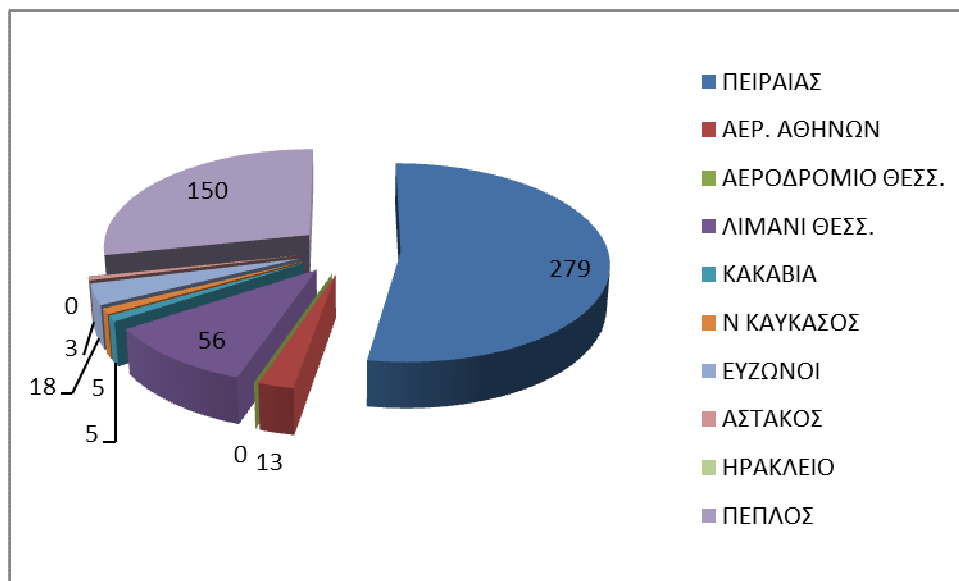
ΚΑΚΑΒΙΑ	133	5	0	0
Ν.ΚΑΥΚΑΣΟΣ	125	5	0	0
ΕΥΖΩΝΟΙ	420	18	8	0
ΠΕΠΛΟΣ	5799	150	0	2
ΑΣΤΑΚΟΣ	3	3	0	0
ΗΡΑΚΛΕΙΟ	1	0	0	0
ΛΕΣΒΟΣ	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	12233	529	36	11

Να σημειωθεί ότι στους ελέγχους περιλαμβάνονται, εκτός από τις εισαγωγές, και τα φορτία σε διαμετακόμιση καθώς και εκείνα που προορίζονται για εφοδιασμό πλοίων.

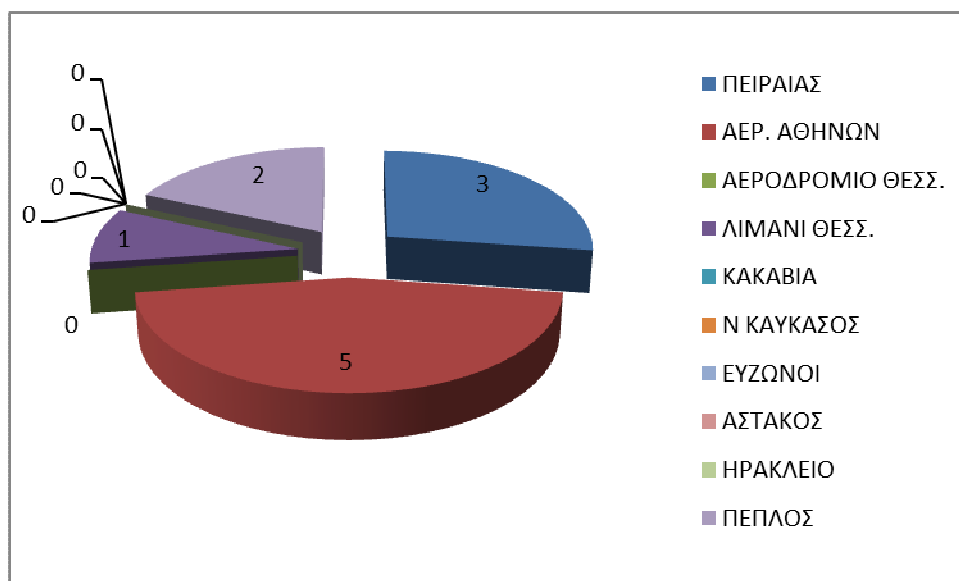
ΕΛΕΓΧΘΕΝΤΑ ΦΟΡΤΙΑ ΖΩΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2017

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΔΟΚΙΜΩΝ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΔΟΚΙΜΕΣ ΜΕ ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Νομοθεσία

Στους ΣΥΚΕ , εκτός από τις εγκυκλίους, έχουν αποσταλεί το 2017 και τα ακόλουθα εγχειρίδια και οι επικαιροποιημένες οδηγίες:

- Εγχειρίδιο δειγματοληψίας κατά την εισαγωγή τροφίμων από τρίτες χώρες (1765/59172~31-05-2017)
- Εγχειρίδιο σχετικά με την έκδοση 6.35.1 της εφαρμογής TRACES (1199/39571/6-04-2017)
- Εγχειρίδιο σχετικά με την έκδοση 6.36 της εφαρμογής TRACES (3598/113961/30-10-2017)

Επιμόρφωση

- Η παροχή καθοδήγησης και ενημέρωσης των κτηνιάτρων των ΣΥΚΕ γίνεται από την επίσημη εφημερίδα της κοινότητας, το σύστημα TRACES, το σύστημα RASFF καθώς και μέσω διευκρινιστικών εγκυκλίων και οδηγιών που εκπονούνται από το αρμόδιο τμήμα της κεντρική υπηρεσίας.
- Οι υπάλληλοι των ΣΥΚΕ συμμετείχαν κατά τη διάρκεια του έτους τόσο σε κοινοτικά σεμινάρια πάνω σε θέματα κτηνιατρικών ελέγχων κατά τις εισαγωγές ή σε άλλα συναφή θέματα που διεξάγονται μέσα στα πλαίσια του BTSF (θέματα RASFF, μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις ζώων συντροφιάς κ.λ.π), όσο και σε εθνικά σεμινάρια που διοργανώθηκαν είτε από τον ΕΦΕΤ , είτε από το ΥΠΑΑΤ μέσω του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης ή σε σεμινάρια από απόσταση (e-learning).

Συμπεράσματα

Πρωταρχικός στόχος είναι η διαφύλαξη της δημόσιας υγείας και της υγείας των ζώων κατά την εισαγωγή ζώντων ζώων ή ζωικών προϊόντων από τρίτες χώρες.

Ο αριθμός των εισαγόμενων φορτίων για το 2017 εξακολουθεί να παρουσιάζει σταδιακή άνοδο, λόγω της αυξανόμενης κίνησης στο σταθμό του Πέπλου. Οι φυσικοί έλεγχοι και ειδικότερα οι εργαστηριακές δοκιμές για τον εντοπισμό μη συμμορφούμενων φορτίων και τη συνεπαγόμενη μη αποδοχή αυτών στο ελληνικό έδαφος ήταν σε συμμόρφωση με τις ισχύουσες κοινοτικές οδηγίες και παρουσίασαν σημαντική αύξηση, κοντά στο 50%, κυρίως λόγω των επιβεβλημένων μέτρων που εφαρμόζονται στα φορτία δίθυρων μαλακίων προέλευσης Τουρκίας. Η επιλογή των φορτίων που υποβάλλονται σε φυσικό έλεγχο γίνεται, είτε με βάση την ανάλυση κινδύνου που διεξάγεται μέσα από το σύστημα TRACES, είτε μέσω προηγούμενων κοινοποιήσεων RASFF καθώς και τυχόν έκτακτων υγειονομικών μέτρων.

Στόχος είναι ο εντοπισμός των μη συμμορφούμενων φορτίων και η απόρριψη αυτών ώστε να προασπίζεται η δημόσια υγεία και η υγεία των ζωικού κεφαλαίου της χώρας.

Δ2. ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΖΩΩΝ ΚΑΙ ΖΩΟΝΟΣΟΙ

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΣΑΛΜΟΝΕΛΛΑΣ ΣΤΑ ΣΜΗΝΗ ΟΡΝΙΘΩΝ
ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΩΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΣΤΑ ΟΡΝΙΘΙΑ ΚΡΕΑΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ
ΙΝΔΟΡΝΙΘΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΧΥΝΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2017

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο πλαίσιο του Καν. (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Νοεμβρίου 2003 «για τον έλεγχο της σαλμονέλλωσης και άλλων τροφιμογενών ζωνοσογόνων παραγόντων», τα Κράτη-Μέλη είναι υποχρεωμένα να καταρτίζουν εθνικά προγράμματα ελέγχου των οροτύπων εκείνων σαλμονέλλας, για τους οποίους έχει τεθεί κοινοτικός στόχος μείωσης, σε συγκεκριμένα ζωικά είδη.

Πληροφορίες για τα παραπάνω προγράμματα όπως: εθνικές αποφάσεις εφαρμογής των προγραμμάτων, εγχειρίδια, εγκύκλιοι, κατάλογος ιδιωτικών εργαστηρίων που συμμετέχουν στα προγράμματα κ.ά είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ στη διεύθυνση:

<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/animal-production/ptina/astheneiesptinon-menu/459-salmonelosi>

Α) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΖΩΟΝΟΣΟΓΟΝΟΥ ΣΑΛΜΟΝΕΛΛΑΣ ΣΤΙΣ ΟΡΝΙΘΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Σύμφωνα με τον παραπάνω Κανονισμό και όσον αφορά τα σμήνη ορνίθων αναπαραγωγής, το πρόγραμμα ελέγχου της ζωνοσογόνου σαλμονέλλας ξεκίνησε από 01/01/2007.

Στόχος του προγράμματος, για μεταβατική περίοδο τριών ετών (01/01/2007 έως 31/12/2009), ήταν η μείωση του επιπολασμού των πέντε οροτύπων σαλμονέλλας (*S. Enteritidis*, *S. Typhimurium*/ *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i:-, *S. Hadar*, *S. Infantis*, *S. Virchow*), σε ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 1%, στο σύνολο των ενηλίκων σμηνών ορνίθων αναπαραγωγής με περισσότερα από 250 πτηνά, στις 31/12/ 2009.

Από 01/01/2010 ο στόχος του προγράμματος είναι πλέον ετήσιος και περιλαμβάνει τη μείωση του επιπολασμού των πέντε οροτύπων σαλμονέλλας (*S. Enteritidis*, *S. Typhimurium*/ *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i:-, *S. Hadar*, *S. Infantis*, *S. Virchow*) στο σύνολο των ενηλίκων σμηνών ορνίθων αναπαραγωγής με περισσότερα από 250 πτηνά, σε ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 1% στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους εφαρμογής.

Η επίτευξη του παραπάνω στόχου πραγματοποιείται:

1. με την εφαρμογή ενός σχήματος δειγματοληψίας, το οποίο περιλαμβάνει τη δειγματοληψία που γίνεται με πρωτοβουλία των υπευθύνων των πτηνοτροφικών επιχειρήσεων ορνίθων αναπαραγωγής και εκκολαπτηρίων (αυτοέλεγχος), καθώς και την επίσημη δειγματοληψία που πραγματοποιείται από τις επίσημες κτηνιατρικές αρχές σαν μέρος των επισήμων ελέγχων.
2. με τον προαιρετικό εμβολιασμό των σμηνών ορνίθων αναπαραγωγής.
3. με την αυστηρή τήρηση των μέτρων βιοασφάλειας

Το παραπάνω πρόγραμμα ελέγχου τέθηκε στη χώρα μας σε εφαρμογή με την υπ' αριθ. **258685/07.06.2007 (1011B')** απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία καταργήθηκε από την αριθ. **349699/24.12.2009 (ΦΕΚ 2599B')** απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και την με αριθμ. **314922/29.12.2010 (2178B')** τροποποιητική της.

Β) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΖΩΟΝΟΣΟΓΟΝΟΥ ΣΑΛΜΟΝΕΛΛΑΣ ΣΤΙΣ ΟΡΝΙΘΕΣ ΩΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Όσον αφορά τα σμήνη ορνίθων ωοπαραγωγής, το πρόγραμμα ελέγχου της ζωνοσογόνου σαλμονέλλας ξεκίνησε από 01/01/2008 ,σε εφαρμογή της με αριθ. 258525/17-01-2008 (124B') απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία καταργήθηκε από την αριθ. 260973/12/02/2009 (243B') απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Στόχος του προγράμματος, για μεταβατική περίοδο τριών ετών (01/01/2008 έως 31/12/2010), ήταν η μείωση του επιπολασμού των οροτύπων *S. Enteritidis* και *S. Typhimurium*/ στα ενήλικα σμήνη των ορνίθων ωοπαραγωγής. Την 31-12-2010 ο επιπολασμός σαλμονελλών, υπολογιζόμενος αθροιστικά για τους οροτύπους αυτούς, καθορίστηκε σε ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 10% επί του συνόλου των ενηλίκων εκτρεφόμενων σμηνών ορνίθων ωοπαραγωγής που θα υφίσταντο κατά την ημερομηνία αυτή.

Η με αριθ. 316420/29/12/2010 (2144B') Απόφαση καταργεί την με αριθ. 260973/12/02/2009 (243B') απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και από 01/01/2011 ο στόχος του προγράμματος είναι πλέον ετήσιος και περιλαμβάνει τη μείωση του επιπολασμού των δύο οροτύπων σαλμονέλλας (*S. Enteritidis*, *S. Typhimurium*/ *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i:-) στο σύνολο των ενηλίκων σμηνών ορνίθων ωοπαραγωγής, σε ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 9% στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους.

Το Εθνικό πρόγραμμα ελέγχου της σαλμονέλλωσης στις όρνιθες ωοπαραγωγής εφαρμόζεται πλέον βάσει τη με αριθμ. **1209/30007/13.03.2012 (B' 930)** Απόφαση και ο στόχος του προγράμματος συνεχίζει να είναι ετήσιος και να περιλαμβάνει τη μείωση του επιπολασμού των δύο οροτύπων σαλμονέλλας (*S. Enteritidis*, *S. Typhimurium*/ *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i:-) στο σύνολο των ενηλίκων σμηνών ορνίθων ωοπαραγωγής, σε ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 2% στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους.

Η επίτευξη του παραπάνω στόχου πραγματοποιείται:

1. με την εφαρμογή ενός σχήματος δειγματοληψίας, το οποίο περιλαμβάνει τη δειγματοληψία που γίνεται με πρωτοβουλία των υπευθύνων των πτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων ορνίθων ωοπαραγωγής (αυτοέλεγχοι), καθώς και την επίσημη δειγματοληψία που πραγματοποιείται από τις επίσημες κτηνιατρικές αρχές, σαν μέρος των επισήμων ελέγχων.
2. με τον υποχρεωτικό εμβολιασμό όλων των σμηνών ορνίθων ωοπαραγωγής,
3. με την αυστηρή τήρηση των μέτρων βιοασφάλειας.

Γ) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΖΩΟΝΟΣΟΓΟΝΟΥ ΣΑΛΜΟΝΕΛΛΑΣ ΣΤΑ ΟΡΝΙΘΙΑ ΚΡΕΑΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Όσον αφορά τα σμήνη ορνιθίων κρεατοπαραγωγής, το πρόγραμμα ελέγχου της ζωνοσογόνου σαλμονέλλωσης ξεκίνησε από 01/01/2009, σε εφαρμογή της με αριθ. 261069/23.03.2009 2(575B') απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η διάρκειά του παραπάνω προγράμματος ήταν τρία έτη (01/01/2009 έως 31/12/2011).

Στόχος του προγράμματος ήταν η μείωση του επιπολασμού των οροτύπων *S.Enteritidis*, *S.Typhimurium* στα σμήνη των πουλερικών κρεατοπαραγωγής. Την 31-12-2011 ο επιπολασμός σαλμονελλών, υπολογιζόμενος αθροιστικά για τους οροτύπους αυτούς, καθορίστηκε σε ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 1% επί του συνόλου των εκτρεφόμενων σμηνών πουλερικών κρεατοπαραγωγής που υφίσταντο κατά την ημερομηνία αυτή.

Με τη με αριθμ. 133362/23.12.2011 (3172B') Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η με αριθ. 261069/23.03.2009 2(575B') Απόφαση καταργείται και ο στόχος του προγράμματος γίνεται πλέον ετήσιος. Την 31^η Δεκεμβρίου κάθε έτους ο επιπολασμός σαλμονελλών, υπολογιζόμενος αθροιστικά για τους οροτύπους *S.Enteritidis*, *S.Typhimurium* / *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i-, καθορίστηκε σε ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 1% επί του συνόλου των εκτρεφόμενων σμηνών πουλερικών κρεατοπαραγωγής που θα υφίστανται κατά την ημερομηνία αυτή.

Η επίτευξη του παραπάνω στόχου πραγματοποιείται:

1. με την εφαρμογή ενός σχήματος δειγματοληψίας, το οποίο περιλαμβάνει τη δειγματοληψία που γίνεται με πρωτοβουλία των υπευθύνων των πτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων ορνιθίων κρεατοπαραγωγής (αυτοέλεγχοι), καθώς και την επίσημη δειγματοληψία που πραγματοποιείται από τις επίσημες κτηνιατρικές αρχές, σαν μέρος των επισήμων ελέγχων.
2. με την αυστηρή τήρηση των μέτρων βιοασφάλειας.

Δ) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΖΩΟΝΟΣΟΓΟΝΟΥ ΣΑΛΜΟΝΕΛΛΑΣ ΣΤΙΣ ΙΝΔΟΡΝΙΘΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΧΥΝΣΗΣ

Όσον αφορά τα σμήνη ινδορνίθων αναπαραγωγής και πάχυνσης, το πρόγραμμα ελέγχου της ζωνοσογόνου σαλμονέλλας ξεκίνησε από 01/01/2010, σε εφαρμογή της με αριθ. 354008/30.12.2009 (2640B') απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η διάρκειά του παραπάνω προγράμματος ήταν τρία έτη (01/01/2010 έως 31/12/2012).

Στόχος του προγράμματος ήταν η μείωση του επιπολασμού των οροτύπων *S.Enteritidis*, *S.Typhimurium* στα σμήνη ινδορνίθων αναπαραγωγής και πάχυνσης. Την 31-12-2012, ο επιπολασμός σαλμονελλών, υπολογιζόμενος αθροιστικά για τους οροτύπους αυτούς, καθορίστηκε σε ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 1% επί του συνόλου των ενηλίκων εκτρεφόμενων σμηνών ινδορνίθων αναπαραγωγής που θα υφίστανται κατά την ημερομηνία αυτή και σε ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 1% επί του συνόλου των εκτρεφόμενων σμηνών ινδορνίθων πάχυνσης που θα υφίστανται κατά την ημερομηνία αυτή. Σε Κ-Μ που έχουν λιγότερα από 100 σμήνη, ο στόχος είναι ότι μόνο ένα σμήνος μπορεί να βρεθεί θετικό στους στοχοθετημένους ορότυπους σαλμονέλλας στις 31 Δεκεμβρίου του συγκεκριμένου έτους.

Το πρόγραμμα πλέον εφαρμόζεται με την με αριθμ. **1751/51822/13.05.2013 (1141B')** Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και ο στόχος του προγράμματος είναι πλέον ετήσιος.

Την 31^η Δεκεμβρίου κάθε έτους, ο επιπολασμός σαλμονελλών, υπολογιζόμενος αθροιστικά για τους οροτύπους *S.Enteritidis*, *S.Typhimurium* / *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i:-, καθορίζεται σε ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 1% επί του συνόλου των ενηλίκων εκτρεφόμενων σμηνών ινδορνίθων αναπαραγωγής που θα υφίστανται κατά την ημερομηνία αυτή και σε ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 1% επί του συνόλου των εκτρεφόμενων σμηνών ινδορνίθων πάχυνσης που θα υφίστανται κατά την ημερομηνία αυτή.

Η επίτευξη του παραπάνω στόχου πραγματοποιείται:

1. με την εφαρμογή ενός σχήματος δειγματοληψίας, το οποίο περιλαμβάνει τη δειγματοληψία που γίνεται με πρωτοβουλία των υπευθύνων των πτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων ινδορνίθων αναπαραγωγής και πάχυνσης. (αυτοέλεγχοι), καθώς και την επίσημη δειγματοληψία που πραγματοποιείται από τις επίσημες κτηνιατρικές αρχές, σαν μέρος των επισήμων ελέγχων,
2. με την αυστηρή τήρηση των μέτρων βιοασφάλειας.

2° ΜΕΡΟΣ. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΩΝ

1. Αποτελέσματα ελέγχων του προγράμματος ελέγχου της σαλμονέλλωσης στα σμήνη ορνίθων αναπαραγωγής-Διορθωτικές ενέργειες

Σύμφωνα με την παραπάνω εθνική απόφαση, το πρόγραμμα ελέγχου της σαλμονέλλωσης στις όρνιθες αναπαραγωγής για το έτος 2017 περιελάμβανε τον έλεγχο (επίσημος έλεγχος και αυτοέλεγχος) όλων των σμηνών ορνίθων αναπαραγωγής με >250 πτηνά (Πίνακας 1.1 παρατήματος).

Από τα 315 σμήνη που έπρεπε να ελεγχθούν το 2017 (με επίσημο έλεγχο και αυτοέλεγχο), ελέχθησαν τα 314 σμήνη. Τα στοιχεία του προγράμματος φαίνονται στον πίνακα 1.1.

Από τα 314 σμήνη που ελέχθησαν, 4 ενήλικα σμήνη βρέθηκαν θετικά στους ορότυπους που περιλαμβάνει το πρόγραμμα. Για την επίτευξη του στόχου του προγράμματος, ο επιπολασμός υπολογίζεται στα ενήλικα σμήνη, (ο αριθμός των οποίων για το 2017 ήταν 225). Σύμφωνα με τα στοιχεία του προγράμματος για το έτος 2017 στα ενήλικα σμήνη αναπαραγωγής ο επιπολασμός στους στοχοποιημένους ορότυπους σαλμονέλλας ήταν 1,8% (1 σμήνος θετικό σε *S.enteritidis* και 3 σμήνη σε *S.infantis*) δηλαδή για το 2017 δεν επιτεύχθηκε ο κοινοτικός στόχος αφού ο επιπολασμός δεν είναι μικρότερος από ≤1%).

Σύμφωνα με την απόφαση εφαρμογής του προγράμματος, ένα σμήνος θεωρείται θετικό όταν απομονωθούν από αυτό οι ορότυποι *S.Enteritidis*, *S.Typhimurium* / *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i:-,., οπότε και λαμβάνονται τα μέτρα του άρθρου 7 της σχετικής για την εφαρμογή του προγράμματος απόφασης.

Στον Πίνακα 1.2 φαίνεται και ο αριθμός των πτηνών και των αυγών που καταστράφηκαν ή υπέστησαν θερμική επεξεργασία.

Η εφαρμογή του προγράμματος για το έτος 2017 ήταν ικανοποιητική. Παρατηρήθηκαν, σε κάποιους νομούς, ορισμένες δυσκολίες στην εφαρμογή του προγράμματος (πχ μη διατήρηση της συχνότητας διεξαγωγής των αυτοελέγχων και της επίσημης δειγματοληψίας).

Η αδυναμία διενέργειας των επισήμων ελέγχων σε κάποιες περιπτώσεις με την συχνότητα του προγράμματος από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές, οφείλεται στην προτεραιότητα που δόθηκε από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες για την αντιμετώπιση της επιζωοτίας της Οζώδους Δερματίτιδας των Βοοειδών.

2. Αποτελέσματα ελέγχων του προγράμματος ελέγχου της σαλμονέλλωσης στα σμήνη ορνίθων ωοπαραγωγής- Διορθωτικές ενέργειες

Σύμφωνα με την εθνική απόφαση για την εφαρμογή του προγράμματος ελέγχου της σαλμονέλλωσης στα σμήνη ορνίθων ωοπαραγωγής, επίσημος έλεγχος ρουτίνας διενεργείται σε ένα τουλάχιστον σμήνος ανά εκμετάλλευση το χρόνο, σε εκμεταλλεύσεις που έχουν πάνω από 1000 πουλερικά.

Επίσημος έλεγχος και επίσημη δειγματοληψία διενεργούνται και στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- 1) Σε ηλικία 24 ± 2 εβδομάδων σε σμήνη ωοπαραγωγής που στεγάζονται σε κτίρια στα οποία ανιχνεύθηκε σαλμονέλλα στο προηγούμενο σμήνος.

- 2) Σε τυχόν περίπτωση υπόνοιας μόλυνσης από *Salmonella*, ως αποτέλεσμα επιδημιολογικής έρευνας τροφιμογενών εστιών σύμφωνα με το άρθρο 8 άλλο οδηγίας 2003/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- 3) Σε όλα τα σμήνη ωοπαραγωγής στην εκμετάλλευση σε περίπτωση που ανιχνευθεί *Salmonella Enteritidis* ή *Salmonella Typhimurium*, *S. Typhimurium* (1,4,[5],12:i:-), σε ένα από τα σμήνη ωοπαραγωγής άλλο εκμετάλλευσης.
- 4) Σε περίπτωση που η αρμόδια αρχή το κρίνει απαραίτητο.

Η δειγματοληψία που διενεργείται από την αρμόδια αρχή μπορεί να αντικαταστήσει μία δειγματοληψία με πρωτοβουλία του υπευθύνου της πτηνοτροφικής μονάδας.

Όπως φαίνεται από τον πίνακα 2.1 του παρατήματος, από τα **862** υπάρχοντα σμήνη ορνίθων ωοπαραγωγής που έπρεπε να ελεγχτούν (με επίσημο έλεγχο και αυτοέλεγχο) τελικά ελέγχθηκαν **604** σμήνη.

Από τα **571** ενήλικα σμήνη που ελέγχθηκαν, βρέθηκαν **43** σμήνη θετικά από τα οποία **2** βρέθηκαν θετικά στους στοχοθετημένους ορότυπους του προγράμματος και **41** σε άλλους ορότυπους *Salmonellae*. (πίνακας 2.3)

Από τα παραπάνω, καθώς και από τα στοιχεία του πίνακα 2.1 και το γεγονός ότι για την επίτευξη του στόχου του προγράμματος, ο επιπολασμός υπολογίζεται στα ενήλικα σμήνη, προκύπτει ότι:

- α) ο στόχος έχει επιτευχθεί για το 2017 (**0,4% ± 1%**).
- β) μεγάλος αριθμός από τα υπάρχοντα σμήνη ωοπαραγωγής δεν ελέγχθηκε το 2017 ή τουλάχιστον δεν υπήρχαν οι πληροφορίες του αυτοελέγχου, λόγω μη κάλυψης κατά 100% του επισήμου ελέγχου.
- γ) Το ποσοστό εφαρμογής του προγράμματος βελτιώθηκε σημαντικά στην Δυτ. Αττική σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, λόγω της πρόσληψης κτηνιάτρων που προσλήφθηκαν για το πρόγραμμα με οκτάμηνη σύμβαση.

Το Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων στην προσπάθειά του να βελτιώσει το ποσοστό εφαρμογής του προγράμματος ελέγχου, να έχει πληρέστερη εικόνα των στοιχείων των αυτοελέγχων ακόμη και στις περιπτώσεις εκείνες που ο επίσημος έλεγχος δεν διενεργείται σε ποσοστό 100% και να ενισχύσει την εποπτεία του προγράμματος, προέβη στις ακόλουθες ενέργειες:

- πρόσληψη 3 κτηνιάτρων στις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων Δυτικής Αττικής (2 κτηνίατροι) και Ανατολικής Αττικής (1 κτηνίατρος). Αποτέλεσμα αυτής της ενέργειας ήταν το 2017 η κάλυψη του προγράμματος να φτάσει το 82,54%.

-συλλογή και επεξεργασία των στατιστικών στοιχείων εφαρμογής του προγράμματος το έτος 2017

Σύμφωνα με την απόφαση εφαρμογής του προγράμματος, ένα σμήνος θεωρείται θετικό όταν απομονωθούν από αυτό οι ορότυποι *S.Enteritidis*, *S.Typhimurium* / *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i:-, οπότε και λαμβάνονται τα μέτρα του άρθρου 8 της παραπάνω απόφασης.

Στον Πίνακα 2.2 φαίνεται και ο αριθμός των πτηνών και των αυγών που καταστράφηκαν ή υπέστησαν θερμική επεξεργασία.

3. Αποτελέσματα ελέγχων του προγράμματος ελέγχου της σαλμονέλλωσης στα σμήνη ορνιθίων κρεατοπαραγωγής- Διορθωτικές ενέργειες

Σύμφωνα με την εθνική απόφαση για την εφαρμογή του προγράμματος ελέγχου της σαλμονέλλωσης στα σμήνη ορνιθίων κρεατοπαραγωγής, επίσημος έλεγχος διενεργείται:

A. σε τουλάχιστον ένα σμήνος κοτόπουλων κρεατοπαραγωγής από το 10% των εκμεταλλεύσεων που εκτρέφουν πάνω από 5000 πτηνά κάθε χρόνο (επίσημος έλεγχος ρουτίνας).

B. Βάση αξιολόγησης κινδύνου:

B.1. σε τυχόν περίπτωση υπόνοιας μόλυνσης από *S.Enteritidis*, *S.Typhimurium* / *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i:-, ως αποτέλεσμα της επιδημιολογικής έρευνας τροφιμογενών εστιών σύμφωνα με το άρθρο 8 του Π.Δ 41/2006 (Α 175).

B.2. σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος για *Salmonella Enteritidis* ή *Salmonella Typhimurium*/ *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i:-, σε δειγματοληψία που πραγματοποίησε ο υπεύθυνος του σφαγείου σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2073/2005.

B.3. σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος για *S.Enteritidis*, *S.Typhimurium* / *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i:-, κατά τον επίσημο έλεγχο στο σφαγείο σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 854/2004.

B.4. σε περίπτωση ανίχνευσης αντιμικροβιακών ουσιών, στα πλαίσια του προγράμματος ανίχνευσης καταλοίπων, κατά τους επισήμους ελέγχους στο σφαγείο.

Γ. σε όλα τα σμήνη τουλάχιστον ενός κύκλου μιας εκμετάλλευσης, που ο υπεύθυνος της εκμετάλλευσης θέλει να κάνει χρήση της παρέκκλισης A2 του παραρτήματος I της παρούσας.

Από την έκδοση της εφαρμοστικής απόφασης και εφεξής, το πρόγραμμα εφαρμόζεται κανονικά σε όλη τη χώρα, τόσο από τους υπευθύνους των πτηνοτροφικών μονάδων, όσο και από τις επίσημες κτηνιατρικές αρχές.

Καθόλη τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος για το έτος 2017 απομονώθηκε ο στοχοθετημένος ορότυπος του προγράμματος *S. Enteritidis* σε 3 σμήνη.

Το 2017 εξετάσθηκαν με επίσημο έλεγχο 103 εκμεταλλεύσεις που είχαν πάνω από 5000 πουλερικά, εκ των οποίων σε 2 εκμεταλλεύσεις βρέθηκε ο στοχοθετημένος ορότυπος του προγράμματος *S. Enteritidis*, ενώ βρέθηκαν θετικά σε άλλους ορότυπους σαλμονέλλας 19 σμήνη. Με αυτοέλεγχο εξετάσθηκαν 7742 σμήνη εκ των οποίων βρέθηκαν θετικά στη *Salmonella* spp 2 σμήνη, στον ορότυπο *S.Haardt* και διενεργήθηκαν κατά τη διάρκεια του αυτοελέγχου 39694 ISO tests.

Το 2017 λειτούργησαν στη χώρα 999 εκμεταλλεύσεις ορνιθίων κρεοπαραγωγής εκ των οποίων και οι 988 ήταν στο πρόγραμμα. Από αυτές οι 988 ήταν εκμεταλλεύσεις με >5000 πουλερικά στις οποίες εκτράφηκαν 7906 σμήνη και οι 11 ήταν εκμεταλλεύσεις με < 5000 πουλερικά στις οποίες εκτράφηκαν 59 σμήνη.

Από την έκδοση της απόφασης και εφεξής, το πρόγραμμα εφαρμόζεται κανονικά τόσο από τους υπευθύνους των πτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, όσο και από τις επίσημες κτηνιατρικές αρχές, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, στις οποίες έγιναν οι κατάλληλες συστάσεις. Από τα εξεταζόμενα σμήνη

(με επίσημο έλεγχο και αυτοέλεγχο) 3 σμήνη βρέθηκαν θετικά στους στοχοθετημένους ορότυπους του προγράμματος.

Καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος για το έτος 2017 ο επιπολασμός για τους στοχοθετημένους οροτύπους σαλμονέλλας ήταν 0,03%.

Με τη με αριθμ. 133362/ 23/12/2011 (Β' 3172) Απόφαση τα σφάγια των πουλερικών που προέρχονται από το θετικό σε *Salmonella Typhimurium* / *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i:-, και *S. Enteritidis* σμήνος υποβάλλονται σε δειγματοληψία για σαλμονέλλα από τον υπεύθυνο του σφαγείου σύμφωνα με το παράρτημα Ι Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1086/2011 (όπως τροποποιεί του Παράρτημα του Κανονισμού 2160/2003 και το Παράρτημα Ι του Κανονισμού 2073/2005) όπου προβλέπεται η απουσία *S. Enteritidis*, *S. Typhimurium* / *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i:-, σε 25g. νωπού κρέατος πουλερικών.

4. Αποτελέσματα ελέγχων του προγράμματος ελέγχου της σαλμονέλλωσης στα σμήνη ινδορνίθων αναπαραγωγής και πάχυνσης-Διορθωτικές ενέργειες

Σύμφωνα με την εθνική απόφαση αριθ. 1751/51822/24.04.2013 (1141Β') για την εφαρμογή του προγράμματος ελέγχου της σαλμονέλλωσης στα σμήνη **ινδορνίθων αναπαραγωγής**, επίσημος έλεγχος διενεργείται:

1) Μια φορά το χρόνο σε όλα τα σμήνη ινδορνίθων αναπαραγωγής με τουλάχιστον 250 ενήλικες γαλοπούλες αναπαραγωγής ηλικίας μεταξύ 30 και 45 εβδομάδων και σε όλες τις εκμεταλλεύσεις με γαλοπούλες αναπαραγωγής ελίτ, γονείς προπατόρων και προπάτορές τους. Αυτή η δειγματοληψία μπορεί επίσης να πραγματοποιηθεί στο εκκολαπτήριο.

2) Σε όλα τα σμήνη ινδορνίθων αναπαραγωγής επιχειρήσεων στις οποίες ανιχνεύθηκε *S. Enteritidis*, *S. Typhimurium* / *Salmonella Typhimurium* με αντιγονικό τύπο 1,4 [5], 12: i:-, από τα δείγματα που λαμβάνονται στο εκκολαπτήριο από τους υπευθύνους της πτηνοτροφικής μονάδας ή μέσα στο πλαίσιο των επισήμων ελέγχων, για να ερευνήσουν την προέλευση της μόλυνσης.

3) Κάθε φορά που η αρμόδια αρχή το θεωρεί απαραίτητο.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου η αρμόδια κτηνιατρική αρχή της περιφερειακής ενότητας έχει λόγους να αμφισβητεί το αποτέλεσμα (λανθασμένα θετικά ή λανθασμένα αρνητικά αποτελέσματα), ή όπου υπάρχει υπόνοια μόλυνσης από σαλμονέλλωση σε ένα σμήνος στην εκμετάλλευση, μπορεί να αποφασίσει να επαναλάβει τη δοκιμή.

Σύμφωνα με την εθνική απόφαση για την εφαρμογή του προγράμματος ελέγχου της σαλμονέλλωσης στα σμήνη **ινδορνίθων πάχυνσης**, επίσημος έλεγχος διενεργείται:

1. Μια φορά το χρόνο σε ένα σμήνος στο 10% των εκμεταλλεύσεων με τουλάχιστον 500 ινδορνίθους πάχυνσης.

2. Σε όλα τα σμήνη εκμεταλλεύσεων ινδορνίθων πάχυνσης, στις οποίες ανιχνεύθηκε *Salmonella Enteritidis* ή *Salmonella Typhimurium* σε ένα σμήνος της εκμετάλλευσης στα δείγματα που συλλέχθηκαν από τους υπευθύνους της πτηνοτροφικής μονάδας, εκτός και αν το κρέας των

ινδορνίθων των σμηνών αυτών προορίζεται για βιομηχανική θερμική επεξεργασία ή άλλη επεξεργασία για την εξάλειψη της σαλμονέλλωσης.

3. Σε όλα τα σμήνη στην εκμετάλλευση, όταν ένα σμήνος βρεθεί θετικό στη *Salmonella Enteritidis* ή *Salmonella Typhimurium* ή *S. Typhimurium* (1,4,[5],12:i:-) κατά τη διάρκεια του προηγούμενου κύκλου, στα δείγματα που συλλέχθηκαν από τον υπεύθυνο της πτηνοτροφικής μονάδας.

4. Βάση αξιολόγησης κινδύνου:

4.1 σε τυχόν περίπτωση υπόνοιας μόλυνσης από *Salmonella Enteritidis* ή *Salmonella Typhimurium* ή *S. Typhimurium* (1,4,[5],12:i:-), ως αποτέλεσμα της επιδημιολογικής έρευνας τροφιμογενών εστιών σύμφωνα με το άρθρο 8 της οδηγίας 2003/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

4.2. σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος για *Salmonella Enteritidis* ή *Salmonella Typhimurium* ή *S. Typhimurium* (1,4,[5],12:i:-) σε δειγματοληψία που πραγματοποίησε ο υπεύθυνος του σφαγείου σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2073/2005, όπως ισχύει.

4.3 σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος για *Salmonella Enteritidis* ή *Salmonella Typhimurium* ή *S. Typhimurium* (1,4,[5],12:i:-) κατά τον επίσημο έλεγχο στο σφαγείο σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 854/2004.

4.4 σε περίπτωση ανίχνευσης αντιμικροβιακών ουσιών, στα πλαίσια του προγράμματος ανίχνευσης καταλοίπων, κατά τους επισήμους ελέγχους στο σφαγείο.

Η δειγματοληψία που διενεργείται από την αρμόδια αρχή μπορεί να αντικαταστήσει μία δειγματοληψία με πρωτοβουλία του υπευθύνου της πτηνοτροφικής μονάδας.

Από την αξιολόγηση των στατιστικών στοιχείων του προγράμματος και όπως φαίνεται από τους πίνακες 4 και 5 του παρατήματος προκύπτουν τα παρακάτω:

1. το πρόγραμμα εφαρμόζεται σ' όλη τη χώρα τόσο από τους υπευθύνους των πτηνοτροφικών μονάδων, όσο και από τις επίσημες κτηνιατρικές αρχές.

2. Καθόλη τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος για το έτος 2017 δεν απομονώθηκε *Salmonella* spp.

3. Το 2017 στη χώρα υπήρχαν 45 εκμεταλλεύσεις ινδορνίθων πάχυνσης και 2 εκμεταλλεύσεις ινδορνίθων αναπαραγωγής. Το 2017 έπρεπε να εξετασθούν με επίσημο έλεγχο σε επίπεδο χώρας 6 εκμεταλλεύσεις ινδορνίθων πάχυνσης και εξετάσθηκαν τελικά 6

Το 2017 εξετάσθηκαν με αυτοέλεγχο 75 σμήνη πάχυνσης και 2 σμήνη αναπαραγωγής. Κανένα από τα σμήνη ινδορνίθων αναπαραγωγής αλλά και πάχυνσης που εξετάσθηκαν με αυτοέλεγχο δεν βρέθηκε θετικό σε *Salmonella* spp..

- το πρόγραμμα στις ινδορνίθες πάχυνσης εφαρμόζεται σε όλη τη χώρα με κάποιες δυσκολίες, τόσο από τους υπευθύνους των πτηνοτροφικών μονάδων, όσο και από τις επίσημες κτηνιατρικές αρχές.

- το πρόγραμμα στις ινδόρνιθες αναπαραγωγής εφαρμόζεται σε πολύ μικρό ποσοστό και το επίπεδο των επισημών ελέγχων είναι μηδενικό. Αυτό κυρίως οφείλεται στην υποστελέχωση των κτηνιατρικών υπηρεσιών και την εμφάνιση πολλών ενζωοτίων τα τελευταία χρόνια.

- Καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος για το έτος 2017 δεν απομονώθηκαν οι στοχοθετημένοι ορότυποι του προγράμματος (*Salmonella Enteritidis*, *Salmonella Typhimurium* ή *S. Typhimurium* (1,4,[5],12:i:-) στις ινδόρνιθες αναπαραγωγής και πάχυνσης.

Σύμφωνα με την απόφαση εφαρμογής του προγράμματος, ένα σμήνος θεωρείται θετικό όταν απομονωθούν από αυτό οι ορότυποι *Salmonella Enteritidis*, *Salmonella Typhimurium* ή *S. Typhimurium* (1,4,[5],12:i:-), οπότε και λαμβάνονται τα μέτρα του άρθρου 7 της παραπάνω απόφασης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω ο επιπολασμός στις ινδόρνιθες αναπαραγωγής και στις ινδόρνιθες πάχυνσης ήταν 0%, επομένως ο κοινοτικός στόχος επετεύχθη.

3° ΜΕΡΟΣ: ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΣΑΛΜΟΝΕΛΛΑΣ ΠΟΥ ΤΕΘΗΚΕ ΣΕ ΙΣΧΥ ΤΟ 2007-2016

A. Αποφάσεις

- Το πρόγραμμα ελέγχου της σαλμονέλλωσης στις όρνιθες αναπαραγωγής της χώρας μας τέθηκε σε εφαρμογή με την με αριθ. 258685/7/06/2007 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «*Πρόγραμμα ελέγχου της σαλμονέλλωσης στις όρνιθες αναπαραγωγής του είδους Gallus gallus*» (1011B'), η οποία καταργήθηκε από την αριθ. 349699/24.12.2009 (ΦΕΚ 2599B') απόφαση του ΥΠΑΑΤ και τη με αριθμ. 314922/29.12.2010 (2178B') τροποποιητική της.

- Το πρόγραμμα ελέγχου της σαλμονέλλωσης στις όρνιθες ωοπαραγωγής της χώρας μας τέθηκε σε εφαρμογή με τη με αριθ. 258525/17-01-2008 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «*Πρόγραμμα ελέγχου της σαλμονέλλωσης στις όρνιθες ωοπαραγωγής του είδους Gallus gallus*» (124B'), η οποία καταργήθηκε από την αριθ. **260973/12/02/2009 (243B')** απόφαση. Η με αριθ.316420/29-12-2010 (2144B') Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αντικατέστησε την προηγούμενη Απόφαση. Το Εθνικό πρόγραμμα ελέγχου της σαλμονέλλωσης στις όρνιθες ωοπαραγωγής εφαρμόζεται πλέον βάσει της με αριθμ. 1209/30007/13.03.2012 (930B') Απόφασης, η οποία κατήργησε την προηγούμενη Απόφαση.

- Το πρόγραμμα ελέγχου της σαλμονέλλωσης στα ορνίθια κρεατοπαραγωγής της χώρας μας τέθηκε σε εφαρμογή με τη με αριθ. **261069/23.03.2009 (575B')** απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «*Πρόγραμμα ελέγχου της σαλμονέλλωσης στα ορνίθια κρεατοπαραγωγής του είδους Gallus gallus*», η οποία καταργήθηκε από τη με αριθμ. 133362/ 23/12/2011 (3172B') Απόφαση.

- Το πρόγραμμα ελέγχου της σαλμονέλλωσης στις ινδόρνιθες αναπαραγωγής και πάχυνσης της χώρας μας τέθηκε σε εφαρμογή με τη με αριθ. 354008/30.12.2009 (2640B') απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «*Πρόγραμμα ελέγχου της σαλμονέλλωσης στις ινδόρνιθες αναπαραγωγής και πάχυνσης*» η οποία καταργήθηκε από τη με αριθμ. 1210/30014/13.03.2012 (1054B') Απόφαση. Το πρόγραμμα πλέον εφαρμόζεται σύμφωνα με τη με αριθ. **1751/51822/24.04.2013 (1141B')** απόφαση του ΥΠΑΑΤ.

Β. Εγκύκλιοι

- Εγκύκλιος με αρ.πρωτ.: 150/5694/15-01-2016 στο Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς Σαλμονελλών με θέμα: «Υποβολή συγκεντρωτικών οικονομικών στοιχείων για τα προγράμματα σαλμονελλών έτους 2015».
- Εγκύκλιος με αρ.πρωτ.: 153/5721/15-01-2016 στις Περιφέρειες της Χώρας, στα Τμήματα Κτηνιατρικής των ΠΕ με θέμα : «Ετήσια στοιχεία Προγραμμάτων Ελέγχου της Σαλμονέλλας στις όρνιθες αναπαραγωγής, ωοπαραγωγής και κρεοπαραγωγής του είδους *Gallus gallus* και στις ινδόρνιθες αναπαραγωγής και πάχυνσης, για το έτος 2015».
- Εγκύκλιος με αρ.πρωτ.: 151/5698/15-01-2016 στις Περιφέρειες της Χώρας και στα Τμήματα Κτηνιατρικής των ΠΕ με θέμα: «Υποβολή συγκεντρωτικών οικονομικών στοιχείων για τα προγράμματα σαλμονελλών» για το έτος 2015».
- Εγκύκλιος με αρ.πρωτ.: 1778/68658/14-06-2016 στο Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς Σαλμονελλών με θέμα: «Υποβολή συγκεντρωτικών οικονομικών στοιχείων για τα προγράμματα σαλμονελλών Α' εξαμήνου 2016».
- Εγκύκλιος με αρ.πρωτ.: 1779/68664/14-06-2016 στις Περιφέρειες της Χώρας, στα Τμήματα Κτηνιατρικής των ΠΕ με θέμα: «Εξαμηνιαία στοιχεία Προγραμμάτων Ελέγχου της Σαλμονέλλας στις όρνιθες αναπαραγωγής, ωοπαραγωγής και κρεοπαραγωγής του είδους *Gallus gallus* και στις ινδόρνιθες αναπαραγωγής και πάχυνσης, για το Α' εξάμηνο 2016».
- Εγκύκλιος με αρ.πρωτ.: 1782/68733/14-06-2016 στις Περιφέρειες της Χώρας και στα Τμήματα Κτηνιατρικής των ΠΕ με θέμα: «Υποβολή συγκεντρωτικών οικονομικών στοιχείων για τα προγράμματα σαλμονελλών» για το Α' εξάμηνο του 2016».
- Εγκύκλιος με αρ. πρωτ.: 3011/109124/03-10-2016 στις Περιφέρειες της Χώρας, στα Τμήματα Κτηνιατρικής των ΠΕ και στα Κτηνιατρικά Εργαστήρια με θέμα: «Αποτελέσματα Αξιολόγησης Εθνικού Προγράμματος Ελέγχου των Σαλμονελλώσεων (ΕΠΕΣ)».
- Εγκύκλιος με αρ. πρωτ.: 260/10582/30/01/2017 στις Περιφέρειες της Χώρας, στα Τμήματα Κτηνιατρικής των ΠΕ και στα Κτηνιατρικά Εργαστήρια με θέμα: «Κτηνιατρικά πιστοποιητικά μετακίνησης πουλερικών, νεοσσών μιας ημέρας και αυγών επώασης»
- Εγκύκλιος με αρ. πρωτ 920/29816/ 15.03.2017 στις Περιφέρειες της Χώρας, στα Τμήματα Κτηνιατρικής των ΠΕ και στα Κτηνιατρικά Εργαστήρια με θέμα: «Μέτρα εφαρμογής του άρθρου 12 του Καν. (ΕΚ) αριθ. 2160/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ``για τον έλεγχο της σαλμονέλλας και άλλων συγκεκριμένων τροφιμογενών ζωνοσογόνων παραγόντων`` ».

4^ο ΜΕΡΟΣ

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΣΑΛΜΟΝΕΛΛΑΣ

Το Τμήμα Ζωοαναθρωπονόσων της Δ/νσης Υγείας των ζώων, το οποίο και είναι υπεύθυνο για το συντονισμό και τον έλεγχο της εφαρμογής του προγράμματος, έχει προβεί, μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων του για το έτος 2017 σε συνέχεια των ενεργειών των προηγούμενων ετών, στις παρακάτω ενέργειες για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των προγραμμάτων:

- 1) Εποπτεία της εφαρμογής των ΕΠΕΣ μέσω της αξιολόγησης των στατιστικών στοιχείων εφαρμογής των προγραμμάτων.
- 2) Σε συνεργασία με το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς σαλμονελλών έγινε επαναξιολόγηση και επανέλεγχος των ιδιωτικών εργαστηρίων που συμμετέχουν στα εθνικά προγράμματα ελέγχου της σαλμονέλλωσης (ΕΠΕΣ) σχετικά με την τήρηση των προϋποθέσεων συμμετοχής στα ΕΠΕΣ. Αυτή η διαδικασία είχε σαν αποτέλεσμα την επικαιροποίηση του καταλόγου των ιδιωτικών εργαστηρίων και έκδοση νέας Εγκυκλίου με αρ. πρωτ 920/29816/ 15.03.2017.
- 3) Σε συνεργασία με τη Δ/νση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ανάπτυξη του ηλεκτρονικού συστήματος καταγραφής των στοιχείων δειγματοληψίας και εργαστηριακών εξετάσεων που αφορούν μεταξύ άλλων και τα ΕΠΕΣ.
- 4) Έναρξη της διαδικασίας πρόσληψης εποχιακού προσωπικού με οχτάμηνη σύμβαση εργασίας στην Αν. & Δυτ. Αττική, Θεσσαλονίκη και Κόρινθο για το 2018.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το συγχρηματοδοτούμενο από την ΕΕ πρόγραμμα επιζωοτιολογικής επιτήρησης και παρακολούθησης της λύσσας στα άγρια και κατοικίδια θηλαστικά το οποίο εφαρμόστηκε το 2012 σε καθορισμένους Νομούς της Ελληνικής Επικράτειας επεκτάθηκε από το έτος 2013 σε ολόκληρη τη χώρα πλέον ως πρόγραμμα επιτήρησης και καταπολέμησης της λύσσας στην Ελλάδα, μετά την επανεμφάνιση κρουσμάτων σε ζώα στην Ελλάδα από τον Οκτώβρη του 2012.

Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε αρχικά σύμφωνα με την Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 30^{ης} Νοεμβρίου 2012 με αριθμ. 761/2012/ΕΕ «για την έγκριση των ετήσιων και πολυετών προγραμμάτων και τη για την χρηματοδότηση από την Ένωση για την εκρίζωση, έλεγχο και επιτήρηση ορισμένων νόσων των ζώων και ζωοανθρωπονόσων που παρουσιάζονται από τα ΚΜ το έτος 2013» και σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων & Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής) 331/10301-25/01/2013 με αρ. ΦΕΚ 198 «Πρόγραμμα Επιτήρησης και Καταπολέμησης της Λύσσας στην Ελλάδα», τεύχος Β' όπως ισχύει.

Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται και για το έτος 2017 από την ΕΕ κατά 75%, σύμφωνα με την απόφαση SANTE/VP/201/EL/SI2.749854 της Ε. Επιτροπής της 1ης Φεβρουαρίου 2017 «Απόφαση επιχορήγησης περί έγκρισης των εθνικών προγραμμάτων και σχετικής χρηματοδότησης» και περιλαμβάνονται οι δαπάνες των εργαστηριακών δοκιμών για την ανίχνευση της λύσσας, οι δαπάνες εμβολιασμού των ζώων της άγριας πανίδας (προμήθεια δολωμάτων και εναέρια διανομή αυτών) και του ελέγχου της αποτελεσματικότητας του εμβολιασμού και οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για προσωπικό το οποίο προσλαμβάνεται ειδικά για τη διενέργεια των εργαστηριακών δοκιμών. Επίσης, έχει υποβληθεί, μέσα στα χρονικά περιθώρια που ορίζονται από την Κοινοτική νομοθεσία, συγχρηματοδοτούμενο πολυετές πρόγραμμα για τα έτη 2018-2019-2020, το οποίο έχει εγκριθεί.

Η εθνική δαπάνη που αφορά τη συλλογή, μεταφορά των δειγμάτων, αγορά των διαγνωστικών αντιδραστηρίων, εμβολίων και λοιπών αναλωσίμων υλικών που απαιτούνται για τις δειγματοληψίες και τις διαγνωστικές εργαστηριακές εξετάσεις, και την πρόσληψη του αναγκαίου προσωπικού για την εφαρμογή του Προγράμματος έχει προβλεφθεί και καλύπτεται από τον τακτικό προϋπολογισμό.

Η εφαρμογή του προγράμματος ανατέθηκε στους παρακάτω φορείς με τις αντίστοιχες για κάθε ένα αρμοδιότητες:

Το Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων, της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), το οποίο είναι αρμόδιο για:

- το σχεδιασμό, τη σύνταξη και την εκπόνηση του Προγράμματος Επιτήρησης και Καταπολέμησης της Λύσσας στην Ελλάδα,
- τον έλεγχο σε κεντρικό επίπεδο και τον συντονισμό όλων των λοιπών αρμοδίων φορέων που συμμετέχουν στην εφαρμογή του ανωτέρου προγράμματος σε όλη τη χώρα,
- τον ορισμό των αρχών και φορέων εφαρμογής του προγράμματος και τον καθορισμό των αρμοδιοτήτων ανάλογα με τις ανάγκες του,
- την παροχή κατάλληλων οδηγιών και διευκρινίσεων προς τους φορείς εφαρμογής του προγράμματος, με σκοπό τη διευκόλυνση και ενίσχυση του έργου τους,

- την συλλογή των στοιχείων και των αποτελεσμάτων του, την αξιολόγηση τους καθώς και την ενημέρωση των αρμοδίων αρχών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για τη Λύσσα των Ζώων της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών (Νεαπολέως 25, Αγία Παρασκευή, 15310 Αθήνα), το οποίο είναι αρμόδιο για:

- τη συγκέντρωση των αποστελλομένων δειγμάτων αγρίων και κατοικίδιων θηλαστικών,
- τη διενέργεια των απαιτούμενων εργαστηριακών εξετάσεων και διαγνωστικών τεχνικών για την ανίχνευση του ιού της λύσσας και τη διενέργεια των απαιτούμενων εξετάσεων για τη διαπίστωση της ανοσολογικής κατάστασης των αλεπούδων ως προς τη λύσσα μετά το πέρας του εμβολιασμού. Επίσης τη διενέργεια των απαιτούμενων εξετάσεων για την τιτλοποίηση του εμβολίου και τη διάκριση του εμβολιακού στελέχους από το άγριο στέλεχος, και τον έλεγχο αντισωμάτων κατόπιν των εμβολιασμών στις μετακινήσεις των ζώων,
- την υποβολή των στοιχείων και εργαστηριακών αποτελεσμάτων στη Δ/νση Υγείας των Ζώων του (ΥΠΑΑΤ),
- την αποστολή, εφόσον κριθεί αναγκαίο, των θετικών για την λύσσα δειγμάτων στο αρμόδιο Κοινοτικό Εργαστήριο Αναφοράς, με ταυτόχρονη ενημέρωση του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων, της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής (ΥΠΑΑΤ),
- τη σύνταξη μηνιαίας κατάστασης με τις διενεργηθείσες εξετάσεις του Εργαστηρίου καθώς και της εξαμηνιαίας και τελικής ετήσιας κατάστασης για την εφαρμογή του προγράμματος επιτήρησης σε όλη την Επικράτεια, σύμφωνα με τις κοινοτικές διατάξεις, τις οποίες αποστέλλει στο Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων, (ΥΠΑΑΤ),
- τη συνεργασία με το Κοινοτικό Εργαστήριο Αναφοράς για τη λύσσα,
- τη διασφάλιση της κοινοποίησης των πληροφοριών που παρέχει το Κοινοτικό Εργαστήριο Αναφοράς για τη Λύσσα στο Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων και στο Τμήμα Ιολογίας της Δ/νσης Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσσαλονίκης,
- την παροχή επιστημονικής και τεχνικής συνδρομής στο Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων για την εφαρμογή συντονισμένων σχεδίων επιτήρησης,
- την παρακολούθηση των εξελίξεων σχετικά με την επιδημιολογία της λύσσας,
- το συντονισμό των προτύπων και των μεθόδων διάγνωσης που εφαρμόζονται στο Ινστιτούτο Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων της Δ/νσης Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσσαλονίκης, και στα υπόλοιπα κτηνιατρικά εργαστήρια, που ενδεχόμενα θα συμμετάσχουν στη διάγνωση της λύσσας.

Επιπλέον,

- ελέγχει την ποιότητα όλων των υποστρωμάτων και αντιδραστηρίων που χρησιμοποιούνται από τα εργαστήρια που συμμετέχουν στη διάγνωση της λύσσας,
- οργανώνει μία τουλάχιστον συγκριτική δοκιμή ανά έτος (ring test),
- τα απομονωθέντα στελέχη της λύσσας διατηρούνται σε αυτό για 2 έτη,
- συνεργάζεται με τους άλλους φορείς που ασχολούνται με τη λύσσα στον άνθρωπο,
- διοργανώνει, μαθήματα κατάρτισης όπου αυτό είναι αναγκαίο για το προσωπικό των εργαστηρίων διάγνωσης της νόσου.

Η Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών η οποία ορίζεται αρμόδια από το Ν.4039/2012 (Α15) αρ.3, για :

- την εισήγηση για την έκδοση των υπουργικών αποφάσεων που προβλέπονται από το νόμο αυτό
- την έκδοση εγκυκλίων για την εφαρμογή της ηλεκτρονικής σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς και για κάθε θέμα που αφορά στα ζώα συντροφιάς.

Οι Δ/νσεις Κτηνιατρικής της Περιφέρειας των Περιφερειακών Ενοτήτων (πρώην νομών) εφαρμογής του προγράμματος, οι οποίες είναι αρμόδιες:

- για το συντονισμό της εφαρμογής του προγράμματος Επιτήρησης και Καταπολέμησης της Λύσσας στην Ελλάδα στην περιοχή αρμοδιότητάς τους,
- για την εποπτεία της εφαρμογής του προγράμματος στην περιοχή αρμοδιότητάς τους,
- για την αξιολόγηση εφαρμογής του προγράμματος στην περιοχή αρμοδιότητάς τους,
- για την συνεργασία με τα αντίστοιχα Τμήματα Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων της περιοχής αρμοδιότητάς τους, όπως επίσης και με το Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων
- για την συνεργασία με τις Δασικές υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων (πρώην νομών) εφαρμογής του προγράμματος,
- για την συνεργασία και την ενημέρωση των κυνηγετικών ομοσπονδιών και των φιλοζωικών σωματείων της περιοχής αρμοδιότητάς τους.

Τα Τμήματα Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων (πρώην νομών), είναι αρμόδια:

- για τον ορισμό του υπεύθυνου εφαρμογής και παρακολούθησης του προγράμματος Επιτήρησης και Καταπολέμησης της Λύσσας στην Ελλάδα,
- για τη λήψη των δειγμάτων από τα νεκρά θηλαστικά και την αποστολή τους στο Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για τη λύσσα, την σύνταξη των σχετικών διαβιβαστικών εγγράφων και την έκδοση των αποφάσεων λήψης και άρσης των λαμβανομένων μέτρων στις περιπτώσεις υποψίας ή επιβεβαίωσης της νόσου,
- για την αξιολόγηση εφαρμογής του προγράμματος σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας,
- για τη συνεργασία και την ενημέρωση άλλων αρμόδιων αρχών και φορέων σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος,
- για την επιβεβαίωση του αντιλυσσικού εμβολιασμού των ποιμενικών σκύλων της περιοχής δικαιοδοσίας τους, κατά τη διενέργεια επισήμων ελέγχων, μέσα στο πλαίσιο εφαρμογής άλλων εθνικών προγραμμάτων,
- για την εκπαίδευση των ιδιωτών κτηνιάτρων, των υπευθύνων και λοιπών υπαλλήλων των τοπικών Δασικών Υπηρεσιών, των φιλοζωικών σωματείων, των εκπροσώπων των τοπικών κυνηγετικών οργανώσεων και οποιονδήποτε άλλων φορέων που ενδέχεται να έχουν σχέση με το πρόγραμμα,
- για την αποστολή των ζητούμενων στατιστικών στοιχείων του προγράμματος στο Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων,
- για την ενημέρωση των ιδιωτών κτηνιάτρων της περιοχής αρμοδιότητάς τους σχετικά με το πρόγραμμα και την επιβολή σε αυτούς των προβλεπόμενων κυρώσεων, στις περιπτώσεις εκείνες που διαπιστώνεται μη άμεση κοινοποίηση ύποπτων για λύσσα περιστατικών σε κατοικίδια ή ζώα της άγριας πανίδας.

Η Δ/νση Αισθητικών Δασών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας είναι αρμόδια:

- για το συντονισμό των ενεργειών που αναλαμβάνονται στα πλαίσια της παρούσης από τις δασικές υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και τον ορισμό υπευθύνων σε αυτές, για την απρόσκοπτη εφαρμογή και παρακολούθηση του Προγράμματος Επιτήρησης και Καταπολέμησης της Λύσσας στην Ελλάδα,
- ii) για την παροχή οδηγιών προς τις δασικές υπηρεσίες των αποκεντρωμένων διοικήσεων, στις περιφερειακές ενότητες εφαρμογής του προγράμματος, αναφορικά με τη συλλογή δειγμάτων νεκρών άγριων θηλαστικών σε απαγορευμένες και μη για την θήρα περιοχές ή και την ενεργητική δειγματοληψία εφόσον αυτό απαιτείται,
- iii) για την παροχή οδηγιών προς τις δασικές υπηρεσίες των αποκεντρωμένων διοικήσεων, στις περιφερειακές ενότητες εφαρμογής του προγράμματος, προκειμένου κατά την άσκηση των καθηκόντων τους

στη δραστηριότητα της θηροφύλαξης, να διενεργούν, για τους σκοπούς του παρόντος, ελέγχους στα βιβλιάρια υγείας των κυνηγητικών σκύλων καθώς και στην τήρηση των σχετικών με τη σήμανση τους, από την εθνική νομοθεσία, διατάξεων,

- iv) για τη λήψη μέτρων ενημέρωσης του πληθυσμού που δραστηριοποιείται στο δασικό χώρο σχετικά με τη λύσσα και τις επιπτώσεις της στη δημόσια υγεία και την παροχή των απαραίτητων οδηγιών, για την ασφάλειά τους. Επιπροσθέτως η ενημέρωση των ομάδων αυτών αποσκοπεί στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού ώστε σε συνεργασία με τις τοπικές και δασικές υπηρεσίες να συμβάλλουν στο έργο της συλλογής των προβλεπόμενων από το Πρόγραμμα δειγμάτων άγριων ζώων και της έγκαιρης αποστολής τους στο Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για τη λύσσα.

Η Κυνηγετική Συνομοσπονδία Ελλάδος είναι αρμόδια για την ενημέρωση των μελών των Κυνηγετικών Οργανώσεων της (Κυνηγετικές Ομοσπονδίες και Κυνηγετικούς Συλλόγους) σχετικά με τη λύσσα και τις επιπτώσεις της στη Δημόσια Υγεία και την παροχή των απαραίτητων οδηγιών, προκειμένου, με τη συνεργασία των τοπικών Κτηνιατρικών και Δασικών Αρχών, να συμβάλλουν στο έργο της συλλογής των προβλεπόμενων από το πρόγραμμα δειγμάτων ζώων της άγριας πανίδας και της έγκαιρης αποστολής τους στην Κτηνιατρική υπηρεσία της οικείας Περιφερειακής Ενότητας και στην συνέχεια στο Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς.

Οι κυνηγοί και οι ιδιωτικοί φύλακες θήρας των Κυνηγετικών Οργανώσεων συλλέγουν και προσκομίζουν στις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές νεκρά ευαίσθητα ως προς τον ιό της Λύσσας ζώα στα πλαίσια εφαρμογής του προγράμματος της Παθητικής Επιτήρησης για τη Λύσσα τηρώντας τα μέτρα βιοασφάλειας του Παραρτήματος ΙΙ. Αναφορικά με το πρόγραμμα ενεργητικής επιτήρησης για τη Λύσσα, οι κυνηγοί και οι φύλακες θήρας συμβάλουν στη θανάτωση και προσκόμιση στις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές αλεπούδων στα πλαίσια Εφαρμογής του Προγράμματος Ενεργητικής Επιτήρησης για τη Λύσσα σύμφωνα με το Πρόγραμμα για την εφαρμογή του Προγράμματος, οι λεπτομέρειες του οποίου καθορίζονται σε κάθε εμβολιακή καμπάνια με σχετική Υπουργική Απόφαση.

Οι ιδιωτικοί φύλακες θήρας των Κυνηγετικών Οργανώσεων και οι υπάλληλοι των Δασικών Υπηρεσιών πέρα από τη συμβολή τους στη συλλογή των δειγμάτων, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 1 παρ. ιδ και άρθρο 4 παρ. 9 του Ν. 4039/2012(Α' 15/2-2-2012) «Για τα δεσποζόμενα και τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς και την προστασία των ζώων από την εκμετάλλευση ή τη χρησιμοποίηση με κερδοσκοπικό σκοπό» όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 46 του Ν. 4235/2014, στα πλαίσια της αρμοδιότητάς τους για βεβαίωση παραβάσεων του Ν. 4039/2012, δύνανται να διενεργούν ελέγχους στα βιβλιάρια υγείας ή/και διαβατήρια των κυνηγητικών σκύλων για την τήρηση των διατάξεων του άρθρου 5 παρ. α του ανωτέρω νόμου και ιδιαιτέρως των σχετικών προληπτικών εμβολιασμών και να βεβαιώνουν τις αντίστοιχες παραβάσεις.

Τα μέλη των περιβαλλοντικών οργανώσεων δύνανται να συμβάλλουν στο έργο της συλλογής και προσκόμισης στις κτηνιατρικές αρχές νεκρών ζώων της άγριας πανίδας στα πλαίσια εφαρμογής τους Προγράμματος Παθητικής Επιτήρησης της Λύσσας.

Το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.) έχει ως κύριους σκοπούς:

- Την προστασία και προαγωγή της Δημόσιας Υγείας μέσω της ενημέρωσης του κοινού και τη χάραξη εθνικής στρατηγικής για την πρόληψη της μετάδοσης νοσημάτων

- Την επιδημιολογική επιτήρηση των λοιμωδών νοσημάτων μέσω των συστημάτων επιτήρησης και συγκεκριμένα: του συστήματος υποχρεωτικής δήλωσης, του συστήματος παρατηρητών νοσηρότητας στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας (sentinel), του εργαστηριακού συστήματος επιτήρησης και την παρέμβαση στους χώρους υγείας.
- Την υποστήριξη ερευνητικών προγραμμάτων με σκοπό τη συλλογή, αξιολόγηση και διασπορά επιστημονικών δεδομένων.
- Την παροχή επιστημονικής υποστήριξης με τη δημοσίευση κατευθυντήριων οδηγιών συμπεριλαμβανομένης και της εκπαίδευσης επαγγελματιών.
- Τη λειτουργία Μονάδων Ειδικών Λοιμώξεων σε Νοσοκομεία σε όλη τη χώρα.
- Την αντιμετώπιση εκτάκτων κινδύνων Δημόσιας Υγείας.
- Την υποστήριξη ειδικών πληθυσμιακών ομάδων (μετακινούμενων πληθυσμών & Trafficking).
- Την επίβλεψη για την εξασφάλιση υγιούς και ασφαλούς περιβάλλοντος.
- Την υλοποίηση του Χάρτη Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας.

2.2 ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΝΟΣΟΥ - ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟ 2017.

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ

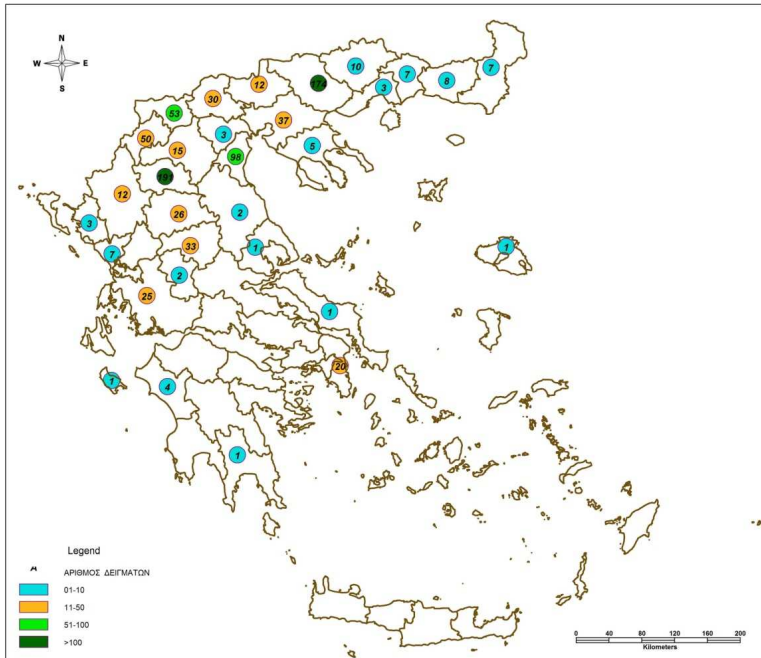
Κατά το έτος 2017 η εφαρμογή του προγράμματος παθητικής επιτήρησης εφαρμόστηκε όπως και τα έτη 2013-2016 σε ολόκληρη τη χώρα.

Το έτος 2017 ο αριθμός των δειγμάτων της παθητικής επιτήρησης που έφτασε στο Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για τη Λύσσα ήταν βελτιωμένος συγκριτικά με τα προγενέστερα έτη. Εξετάστηκαν συνολικά δείγματα εγκεφαλικού ιστού προερχόμενα από 842 ζώα ευαίσθητα στον ιό της Λύσσας που είχαν συμπτώματα ύποπτα της νόσου ή ανευρέθηκαν νεκρά, στα πλαίσια της παθητικής επιτήρησης.

Ο αριθμός των δειγμάτων που εξετάσθηκαν είναι αυξημένος συγκριτικά με προηγούμενα έτη (πχ 765 το 2016, 257 το 2015 και 410 δείγματα το 2014).

Το Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων της Δ/νσης Υγείας των Ζώων έστειλε εγκυκλίους προς τις Περιφερειακές Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, τις δασικές υπηρεσίες και την Κυνηγητική Συνομοσπονδία, τονίζοντάς τους τη σημασία ενίσχυσης της Παθητικής Επιτήρησης και προτρέποντας τους εμπλεκόμενους φορείς (κυνηγούς, δασικούς υπαλλήλους, θηροφύλακες κá) για μεγαλύτερη προσπάθεια στα πλαίσια ενίσχυσης της παθητικής επιτήρησης.

Διάγραμμα Δειγμάτων Παθητικής Επιτήρησης 2017

Παρά τις αντικειμενικές δυσκολίες στην εφαρμογή του προγράμματος, διοργανώθηκαν από το **Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων της Δ/νσης Υγείας των Ζώων της Γενικής Δ/νσης Κτηνιατρικής μέσω του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης**, εκπαιδευτικά σεμινάρια προς του υπεύθυνους, για την εφαρμογή του προγράμματος, κτηνιάτρους, ενώ έγιναν συναντήσεις με υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας, τις δασικές υπηρεσίες και την Κυνηγετική Ομοσπονδία Ελλάδας προκειμένου να ενισχυθεί η επιτήρηση της νόσου. Από τον Μάιο του 2014 έως σήμερα δεν έχει καταγραφεί θετικό ως προς τον ιό της Λύσσας ζώο.

ΧΑΡΤΗΣ: Κρούσματα Λύσσας από το 2012 έως και σήμερα (Οκτώβριος 2018).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΚΟΚΚΙΝΩΝ ΑΛΕΠΟΥΔΩΝ

Κατά το έτος 2017 πραγματοποιήθηκαν για δεύτερη φορά στη χώρα, δύο εμβολιακές καμπάνιες, μια την άνοιξη (Απρίλιος-Μάιος 2017) και μια το φθινόπωρο (Οκτώβριος-Νοέμβριος 2017).

Καμπάνια Άνοιξης 2017

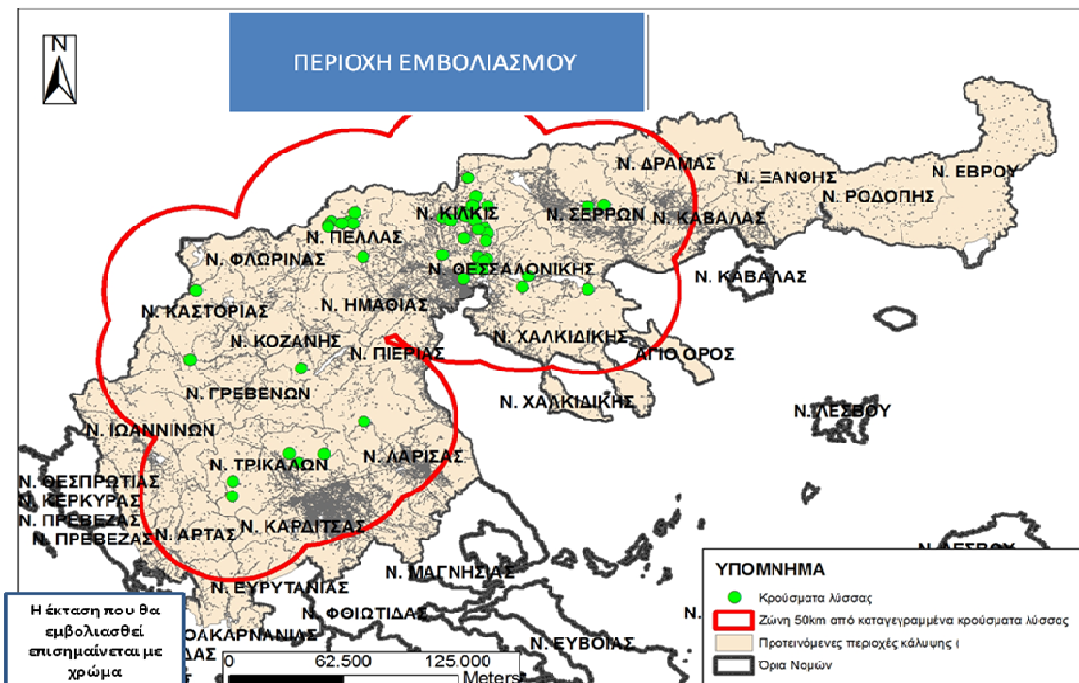
Η εαρινή εμβολιακή εκστρατεία του 2017 ξεκίνησε στις 2/4/2017 και ολοκληρώθηκε στις 20/5/2017

Για την καμπάνια της άνοιξης 2017 χρησιμοποιήθηκε το ίδιο εμβόλιο που είχε χρησιμοποιηθεί και στην εμβολιακή εκστρατεία των προηγούμενων ετών. (**SAG2 vaccine (RABIGEN® SAG2)**) Ο συνολικός αριθμός των εμβολίων που ήταν διαθέσιμα για την εαρινή εκστρατεία του 2017 ήταν 1.488.800

Η έκταση ρίψης των εμβολίων ήταν 54610km², ενώ η πυκνότητα δολωμάτων /km² ήταν 20-25 δολώματα. Τα παραπάνω αποτυπώνονται στον παρακάτω χάρτη και τον πίνακα που ακολουθεί.

Εξ' αιτίας της επιβαρυμένης επιδημιολογικής εικόνας που εμφανίζει σχετικά με τα κρούσματα λύσσας η Τουρκία, στις περιοχές εμβολιασμών έχουν ήδη από τη φθινοπωρινή εκστρατεία του 2016 ενταχθεί και οι Π.Ε. Έβρου και Ροδόπης, οι οποίες γειτνιάζουν και έχουν κοινά σύνορα με την Τουρκία.

Χάρτης εμβολιακής κάλυψης καμπάνια άνοιξης 2017

Πίνακας. Π.Ε. που καλύφθηκαν εμβολιακά την ΑΝΟΙΞΗ 2017

ΤΕ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ
ΑΡΤΑ
ΓΡΕΒΕΝΑ
ΔΡΑΜΑ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ
ΗΜΑΘΙΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΚΑΒΑΛΑ
ΚΑΡΔΙΤΣΑ
ΚΑΣΤΟΡΙΑ
ΚΙΛΚΙΣ
ΚΟΖΑΝΗ
ΛΑΡΙΣΑ
ΞΑΝΘΗ
ΠΕΛΛΑ
ΠΙΕΡΙΑ
ΠΡΕΒΕΖΑ
ΣΕΡΡΕΣ
ΤΡΙΚΑΛΑ
ΦΛΩΡΙΝΑ
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ
ΕΒΡΟΣ
ΡΟΔΟΠΗ

Ο αντιλυσσικός εμβολιασμός από το στόμα στις αλεπούδες (Oral Rabies Vaccination) προγραμματίστηκε να πραγματοποιηθεί στις κάτωθι Περιφερειακές ενότητες: Ιωαννίνων, Γρεβενών, Καστοριάς, Κοζάνης, Φλώρινας, Ημαθίας, Πιερίας, Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής, Κιλκίς, Πέλλας, Σερρών, Πρεβέζης, Άρτας, Τρικάλων, Λάρισας, Καρδίτσας, Δράμας, Καβάλας (εκτός Θάσου), Αιτωλοακαρνανίας (βόρειο τμήμα της που συνορεύει με το νομό Άρτας και το νομό Ευρυτανίας), Ευρυτανίας, καθώς και στις Π.Ε. Έβρου, Ξάνθης, Ροδόπης. Ο εμβολιασμός πραγματοποιήθηκε με δολώματα φέροντα εμβόλιο κατά της λύσσας και η διανομή των εμβολίων έγινε με ρίψεις από αέρος με τη χρήση αεροσκαφών σταθερών πτερύγων. Στα πλαίσια της εκστρατείας, υπολογίστηκε η διασπορά κατά μέσο όρο 20-25 δολωμάτων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Αφού ολοκληρώθηκε η διαδικασία προγραμματισμού των πτήσεων (καθορισμός ημερομηνιών, αεροδρόμια πραγματοποίησης των ρίψεων και περιοχές εμβολιασμού) και τη χρήση των αεροδρομίων, εδόθησαν οδηγίες στις κτηνιατρικές αρχές των Περιφερειακών Ενοτήτων εμβολιασμού, για ενημέρωσή τους, ενώ υπήρξε επικοινωνία με το Υπ. Παιδείας για την ενημέρωση των σχολείων, το Υπ. Εξωτερικών για την ενημέρωση των

γειτονικών κρατών, τις δασικές αρχές, τις κυνηγητικές συνομοσπονδίες, τους Δήμους και τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας.

Ελήφθησαν δείγματα από όλες τις κύριες παρτίδες εμβολίων οι οποίες έφθασαν τμηματικά στην χώρα μας, προκειμένου να γίνει εκτίμηση του εμβολιακού τίτλου κάθε κύριας παρτίδας. Τα δείγματα εστάλησαν προς εργαστηριακό έλεγχο στο Κοινοτικό Εργαστήριο Αναφοράς που εδρεύει στην πόλη Nancy της Γαλλίας και τα αποτελέσματα ήταν ικανοποιητικά στο σύνολο των παρτίδων που εστάλησαν.

Οι εναέριοι εμβολιασμοί ξεκίνησαν στις 02/04/17 και ολοκληρώθηκαν την 20ή Μαΐου 2017.

Διαδικασία εμβολιαστικού προγράμματος

Η εταιρεία αεροδιανομής την παραμονή κάθε πτητικής ημέρας έστελνε στο Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων της Δ/νσης Υγείας των Ζώων ένα πρόγραμμα (flight paths) για τις πτήσεις της επόμενης ημέρας. Με το ίδιο ηλεκτρονικό μήνυμα ενημερώνονταν άμεσα όλες τις Περιφερειακές Ενότητες που με τη σειρά τους ενημέρωναν το κοινό. Πολλές φορές όμως, λόγω κακών καιρικών συνθηκών, δεν πραγματοποιούνταν όλες οι προγραμματισμένες πτήσεις, αλλά μερικές μόνο από αυτές ή και καμία λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών. Τα εμβόλια φυλάσσονταν υπό κατάψυξη σε κεντρική αποθήκη στον Πειραιά (Περιφέρεια Αττικής). Καταγραφικά μηχανήματα κατέγραφαν τη θερμοκρασία του θαλάμου σε τακτά χρονικά διαστήματα και η καταγραφή αυτή ελέγχονταν από κτηνιάτρους του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων.

Πριν από κάθε επιχείρηση στις αερολέσχες εκκίνησης αεροσκαφών, φορτηγά - ψυγεία μετέφεραν υπό κατάψυξη προκαθορισμένο αριθμό εμβολίων στο αεροδρόμιο. Η φόρτωση των εμβολίων επί των οχημάτων από την κεντρική αποθήκη φύλαξης στον Πειραιά, γινόταν παρουσία Κτηνιάτρου του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων του Υπουργείου, ο οποίος μετά το πέρας της φόρτωσης και την καταμέτρηση των κιβωτίων που είχαν φορτωθεί, σφράγιζε το όχημα, το οποίο παρέμενε σφραγισμένο μέχρι και την τελική άφιξή του στην εκάστοτε αερολέσχη. Εκεί η αποσφράγιση γινόταν από κτηνίατρο της περιοχής ή εφόσον η άφιξη γινόταν ημέρες αργίας, από την αεροπορική εταιρεία.

Κτηνίατρος της Περιφερειακής Ενότητας ή του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων της Δ/νσης Υγείας των Ζώων βρισκόταν πάντα τις εργάσιμες ώρες και ημέρες και σε κάποιες περιπτώσεις και σε ημέρες /ώρες αργίας, στο χώρο του αεροδρομίου και επέβλεπε και κατέγραφε τη φόρτωση/εκφόρτωση των εμβολίων στα πτητικά μέσα, καθώς και τη διατήρηση της ψυκτικής αλυσίδας φύλαξης των εμβολίων (έλεγχος των καταγραφικών των θερμομέτρων του οχήματος). Όλα τα στοιχεία καταγράφονταν σε ειδικές φόρμες (αριθμός παρτίδων δολωμάτων που φορτώθηκαν και περίσσευαν, ώρα έναρξης και διάρκειας πτήσεων, συνθήκες περιβάλλοντος κλπ). Επίσης ελέγχονταν οι καταγραφές του φορτηγού -ψυγείου σχετικά με τη θερμοκρασία. Σε κάποιες περιπτώσεις που κτηνίατρος δεν παρίστατο στα αεροδρόμια (πχ Σαββατοκύριακα ή αργά το απόγευμα σε ορισμένες περιπτώσεις) όλα τα στοιχεία για τις ρίψεις και την αποθήκευση των εμβολίων στα οχήματα, καταγράφονταν από την αεροπορική εταιρεία (βάσει της υποχρέωσής της που αναφερόταν στη Σύμβαση που είχε υπογραφεί). Τα στοιχεία αυτά παραδίδονταν την επόμενη εργάσιμη ημέρα στους κτηνιάτρους της περιοχής.

Στο τέλος κάθε πτήσης γινόταν καταμέτρηση των εμβολίων που επιστρέφονταν, τα οποία στη συνέχεια φορτώνονταν για την επόμενη πτήση. Στο τέλος της ημέρας τα εμβόλια που δεν είχαν διανεμηθεί φυλάσσονταν στο ψυκτικό όχημα και χρησιμοποιούνταν την επόμενη μέρα, εφόσον δεν είχαν ξεπαγώσει.

Όλα τα στοιχεία των ρίψεων (δεδομένα από συσκευή GPS του αεροσκάφους) στέλνονταν από την εταιρεία αεροδιανομής στην Τοπογραφική Υπηρεσία του Υπουργείου. Οι τοπογράφοι αποτύπωναν τα δεδομένα σε χάρτες προκειμένου να γίνει η εκτίμηση των πυκνοτήτων των ρίψεων.

Σε περίπτωση που τα δεδομένα των ρίψεων θεωρούνταν ανεπαρκή σε μία περιοχή (λιγότερα από 20 δολώματα ανά τετραγωνικό χλμ), τότε το Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων ενημέρωνε την εταιρεία αεροδιανομής προκειμένου να επαναλάβει τις πτήσεις στην περιοχή αυτή.

Δεδομένης της σφράγισης των οχημάτων που μετέφεραν τα εμβόλια-δολώματα από την αποθήκη φύλαξης τους στις αερολέσχες εκκίνησης των αεροσκαφών, από υπαλλήλους του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων, η επιτροπή λαμβάνει υπόψη της ως συνολικό αριθμό εμβολίων που παρελήφθησαν κατά την εαρινή καμπάνια 2017 και διανεμήθηκαν από τις αερολέσχες τα 1.488.150 εμβόλια, που αποτελεί τον αριθμό εμβολίων που παρελήφθησαν συνολικά (1.488.800) μετά την αφαίρεση του αριθμού των δειγμάτων εμβολίων που εστάλησαν προς ποιοτικό έλεγχο στο Κοινοτικό Εργαστήριο Αναφοράς και των αντιδειγμάτων αυτών που παραμένουν αποθηκευμένα στους ψυκτικούς θαλάμους μέχρι σήμερα .

Ο συνολικός αριθμός εμβολίων που καταγράφηκαν από τη συσκευή GPS των αεροσκαφών ήταν 1.485.209 (αντί για 1.488.150). Το ποσοστό του σφάλματος του μηχανήματος καταγραφής των αεροσκαφών βάσει της εταιρείας αεροδιανομής ανέρχεται σε 0,5% (δηλαδή 7440 δολώματα), τα οποία καλύπτουν την ποσότητα των 2941 εμβολίων που δεν καταγράφηκαν από το GPS των αεροσκαφών ενώ είχαν παραληφθεί στις αποθήκες φύλαξης των εμβολίων και διανεμήθηκαν στα αεροδρόμια εκκίνησης των αεροσκαφών.

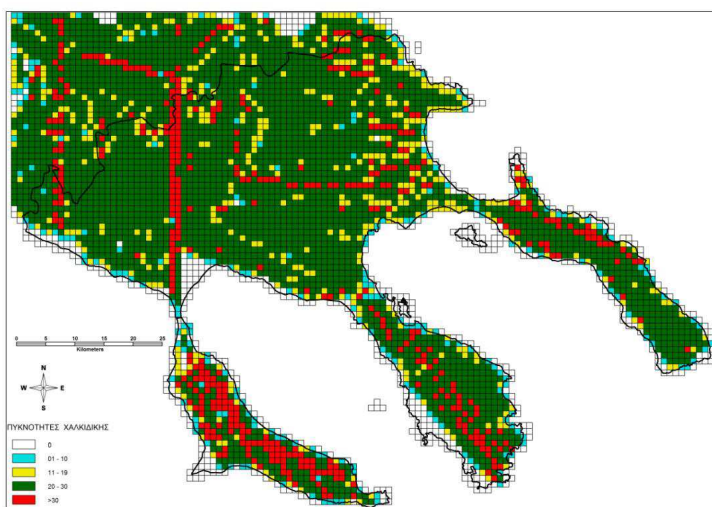
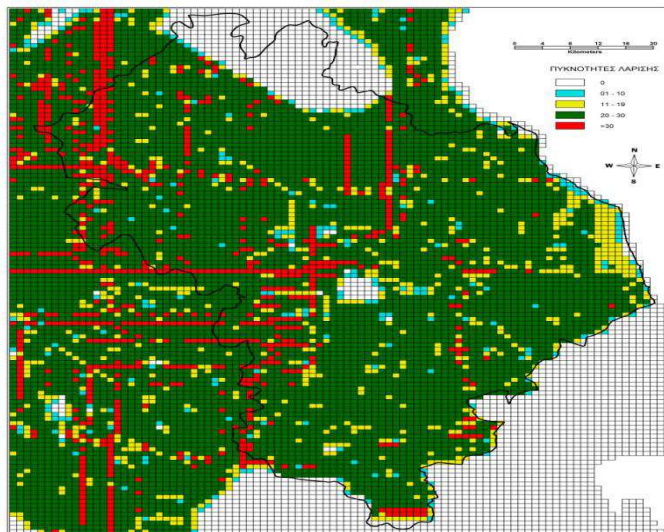
Επιπλέον, 1510 δολώματα διανεμήθηκαν εκτός της περιοχής εμβολιασμού, καθώς δεν ήταν δυνατό να αποφευχθούν ρίψεις σε περιοχές της Φθιώτιδας, Μαγνησίας και Θεσπρωτίας, που συνόρευαν με περιοχές εμβολιασμού.

Ο μεγαλύτερος αριθμός εμβολίων-δολωμάτων καταγράφηκε στην περιοχή της Λάρισας.

Η αποστολή των εμβολίων-δολωμάτων από την παρασκευάστρια εταιρία δεν κατέστη δυνατόν να γίνει σε μία αποστολή, αλλά σε τρεις, γεγονός που προκάλεσε καθυστέρηση στην έγκαιρη, προ των ρίψεων, τιτλοποίηση των δειγμάτων. Παρ' όλα αυτά, τα αποτελέσματα των αναλύσεων ήταν ικανοποιητικά.

Η αξιολόγηση του προγράμματος εμβολιασμού κρίνεται ικανοποιητική. Η αποτύπωση των σημείων ρίψης σε χάρτες αναφορικά με τον έλεγχο της πυκνότητας αυτών ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των προδιαγραφών του διαγωνισμού. Οι τοπογράφοι της Τοπογραφικής Υπηρεσίας του Υπουργείου σε συνεργασία με υπαλλήλους του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων διερεύνησαν **το γεωγραφικό ανάγλυφο σε περιοχές που η εμβολιακή κάλυψη ήταν μικρή ή/και ανύπαρκτη.** Εκτός από τις αστικές, περιαστικές περιοχές και τις υδάτινες επιφάνειες (οι οποίες ούτως ή άλλως είχαν εξαιρεθεί), εμφανίζονται περιοχές με πολύ μεγάλα υψόμετρα (πάνω από 1500μ) που δεν έχουν εμβολιαστεί. Πρόκειται για περιοχές των ΠΕ Φλώρινας, Γρεβενών, Κοζάνης, Τρικάλων, Πέλλας, Καρδίτσας, Ημαθίας, Ευρυτανίας και Πιερίας. Το ίδιο είχε παρατηρηθεί και στην προηγούμενη εκστρατεία. Στις παραπάνω ΠΕ διερευνήθηκε διεξοδικά το υψόμετρο των περιοχών που δεν καλύφθηκαν. Βρέθηκε ότι στην πλειονότητα πρόκειται για μεγάλους ορεινούς όγκους που όμως διακόπτονταν από περιοχές χαμηλότερου υψόμετρου.

Διαγράμματα εμβολιακής κάλυψης όπου αποτυπώνεται πυκνότητα εμβολίων στις Π.Ε. Λάρισας, Χαλκιδικής αντίστοιχα την άνοιξη 2017.

Αξιολόγηση των εμβολιασμών της άγριας πανίδας την άνοιξη 2017

Η Αξιολόγηση των εμβολιασμών (Ενεργητική Επιτήρηση) για την περίοδο αυτή πήρε παράταση και θα ολοκληρωθεί πριν την έναρξη της φθινοπωρινής καμπάνιας δηλαδή στις 30.09.2017. Ευελπιστούμε ότι με την αύξηση της αποζημίωσης στο ποσό των 50 ΕΥΡΩ ανά θανατωμένη αλεπού που προσκομίζεται στις κτηνιατρικές αρχές από κυνηγούς/φύλακες θήρας το 2017 θα είναι δυνατή η αύξηση των δειγμάτων που θα συλλεγούν προς εξέταση. Παράλληλα μέχρι τέλος Ιουλίου 2017 εστάλησαν στη Διεύθυνση Δασών και Θήρας του ΥΠΕΝ προτάσεις από την Υπηρεσία μας με σκοπό την αλλαγή στρατηγικής στην εφαρμογή του

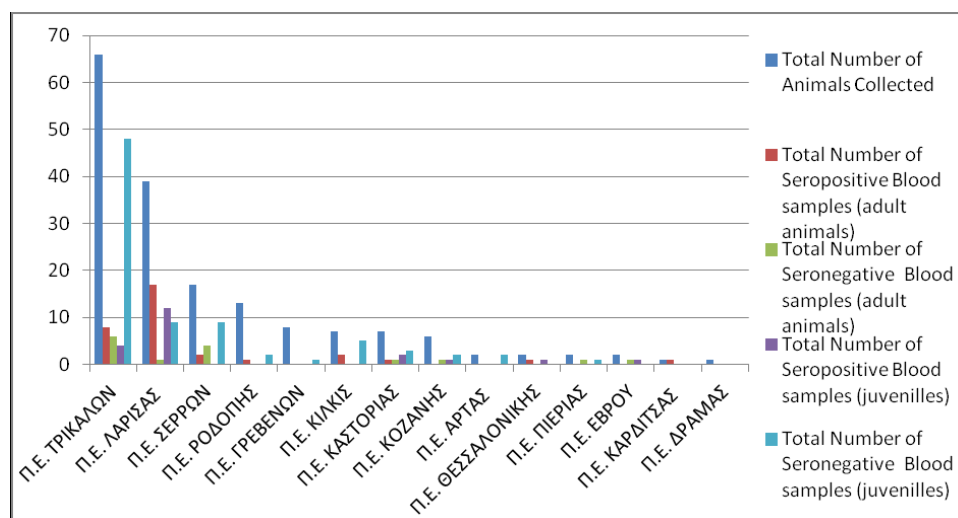
Προγράμματος Ενεργητικής Επιτήρησης (πχ αύξηση συνεργειών δίωξης, μείωση μελών που τα απαρτίζουν κλπ).

Μετά την εκστρατεία της άνοιξης του 2017, προσκομίστηκαν, στο πλαίσιο του προγράμματος αξιολόγησης των εμβολιασμών, δείγματα από 173 αλεπούδες στο Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς. Με εγκύκλιο του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων, το καλοκαίρι του 2017, υπογραμμίστηκε σε κυνηγούς, θηροφύλακες και δασικούς υπαλλήλους καθώς και στις κτηνιατρικές υπηρεσίες, η σημασία της συλλογής ενηλίκων ζώων.

Δεδομένου ότι η περίοδος κυνηγιού στην Ελλάδα ξεκινά τον Αύγουστο, η προσκόμιση δειγμάτων έως τα τέλη Ιουλίου έχει χαρακτηριστικά ελαττωμένο ρυθμό. Σε συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος προσαρμόστηκαν κάποια από τα σημεία του προγράμματος, ώστε να αυξηθούν οι αποστολές των συνεργειών, με παράλληλη αύξηση της αποτελεσματικότητάς τους. Με στόχο την αύξηση της προσκόμισης δειγμάτων, αναπροσαρμόσθηκε από 1^{ης} Ιανουαρίου 2017 η αποζημίωση των κυνηγών και φυλάκων θήρας για την προσκόμιση δειγμάτων, από 30 σε 50 ευρώ

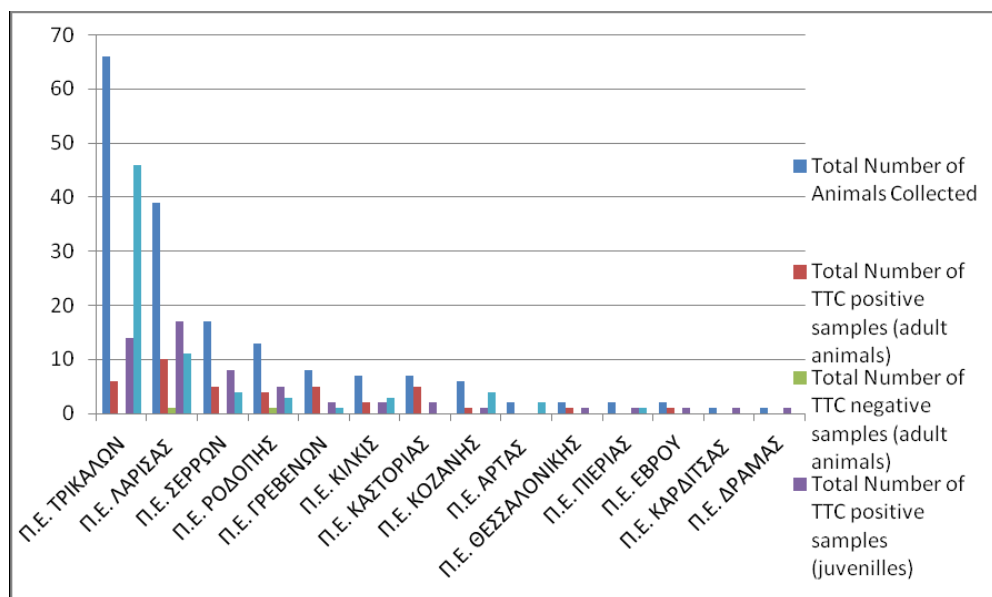
Τα αποτελέσματα της ανάλυσης των δειγμάτων στα πλαίσια της αξιολόγησης των εμβολιασμών της άγριας πανίδας, συνοψίζονται παρακάτω:

Διάγραμμα. Δείγματα ανά ΠΕ και αποτελέσματα εργαστηριακής ανάλυσης δειγμάτων ενεργητικής επιτήρησης που ακολούθησε τους εμβολιασμούς της άνοιξης 2017.

ΟΡΟΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

Μεταξύ των παραληφθέντων δειγμάτων, τα 21 από τα 103 δείγματα αίματος που προέρχονταν από νεαρά ζώα ήταν θετικά (δηλαδή, ποσοστό 20,39%). Μεταξύ των αιμοδειγμάτων που προέρχονταν από ενήλικα ζώα, τα 33 από τα 48 ήταν θετικά.

ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΒΙΟΔΕΙΚΤΗ

Ανίχνευση βιοδείκτη τετρακυκλίνης σε οδόντες νεαρών ζώων, είχαμε σε ποσοστό 34,78% (40 από τα 115 δείγματα). Σε ενήλικα ζώα, τα 56 από τα 58 δείγματα που εξετάστηκαν ήταν οροθετικά (96.55%) (διαγράμματα)

Επιτόπιος Έλεγχος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή- Συστάσεις

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε επιτόπιο έλεγχο επισήμανε τη σημασία της καθημερινής λήψης από την εταιρεία αεροδιανομής των εμβολίων (ανάδοχο), των δεδομένων που αφορούν τη διανομή των εμβολίων (συντεταγμένες ρίψης κάθε εμβολίου) αλλά παράλληλα και των πραγματικών διαδρομών (πορείας) κάθε αεροσκάφους σε κάθε πτήση και σε καθημερινή βάση και σε πραγματικό χρόνο (και όχι μόνο της πορείας που αποτυπώνεται αν ενωθούν τα σημεία ρίψης των εμβολίων αλλά της πραγματικής πορείας του σκάφους).

Κατόπιν των ελέγχων που διεξήχθησαν συντάχθηκε έκθεση η οποία *περιγράφει τα* αποτελέσματα του ελέγχου που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα από τις 6 έως τις 9 Ιουνίου 2017 στο πλαίσιο του δημοσιευμένου προγράμματος ελέγχου της Γενικής Διεύθυνσης Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων. Οι στόχοι του ελέγχου ήταν να αξιολογηθεί κατά πόσον έχουν εφαρμοστεί αποτελεσματικά έως σήμερα τα εγκεκριμένα προγράμματα για την εκρίζωση της λύσσας στην Ελλάδα για τα έτη 2015 έως 2017 και αν η αρμόδια αρχή διαθέτει επαρκή στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η εκρίζωση της λύσσας προχωρεί σύμφωνα με τους στόχους που προβλέπονται στα προγράμματα.

Γενικότερα, η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχει μια στέρεη νομική βάση για όλες τις πτυχές του προγράμματος εκρίζωσης της λύσσας, σαφής δομή διοίκησης, σαφής κατανομή αρμοδιοτήτων και αποτελεσματικό σύστημα πληροφόρησης, κατάρτισης και παροχής οδηγιών στο κοινό, στα άτομα που συμμετέχουν ενεργά και στους ενδιαφερόμενους φορείς. Διενεργούνται επίσημοι έλεγχοι σχετικά με την ποιότητα, την αποθήκευση και τον χειρισμό των δολωμάτων σε αεροδρόμια με τον τρόπο που περιγράφεται στα εγκεκριμένα προγράμματα και οι έλεγχοι αυτοί τεκμηριώνονται σε τυποποιημένα έντυπα.

Οι αρμόδιες αρχές έχουν εφαρμόσει εκστρατείες εμβολιασμού διά του στόματος την άνοιξη και το φθινόπωρο από τη φθινοπωρινή εκστρατεία του 2015, η οποία πραγματοποιήθηκε με βάση τα εγκεκριμένα προγράμματα και είναι κατάλληλη για την εκρίζωση στην άγρια πανίδα. Μετά από κάθε εκστρατεία ετοιμάζονται χάρτες πυκνότητας των δολωμάτων, οι οποίοι καταδεικνύουν ότι τα δολώματα εμβολίου έχουν διανεμηθεί όπως περιγράφεται στα εγκεκριμένα προγράμματα. Ωστόσο, οι περιορισμένοι έλεγχοι που διενεργούνται στα ηλεκτρονικά αρχεία σχετικά με την εναέρια διασπορά δεν πραγματοποιούνται όπως περιγράφεται στα εγκεκριμένα προγράμματα. Επιπλέον, τα αποτελέσματα από τις δοκιμασίες τίτλου για τα υποχρεωτικά εμβόλια δεν είναι διαθέσιμα μέχρι και το τέλος της εκστρατείας αεροδιανομής. Κατά συνέπεια, η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να εντοπίσει και να διορθώσει εγκαίρως τα τυχόν προβλήματα.

Από το 2014 δεν έχουν ανιχνευτεί κρούσματα λύσσας και η αυξημένη παθητική επιτήρηση από το 2016 θα βοηθήσει την αρμόδια αρχή να αξιολογήσει την κατάσταση όσον αφορά τη λύσσα. Ωστόσο, έχουν υποβληθεί σε δοκιμές πολύ λίγες αλεπούδες για να καταγραφεί η πρόσληψη του δολώματος και τα αντισώματα που προέρχονται από τα εμβόλια, ενώ τα δείγματα έχουν συλλεχθεί ανομοιόμορφα στις Π.Ε. εμβολιασμών.

Επομένως, η αρμόδια αρχή δεν διαθέτει επαρκή στοιχεία για την επαλήθευση της αποτελεσματικότητας της εκστρατείας εμβολιασμού διά του στόματος. Οι κτηνιατρικές υπηρεσίες δεν έχουν τη νομική εξουσία να αυξήσουν το κυνήγι της αλεπούς για το πρόγραμμα επιτήρησης και δυσκολεύονται να προτρέψουν σε ενεργή συμμετοχή τις τοπικές δασικές υπηρεσίες, τους φύλακες θήρας και τους ιδιώτες κυνηγούς.

Το εργαστήριο διαθέτει τις περισσότερες από τις σχετικές μεθόδους δοκιμών και ορισμένες από αυτές τις μεθόδους περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής της διαπίστευσης. Ορισμένες αδυναμίες που διαπιστώθηκαν στο εργαστήριο μετριάζονται από την επιτυχή συμμετοχή σε διεργαστηριακές συγκριτικές δοκιμές που οργανώνονται από το εργαστήριο αναφοράς της ΕΕ για τη λύσσα, το οποίο βοηθά την αρμόδια αρχή να αξιολογεί την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων των δοκιμών.

Οι αναλύσεις των προγραμμάτων, που διενεργούνται από την ΚΑΑ και την Εθνική Επιτροπή για τη λύσσα έχουν εντοπίσει τις αδυναμίες κατά την εφαρμογή της παρακολούθησης και της παθητικής επιτήρησης και περιγράφουν με σαφήνεια τον αρνητικό αντίκτυπο που έχουν αυτές οι αδυναμίες στην ικανότητα να αξιολογηθεί η κατάσταση όσον αφορά τη λύσσα στην Ελλάδα. Αυτό αποτελεί μια καλή βάση για τη συνεχή βελτίωση των συνιστωσών των προγραμμάτων εκρίζωσης της λύσσας.

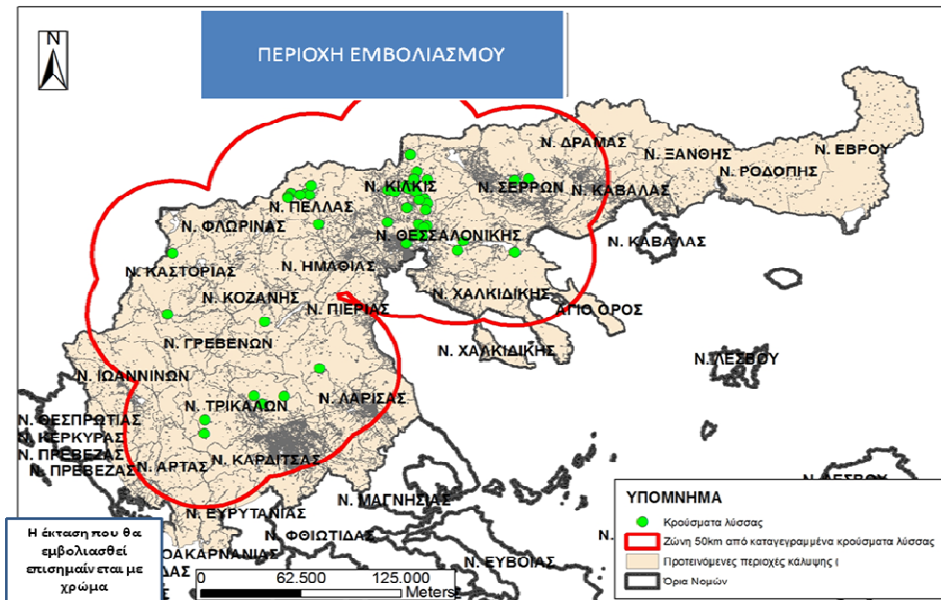
Η έκθεση περιλαμβάνει συστάσεις προς τις αρμόδιες αρχές για την αντιμετώπιση ορισμένων ανεπαρειών που έχουν διαπιστωθεί. Οι συστάσεις αυτές σε γενικές γραμμές αφορούν:

- 1) την κάλυψη των περιοχών εμβολιασμού σε εμβόλια-δολώματα
- 2) την παρακολούθηση των πτήσεων και των ρίψεων
- 3) την σχετικότητα και την αναλογία ανάμεσα στα διαγράμματα πτήσεων και ρίψεων, την ακρίβεια στα διαγράμματα πτήσεων και ρίψεων σε σχέση με την αρχικά προγραμματισμένη περιοχή εμβολιασμού, πιθανές απεικονιστικές ασυμβατότητες των διαγραμμάτων και χαρτών
- 4) την παρακολούθηση των συνθηκών συντήρησης των εμβολίων στις αποθήκες-ψυγεία στον Πειραιά.

Η Υπηρεσία μας έχει ήδη προβεί σε ενέργειες προκειμένου να γίνουν όλες οι απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες προς συμμόρφωση των υποδείξεων.

Καμπάνια Ξηνοπώρου 2017

Χάρτης εμβολιακής κάλυψης καμπάνια φθινοπώρου 2017 (όπως και κατά την εαρινή)

Ο αντιλυσσικός εμβολιασμός από το στόμα στα ζώα της άγριας πανίδας (Oral Rabies Vaccination) προγραμματίστηκε να πραγματοποιηθεί στις κάτωθι Περιφερειακές ενότητες: Ιωαννίνων, Γρεβενών, Καστοριάς, Κοζάνης, Φλώρινας, Ημαθίας, Πιερίας, Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής, Κιλκίς, Πέλλας, Σερρών, Πρεβέζης, Άρτας, Τρικάλων, Λάρισας, Καρδίτσας, Δράμας, Καβάλας (εκτός Θάσου), Αιτωλοακαρνανίας (βόρειο τμήμα της που συνορεύει με το νομό Άρτας και το νομό Ευρυτανίας), Ευρυτανίας, Έβρου, Ροδόπης, Ξάνθης. Ο εμβολιασμός πραγματοποιήθηκε με δολώματα φέροντα εμβόλιο κατά της λύσσας και η διασπορά του εμβολίου γινόταν με ρίψη από αέρος των παραπάνω δολωμάτων κατά τη διάρκεια του φθινοπώρου 2017 με τη χρήση πτητικών μέσων σταθερών πτερυγών. Στα πλαίσια της εκστρατείας, υπολογίστηκε η διασπορά κατά μέσο όρο 25 δολωμάτων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Αφού ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες για το πρόγραμμα των πτήσεων (ημερομηνίες, αεροδρόμια πραγματοποίησης των ρίψεων και περιοχές εμβολιασμού) και τη χρήση των αεροδρομίων, εδόθησαν οδηγίες στις κτηνιατρικές αρχές στις Περιφερειακές Ενότητες εμβολιασμού, για ενημέρωσή τους, ενώ υπήρξε επικοινωνία με το Υπ. Παιδείας για την ενημέρωση των σχολείων, το Υπ. Εξωτερικών για την ενημέρωση των γειτονικών κρατών, τις δασικές αρχές, τις κυνηγητικές συνομοσπονδίες, τους Δήμους και τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας.

Ελήφθησαν δείγματα από όλες τις παρτίδες εμβολίων οι οποίες έφθασαν στη χώρα μας, προκειμένου να γίνει εκτίμηση του εμβολιακού τίτλου κάθε κύριας παρτίδας. Τα δείγματα εστάλησαν προς εργαστηριακό έλεγχο στο Κοινοτικό Εργαστήριο Αναφοράς που εδρεύει στην πόλη Nancy της Γαλλίας και τα αποτελέσματα ήταν ικανοποιητικά στο σύνολο των παρτίδων που εστάλησαν.

Οι εναέριοι εμβολιασμοί ξεκίνησαν στις 10.10.2017 και ολοκληρώθηκαν την 05.11.2017 σε περιοχή που εκτεινόταν σε 54555km². Ο αριθμός των δολωμάτων που χρησιμοποιήθηκαν ήταν 1.490.270 (παραδόθηκαν αρχικά 1.490.800, από τα οποία κάποια εστάλησαν για τιτλοποίηση, έλεγχο στο πεδίο, είτε παρέμειναν στα ψυγεία, έως την τελευταία μέρα των ρίψεων.

Διαδικασία εμβολιαστικού προγράμματος.

Η εταιρεία αεροδιανομής την παραμονή κάθε ημέρας έστελνε στο Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων της Δ/νσης Υγείας των Ζώων ένα πρόγραμμα (flight paths) για τις πτήσεις της επόμενης ημέρας. Με το ίδιο μήνυμα ενημερώνονταν άμεσα όλες οι Περιφερειακές Ενότητες που με τη σειρά τους ενημέρωναν το κοινό. Πολλές φορές λόγω κακών καιρικών συνθηκών, δεν πραγματοποιούνταν όλες οι προγραμματισμένες πτήσεις, αλλά μερικές μόνο από αυτές ή και καμία λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών. Τα εμβόλια φυλάσσονταν υπό κατάψυξη σε κεντρική αποθήκη στον Πειραιά (Περιφέρεια Αττικής). Καταγραφικά μηχανήματα κατέγραφαν τη θερμοκρασία του θαλάμου σε τακτά χρονικά διαστήματα και η καταγραφή αυτή ελεγχόταν από κτηνιάτρους του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων.

Πριν από κάθε επιχείρηση στις αερολέσχες εκκίνησης αεροσκαφών, φορτηγά - ψυγεία μετέφεραν υπό κατάψυξη προκαθορισμένο αριθμό εμβολίων στο προκαθορισμένο αεροδρόμιο. Η φόρτωση των εμβολίων επί των οχημάτων στην κεντρική αποθήκη φύλαξης στον Πειραιά, γινόταν παρουσία Κτηνιάτρου του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων του Υπουργείου, ο οποίος μετά το πέρας της φόρτωσης και την καταμέτρηση των κιβωτίων που είχαν φορτωθεί, σφράγιζε το όχημα, το οποίο παρέμενε σφραγισμένο μέχρι και την τελική άφιξή του στην εκάστοτε αερολέσχη. Εκεί η αποσφράγιση γίνονταν από κτηνίατρο της περιοχής ή εφόσον η άφιξη γίνονταν ημέρες αργίας, από την αεροπορική εταιρεία.

Κτηνίατρος της Περιφερειακής Ενότητας ή του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων της Δ/νσης Υγείας των Ζώων βρισκόταν πάντα τις εργάσιμες ώρες και ημέρες και σε κάποιες περιπτώσεις και σε ημέρες /ώρες αργίας, στο χώρο του αεροδρομίου και επέβλεπε και κατέγραφε τη φόρτωση/εκφόρτωση των εμβολίων στα πτητικά μέσα, καθώς και τη διατήρηση της ψυκτικής αλυσίδας φύλαξης των εμβολίων (έλεγχος των καταγραφικών θερμομέτρων του οχήματος). Όλα τα στοιχεία καταγράφονταν σε ειδικές φόρμες (αριθμός παρτίδων δολωμάτων που φορτώθηκαν και περίσσευαν, ώρα έναρξης και διάρκειας πτήσεων, συνθήκες περιβάλλοντος κλπ). Επίσης ελέγχονταν οι καταγραφές του φορτηγού -ψυγείου σχετικά με τη θερμοκρασία. Σε κάποιες περιπτώσεις που κτηνίατρος δεν παρίστατο στα αεροδρόμια (πχ Σαββατοκύριακα ή αργά το απόγευμα σε ορισμένες περιπτώσεις) όλα τα στοιχεία για τις ρίψεις και την αποθήκευση των εμβολίων στα οχήματα, καταγράφονταν από την αεροπορική εταιρεία (βάσει της υποχρέωσής της που αναφέρονταν στη Σύμβαση που είχε υπογραφεί). Τα στοιχεία αυτά παραδίδονταν την επόμενη εργάσιμη ημέρα στους κτηνιάτρους της περιοχής.

Στο τέλος κάθε πτήσης γίνονταν καταμέτρηση των εμβολίων που επιστρέφονταν, τα οποία στη συνέχεια φορτώνονταν για την επόμενη πτήση. Στο τέλος της ημέρας τα εμβόλια που δεν είχαν διανεμηθεί φυλάσσονταν στο ψυκτικό όχημα και χρησιμοποιούνταν την επόμενη μέρα, εφόσον δεν είχαν ξεπαγώσει.

Όλα τα στοιχεία των ρίψεων (δεδομένα του GPS) στέλνονταν από την εταιρεία αεροδιανομής στην Τοπογραφική Υπηρεσία του Υπουργείου. Οι τοπογράφοι αποτύπωναν τα δεδομένα σε χάρτες προκειμένου να γίνει η αξιολόγηση των ρίψεων.

Σε περίπτωση που τα δεδομένα των ρίψεων έδειχναν ότι οι ρίψεις ήταν ανεπαρκείς σε μία περιοχή (λιγότερα από 20 δολώματα ανά τετραγωνικό χλμ), τότε το Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων ενημέρωνε την εταιρεία αεροδιανομής προκειμένου να επαναλάβει τις πτήσεις στην περιοχή αυτή.

Το ποσοστό λάθους του 0,5% στον υπολογισμό των εμβολίων- δολωμάτων που καταγράφηκαν από τη συσκευή GPS των αεροσκαφών δικαιολογεί τη διαφορά που εμφανίζεται ανάμεσα στον αριθμό εμβολίων που έχει καταγραφεί (1.490.268) και στον αριθμό αυτών που πραγματικά έχουν πέσει (1.490.270) και αυτό γιατί οι ρίψεις έγιναν με το χέρι. Επιπλέον, μικρός αριθμός δολωμάτων διανεμήθηκαν εκτός της περιοχής εμβολιασμών, καθώς δεν είναι πάντα εφικτό να εμποδιστούν οι ρίψεις σε περιοχές εντός και εκτός εμβολιασμών που συνορεύουν μεταξύ τους. Ο μεγαλύτερος αριθμός ρίψεων δολωμάτων καταγράφηκε στην περιοχή της Πέλλας.

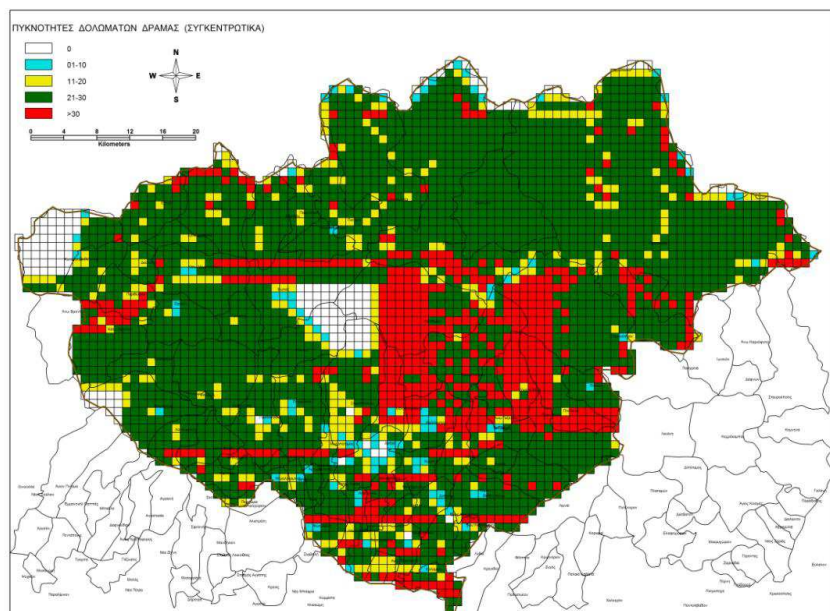
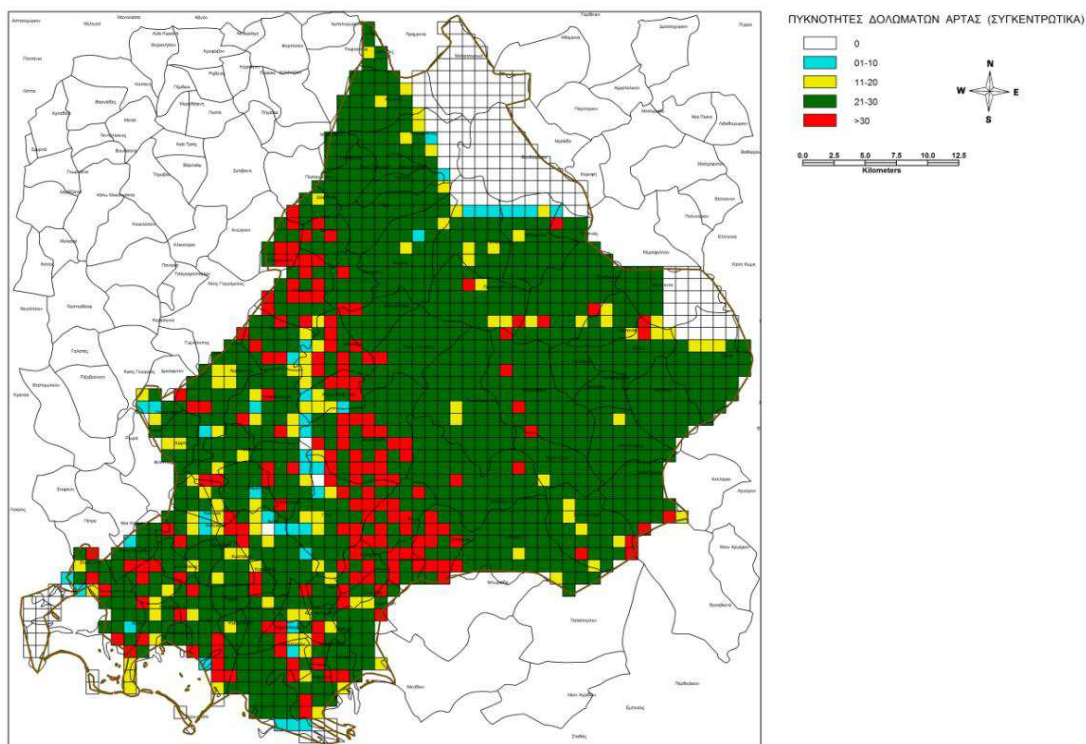
Η παρασκευάστρια εταιρία παρέδωσε όλα τα εμβόλια σε μία αποστολή της. Δείγματα από όλες τις κύριες παρτίδες (καθώς και από κάποιες υποπαρτίδες εστάλησαν στο Κοινοτικό Εργαστήριο Αναφοράς για έλεγχο του τίτλου κατά την έναρξη του προγράμματος, ενώ τυχαία δείγματα από 3 παρτίδες παρέμειναν στα ψυγεία έως την τελευταία αποστολή τους στις αερολέσχες. Εκτός από τις καταγραφές θερμοκρασιών που γίνονταν από την εταιρία αποθήκευσης και συντήρησης των εμβολίων, ειδικά βαθμονομημένα και πιστοποιημένα καταγραφικά θερμόμετρα τοποθετήθηκαν από κτηνίατρο του Υπ.Α.Α.Τ, όπως είχε συσταθεί από την επιτροπή ελέγχου της Ε.Ε. Κτηνίατροι από την Υπηρεσία της Π.Ε Πειραιά έκαναν απροειδοποίητους ελέγχους στα ψυγεία και έστειλαν τα στοιχεία τους στην Κεντρική Αρχή. Σε όλες τις περιπτώσεις, τα ευρήματα ήταν σύμφωνα με τις απαιτήσεις.

Αξιολόγηση της αεροδιανομής εμβολίων

Η αξιολόγηση της διανομής των εμβολίων, όπως καταγράφηκε από την Τοπογραφική Υπηρεσία του Υπ.Α.Α.Τ. και αποτυπώθηκε σε αντίστοιχους ανά Π.Ε. χάρτες πυκνότητων κρίνεται ικανοποιητική.

Η αποτύπωση των σημείων ρίψης σε χάρτες αναφορικά με τον έλεγχο της πυκνότητας αυτών ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των προδιαγραφών του διαγωνισμού. Οι τοπογράφοι της Τοπογραφικής Υπηρεσίας του Υπουργείου σε συνεργασία με υπαλλήλους του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων διερεύνησαν το γεωγραφικό ανάγλυφο σε περιοχές που η εμβολιακή κάλυψη ήταν μικρή ή/και ανύπαρκτη. Εκτός από τις αστικές, περιαστικές περιοχές και τις υδάτινες επιφάνειες (οι οποίες ούτως ή άλλως είχαν εξαιρεθεί), εμφανίζονται περιοχές με πολύ μεγάλα υψόμετρα (πάνω από 1500μ) που δεν έχουν εμβολιαστεί. Πρόκειται για περιοχές των ΠΕ Φλώρινας, Γρεβενών, Κοζάνης, Τρικάλων, Πέλλας, Καρδίτσας, Ημαθίας, Ευρυτανίας και Πιερίας. Το ίδιο είχε παρατηρηθεί και στην προηγούμενη εκστρατεία. Στις παραπάνω ΠΕ διερευνήθηκε διεξοδικά το υψόμετρο των περιοχών που δεν καλύφθηκαν. Βρέθηκε ότι στην πλειονότητα πρόκειται για μεγάλους ορεινούς όγκους που όμως διακόπτονταν από περιοχές χαμηλότερου υψόμετρου.

Διαγράμματα εμβολιαστικής κάλυψης όπου αποτυπώνεται η πυκνότητα εμβολίων το φθινόπωρο 2017 στις Π.Ε. Άρτας, Δράμας.

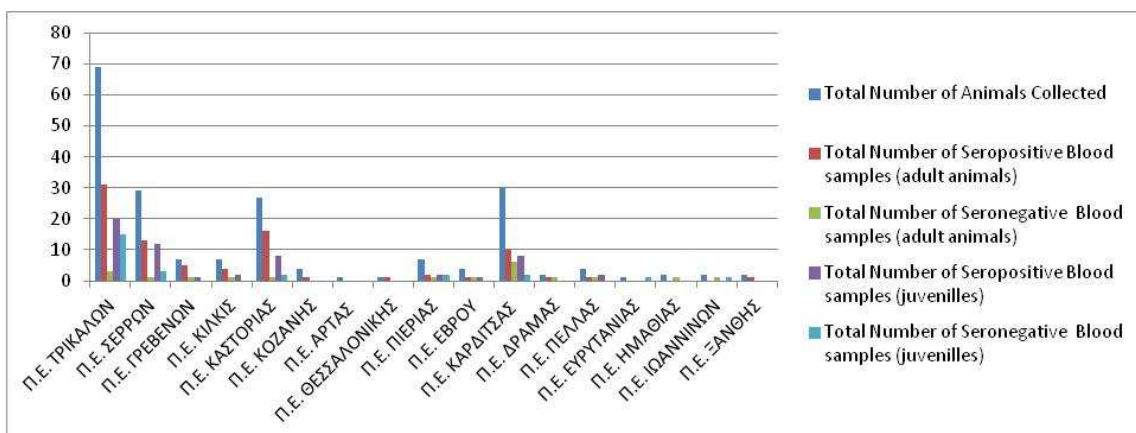

Αξιολόγηση των εμβολιασμών της άγριας πανίδας μετά τους εμβολιασμούς του φθινοπώρου 2017

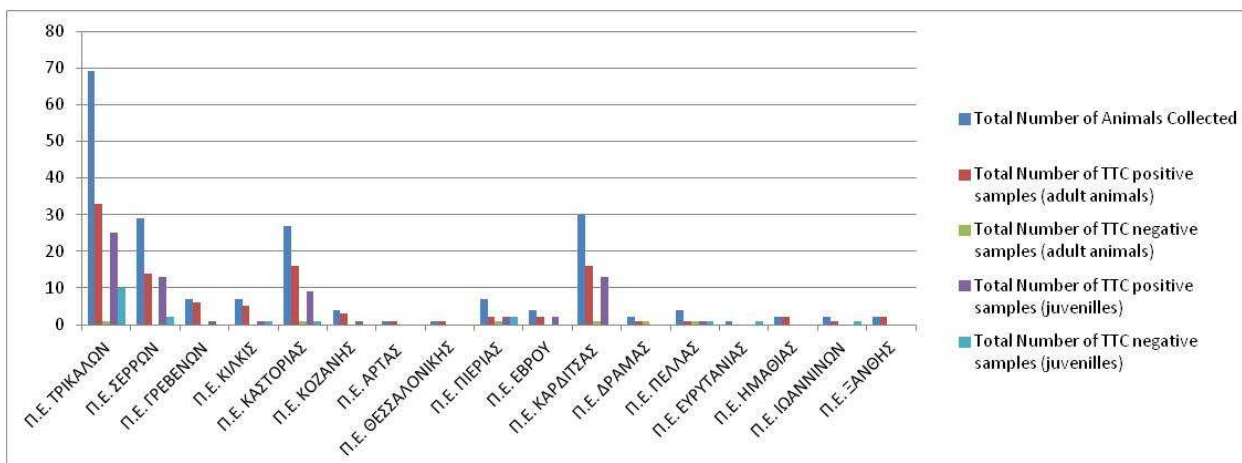
Το πρόγραμμα Αξιολόγησης (Ενεργητική Επιτήρηση) που ακολούθησε τον εμβολιασμό των αλεπούδων του φθινοπώρου 2017 πήρε παράταση με σκοπό να αυξηθεί ο αριθμός των συλλεγόμενων δειγμάτων και ολοκληρώθηκε τέλος Μαρτίου 2018.

Διάγραμμα. Δείγματα ανά ΠΕ και αποτελέσματα εργαστηριακής ανάλυσης δειγμάτων ενεργητικής επιτήρησης που ακολούθησε τους εμβολιασμούς του φθινοπώρου 2017

Οροθετικότητα

Πρόσληψη Βιοδείκτη

2.3 ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Όσον αφορά την ενημέρωση του κοινού και ειδικότερα αναφορικά με την επικινδυνότητα του εμβολίου-δολώματος για τη λύσσα έχουν δημιουργηθεί από το 2013, 2 φυλλάδια ένα για παιδιά νεαρής ηλικίας και ένα για μεγαλύτερα παιδιά και ενήλικες. Επίσης δημιουργήθηκαν 2 αφίσες, μία γενική με τα

συμπτώματα της λύσσας και μία δεύτερη που απευθύνονταν στους κυνηγούς και ετοιμάστηκε ένα spot που προορίζονταν για τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά κανάλια. Το παραπάνω υλικό είναι ελεύθερα προσβάσιμο στην ιστοσελίδα του Υπ.Α.Α.Τ

http://www.minagric.gr/images/stories/docs/politis/Trofima_Ygeia/entipo_lissas160913.pdf
http://www.minagric.gr/images/stories/docs/politis/Trofima_Ygeia/entipo_lissas_paidia160913.pdf
http://www.minagric.gr/images/stories/docs/politis/Trofima_Ygeia/afisa_Lissa1.pdf
http://www.minagric.gr/images/stories/docs/politis/Trofima_Ygeia/afisa_kinigi.pdf

Και στις 2 εμβολιακές καμπάνιες του 2017 ενημερώθηκε το Υπουργείο Παιδείας για τη φθινοπωρινή εμβολιακή καμπάνια, έτσι ώστε να ενημερωθούν όλα τα σχολεία.

Όλο το έντυπο υλικό και το spot υπάρχει και στην ιστοσελίδα του Υπουργείου για ενημέρωση εκπαιδευτικών, γονέων και πολιτών.

Το Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων στην προσπάθεια της συνεχούς ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων προέβει κατά το 2017 και στις ακόλουθες ενέργειες:

1. Διοργάνωση συναντήσεων με συμμετοχή κυνηγών, φυλάκων θήρας, δασικών υπαλλήλων και κτηνιάτρων πολλών ΠΕ με σκοπό να συζητηθούν προβλήματα στην εφαρμογή του Προγράμματος και να προταθούν λύσεις.
2. Συνέχιση της εκπαίδευσης σε θέματα σχετικά με τη λύσσα σε μεγάλο αριθμό κτηνιάτρων εργαζομένων στις Π.Ε. στα πλαίσια επιμορφωτικών σεμιναρίων του ΙΝΕΤ (Εθνικό Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Δημοσίων Υπαλλήλων) μετά την υποβολή αιτήματος από το Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων προς το Εθνικό Ινστιτούτο Επιμόρφωσης, Ανάλογα σεμινάρια διοργανώνονται και διεξάγονται εντός του 2018.
3. Συνεχίστηκε η διανομή φυλλαδίων ενημέρωσης για ενίσχυση της Παθητικής & Ενεργητικής Επιτήρησης της Λύσσας στους κυνηγούς και τους θηροφύλακες.
4. Συνεχίστηκε η μετά από έγκριση του ΕΣΡ προβολή του ενημερωτικού spot σε κανάλια (τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά) εθνικής εμβέλειας και σε τοπικά κανάλια, λίγες ημέρες πριν από την έναρξη των ρίψεων, Επίσης σε τοπικό επίπεδο, πολλές Περιφέρειες εξέδωσαν Δελτία Τύπου σχετικά με τους εμβολιασμούς για την ενημέρωση του κοινού, ενώ Δελτία Τύπου αναρτήθηκαν και στην Κεντρική Ιστοσελίδα του Υπουργείου.

Αποτέλεσμα της παραπάνω ενημέρωσης ήταν τα περιστατικά ατόμων που ήρθαν σε επαφή με τα δολώματα, σε κάποιες περιοχές της επικράτειας να είναι σημαντικά λιγότερα σε σχέση με την προηγούμενη εμβολιακή εκστρατεία. Το ΚΕΕΛΠΝΟ (Κέντρο Ελέγχου Λοιμωξεων και Πρόληψης Νοσημάτων) έχει δημιουργήσει αλγόριθμο για την αντιμετώπιση των ανθρώπων που ήρθαν σε επαφή με το εμβόλιο-δόλωμα.

Εμβολιασμός των ζώων της άγριας πανίδας με εμβόλια λύσσας δια του αέρος- Διατήρηση της συνέχισης του προγράμματος.

Έχει δοθεί έγκριση από το Υπουργείο Οικονομικών για τις δαπάνες έτους 2019 που θα απαιτηθούν για την προμήθεια εμβολίων-δολωμάτων και τις εργασίες διανομής αυτών. Από διακηρύξεις των διαγωνισμών που έγιναν στα τέλη του 2017 υπογράφηκαν συμβάσεις-πλαίσιο, που αφορούν την

προμήθεια εμβολίων και τη διανομή αυτών για τις δύο ανά έτος εκστρατείες για την τριετία 2018,2019 και 2020, καθώς και η εκτελεστική σύμβαση των εκστρατειών για το 2018.

ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Από την άνοιξη του 2018 διενεργείται εξ αποστάσεως έλεγχος σε στοιχεία και δεδομένα που αφορούν τις εμβολιαστικές εκστρατείες του 2017 σχετικά με:

- καταγραφές των εμβολίων κατά τη φόρτωση-εκφόρτωση των αεροσκαφών στις αερολέσχες από τους κτηνιάτρους των Π.Ε.,
- τιμολόγια πληρωμών και τραπεζικά εμβάσματα προς τους αναδόχους,
- συναφθείσες συμβάσεις με τους αναδόχους.

2.4 ΚΟΣΤΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Please fill out the following form. You can save data typed into this form.

Programmes for eradication, control and surveillance of animal diseases and zoonoses
Final report

EL - Rabies

3. FINANCIAL DATA - REIMBURSEMENT CLAIM

VERY IMPORTANT : for financial data, please report only the eligible costs incurred (VAT excluded) i.e. the measures (and their related costs) performed during the implementing year and paid from the State budget before the date of submission of this form.

All costs shall be reported in Euro. If needed, the exchange rate(s) shall be detailed in the dedicated table below.

Costs Related To	Eligible Measures	Number Of Units (f)	1(a) Financing based on costs actually incurred		2(a) Financing based on unit costs		Cofinancing rate (%)	Claimed amount	
			Total cost actually incurred (e)	Ceiling per unit (b)	Total cost after the application of the ceiling	Unit cost (c)			
Delivery	Collection of foxes by hunters, game keepers and members of environmental organizations in the frame of passive surveillance Remuneration of hunters, game keepers and members of environmental organizations for delivering dead foxes in the frame of passive surveillance	700	35 000,00	50,00	35 000,00		75	26 250,00	
Delivery	Collection of foxes by hunters, game keepers in the frame of monitoring the effectiveness of ORV Remuneration of hunters and game keepers for the delivery of foxes in the frame of monitoring the effectiveness of ORV	316	15 830,00	15,00	4 740,00		75	3 555,00	
Testing	Serological test (VNT/FAVN/ELISA)	499				15,24	75	5 703,57	
Testing	FAT	1 397				13,09	75	13 715,05	
Testing	Presence of biomarker (Tetracycline in bones)	502	6 526,00	10,00	5 020,00		75	3 765,00	
Testing	Vaccine titration test	62	35 518,56	100,00	6 200,00		75	4 650,00	
Vaccination	SAG2 strain vaccine and bait in MS	2 979 600	1 808 185,64	0,70	1 808 185,64		75	1 356 139,23	
Vaccination	Distribution of oral vaccine per dose in MS	2 978 420	1 363 333,34	0,47	1 363 333,34		75	1 022 500,01	
Duly justified measures	Awareness campaign Improve surveillance/purchase of services for production of leaflets/posters/tv-radio-internet spots	0	0,00	TOTAL COST ACTUALLY INCURRED for the measure (not your average unit cost)				75	0,00
Duly justified measures	Awareness campaign Purchase of services for production of leaflets/posters/tv-radio-internet spots	0	0,00				75	0,00	
Other	Laboratory Staff contracted for the program only	4	53 149,95				75	39 862,46	

Fill out the following form. You can save data typed into this form.

Page 27 of 31

Verify Form

Programmes for eradication, control and surveillance of animal diseases and zoonoses
Final report

EL - Rabies

Costs Related To	Eligible Measures	Number Of Units (f)	Total cost actually incurred (e)	Ceiling per unit (b)	Total cost after the application of the ceiling	Unit cost(c)	Total(d)	Cofinancing rate (%)	Claimed amount
Total Sampling		0	0,00		0,00		0,00		0,00
Total Testing		2 460	42 044,56		11 220,00		25 891,49		27 833,62
Total Vaccination		5 958 020	3 171 518,98		3 171 518,98		0,00		2 378 639,23
Total Compensation		0	0,00		0,00		0,00		0,00
Total Slaughtering and Culling Animals		0	0,00		0,00		0,00		0,00
Total Cleaning and Disinfection		0	0,00		0,00		0,00		0,00
Total Delivery		1 016	50 830,00		39 740,00		0,00		29 805,00
Total Duly Justified Measures		0	0,00		0,00		0,00		0,00
Total Other Measures		4	53 149,95		0,00		0,00		39 862,46
TOTAL AMOUNT CLAIMED(f)			3 317 543,49		3 222 478,98		25 891,49		2 476 140,31

For measures with cofinancing based on costs actually incurred:
 - After entering the No of units in column 3, insert in column 4 the **TOTAL COST ACTUALLY INCURRED** for the measure (not your calculated unit cost).
 - Column 6: if (column 4 / column 3) > column 5, value is (column 3 X column 5); otherwise value is column 4.

For measures with cofinancing based on unit costs: column 8 value is (column 3 X column 7).
 Column 10: it is either (column 6 X cofinancing rate), or (column 8 X cofinancing rate).

For "Other measures" in column 1, describe them in column 2. Indicate the No of units in column 3 and your unit cost in column 7.

(a) For each eligible measure fill-in either column 1 or column 2 in line with the co-funding method specified in the financing decision
 (b) Maximum Union financial contribution per unit set in the financing decision

2.5 ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ ΠΟΥ ΤΕΘΗΚΕ ΣΕ ΙΣΧΥ ΤΟ 2017

A. Αποφάσεις

Το πρόγραμμα επιτήρησης και καταπολέμησης της λύσσας στη χώρα μας και για το 2017 καθορίζεται βάσει της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων & Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής) 331/10301-25/01/2013 με αρ. ΦΕΚ 198, τεύχος Β, όπως ισχύει (τελευταία τροποποίηση με την έκδοση της Κ.Υ.Α. 1049/41498/05.04.2016). «Πρόγραμμα Επιτήρησης και Καταπολέμησης της Λύσσας στην Ελλάδα»

Το έτος 2017 εκδόθηκαν η υπ' αρ. **922/30148/16.03.2017** Υπουργική Απόφαση για τον ορισμό της περιοχής διενέργειας του Προγράμματος εμβολιασμού των κόκκινων αλεπούδων την άνοιξη 2017 και για τον καθορισμό των λεπτομερειών εφαρμογής του Προγράμματος Ενεργητικής Επιτήρησης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς του και η υπ' αρ. **2997/98343/21.09.2017** Υπουργική Απόφαση για τον ορισμό της περιοχής διενέργειας του Προγράμματος εμβολιασμού των κόκκινων αλεπούδων το φθινόπωρο 2017 και για τον καθορισμό των λεπτομερειών εφαρμογής του Προγράμματος Ενεργητικής Επιτήρησης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς του.

Β. Εγκύκλιοι και σημαντική αλληλογραφία

88/3169 /11.01.2017	Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εμβολιασμών των κόκκινων αλεπούδων μετά τους εμβολιασμούς το φθινόπωρο του 2016 κατόπιν της ολοκλήρωσης της φθινοπωρινής εμβολιακής καμπάνιας	Δ/νσεις Κτην/κής Π.Ε. της χώρας Τμήματα Κτηνιατρικής Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας Κυν. Συνομπροσπονδίες ΥΠΕΚΑ, Δ/νση Δασών ΚΕΕΛΠΝΟ ΕΕΑ
99/3446/12.01.2017	Αναγκαιότητα αύξησης της αποζημίωσης φυλάκων θήρας και κυνηγών για τη συλλογή δειγμάτων για την ενίσχυση της ενεργητικής επιτήρησης της Λύσσας	Γενική Δ/νση Οικονομικών Υπηρεσιών ΚΟΙΝ: Γραφείο Υπουργού Γραφείο Αν.Υπουργού Γραφείο Γεν.Γραμματέα
164/4637/16.01.2017	Προγραμματισμός εκπαιδευτικών προγραμμάτων με τίτλο «Εκπαίδευση σε θέματα καταπολέμησης ζωοανθρωπονόσων» για το α' εξάμηνο 2017	Διευθύντρια Ινστιτούτου Επιμόρφωσης Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης Δρ. Άννα Κοντονή
922/30148/16.03.2017	Ορισμός της περιοχής διενέργειας του Προγράμματος εμβολιασμού των κόκκινων αλεπούδων έναντι του ιού της Λύσσας, την άνοιξη 2017 και καθορισμός των λεπτομερειών εφαρμογής του Προγράμματος Ενεργητικής Επιτήρησης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς του	Δ/νσεις Κτην/κής Περιφερειών της χώρας Τμήματα Κτηνιατρικής Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας Κυν. Συνομπροσπονδίες ΥΠΕΚΑ, Δ/νση Δασών ΚΕΕΛΠΝΟ ΕΕΑ
923/30200/16.03.2017	Διενέργεια εμβολιασμού των κόκκινων αλεπούδων έναντι του ιού της Λύσσας από αέρος για την άνοιξη του 2017	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ, Δ/νσεις Κτηνιατρικής ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ, Τμήματα Κτηνιατρικής Τμήμα Διαχείρισης Άγριας

		<p>Ζωής και Θήρας- Υπ.Περιβάλλοντος και Ενέργειας ΚΕΕΛΠΝΟ -Γραφείο Προέδρου -Γραφείο Ζωνοόσων Κυνηγετική Συνομοσπονδία Ελλάδος (με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη τους) Διεύθυνση Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών, ΕΕΑ για τη Λύσσα στα Ζώα Γενική Δ/ση Βιώσιμης Αγρ. Ανάπτυξης, Δ/ση Τεχνικών Μελετών Κατασκευών και Τοπογραφικής, Τμήμα Τοπογραφικών Ψηφιακών Γεωχωρικών Δεδομένων, Μελετών και Έργων <i>υπόψη κ Καιμάρα Δημήτριου</i> Γραφείο Προϊσταμένου Γενικής Δ/σης Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής Δ/ση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών- Τμήμα Προστασίας των Ζώων - Δ/ση Υγιεινής και Ασφάλειας Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης ΥΠ. ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ- ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΔΗΜ.ΥΓΕΙΑΣ&ΠΟΙΟΤΗ ΤΑΣ ΖΩΗΣ,Δ/ΝΣΗ ΔΗΜ.ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟΣ</p>
--	--	--

		<p>ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΥΓΕΙΑΣ (ΕΚΕΠΥ) Κτηνιατρική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης Τμήμα Κτηνιατρικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Γενικό Επιτελείο Στρατού Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ Λεωφόρος Αλεξάνδρας 196 Αθήνα, ΤΚ 115 21 Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας Βας. Γεωργίου 1, ΤΚ 16604 Ελληνικό Α)Γραφείο Διοικητού ΥΠΑ Β)Δ1 Γ)Δ2 Δ)Δ3</p>
1480/49624 /5.5.2017	Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εμβολιασμών των κόκκινων αλεπούδων μετά τους εμβολιασμούς την άνοιξη 2017	<p>Δ/νσεις Κτην/κής Περιφερειών της χώρας Τμήματα Κτηνιατρικής Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας Κυν. Συνομοσπονδίες ΥΠΕΚΑ, Δ/νση Δασών ΕΕΑ</p>
1551/52351/12.05.2017	Αξιολόγηση της Παθητικής Επιτήρησης 2016 - Αξιολόγηση αποτελεσμάτων ενεργητικής επιτήρησης μετά από τις εμβολιακές καμπάνιες των ετών 2015 και 2016	<p>Δ/νσεις Κτην/κής Περιφερειών της χώρας Τμήματα Κτηνιατρικής Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας Κυν. Συνομοσπονδίες ΥΠΕΚΑ, Δ/νση Δασών</p>

		ΚΕΕΛΤΝΟ ΕΕΑ
1698/56257/23.05.2017	Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εμβολιασμών των κόκκινων αλεπούδων μετά τους εμβολιασμούς την άνοιξης 2017-Ολοκλήρωση εμβολιακής καμπάνιας	Δ/νσεις Κτην/κής Περιφερειών της χώρας Τμήματα Κτηνιατρικής Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας Κυν. Συνομπροσπονδίες ΥΠΕΚΑ, Δ/νση Δασών ΚΕΕΛΤΝΟ ΕΕΑ
2123/70678 /29.06.2017	Παράταση Προγράμματος Ενεργητικής Επιτήρησης της Λύσσας μετά τους εμβολιασμούς της άνοιξης 2017	Δ/νσεις Κτην/κής Περιφερειών της χώρας Τμήματα Κτηνιατρικής Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας. Κυν. Συνομπροσπονδίες ΥΠΕΚΑ, Δ/νση Δασών ΕΕΑ
2224/74764/10.07.2017	Αξιολόγηση πορείας εφαρμογής Προγράμματος Παθητικής Επιτήρησης της Λύσσας το πρώτο εξάμηνο του 2017 - Ενεργητική Επιτήρηση μετά την εαρινή εμβολιακή καμπάνια της άνοιξης 2017	Δ/νσεις Κτην/κής Περιφερειών της χώρας Τμήματα Κτηνιατρικής Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας Κυν. Συνομπροσπονδίες ΥΠΕΚΑ, Δ/νση Δασών ΚΕΕΛΤΝΟ ΕΕΑ
2519/86456/10.08.2017	Συλλογή δειγμάτων ενεργητικής επιτήρησης μετά τους εμβολιασμούς της άνοιξης 2017 - έμφαση στην συλλογή ενήλικων αλεπούδων	Δ/νσεις Κτην/κής Περιφερειών της χώρας Τμήματα Κτηνιατρικής Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας. Κυν. Συνομπροσπονδίες ΥΠΕΚΑ, Δ/νση Δασών ΕΕΑ
2974/97355/18.09.2017	Συνδρομή υπαλλήλων στην επεξεργασία των δεδομένων πτήσεων στα πλαίσια του Προγράμματος Εμβολιασμού των κόκκινων αλεπούδων για τη Λύσσα	Γενική Δ/νση Βιώσιμης Αγρ. Ανάπτυξης Δ/νση Τεχνικών Μελετών Κατασκευών και Τοπογραφικής, Τμήμα Τοπογραφικών

		Ψηφιακών Γεωχωρικών Δεδομένων Μελετών και Έργων
2975/97360/18.09.2017	Διενέργεια εμβολιασμού της άγριας πανίδας έναντι του ιού της Λύσσας το φθινόπωρο του 2017	<p>- ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ, Δ/νσεις Κτηνιατρικής</p> <p>- Περιφερειακές Ενότητες Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής</p> <p>- Τμήματα Κτηνιατρικής ΠΕ</p> <p>ή Δ/νσεις Κτην/κής Μητροπολιτικών Ενοτήτων</p> <p>- Τμήμα Διαχείρισης Άγριας Ζωής και Θήρας- Υπ.Περιβάλλοντος και Ενέργειας</p> <p>ΚΕΕΛΠΝΟ</p> <p>- Γραφείο Προέδρου</p> <p>- Γραφείο Ζωνόσων</p> <p>- Κυνηγετική</p> <p>Συνομοσπονδία Ελλάδος (με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη τους)</p> <p>- Διεύθυνση Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών, ΕΕΑ για τη Λύσσα στα Ζώα</p> <p>- Γενική Δ/νση Βιώσιμης Αγρ. Ανάπτυξης, Δ/νση Τεχνικών Μελετών Κατασκευών και Τοπογραφικής, Τμήμα Τοπογραφικών Ψηφιακών Γεωχωρικών Δεδομένων, Μελετών και Έργων</p> <p>- Γραφείο Προϊσταμένου Γενικής Δ/νσης Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής</p> <p>- Δ/νση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών- Τμήμα Προστασίας των Ζώων -</p>

		-Δ/νση Υγιεινής και Ασφάλειας Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης -ΥΠ. ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ- ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΔΗΜ.ΥΓΕΙΑΣ&ΠΟΙΟΤΗ ΤΑΣΖΩΗΣ,Δ/ΝΣΗ ΔΗΜ.ΥΓΙΕΙΝΗΣ -ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ -ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ -ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΥΓΕΙΑΣ (ΕΚΕΠΥ) -Κτηνιατρική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης -Τμήμα Κτηνιατρικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας -Γενικό Επιτελείο Στρατού -Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας -ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ Λεωφόρος Αλεξάνδρας 196 Αθήνα, ΤΚ 115 21 -Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας Βας. Γεωργίου 1, ΤΚ 16604 Ελληνικό Α)Γραφείο Διοικητού ΥΠΑ Β)Δ1 Γ)Δ2 Δ)Δ3
2984/97791/19.09.2017	Ενημέρωση προς Υπουργείο Εξωτερικών	1. Δ/νση Α3 Βαλκανικών Υποθέσεων 2. Δ/νση Α4 Τουρκίας Υπουργείο Εξωτερικών

2997/98343/21.09.2017	<p>Ορισμός της περιοχής διενέργειας του Προγράμματος εμβολιασμού των κόκκινων αλεπούδων έναντι του ιού της Λύσσας, το φθινόπωρο 2017 και καθορισμός των λεπτομερειών εφαρμογής του Προγράμματος Ενεργητικής Επιτήρησης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς του</p>	<p>ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ, Δ/νσεις Κτηνιατρικής ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ, Τμήματα Κτηνιατρικής Διεύθυνση Διαχείρισης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος Χαλκοκονδύλη 31 Τ.Κ. 10432 -Αθήνα (με την παράκληση να ενημερωθούν οι Δασικές Υπηρεσίες των ΠΕ) ΚΕΕΛΤΠΝΟ Γραφείο Προέδρου Γραφείο Ζωοανθρωπονόσων Κυνηγετική Συνομοσπονδία Ελλάδος (με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη τους) Κυνηγετική Ομοσπονδία Μακεδονίας Θράκης(με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη τους) Κυνηγετική Ομοσπονδία Ηπείρου(με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη τους) Ζ' Κυνηγετική Ομοσπονδία Θεσσαλίας & Νήσων Σποράδων(με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη τους) Διεύθυνση Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών, ΕΕΑ για τη Λύσσα στα Ζώα Γενική Δ/ση Βιώσιμης Αγρ. Ανάπτυξης, Δ/ση Τεχνικών Μελετών</p>
-----------------------	---	--

		<p>Κατασκευών και Τοπογραφικής, Τμήμα Τοπογραφικών Ψηφιακών Γεωχωρικών Δεδομένων, Μελετών και Έργων υπόψη κ <i>Καιμάρα Δημήτριου</i> Γραφείο Προϊσταμένου Γενικής Δ/νσης Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής Δ/νη Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών- Τμήμα Προστασίας των Ζώων - Δ/νη Υγιεινής και Ασφάλειας Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης ΥΠ. ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΔΗΜ.ΥΓΕΙΑΣ&ΠΟΙΟΤΗ ΤΑΣΖΩΗΣ,Δ/ΝΣΗ ΔΗΜ.ΥΓΙΕΙΝΗΣ Αριστοτέλους 17 Τ.Κ.10187 Αθήνα ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ Χαλκοκονδύλη 15 10432- Αθήνα ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΥΓΕΙΑΣ (ΕΚΕΠΥ) Λεωφ. Κηφισίας 39 Τ.Κ. 15123 Τμήμα Κτηνιατρικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης</p>
--	--	---

		<p>Τμήμα Κτηνιατρικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Διεύθυνση Υγειονομικού, Γενικό Επιτελείο Στρατού Διεύθυνση Υγειονομικού, Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας 12</p> <p>Γενική Διεύθυνση Υγείας και Ποιότητας Ζωής Ταχ.Δ/ση: Αχαρνών 2 Αθήνα 10176 Διεύθυνση Δημόσιας Υγιεινής - Υπουργείο Υγείας- ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:</p> <p>1. Γραφείο Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 2. Γραφείο Αναπλ. Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 3. Γραφείο Γενικού Γραμ/τέα Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 4. Γραφείο Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας__</p>
3646/115257/01.11.2017	<p>Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εμβολιασμών των κόκκινων αλεπούδων μετά τους εμβολιασμούς του φθινοπώρου 2017 - Ολοκλήρωση εμβολιασμών σε ορισμένες ΠΕ</p>	<p>Δ/νσεις Κτην/κής Περιφερειών της χώρας Τμήματα Κτηνιατρικής Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας. Κυν. Συνομπροσπονδίες ΥΠΕΚΑ, Δ/ση Δασών ΕΕΑ</p>

2.6 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ

Το Τμήμα Ζωοανθρωπονόσων της Δ/σης Υγείας των ζώων, το οποίο και είναι υπεύθυνο για το συντονισμό και τον έλεγχο της εφαρμογής του προγράμματος, έχει προβεί, μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων του για το έτος 2017 στις ακόλουθες ενέργειες για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του παραπάνω προγράμματος:

1. Πραγματοποίηση συσκέψεων με την κυνηγετική Συνομοσπονδία, τη Δ/ση Αισθητικών Δασών-Δρυμών και Θήρας του ΥΠΕΝ, το ΚΕ.ΕΛ.Τ.Π.ΝΟ, τη Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας, το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς για τη Λύσσα και τον Τομέα Κτηνιατρικής της ΕΣΥΔ.
2. Πραγματοποίηση κύκλου εκπαιδευτικών σεμιναρίων μέσω του ΕΚΔΔ-ΙΝΕΠ για τις ζωοανθρωπονόσους.
3. Αλληλογραφία με το ΚΕΕΛΠΝΟ για προμήθεια εμβολίων για ανθρώπους και ορολογικό έλεγχό τους
4. Συμμετοχή σε ομάδες εργασίας του ΚΕΕΛΠΝΟ για τη λύσσα.
5. Επιτυχής εφαρμογή προγράμματος εμβολιασμού αλεπούδων το 2017, Εποπτεία-Συντονισμός.
6. Ενέργειες για διεξαγωγή προγράμματος εμβολιασμών-ενεργητικής επιτήρησης αλεπούδων (2013-2017) - Συντονισμός και Οργάνωση Προγράμματος Ενεργητικής Επιτήρησης - Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων σε συνεργασία με το ΕΕΑ.
7. Συμμετοχή υπαλλήλων του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων στη διαμόρφωση τεχνικών προδιαγραφών για τους διαγωνισμούς προμήθειας εμβολίων για τις αλεπούδες και της διανομής αυτών.
8. Ενέργειες για προβολή τηλεοπτικού spot για τη λύσσα και προβολή του σε κανάλια εθνικής εμβέλειας, τοπικά κανάλια και ραδιοφωνικούς σταθμούς.
9. Ενημέρωση για τη λύσσα στο Υπ. Παιδείας για ενημέρωση όλων των μαθητών της χώρας για τη λύσσα.
10. Ενημέρωση της ιστοσελίδας του ΥΠΑΑΤ με όλο το υλικό για τη λύσσα από εκπαιδευτικά σεμινάρια, φυλλάδια κτλ. Ανάρτηση πίνακα και χάρτη με κρούσματα λύσσας σε ζώα στην Ελλάδα, Ανάρτηση γενικών πληροφοριών για τη λύσσα
11. Καθημερινή εποπτεία κτηνιάτρων στα αεροδρόμια της χώρας κατά τη διενέργεια των εναέριων ρίψεων δολωμάτων. Συμμετοχή υπαλλήλων του Τμήματος Ζωοανθρωπονόσων του ΥΠΑΑΤ
12. Εγκύκλιοι στην ΕΚΕ και ΠΚΣ για ενημέρωση όλων των ιδιωτών κτηνιάτρων που είναι εγγεγραμμένοι στους καταλόγους της Ελληνικής Κτηνιατρικής Εταιρείας (ΕΚΕ), σε συνεργασία με την ΕΚΕ.
13. Αποστολή εγγράφων στις κτηνιατρικές υπηρεσίες των περιοχών εφαρμογής του προγράμματος για την ενίσχυση του προγράμματος επιτήρησης της λύσσα.
14. Υποβολή συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος στην Ε. Επιτροπή για τη συγχρηματοδότηση του προγράμματος επιτήρησης, καθώς και του εμβολιασμού των αλεπούδων για το 2018-20, προκειμένου να εξασφαλισθεί η κοινοτική συμμετοχή στο κόστος των παραπάνω προγραμμάτων.
15. Ενέργειες για τη συνέχιση της στελέχωσης του ΕΕΑ για τη Λύσσα με προσωπικό που θα ασχολείται με την εξέταση των δειγμάτων στα πλαίσια εφαρμογής του Προγράμματος

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΕΚΡΙΖΩΣΗΣ ΤΗΣ ΒΡΟΥΚΕΛΛΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΙΓΩΝ & ΤΩΝ ΠΡΟΒΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΟΕΙΔΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΡΙΖΩΣΗΣ ΤΗΣ ΞΥΜΑΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΒΟΟΕΙΔΩΝ

3.1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΡΙΖΩΣΗΣ ΤΗΣ ΒΡΟΥΚΕΛΛΩΣΗΣ ΤΩΝ ΒΟΟΕΙΔΩΝ

Στο πλαίσιο των διατάξεων της Ενωσιακής και Εθνικής Νομοθεσίας εφαρμόστηκε το 2017 ενιαίο πρόγραμμα εκρίζωσης της βρουκέλλωσης των βοοειδών σε όλη την Ελληνική Επικράτεια. Το πρόγραμμα εκρίζωσης της βρουκέλλωσης των βοοειδών εφαρμόζεται σε όλα τα βοοειδή, εκτός από τα αγελαία βοοειδή ορισμένων περιοχών [όπως περιγράφονται στο άρθρο 15 της ΥΑ 4224/120089 (ΦΕΚ 2464Β' /16-11-2015)] στα οποία γίνεται από το 1999 πρόγραμμα ελέγχου με το εμβόλιο REV-1.

Η εφαρμογή του προγράμματος βασίζεται: α) στη διενέργεια ορολογικών εξετάσεων (αιμοληψίες) των βοοειδών ηλικίας άνω των 12 μηνών, β) στη διενέργεια τακτικών γαλακτοληψιών από τη δεξαμενή συλλογής γάλακτος των εκμεταλλεύσεων για τη διατήρηση κυρίως των επίσημα απαλλαγμένων από τη βρουκέλλωση εκμεταλλεύσεων, γ) στην ταξινόμηση και στον υγειονομικό χαρακτηρισμό των εκμεταλλεύσεων βάσει εργαστηριακής διάγνωσης, δ) στον έλεγχο μετακινήσεων των ζώων και ε) στη σφαγή των θετικών στη βρουκέλλωση ζώων.

Τα αποτελέσματα των επίσημων ελέγχων του προγράμματος εκρίζωσης συνοψίζονται παρακάτω:

- Αριθμός εκμεταλλεύσεων βοοειδών στο πρόγραμμα επίσημου ελέγχου: **12.044**
- Αριθμός βοοειδών στο πρόγραμμα επίσημου ελέγχου: **333.236**
- Αριθμός εκμεταλλεύσεων που εξετάστηκαν (αιμοληψία - γαλακτοληψία): **3.698**
- Αριθμός εγκαταστάσεων που εξετάστηκαν (αιμοληψία - γαλακτοληψία): **2.040**
- Αριθμός θετικών εκμεταλλεύσεων: **144**
- Αριθμός θετικών εγκαταστάσεων: **80**
- Αριθμός νέων θετικών εγκαταστάσεων: **37**
- Αριθμός βοοειδών που εξετάστηκαν ατομικά (αιμοληψίες ζώων): **50.979**
- Αριθμός βοοειδών που εξετάστηκαν συνολικά (αιμοληψία + γαλακτοληψία): **144.923**
- Αριθμός θετικών βοοειδών (ορολογικές εξετάσεις): **1.930**
- Αριθμός θετικών ζώων που σφάχτηκαν: **1.914**
- Συνολικός αριθμός ζώων που σφάχτηκαν στο πρόγραμμα: **2.602**
- Ετήσιος Επιπολασμός Νοσήματος (%) στα ζώα (1930/50979): **3,78%**
- Ετήσιος Επιπολασμός Νοσήματος (%) στις εγκαταστάσεις: **3,92%**
- Ετήσια Επίπτωση Νοσήματος (%) στις (εγκαταστάσεις): **1,81%**

Επιδημιολογική κατάσταση ως προς τη βρουκέλλωση των βοοειδών (υγειονομικά καθεστώτα εκμεταλλεύσεων) στο τέλος του έτους 2017

B1		B+		B2		B4 ΑΝΑΣΤΟΛΗ		B3		B4	
Εκτροφές	Ζώα	Εκτροφές	Ζώα	Εκτροφές	Ζώα	Εκτροφές	Ζώα	Εκτροφές	Ζώα	Εκτροφές	Ζώα
1.823	29.979	108	8.320	182	2.541	1.482	35.433	107	8.453	4.115	178.028

Αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν στο Παράρτημα.

Η βρουκέλλωση των βοοειδών παραμένει νόσημα ενδημικού χαρακτήρα με σημαντική βαρύτητα για τη Δημόσια Υγεία και την υγεία των ζώων.

Στα παραπάνω στοιχεία δε συμπεριλαμβάνονται αυτά των ΠΕ Αν. Αττικής, Κορινθίας, Αιτωλοακαρνανίας, Εύβοιας, Ευρυτανίας, Άρτας, Λάρισας, Καρδίτσας, Μαγνησίας, Ημαθίας, Φλώρινας, Ροδόπης, Δ/νση κτηνιατρικής, Ορεστιάδας, Λήμνου, Χίου, Ηρακλείου, Λασιθίου, Ρεθύμνου, Χανίων και Ζακύνθου, ενώ σε κάποιες άλλες περιπτώσεις η διασταύρωση των στοιχείων εμφανίζει αποκλίσεις.

3.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΡΙΖΩΣΗΣ ΤΗΣ ΦΥΜΑΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΒΟΟΕΙΔΩΝ

Στο πλαίσιο των διατάξεων της Ενωσιακής και Εθνικής Νομοθεσίας εφαρμόστηκε το 2017 ενιαίο πρόγραμμα εκρίζωσης της φυματίωσης των βοοειδών σε όλη την Ελληνική Επικράτεια (ΥΑ 30/3430, ΦΕΚ 171Β' /23-01-2015). Το πρόγραμμα εκρίζωσης της φυματίωσης των βοοειδών εφαρμόζεται σε όλα τα βοοειδή.

Η εφαρμογή του προγράμματος βασίζεται: α) στη διενέργεια φυματινισμών των βοοειδών ηλικίας άνω των 6 εβδομάδων, β) στην ταξινόμηση και στον υγειονομικό χαρακτηρισμό των εκμεταλλεύσεων γ) στον έλεγχο μετακινήσεων των ζώων και ε) στη σφαγή των θετικών στη φυματίωση ζώων.

Τα αποτελέσματα των επίσημων ελέγχων του προγράμματος συνοψίζονται παρακάτω:

- Αριθμός εκμεταλλεύσεων βοοειδών στο πρόγραμμα επίσημου ελέγχου: **19.286**
- Αριθμός εγκαταστάσεων που εξετάστηκαν : 2.754
- Αριθμός βοοειδών στο πρόγραμμα επίσημου ελέγχου: **731.348**
- Αριθμός εκμεταλλεύσεων που εξετάστηκαν: **4.043**
- Αριθμός θετικών εκμεταλλεύσεων: **93**
- Αριθμός θετικών εγκαταστάσεων: **60**
- Αριθμός νέων θετικών εγκαταστάσεων: 17
- Αριθμός βοοειδών που εξετάστηκαν ατομικά: **157.494**
- Αριθμός βοοειδών που εξετάστηκαν συνολικά (+επαναλήψεις): **164.311**
- Αριθμός θετικών βοοειδών: **2.338**

- Αριθμός θετικών ζώων που σφάχτηκαν: **2.324**
- Συνολικός αριθμός ζώων που σφάχτηκαν στο πρόγραμμα: **3.075**
- Ετήσιος Επιπολασμός Νοσήματος σε επίπεδο εγκατάστασης (%): **2,18%**
- Ετήσιος Επιπολασμός Νοσήματος σε επίπεδο ζώων (%): 1,33)

Επιδημιολογική κατάσταση ως προς τη φυματίωση των βοοειδών (υγειονομικά καθεστώτα εκμεταλλεύσεων) στο τέλος του έτους 2016

T1		T+		T2		T3 ΑΝΑΣΤΟΛΗ		T3	
Εκτροφές	Ζώα	Εκτροφές	Ζώα	Εκτροφές	Ζώα	Εκτροφές	Ζώα	Εκτροφές	Ζώα
2.896	91.563	79	6.882	281	12.751	2.052	80.716	4.995	240.794

Αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν στο Παράρτημα.

Η φυματίωση των βοοειδών παραμένει νόσημα ενδημικού χαρακτήρα με σημαντική βαρύτητα για τη Δημόσια Υγεία και την υγεία των ζώων.

Η νομοθεσία και χρήσιμες πληροφορίες είναι αναρτημένες στο link <http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/animal-production/cattle/449-nomothesiabooeidi>

3.3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΕΚΡΙΖΩΣΗΣ ΤΗΣ ΒΡΟΥΚΕΛΛΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΙΓΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΒΑΤΩΝ

Στο πλαίσιο των διατάξεων της Ενωσιακής και Εθνικής Νομοθεσίας (ΥΑ 3339/117339, ΦΕΚ 3589Β' /04-11-2016) εφαρμόστηκε το 2017, εθνικό πρόγραμμα ελέγχου και εκρίζωσης της βρουκέλλωσης των αιγών και των προβάτων.

Η εφαρμογή του προγράμματος βασίζεται: α) στη διενέργεια ορολογικών εξετάσεων (αιμοληψίες) των αιγών και προβάτων ηλικίας άνω των 6 μηνών (πρόγραμμα εκρίζωσης στη νησιωτική Ελλάδα), β) στη διενέργεια εμβολιασμών με το εμβόλιο REV-1 στην ηπειρωτική Ελλάδα (πρόγραμμα μαζικού εμβολιασμού νεαρών και ενήλικων θηλυκών ζώων αναπαραγωγής άνω των 3 μηνών στην ηπειρωτική χώρα και στα νησιά Εύβοια, Λέσβος και Θάσος), γ) στην αιμοληψία αρσενικών ζώων άνω των 6 μηνών, δ) στον εμβολιασμό αρσενικών ζώων 3-6 μηνών ε) στην ταξινόμηση και στον υγειονομικό χαρακτηρισμό των εκμεταλλεύσεων βάσει εργαστηριακής διάγνωσης στις νησιωτικές ζώνες της χώρας, στ) στον έλεγχο μετακινήσεων των ζώων και ζ) στη σφαγή των θετικών στη βρουκέλλωση ζώων.

Η νομοθεσία και χρήσιμες πληροφορίες είναι αναρτημένες στο link <http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/animal-production/cattle/449-nomothesiabooeidi>

3.1 Σύνοψη αποτελεσμάτων επίσημου ελέγχου 2017

Μαζικός εμβολιασμός νεαρών και ενήλικων αιγών και προβάτων – Πρόγραμμα ελέγχου:

Αριθμός εκμεταλλεύσεων που εμβολιάστηκαν: **27.366**

Αριθμός ζώων που εμβολιάστηκαν: **908.762**

Μαζικός εμβολιασμός νεαρών και ενήλικων αγελαίων βοοειδών σε ορισμένες περιοχές της χώρας, όπου εφαρμόζεται πρόγραμμα εμβολιασμού με REV-1:

Αριθμός εκμεταλλεύσεων που εμβολιάστηκαν: **1.069**

Αριθμός ζώων που εμβολιάστηκαν: **13.576**

Πρόγραμμα εκρίζωσης (ορολογικός έλεγχος) –Ζώνη εκρίζωσης (νησιωτική Ελλάδα, εκτός νήσων Λέσβου, Θάσου και Εύβοιας):

- Αριθμός εκμεταλλεύσεων στο πρόγραμμα εκρίζωσης: **20.944**
- Αριθμός αιγών και προβάτων στο πρόγραμμα εκρίζωσης: **4.367.963**
- Αριθμός εκμεταλλεύσεων που εξετάστηκαν: **1.439**
- Αριθμός θετικών εκμεταλλεύσεων: **27**
- Αριθμός νέων θετικών εκμεταλλεύσεων: **5**
- Αριθμός ζώων που εξετάστηκαν ατομικά (αιμοληψίες ζώων): **248.351**
- Αριθμός θετικών αιγών και προβάτων: **205**

- Αριθμός θετικών ζώων που σφάχτηκαν: **195**
- Συνολικός αριθμός ζώων που σφάχτηκαν: **268**
- Ετήσιος Επιπολασμός Νοσήματος (%) σε επίπεδο εκμετάλλευσης: **1,88%**
- Ετήσια Επίπτωση Νοσήματος (%) σε επίπεδο εκμετάλλευσης: **0,35%**
- Ετήσιος Επιπολασμός Νοσήματος (%) σε επίπεδο ζώων: **0,08%**

Επιδημιολογική κατάσταση ως προς τη βρουκέλλωση αιγών και προβάτων

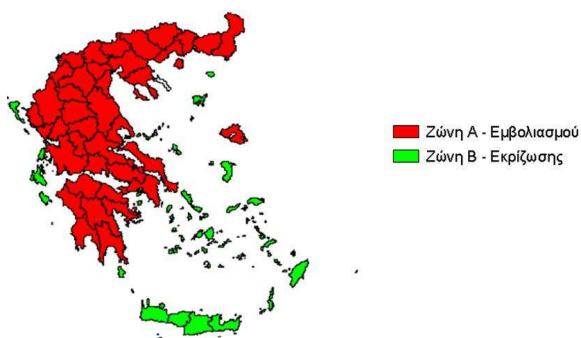
M1		M+		M2		M4 ΑΝΑΣΤΟΛΗ		ΕΠΙΣΗΜΑ ΑΠΑΛΛΑΓΜΕΝΟ M4	
Εκτροφές	Ζώα	Εκτροφές	Ζώα	Εκτροφές	Ζώα	Εκτροφές	Ζώα	Εκτροφές	Ζώα
19.988	4.166.671	23	3.149	703	142.641	0	0	230	55.502

(υγειονομικά καθεστώτα εκμεταλλεύσεων) στο τέλος του έτους 2017.

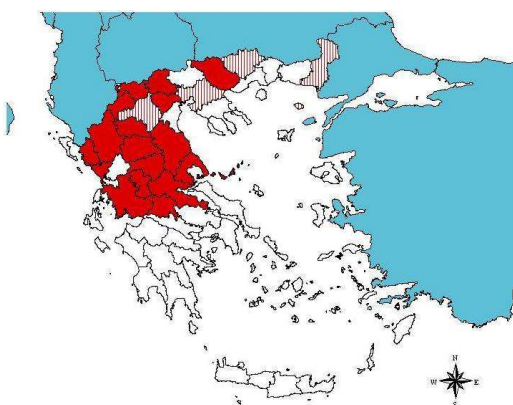
Αναλυτικά στοιχεία υπάρχουν στο Παράρτημα.

Η βρουκέλλωση των αιγών και των προβάτων θεωρείται κυρίως επαγγελματική ζωνο νόσος (κτηνίατροι, κτηνοτρόφοι) με σημαντικές επιπτώσεις στη Δημόσια Υγεία και στη ζωική παραγωγή. Βασικότερος στόχος της εφαρμογής του εν λόγω προγράμματος για το 2017 ήταν ο έλεγχος της νόσου (αξιολόγηση του επιπολασμού και της επίπτωσης της *B. melitensis*) σε ενδημικές και νησιωτικές περιοχές της χώρας, καθώς και η προτεραιότητα στην επιζωοτιολογική και εργαστηριακή επιτήρηση της βρουκέλλωσης σε στοχευμένες εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων που βρίσκονται σε Περιφερειακές Ενότητες και γεωγραφικές ζώνες με υψηλό μέσο αριθμό κρουσμάτων μελιταίου πυρετού στον άνθρωπο.

Τα κρούσματα μελιταίου στον άνθρωπό σύμφωνα με το ΚΕΕΛΠΝΟ ανήλθαν στα 95.

Χάρτης της Ελλάδας με τις Περιοχές της Ελλάδας όπου εφαρμόζεται το πρόγραμμα ελέγχου και εκρίζωσης της βρουκέλλωσης των αιγοπροβάτων.

Χάρτης της Ελλάδας με τις περιοχές όπου εφαρμόζεται το πρόγραμμα ελέγχου της βρουκέλλωσης των αγελαίων βοοειδών με εμβολιασμό με το εμβόλιο REV-1 κατά του είδους *Brucella melitensis*.

3.4. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΕ ΙΣΧΥ ΤΟ 2017

Πρόγραμμα εκρίζωσης της βρουκέλλωσης και φυματίωσης των βοοειδών

Θέμα	Ενωσιακή νομοθεσία	Εθνική νομοθεσία
Ειδικές διατάξεις για την οργάνωση των επίσημων ελέγχων στα προϊόντα ζωικής προέλευσης που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο	Κανονισμός (ΕΚ) 854/2004	
Ειδικοί κανόνες υγιεινής για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης	Κανονισμός (ΕΚ) 853/2004	
Πρόγραμμα εκρίζωσης της βρουκέλλωσης	Απόφαση 2003/467, Απόφαση 2002/598, Οδηγία 64/432/ΕΟΚ	ΠΔ 115/2010 (ΦΕΚ 196Α΄/22-11-2010), ΠΔ 308/2000 (ΦΕΚ 252Α΄/16-11-2000), ΠΔ 101/1985 (ΦΕΚ 32Α΄/08-03-1985). ΥΑ 4224/120089 (ΦΕΚ 2464Β΄/16-11-2015) «Πρόγραμμα εκρίζωσης της βρουκέλλωσης των βοοειδών».
Πρόγραμμα εκρίζωσης της φυματίωσης	Απόφαση 2003/467, Οδηγία 64/432/ΕΟΚ	ΠΔ 115/2010 (ΦΕΚ 196Α΄/22-11-2010), ΠΔ 308/2000 (ΦΕΚ 252Α΄/16-11-2000), ΠΔ 101/1985 (ΦΕΚ 32Α΄/08-03-

		1985). ΥΑ 30/3430 (ΦΕΚ 171Β΄ /23-01-2015) «Πρόγραμμα εκρίζωσης της φυματίωσης των βοοειδών».
Ασθένειες υποχρεωτικής δήλωσης	Οδηγία 82/894/ΕΟΚ, Οδηγία 64/432/ΕΟΚ (Παράρτημα Ε)	ΠΔ 308/2000 (ΦΕΚ 252Α΄), ΠΔ 133/1992, (ΦΕΚ 66Α΄), ΚΥΑ 261463/2009 (ΦΕΚ 2006Β΄)
Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς Βρουκέλλωσης (Λάρισας)	Οδηγία 64/432/ΕΟΚ (Παράρτημα Γ΄)	ΠΔ 308/2000 (ΦΕΚ 252Α΄), Παράρτημα Γ΄

Πρόγραμμα ελέγχου εκρίζωσης της βρουκέλλωσης των αιγών και των προβάτων

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1. **Κανονισμός 853/2004** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για τον καθορισμό ειδικών κανόνων υγιεινής για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης» (L 226/22, 29.04.2004).
2. **Κανονισμός 854/2004** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για τον καθορισμό ειδικών διατάξεων για την οργάνωση των επίσημων ελέγχων στα προϊόντα ζωικής προέλευσης που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο» (L 226/83, 29.04.2004).
3. **Κανονισμός 21/2004** του συμβουλίου «για την θέσπιση συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής των αιγοπροβάτων και για τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782 /2003 και των οδηγιών 92/102/ΕΟΚ και 64/432/ΕΟΚ» (L 5, 9.01.2004).
4. **Κανονισμός 1505/2006** της επιτροπής «για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 21/2004 του Συμβουλίου σχετικά με τους ελάχιστους ελέγχους που πρέπει να διενεργούνται για την αναγνώριση και τη καταγραφή των αιγοπροβάτων» (L 280, 12.10.2006).
5. **Απόφαση 90/242/ΕΟΚ** του Συμβουλίου «για τη θέσπιση χρηματοδοτικής δράσης της Κοινότητας για την εξάλειψη της βρουκέλλωσης των προβάτων και αιγών».
6. **Εκτελεστική Απόφαση 2012/761/ΕΕ** «για την έγκριση ετήσιων και πολυετών προγραμμάτων για την εκρίζωση, τον έλεγχο και την επιτήρηση ορισμένων νοσημάτων των ζώων και ζωοανθρωπονόσων, τα οποία υπέβαλαν τα κράτη μέλη για το έτος 2013, καθώς και της χρηματοδοτικής συνδρομής της Ένωσης στα προγράμματα αυτά».

7. Οδηγία 91/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου «Σχετικά με το καθεστώς υγειονομικού ελέγχου που διέπει το ενδοκοινοτικό εμπόριο αιγοπροβάτων».

ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

1. **ΠΔ 41/2006 (ΦΕΚ 44Α').** «Παρακολούθηση των ζωνόσων και των ζωνοσογόνων παραγόντων, σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2003/99/ΕΚ του Ευρ. Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου».
2. **ΠΔ 133/1992 (ΦΕΚ 66Α').** «Επιβολή υγειονομικών και λοιπών μέτρων για την προστασία και εξυγίανση της κτηνοτροφίας από λοιμώδη και παρασιτικά νοσήματα των ζώων».
3. **ΠΔ 242/2005 (ΦΕΚ 291Α').** «Υγειονομικοί όροι τους οποίους πρέπει να πληρούν τα ζώντα αιγοπρόβατα που αποτελούν αντικείμενο εμπορίου».

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- 1) **ΥΑ 3339/117339 (ΦΕΚ 3589Β' /04-11-2016).** «Πρόγραμμα ελέγχου και εκρίζωσης της βρουκέλλωσης των αιγών και προβάτων», με την οποία καταργήθηκε η προηγούμενη ΥΑ 4888/130873.
- 2) **ΥΑ 4888/130873 (ΦΕΚ 3545Β' /31-12-2012).** «Πρόγραμμα ελέγχου και εκρίζωσης της βρουκέλλωσης των αιγών και προβάτων». Καταργήθηκε από την ΥΑ 3339/117339.
- 3) **ΚΥΑ 134167/2011 (ΦΕΚ 823Β').** «Τροποποίηση της αριθ. 263493/27.07.2004 κοινής υπουργικής απόφασης «Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής των εκμεταλλεύσεων αιγοπροβάτων και του ζωικού τους κεφαλαίου σε εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) 21/2004 του Συμβουλίου» (ΦΕΚ 1253Β'), σε εκτέλεση των Κανονισμών (ΕΚ) 1505/2006, 933/2008 και 759/2009 της Επιτροπής και του Κανονισμού (ΕΚ) 1560/2007 του Συμβουλίου».
- 4) **ΚΥΑ 263493/2004 (ΦΕΚ 1253Β').** «Συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή του συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής των εκμεταλλεύσεων αιγοπροβάτων και του ζωικού τους κεφαλαίου σε εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) 21/2004 του Συμβουλίου».

3.5 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Συσκέψεις: 1) Στις 02-03 Μαρτίου 2017, πραγματοποιήθηκε σύσκεψη όλων των μελών της Επιτροπής που ασχολούνται με τη βρουκέλλωση των βοοειδών. Τα θέματα που συζητήθηκαν αφορούσαν τη σχετική νομοθεσία με τη βρουκέλλωση και την επίλυση των προβλημάτων κατά την εφαρμογή του προγράμματος.

2) στις 14 Ιουλίου 2017, πραγματοποιήθηκε σύσκεψη όλων των μελών της Επιτροπής που ασχολούνται με τη βρουκέλλωση των αιγοπροβάτων. Τα θέματα που συζητήθηκαν αφορούσαν τον εθνικό σχεδιασμό του προγράμματος της βρουκέλλωσης από το 2018 και μετά, καθώς και τη συγχρηματοδότηση του προγράμματος.

Εκπαίδευση: Το Τμήμα Ζωοαναθρωπονόσων της Δ/νσης Υγείας των ζώων, το οποίο και είναι υπεύθυνο για το συντονισμό και τον έλεγχο της εφαρμογής των προγραμμάτων, πραγματοποίησε για το έτος 2017 τέσσερα επιμορφωτικά σεμινάρια στο ΙΝΕΤΠ για την εφαρμογή των προγραμμάτων. Τα παραπάνω αποτελούσαν τμήμα του πιστοποιημένου επιμορφωτικού σεμιναρίου του ΙΝΕΤΠ με τίτλο «*Επιμορφωτικό Σεμινάριο για θέματα Ζωοαναθρωπονόσων*», το οποίο υλοποιήθηκε μετά από την υποβολή αιτήματος στο ΙΝΕΤΠ.

4. ΛΟΙΜΩΔΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΙΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

4.1. Αποτελέσματα Ελέγχων

Οι επίσημοι έλεγχοι που διενεργήθηκαν κατά το έτος 2017 για την επιτήρηση και τον έλεγχο των λοιμωδών και παρασιτικών νοσημάτων των ζώων φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

<i>ΑΣΘΕΝΕΙΑ</i>	<i>ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ</i>	<i>ΘΕΤΙΚΑ</i>
ΤΡΟΜΩΔΗΣ ΝΟΣΟΣ ΠΡΟΒΑΤΩΝ (Scrapie) σε αιγοπρόβατα	10803 αιγοπρόβατα εξετάσθηκαν	272
ΣΠΟΓΓΩΔΗΣ ΕΓΚΕΦΑΛΟΠΑΘΕΙΑ ΒΟΟΕΙΔΩΝ	12.246 βοοειδή	0

		εξετάσθηκαν	
ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΑ ΠΟΥ ΓΟΝΟΤΥΠΗΘΗΚΑΝ (στο πλαίσιο του Προγράμματος Αναπαραγωγής)		2150	-
ΚΑΤΑΡΡΟΪΚΟΣ ΠΥΡΕΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΑΤΟΥ (*)	Ορολογικές εξετάσεις σε βοοειδή μάρτυρες	3392 Elisa tests	532 Elisa tests
	Ορολογικές εξετάσεις σε αιγοπρόβατα	164 Elisa tests	26 Elisa tests
	Ιολογικές εξετάσεις (PCR & Real Time PCR, sequencing, κάθε αιτιολογίας) βοοειδή & αιγοπρόβατα	556	7 εστίες(*)
ΑΦΘΩΔΗΣ ΠΥΡΕΤΟΣ (**)	Βοοειδή	3454 κλινικές εξετάσεις - Πρόγραμμα 4 Εξωτικών Νοσημάτων 282 ορολογικές εξετάσεις 3454 κλινικές εξετάσεις - Πρόγραμμα 4 Εξωτικών Νοσημάτων	0

	Χοιρινά- Αιγοπρόβατα	4004 (ορολογικές εξετάσεις) - Πρόγραμμα THRACE 624(ορολογικές εξετάσεις) - Πρόγραμμα 4 Εξωτικών Νοσημάτων 448 (ορολογικές εξετάσεις) - Επιπλέον των άνω 2 προγραμμάτων 4198 κλινικές εξετάσεις - Πρόγραμμα 4 Εξωτικών Νοσημάτων	0
ΦΥΣΑΛΙΔΩΔΗΣ ΝΟΣΟΣ ΤΩΝ ΧΟΙΡΩΝ		628 (ορολογικές εξετάσεις)	0
ΚΛΑΣΙΚΗ ΠΑΝΩΛΗ ΤΩΝ ΧΟΙΡΩΝ		2,172 (ορολογικές εξετάσεις)	0
ΕΝΖΩΟΤΙΚΗ ΛΕΥΚΩΣΗ	Ορολογικές εξετάσεις	53311 ζώα σε 2688 εκτροφές	29 εκτροφές
	Εξετάσεις γάλακτος	1863 εκτροφές	0
ΠΥΡΕΤΟΣ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΝΕΙΛΟΥ	Ορολογικές και μοριακές εξετάσεις	IgG:1142 IgM:353	184 θετικά για IgG αντισώματα (παλιά λοίμωξη)

	σε ιπποειδή	Real time PCR:14	και 13 θετικά για IgM (πρόσφατη λοίμωξη)
ΕΥΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΑΤΟΥ	Ιολογικές εξετάσεις (PCR & Real Time PCR) σε δέρμα, αίμα	2203 (136 τεμάχια δέρματος) 4198 κλινικές εξετάσεις - Πρόγραμμα 4 Εξωτικών Νοσημάτων	29 εστίες(***)
ΟΖΩΔΗΣ ΔΕΡΜΑΤΙΤΙΔΑ ΤΩΝ ΒΟΟΕΙΔΩΝ (**)	Ιολογικές εξετάσεις (PCR & Real Time PCR) σε δέρμα, αίμα, οφθαλμικές ρινικές εκκρίσεις	112 αναλύσεις (14 τεμάχια δέρματος, 26 αιμοδείγματα με αντιπηκτικό και 32 στυλεοί) 3454 κλινικές εξετάσεις - Πρόγραμμα 4 Εξωτικών Νοσημάτων	2 εστίες (****)
PPR	Ορολογικές	836 ορολογικές εξετάσεις Πρόγραμμα 4 Εξωτικών Νοσημάτων 2055 (THRACE)	0

		4198 κλινικές εξετάσεις - Πρόγραμμα 4 Εξωτικών Νοσημάτων	
--	--	--	--

(*) Κατά το 2017, διαπιστώθηκαν 7 εστίες Καταρροϊκού Πυρετού σε εκτροφές αιγοπροβάτων, στην ΠΕ Κω και στην ΠΕ Σάμου. Τα αποτελέσματα της τυποποίησης του ιού έδειξαν τον ορότυπο 16 (στις περισσότερες περιπτώσεις) και 4.

(**) Κατά το 2017, κλινική εξέταση προ σφαγής διενεργήθηκε σε όλα τα χοιρινά, βοοειδή, βουβαλοειδή και αιγοπρόβατα από ελληνικές εκτροφές σε όλα τα σφαγεία της Χώρας. Επιπλέον κλινικές εξετάσεις διενεργούνται στις εκτροφές βοοειδών, χοίρων και αιγοπροβάτων στο πλαίσιο της εφαρμογής προγραμμάτων επιτήρησης και άλλων δράσεων.

(***) Κατά το 2017, επιβεβαιώθηκαν 29 εστίες ευλογιάς του προβάτου στη νήσο Λέσβο.

(****) Κατά το 2017, επιβεβαιώθηκαν 2 εστίες Οζώδους Δερματίτιδας, στην ΠΕ Καρδίτσας και ΠΕ Κέρκυρας.

Σε ότι αφορά στα θετικά αποτελέσματα για **Scrapie**, αυτά αφορούν ζώα (πρόβατα ή αίγες) από τα οποία λήφθηκε δείγμα εγκεφάλου και τα πτώματά τους καταστράφηκαν, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στον Καν. (ΕΚ) 1069/2009. Στις εκτροφές προέλευσης των ζώων αυτών, επιβλήθηκαν υγειονομικά μέτρα (καθολική σφαγή ή διατήρηση υπό περιορισμούς) σύμφωνα με τις διατάξεις του Προγράμματος Επιτήρησης, Ελέγχου και Εξάλειψης των ΜΣΕ στα μικρά μηρυκαστικά για το έτος 2017 (Υπουργική απόφαση ΥΑ 729/23133 (ΦΕΚ Β'837/15.03.2017) Πρόγραμμα Επιτήρησης, Ελέγχου και Εξάλειψης των Μεταδοτικών Σπογγωδών Εγκεφαλοπάθειών (ΜΣΕ) στα μικρά μηρυκαστικά.).

Σε ότι αφορά στα θετικά αποτελέσματα για την **Ενζωτική Λεύκωση**, τα ζώα που έδωσαν θετικό αποτέλεσμα οδηγήθηκαν στο σφαγείο και οι αντίστοιχες

εκτροφές προέλευσης χαρακτηρίσθηκαν σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στο ισχύον Πρόγραμμα εκρίζωσης της ενζωτικής λεύκωσης των βοοειδών (Υπουργική Απόφαση 286861/30.12.2003).

Σε ό,τι αφορά στον **Καταρροϊκό Πυρετό (ΚΤΠ) του προβάτου**, κατά το 2017, 7 εστίες Καταρροϊκού Πυρετού εκδηλώθηκαν σε εκτροφές αιγοπροβάτων, στην ΠΕ Κω και στην ΠΕ Σάμου. Εφαρμόστηκαν όλα τα καθοριζόμενα μέτρα στην κείμενη νομοθεσία. Επιπλέον, συνεχίστηκε η ενεργητική επιτήρηση του νοσήματος, με τακτικές μηνιαίες εξετάσεις βοοειδών-μαρτύρων σε διάφορους νομούς ανά την επικράτεια, σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στην Υπουργική Απόφαση 173/5333/2017 (ΦΕΚ Β' 235/01.02.2017) «Πρόγραμμα επιτήρησης Καταρροϊκού Πυρετού του προβάτου» για το έτος 2017.

Αναφορικά με τον **Αφθώδη Πυρετό** στο νομό Έβρου, μια περιοχή υψηλού κινδύνου εισόδου του νοσήματος λόγω της εγγύτητας με την Τουρκία, εφαρμόζεται πρόγραμμα επιτήρησης με σκοπό την έγκαιρη διάγνωση. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα περιλαμβάνει κλινικές εξετάσεις σε εκτροφές βοοειδών τις περιοχές και στα σφαγεία καθώς και ορολογικές αναλύσεις σε αιγοπρόβατα και χοιρινά της περιοχής για την διαπίστωση υποκλινικών περιπτώσεων και φορέων της νόσου.

Πρόγραμμα 4 Εξωτικών Νοσημάτων

Η Χώρα μας γειτνιάζει με Τρίτες Χώρες στις οποίες υπάρχουν εκτεταμένες επιζωοτίες λοιμωδών νοσημάτων όπως η Οζώδης Δερματίτιδα των Βοοειδών, ο Αφθώδης Πυρετός, η Ευλογιά των αιγοπροβάτων και η Πανώλη των μικρών μηρυκαστικών. Τα νοσήματα αυτά μεταδίδονται στο ζωικό κεφάλαιο της Χώρας με βαρύτατες κοινωνικοοικονομικές συνέπειες στην τοπική και εθνική οικονομία, λόγω ολικής θανάτωσης των ζώων των μολυσμένων εκμεταλλεύσεων και λήψης περιοριστικών μέτρων στη διακίνηση ζώντων ζώων και των προϊόντων τους. Ειδικότερα οι περιοχές της Αν. Μακεδονίας & Θράκης, της Κεντρικής Μακεδονίας έχουν πληγεί από την Οζώδη Δερματίτιδα των βοοειδών, την Ευλογιά του προβάτου

κ.α. Η ευλογιά του προβάτου επανεμφανίστηκε στη νήσο Λέσβο από τον Δεκέμβριο του 2016 και η επιζωοτία στο νησί συνεχίστηκε και το 2017.

Για τις περιοχές υψηλού κινδύνου της Χώρας που είναι η Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας & Θράκης, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, εκπονήθηκε και κατατέθηκε από το Τμήμα Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων της Δ/νσης Υγείας των Ζώων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ), πρόγραμμα για την επιτήρηση και τη λήψη μέτρων για τα Εξωτικά Νοσήματα: Οζώδης Δερματίτιδα των Βοοειδών, Ευλογιά του προβάτου, Αφθώδης Πυρετός, Πανώλη των Μικρών Μηρυκαστικών. Το πρόγραμμα αυτό , εγκρίθηκε τόσο στο τεχνικό μέρος του όσο και στην χρηματοδότησή του που για ορισμένες περιπτώσεις. Στις 10/04/2017 δημοσιεύτηκε η με αριθμό αναφοράς Ref. Ares (2017) 1905553 Grand Decision που αποτελεί την Απόφαση χρηματοδότης των δαπανών που είναι απαραίτητες για την υποστήριξη του συγκεκριμένου προγράμματος και το Πρόγραμμα παρατάθηκε μέχρι 31.12.2018.

ο Ειδικά μέτρα

Σε ό,τι αφορά σε ειδικά μέτρα και πρωτοβουλίες που ελήφθησαν για την καλύτερη εφαρμογή των προγραμμάτων επιτήρησης των ανωτέρω νοσημάτων, κατά το 2016, η Διεύθυνση Υγείας των Ζώων προχώρησε στις παρακάτω ενέργειες:

1. *Έκδοση υπουργικών αποφάσεων (στο πλαίσιο της εναρμόνισης της εθνικής με την κοινοτική νομοθεσία).*
 - *ΦΕΚ 43 Β΄/18.01.18 Απόφαση , «Πρόγραμμα Επιτήρησης του Πυρετού του Δυτικού Νείλου στα ιπποειδή και τα άγρια πτηνά για το 2017».*
 - Η Υπουργική Απόφαση 173/5333/2017 (ΦΕΚ Β΄235/01.02.2017) «Πρόγραμμα επιτήρησης Καταρροϊκού Πυρετού του προβάτου» για το έτος 2017.

- Πρόγραμμα Εμβολιασμού για την Οζώδη Δερματίτιδα (ΥΑ 4349/135471/ΦΕΚ 4549 Β' 21.12.17)
- ΥΑ 259/10562(ΦΕΚ Β' 449/16.02.2017): Πρόγραμμα Επιτήρησης της Κλασικής Πανώλης των Χοίρων (ΚΠΧ) και της Φυσαλιδώδους Νόσου των Χοίρων (ΦΝΧ) για το έτος 2017.
- Πρόγραμμα Εμβολιασμού για την Οζώδη Δερματίτιδα (ΥΑ 4349/135471/ΦΕΚ 4549 Β' 21.12.17)
- ΥΑ 729/23133 (ΦΕΚ Β' 837/15.03.2017) Πρόγραμμα Επιτήρησης, Ελέγχου και Εξάλειψης των Μεταδοτικών Σπογγωδών Εγκεφαλοπάθειών (ΜΣΕ) στα μικρά μηρυκαστικά.
- ΥΑ 730/23143(ΦΕΚ Β' 952/22.03.17) Πρόγραμμα Επιτήρησης, Ελέγχου και Εξάλειψης της Σπογγώδους Εγκεφαλοπάθειας των Βοοειδών (ΣΕΒ). (22.03.17)

2. Ανάπτυξη και χρήση ψηφιακών εφαρμογών.

- Βελτίωση της Εφαρμογής για την καταχώρηση των δειγματοληψιών ΣΕΒ-ΜΣΕ στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κτηνιατρικής (ΟΠΣ) και των αποτελεσμάτων των αναλύσεων που διενεργούνται.
- Βελτίωση της ψηφιακής Εφαρμογής για την καταχώρηση των εμβολιασμών των βοοειδών κατά της Οζώδους Δερματίτιδας από τις αρμόδιες αρχές, για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο και την ιχνηλασιμότητα των εμβολισμένων ζώων.
- Σχεδιασμός και Ανάπτυξη ψηφιακής εφαρμογής για την αυτοματοποίηση των διαδικασιών των οικονομικών αποζημιώσεων και ενισχυσεων για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των οικονομικών που αφορούν τα προγραμματ εξυγίανσης.

3. Εκπαίδευση Ενημέρωση για τα νοσήματα.

Κατά το 2017, πραγματοποιήθηκαν ενημερώσεις και εκπαιδεύσεις στο προσωπικό των Κτηνιατρικών Αρχών, μέσω ημερίδων και συμμετοχής των

κτηνιάτρων σε εκπαιδευτικά προγράμματα για την Οζώδη Δερματίτιδα των Βοοειδών, τον Αφθώδη Πυρετό, την ευλογιά, την Πανώλη των Μικρών Μηρυκαστικών και τα σχέδια εκτάκτου ανάγκης που αφορούν τα νοσήματα των ζώων.

4. *Συσκέψεις με Αρμόδιες Αρχές και Εργαστήρια για την διαχείριση και την αντιμετώπιση νοσημάτων, όπως ο Καταρροϊκός Πυρετός του Προβάτου, η ευλογιά, η Οζώδης Δερματίτιδα των Βοοειδών, καθώς και για την βελτίωση του προγράμματος των ΜΣΕ .*

5. *Ενεργοποίηση του Σχεδίου Εκτάκτου Ανάγκης για τον έλεγχο της Οζώδους Δερματίτιδας των Βοοειδών.*

Κατά το 2017, συνεχίστηκε ο υποχρεωτικός εμβολιασμός του συνόλου των ευπαθών ειδών με την χρήση ομόλογου ζωντανού εξασθενημένου εμβολίου κατά της Οζώδους Δερματίτιδας. Για τον σκοπό αυτό, χρησιμοποιείται εκτενώς η βάση δεδομένων εμβολίων της Οζώδους Δερματίτιδας και η εμβολιακή κάλυψη ελέγχεται από τα στοιχεία που αποστέλλουν οι τοπικές αρμόδιες Κτηνιατρικές Αρχές.

Για την αντιμετώπιση των εστιών Οζώδους Δερματίτιδας των Βοοειδών που εκδηλώθηκαν το 2017, ενεργοποιήθηκε το Σχέδιο Εκτάκτου Ανάγκης της 258933/05.08.2008 Υπουργικής Απόφασης. Τα μέτρα που τέθηκαν σε εφαρμογή για την αντιμετώπιση του νοσήματος περιγράφονται στην Οδηγία 92/119 ΕΕ και στις Εκτελεστικές Αποφάσεις της Κοινότητας 2008/2016 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

6. *Ενεργοποίηση του Σχεδίου Εκτάκτου Ανάγκης για τον έλεγχο της Ευλογιάς του προβάτου.*

Για την αντιμετώπιση των εστιών ευλογιάς του προβάτου στη νήσο Λέσβο, ενεργοποιήθηκε το Σχέδιο Εκτάκτου Ανάγκης της 258933/05.08.2008 Υπουργικής Απόφασης. Τα μέτρα που τέθηκαν σε εφαρμογή για την αντιμετώπιση του νοσήματος περιγράφονται στην Οδηγία 92/119 ΕΕ.

7. Διεθνείς Δρασεις για την Οζώδη Δερματιτιδα των Βοοειδών

Συμμετοχή σε δραστηριότητες, πρωτοβουλίες, ομάδες εργασίας και συσκέψεις σε ευρωπαϊκή και διεθνές επίπεδο ως εμπειρογνώμονες για την Οζώδη Δερματιτίδα των Βοοειδών.

5. ΓΡΙΠΗ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΚΑΙ ΝΟΣΟΣ ΤΟΥ NEWCASTLE

5.1 Γρίπη των Πτηνών

Κατά τη διάρκεια του έτους 2017 εφαρμόστηκε στο σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας το πρόγραμμα Επιζωοτιολογικής Διερεύνησης της Γρίπης των Πτηνών, όπως εγκρίθηκε από την Επιτροπή της Ε.Ε, στο πλαίσιο του οποίου πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις όλων των κατηγοριών προκειμένου να ληφθούν τα προβλεπόμενα δείγματα και να διενεργηθούν επίσημοι έλεγχοι για τη διαπίστωση της συμμόρφωσης των εν λόγω πτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων με την εθνική και την κοινοτική νομοθεσία για την τήρηση των όρων βιοασφάλειας για τη γρίπη των πτηνών.

Οι επισκέψεις/επίσημοι έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν από κτηνιάτρους των τμημάτων Κτηνιατρικής των Δ/νσεων Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας.

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Προγράμματος Επιζωοτιολογικής Διερεύνησης της Γρίπης των Πτηνών κατά τη διάρκεια του έτους 2017 ελήφθησαν και εξετάστηκαν συνολικά 2.700 δείγματα εκτρεφόμενων πουλερικών από **270** εκμεταλλεύσεις καθώς και 254 δείγματα από 127 άγρια πτηνά. Ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων πουλερικών που δειγματολήφθηκαν ανά τύπο εκτροφής παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Έτος 2017 Χώρα: Ελλάδα	Αριθμός εκμεταλλεύσεων που δειγματολήφθηκαν
Όρνιθες αυγοπαραγωγής	64
Πουλερικά απόδοσης προς εμπορία για οικόσιτες εκτροφές	50
Όρνιθες αναπαραγωγής	47
Θηράματα	14
Όρνιθες αυγοπαραγωγής ελευθέρως βοσκής	40
Ορνίθια ελευθέρως βοσκής	29
Ινδόρνιθες πάχυνσης	20
Ινδόρνιθες αναπαραγωγής	3
Στρυθοκάμηλοι	3
ΣΥΝΟΛΟ	270

Τα αποτελέσματα του Προγράμματος Επιζωοτιολογικής Διερεύνησης της Γρίπης των Πτηνών έτους 2017 υποβλήθηκαν εμπρόθεσμα στην Ε. Επιτροπή με την υπ' αριθμ. 1524807469102-13424 ηλεκτρονική φόρμα.

Στα παραπάνω στοιχεία δεν περιλαμβάνονται οι επισκέψεις/επίσημοι έλεγχοι των κτηνιατρικών υπηρεσιών σε πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις α) εντός των ζωνών προστασίας σε περιοχές με επιβεβαιωμένα κρούσματα γρίπης των πτηνών β) στο πλαίσιο της αυξημένης επιτήρησης λόγω εμφάνισης της γρίπης των πτηνών στη χώρα γ) κατά την εφαρμογή άλλων προγραμμάτων (π.χ. σαλμονέλα) δ) μετά από ενημέρωση πτηνοτρόφων για περιστατικά αυξημένης νοσηρότητας/θνησιμότητας.

Σχετικά με τα αποτελέσματα των εργαστηριακών εξετάσεων που διενεργήθηκαν στα 2.700 δείγματα που ελήφθησαν από πουλερικά στο πλαίσιο του προγράμματος (ενεργητική επιτήρηση), επισημαίνεται ότι όλα ήταν αρνητικά για τη γρίπη των πτηνών. Αντιθέτως, από τα 127 άγρια πτηνά που δειγματολήφθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος (παθητική επιτήρηση), στα 12 επιβεβαιώθηκε η παρουσία ιού της γρίπης τύπου Α υψηλής παθογονικότητας (11 HPAI H5N8 και 1 HPAI H5N5).

Τονίζεται πως το 2017 επιβεβαιώθηκαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα εστίες της γρίπης των πτηνών σε εκμεταλλεύσεις πουλερικών. Ειδικότερα, επιβεβαιώθηκαν συνολικά έξι εστίες, εκ των οποίων οι πέντε αφορούσαν οικόσιτα πουλερικά (4 HPAI H5N8 - 1 HPAI H5N6) και η μία (HPAI H5N8) όρνιθες αυγοπαραγωγής. Ωστόσο, στις περιπτώσεις αυτές τα δείγματα δεν ελήφθησαν στο πλαίσιο του προγράμματος Επιζωοτιολογικής Διερεύνησης της Γρίπης των Πτηνών, αλλά κατόπιν ενημέρωσης των κτηνιατρικών αρχών για περιστατικά αυξημένης θνησιμότητας. Σε όλες τις εστίες εφαρμόστηκαν τα μέτρα ελέγχου που προβλέπονται στο Π.Δ. 33/2008 «Μέτρα για την καταπολέμηση της γρίπης των πτηνών σε συμμόρφωση με την οδηγία 2005/94/ΕΚ του Συμβουλίου» (ΦΕΚ 55, Τεύχος Α', 07.04.2008).

Όλα τα θετικά ευρήματα γνωστοποιήθηκαν άμεσα τόσο στις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και στον Παγκόσμιο οργανισμό για την Υγεία των Ζώων

5.2 Νόσος του Newcastle

Η επιτήρηση της νόσου γίνεται αφενός μέσω των επισκέψεων/επισήμων ελέγχων που διενεργούνται από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες για τη γρίπη των πτηνών (ενεργητική) και, αφετέρου, μέσω της διερεύνησης περιστατικών αυξημένης νοσηρότητας/θνησιμότητας που δηλώνονται στις κτηνιατρικές αρχές (παθητική).

Κατά το έτος 2017 δεν κατεγράφησαν περιστατικά εμφάνισης της νόσου σε συστηματικές εκμεταλλεύσεις πουλερικών.

Αξιολόγηση επίσημων ελέγχων

Όσον αφορά τα αποτελέσματα των επίσημων ελέγχων σχετικά με τη συμμόρφωση των εκμεταλλεύσεων πουλερικών με τα ισχύοντα μέτρα βιοασφάλειας κατά το έτος 2017, δεν διαπιστώθηκαν εκμεταλλεύσεις που δεν είχαν συμμορφωθεί με τα μέτρα.

5.3 Εθνική Νομοθεσία σχετικά με τη γρίπη των πτηνών και τη νόσο του Newcastle που τέθηκε σε ισχύ το 2017

α) Η Υπουργική Απόφαση 4020/142742/20.12.2016 «Εφαρμογή Προγράμματος Επιζωοτιολογικής Διερεύνησης της Γρίπης των Πτηνών» (ΦΕΚ 4362, Τεύχος Β΄, 30.12.2016).

β) Η Υπουργική Απόφαση 258/10554/30.01.2017 «Θέσπιση μέτρων βιοασφάλειας για τη γρίπη των πτηνών» (ΦΕΚ 363, Τεύχος Β΄, 09.02.2017).

γ) Η Υπουργική Απόφαση 1503/50776/09.05.2017 «Τροποποίηση της με αριθ. 258971/26-8-2008 (Β 1785) απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων "Θέσπιση μέτρων βιοασφάλειας για τη γρίπη των πτηνών", όπως ισχύει» (ΦΕΚ 1677, Τεύχος Β΄, 16.05.2017).

6.ΖΩΑ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

6.1 Εφαρμογή Π.Δ/τος 28/2009 (ΦΕΚ 46, Τεύχος Α', 16.03.2009), όπως ισχύει, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 2006/88/ΕΚ του Συμβουλίου, όπως ισχύει, σχετικά με τις απαιτήσεις υγειονομικού ελέγχου για τα ζώα υδατοκαλλιέργειας και τα προϊόντα τους και σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση ορισμένων ασθενειών των υδρόβιων ζώων.

Κατά το έτος 2017 συνεχίστηκε η διαδικασία χορήγησης σε μονάδες υδατοκαλλιέργειας της κτηνιατρικής άδειας του Π.Δ. 28/2009 ή της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του ν. 4282/2014 που πιστοποιούν τη συμμόρφωση των μονάδων ως προς τις απαιτήσεις τήρησης των όρων ορθής υγιεινής πρακτικής, ιχνηλασιμότητας και εποπτείας της υγείας των εκτρεφόμενων ζώων υδατοκαλλιέργειας. Στο πλαίσιο χορήγησης ή τροποποίησης αυτών των αδειών και αφού προηγήθηκε αξιολόγηση των απαιτούμενων τεχνικών εκθέσεων, πραγματοποιήθηκαν επιτόπιες αυτοψίες από επισήμους κτηνιάτρους των τμημάτων Κτηνιατρικής των Δ/νσεων Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων ή/και των Δ/νσεων Κτηνιατρικής των Περιφερειών, προκειμένου να διαπιστωθεί η συμμόρφωσή τους. Συνολικά έγινε αυτοψία σε 18 εκμεταλλεύσεις οι οποίες έλαβαν την προβλεπόμενη άδεια και τον κωδικό αριθμό, ανεβάζοντας στο τέλος του 2017 το συνολικό αριθμό των εκμεταλλεύσεων που έχουν συμμορφωθεί με αυτή την υποχρέωση σε 513.

6.2 Αξιολόγηση επισήμων ελέγχων

Στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 7 της Οδηγίας 2006/88/ΕΚ για τη διεξαγωγή επισήμων ελέγχων στις μονάδες υδατοκαλλιέργειας, διενεργήθηκαν 33 επιθεωρήσεις, συμπεριλαμβανομένων και των αυτοψιών σε λειτουργούσες

εκμεταλλεύσεις για τη χορήγηση των προβλεπόμενων αδειών, από επίσημους κτηνιάτρους των τμημάτων Κτηνιατρικής των Δ/νσεων Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων ή/και των Δ/νσεων Κτηνιατρικής των Περιφερειών και διαπιστώθηκε ότι σε ένα ποσοστό της τάξης του 10% οι μονάδες δεν συμμορφώνονταν με τις απαιτήσεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την υγεία των ζώων υδατοκαλλιέργειας

7. ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΩΝ

Το 2017 δεν εφαρμόστηκε πρόγραμμα ενεργητικής επιτήρησης των ασθενειών των μελισσών και οι έλεγχοι των κτηνιατρικών υπηρεσιών σε μελισσοκομεία διεξήχθησαν στο πλαίσιο της διερεύνησης, της δειγματοληψίας και των διαγνωστικών εξετάσεων που έλαβαν χώρα κατόπιν σχετικών αιτημάτων των ίδιων των μελισσοκόμων.

Ο αριθμός των δειγμάτων και τα αποτελέσματα των εργαστηριακών αναλύσεων που πραγματοποιήθηκαν από τα επίσημα κτηνιατρικά εργαστήρια της χώρας αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα:

Εργαστηριακές Εξετάσεις Υγείας των Μελισσών 2017

Εργαστηριακές Εξετάσεις Υγείας των Μελισσών 2017																			
Κτηνιατρικά Εργαστήρια και Ονοματεπώνυμο Υπεύθυνων Εξετάσεων Υγείας των Μελισσών:	Κτηνιατρικό Κέντρο Αθηνών (Στούγιου Δέσποινα), Κτηνιατρικό Κέντρο Θεσσαλονίκης (Μ. Κοκκίνης), Κτηνιατρικό Εργαστήριο Ηρακλείου (Κατzaγιαννάκης Αριστομένης), Κτηνιατρικό Εργαστήριο Λαρίσης (Ε. Τσαλή), Κτηνιατρικό Εργαστήριο Χανίων (Σκανδαλάκης Ιωάννης & Τοματζινάκης Ιωάννης), Κτηνιατρικό Εργαστήριο Χαλκίδας (Κατσαρός Δημήτριος), Κτηνιατρικό Εργαστήριο Τρίπολης (Σιάνα Παναγιώτα), Κτηνιατρικό Εργαστήριο Καβάλας (Ουρεΐλιδης Κων/νος)																		
				Εξετάσεις μελισσών						Εξετάσεις γόνου							Εξετάσεις για εξωτικά αρθρόποδα		
	Αρ. Μελισσοκόμων (Number of Beekeeper)	Αρ. δειγμάτων μελισσών (Number of bee samples)	Αριθμός δειγμάτων γόνου (Number of brood samples)	Βαρροϊκή Ακαρίαση (Varroasis)	Τραχειακή Ακαρίαση (Tracheal acariosis)	Νοζεμίαση (Nosemosis)	Αμοιβάδωση (Amoeba disease)	Senotainia tricuspis	Ιοί μελισσών (Viral diseases CBPV, ABPV, DWV)	Βαρροϊκή Ακαρίαση (Varroasis)	Αμερικάνικη Σηψιγονία (American foulbrood)	Ευρωπαϊκή Σηψιγονία (European foulbrood)	Ασκοσφαίρωση (Chalkbrood)	Ασπεργίλλωση (Stonebrood)	Σακόμορφος γόνος (Sacbrood)	Κηρόσκοροι (Wax moths) (G. mellonella. + A. grisella)	Τροπικολιλάτωση (Tropilaelaps infestation of honey bees)	Aethina tumida (μικρό σκαθάρι κυψελών) (Small hive beetle)	Ασιατική σφήγκα (Asian hornet) Vespa velutina
Αριθμός εξετάσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά το 2017	331	605	91	445	273	576	380	202	0	62	80	52	77	77	31	77	330	135	265
Αριθμός θετικών δειγμάτων που βρέθηκαν κατά το 2017				194	1	396	63	0	0	16	19	0	5	1	1	4	0	0	0

Δ3. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΖΩΩΝ

3.1.ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ 2017

3.1.1.ΒΟΟΕΙΔΗ

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) 1760/2000,όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, και για το έτος 2017, πραγματοποιήθηκαν οι επιτόπιοι έλεγχοι στις εκμεταλλεύσεις βοοειδών που επιλέχθηκαν βάσει ανάλυσης κινδύνου, η οποία διενεργήθηκε μηχανογραφικά από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα της Κτηνιατρικής (ΟΠΣΚ), με κριτήρια όπως το ύψος ζωικού κεφαλαίου, ο όγκος μεταβολών κ.ά. Οι προτεινόμενες για έλεγχο εκμεταλλεύσεις εξήχθησαν μηχανογραφικά στην αρχή του έτους, από το λογισμικό του ΟΠΣΚ και αποτελούσαν το 3% του συνόλου των εκμεταλλεύσεων. Οι έλεγχοι διενεργήθηκαν από τις οικείες κτηνιατρικές αρχές κάθε Περιφερειακής Ενότητας και τα αποτελέσματα παρατίθενται στον **ΠΙΝΑΚΑ Ι**.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι

1. Γενικές πληροφορίες σχετικά με τις εκμεταλλεύσεις και τα ζώα

Συνολικός αριθμός των εκμεταλλεύσεων κατά την έναρξη της περιόδου αναφοράς	33.260
Συνολικός αριθμός των εκμεταλλεύσεων στις οποίες πραγματοποιήθηκε έλεγχος στη διάρκεια του έτους αναφοράς	483
Συνολικός αριθμός των βοοειδών κατά την έναρξη της περιόδου αναφοράς	757.182
Συνολικός αριθμός βοοειδών που ελέγχθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς	26.352

2. Περιπτώσεις μη συμμόρφωσης

Αριθμός εκμεταλλεύσεων στις οποίες διαπιστώθηκε μη συμμόρφωση	61
---	----

3. Κυρώσεις που επιβλήθηκαν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 494/98, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

	Ζώα	Εκμεταλλεύσεις
Περιορισμός των μετακινήσεων μεμονωμένων βοοειδών	0	0
Περιορισμός των μετακινήσεων όλων των βοοειδών της εκμετάλλευσης	141	2
Καταστροφή βοοειδών	0	0
Σύνολο	141	2

Σε επιπλέον 14 εκμεταλλεύσεις (συνολικά 523 βοοειδή) επιβλήθηκαν διοικητικές κυρώσεις.

3.1.2. ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΑ

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) 21/2004 και για το έτος 2017, πραγματοποιήθηκαν οι επιτόπιοι έλεγχοι στις εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων που επιλέχθηκαν βάσει ανάλυσης κινδύνου, η οποία διενεργήθηκε μηχανογραφικά από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα της Κτηνιατρικής (ΟΠΣΚ), με κριτήρια όπως το ύψος ζωικού κεφαλαίου κ.ά. Οι προτεινόμενες για έλεγχο εκμεταλλεύσεις εξήχθησαν μηχανογραφικά στην αρχή του έτους, από το λογισμικό του ΟΠΣΚ και αποτελούσαν το 3% του συνόλου των εκμεταλλεύσεων.

Οι έλεγχοι διενεργήθηκαν από τις οικείες κτηνιατρικές αρχές κάθε Περιφερειακής Ενότητας και τα αποτελέσματα αυτών για την επικράτεια παρατίθενται στον ΠΙΝΑΚΑ ΙΙ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ

1. Γενικές πληροφορίες σχετικά με τις εκμεταλλεύσεις και τα ζώα

Συνολικός αριθμός των εκμεταλλεύσεων κατά την έναρξη της περιόδου αναφοράς	94.141
Συνολικός αριθμός των εκμεταλλεύσεων στις οποίες πραγματοποιήθηκε έλεγχος στη διάρκεια του έτους αναφοράς	271
Συνολικός αριθμός των αιγοπροβάτων κατά την έναρξη της περιόδου αναφοράς	14.044.131
Συνολικός αριθμός αιγοπροβάτων που ελέγχθηκαν κατά την περίοδο αναφοράς	68.759

2. Περιπτώσεις μη συμμόρφωσης

Αριθμός εκμεταλλεύσεων στις οποίες διαπιστώθηκε μη συμμόρφωση	50
---	----

3. Κυρώσεις που επιβλήθηκαν

Αριθμός εκμεταλλεύσεων στις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις	16
---	----

Σε επιπλέον 11 εκμεταλλεύσεις επιβλήθηκαν διοικητικές κυρώσεις.

3.2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν κατά το έτος 2017 στις εκμεταλλεύσεις βοοειδών και αιγοπροβάτων υπολείπονταν του κοινοτικού στόχου, καλύπτοντας αντίστοιχα ποσοστό μόλις 1,45% των εκμεταλλεύσεων βοοειδών (με στόχο το 3%) και 0,28% των εκμεταλλεύσεων αιγοπροβάτων (με στόχο το 3%).

Οι αιτίες της εν λόγω υστέρησης συνοψίζονται στα εξής:

(α) διαπιστώνεται διαρκής μείωση του μόνιμου προσωπικού των περιφερειακών κτηνιατρικών αρχών που επωμίζονται την αρμοδιότητα διεξαγωγής των επιτοπίων ελέγχων,

(β) μειώθηκαν σημαντικά οι προβλεπόμενες μετακινήσεις εκτός έδρας των κτηνιάτρων-υπαλλήλων των περιφερειακών κτηνιατρικών αρχών, με αποτέλεσμα να είναι πρακτικά ανεφάρμοστη η επίτευξη του στόχου διενέργειας επιτοπίων ελέγχων στα οριζόμενα από την κοινοτική και εθνική νομοθεσία ποσοστά των εκτροφών βοοειδών και αιγοπροβάτων της επικράτειας (προβλεπόμενοι έλεγχοι 4.704 εκμεταλλεύσεων βοοειδών και αιγοπροβάτων, διενεργηθέντες έλεγχοι 872 εκμεταλλεύσεων βοοειδών και αιγοπροβάτων)

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνουμε το εξής:

Η Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων & Κτηνιατρικών Εφαρμογών, ως κεντρική αρμόδια αρχή, στα πλαίσια της εποπτείας του συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής έχει θέσει σε εφαρμογή, στον τομέα των αιγοπροβάτων, πάγια διαδικασία ελέγχου και αποτύπωσης αδρανών εκμεταλλεύσεων.

Ως «αδρανείς» ορίζονται οι εκμεταλλεύσεις για τις οποίες, στο διάστημα των δύο τελευταίων ετών, σε σχέση με το έτος αναφοράς, δεν έχει καταχωρηθεί καμία πληροφορία στο ΟΠΣΚ, που να αφορά σε ετήσια απογραφή, σε παραγγελία μέσων σήμανσης και σε κίνηση ζωικού κεφαλαίου (αθροιστικά κι όχι διαζευκτικά για τις τρεις παραμέτρους).

Ως «εν λειτουργία» ορίζονται οι εκμεταλλεύσεις για τις οποίες, μέχρι την χρονική στιγμή του έτους αναφοράς κατά την οποία ενεργοποιούνται τα φίλτρα της εποπτείας, δεν έχει καταχωρηθεί πληροφορία που να αφορά σε ημερομηνία διακοπής της εκμετάλλευσης.

Η διαδικασία της αδρανοποίησης έλαβε χώρα για πρώτη φορά στις 06.06.2016. Οδήγησε δε σε διακοπή 30.114 εκμεταλλεύσεων αιγοπροβάτων.

Η ίδια διαδικασία επαναλήφθηκε και στις 05.10.2017 και οδήγησε σε αδρανοποίηση 3.298 εκμεταλλεύσεων, γεγονός που δείχνει ότι το φαινόμενο των αδρανών εκμεταλλεύσεων βαίνει μειούμενο. Με αυτόν τον τρόπο η «ψηφιακή» αποτύπωση των εκμεταλλεύσεων στο ΟΠΣΚ συγκλίνει με τις πραγματικά ενεργές εκμεταλλεύσεις. Ως αποτέλεσμα έχουμε μια ρεαλιστική απεικόνιση ζωικού κεφαλαίου και μια πιο ορθολογική πρόταση όσον αφορά στον σύνολο των ελέγχων προς διενέργεια

Έχει ήδη προγραμματιστεί και αναμένεται να υλοποιηθεί μέχρι το τέλος του 2018, τρίτη κατά σειρά, διαδικασία αδρανοποίησης στον τομέα των αιγοπροβάτων.

Παράλληλα, βρισκόμαστε σε στάδιο ανάλυσης όσον αφορά σε μια αντίστοιχη διαδικασία για τις εκμεταλλεύσεις βοοειδών. Σε αυτές, όπως και στις χοιροτροφικές εκμεταλλεύσεις, λόγω του ότι περιλαμβάνουν και ατομικές πληροφορίες για το ζωικό τους κεφάλαιο, η διαδικασία της αδρανοποίησης καθίσταται πολυπλοκότερη. Εδώ, πέρα από την αδρανοποίηση των εκμεταλλεύσεων, πρέπει να αξιολογηθούν και οι κανόνες για την αδρανοποίηση του αντίστοιχου ζωικού κεφαλαίου.

Ωστόσο, τα όσα περιγράφονται ανωτέρω ως αιτίες υστέρησης, παραμένουν και αποτελούν τον καταλυτικό αρνητικό αιτιολογικό παράγοντα του χαμηλού ποσοστού επιτοπίων ελέγχων.

Δ4. ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ

4.1 Αποτελέσματα επισήμων ελέγχων έτους 2017

Στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων της αρ. 282371/2006 ΚΥΑ για την εφαρμογή των Οδηγιών 2001/82/ΕΚ και 2004/28/ΕΚ (ΦΕΚ 731Β΄) και των νόμων 2538/1997 (ΦΕΚ 242 Α΄) και 3698/2008 (ΦΕΚ 198 Α΄) σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις για την εμπορία, διάθεση και χρήση των κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων, διενεργήθηκαν από τις αρμόδιες περιφερειακές κτηνιατρικές αρχές επίσημοι έλεγχοι κατά το έτος 2017 σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα :

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι

Είδος επιχείρησης/ εκμετάλλευσης	Κατηγορία	Αριθμός επιχειρήσεων/ εκμεταλλεύσεων	Συνολικός αριθμός	Αριθμός ελεγχθέντων	Αριθμός επιχειρήσεων/ εκμεταλλεύσεων με μη συμμορφώσεις
Βοοειδή	Κρεοπαραγωγής	11850	18.790	1318	6
	Γαλακτοπαραγωγής	3010			
	Μικτές	3930			
Αίγες /Πρόβατα	Μικτές	82.429		2492	15
Χοίροι	Κάθετες εκμεταλλεύσεις (farrow- to- finish) > 10 χοιρομητέρες	650		58	5
Πουλερικά	Κρεοπαραγωγής	998		210	2
	Ωοπαραγωγής	580		58	4
Ιχθυοκαλλιέργειες		432		30	0
Μέλισσες		10.000		38	0
Καταστήματα πώλησης κτηνιατρικών φαρμάκων	Χονδρική	27		6	1
	Λιανική	315		99	5
Κτηνιατρικά Γραφεία Παραγωγικών Ζώων		368		60	3

Κτηνιατρεία		1262		68	0
-------------	--	------	--	----	---

Οι αρμόδιες περιφερειακές κτηνιατρικές αρχές (ΑΑ) στα 342 καταστήματα πώλησης κτηνιατρικών φαρμάκων (λιανικής και χονδρικής) και στα 368 κτηνιατρικά γραφεία παραγωγικών ζώων διενήργησαν συνολικά 165 ελέγχους ως προς την τήρηση των κανόνων για την εμπορία και διάθεση των κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων και στάλθηκαν στην υπηρεσία μας οι αντίστοιχες εκθέσεις ελέγχου. Επιπλέον, ελέγχθηκαν 68 από τα 1262 ιδιωτικά κτηνιατρεία για την ορθή χρήση και διάθεση κτηνιατρικών φαρμάκων.

Επίσης, ελέγχθηκαν 4204 εκμεταλλεύσεις παραγωγικών ζώων (βοοειδών, αιγοπροβάτων, χοίρων, πουλερικών, μελισσών και ιχθύων) για την τήρηση των Μητρώων Φαρμακευτικής Αγωγής και την ορθολογική χρήση των κτηνιατρικών φαρμάκων με κτηνιατρική συνταγή.

Όσον αφορά στις εκτροφές παραγωγικών ζώων, διενεργήθηκαν επιπλέον έλεγχοι, στο πλαίσιο εφαρμογής του Εθνικού Προγράμματος Ελέγχου Καταλοίπων έτους 2017.

Από τα παραπάνω αποτελέσματα διαπιστώνεται ότι δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στον έλεγχο εκτροφών χοίρων (9%), πουλερικών κρεοπαραγωγής (21%) και ωοπαραγωγής (10%) και ιχθύων (7%), λόγω της εντατικής εκτροφής αυτών των ειδών ζώων.

Από τις 59 περιφερειακές κτηνιατρικές αρχές της χώρας, οι 37 διενήργησαν ελέγχους σε όλα τα είδη των επιχειρήσεων, ενώ 9 από αυτές σε μερικά είδη επιχειρήσεων και όλες κοινοποίησαν τα αποτελέσματα των ελέγχων με την αποστολή των ετήσιων εκθέσεων ελέγχου.

Από τους ελέγχους που διενεργήθηκαν διαπιστώθηκαν σε ορισμένες περιπτώσεις μη συμμορφώσεις στις οποίες έγιναν συστάσεις με διορθωτικά μέτρα και διαπιστώθηκαν οι συμμορφώσεις προς αυτές. Σε επτά (7) περιπτώσεις μη συμμόρφωσης επιβλήθηκαν διοικητικές κυρώσεις από τις αρμόδιες περιφερειακές υπηρεσίες.

Στον τομέα των επισήμων ελέγχων για τα κτηνιατρικά φάρμακα, τα τελευταία χρόνια διαπιστώνεται υστέρηση ορισμένων περιφερειακών υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με τη διενέργεια αυτών των ελέγχων στην επίτευξη των στόχων.

Οι αιτίες των παραπάνω υστερήσεων, ως προς τη συχνότητα των ελέγχων, συνοψίζονται στα εξής:

- η εμφάνιση σοβαρών ασθενειών και επιζωοτιών, (π.χ. λύσσα, οξώδης δερματίτιδα, ευλογιά κλπ.), με αποτέλεσμα την άμεση ενεργοποίηση σχεδίων εκτάκτου ανάγκης για την αντιμετώπισή τους. Τονίζεται ότι στις περιφερειακές κτηνιατρικές αρχές που είναι επιφορτισμένες με τον επίσημο έλεγχο για τα κτηνιατρικά φάρμακα, το ίδιο προσωπικό καλείται να αντιμετωπίσει κατά προτεραιότητα τις εν λόγω κρίσεις.
- η διαρκής μείωση του προσωπικού των περιφερειακών κτηνιατρικών αρχών που επωμίζονται, μεταξύ άλλων καθηκόντων και την αρμοδιότητα διεξαγωγής των επισήμων ελέγχων,
- η σημαντική μείωση των προβλεπόμενων ημερών για μετακινήσεις εκτός έδρας των κτηνιάτρων-υπαλλήλων και των οικονομικών πόρων των περιφερειακών κτηνιατρικών αρχών, με αποτέλεσμα να είναι πρακτικά ανεφάρμοστη η επίτευξη του στόχου διενέργειας των ελέγχων.

Το 2017, η Δ/νση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων & Κτηνιατρικών Εφοδίων - Τμήμα Κτηνιατρικών Φαρμάκων, Καταλοιπίων & Κτηνιατρικών Εφαρμογών της Γενικής Δ/νσης Κτηνιατρικής του ΥπΑΑΤ (ΚΑΑ) απέστειλε εγκύκλιο με κατευθυντήριες οδηγίες στις περιφερειακές κτηνιατρικές αρχές της χώρας, σχετικά με την ενίσχυση των επισήμων ελέγχων στον τομέα των κτηνιατρικών φαρμάκων, τόσο στα σημεία πώλησης, όσο και στις εκτροφές παραγωγικών ζώων για την ορθή χρήση των κτηνιατρικών φαρμάκων, με στόχο την αποτροπή χρήσης μη εγκεκριμένων σκευασμάτων και την αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής.

4.2. ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ

Το Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου Καταλοιπίων (ΕΠΕΚ) για ορισμένες ουσίες και τα κατάλοιπά τους σε ζώντα ζώα και στα προϊόντα τους καθορίζεται από τις διατάξεις του Π.Δ. 259/98 (ΦΕΚ 191 Α') σε συμμόρφωση προς τις Οδηγίες 96/22/ΕΚ και 96/23/ΕΚ του Συμβουλίου, του Καν. 470/2009/ΕΚ και Καν. 37/2010/ΕΕ, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, και η εφαρμογή του είναι υποχρεωτική.

Το 2017, η εφαρμογή του ΕΠΕΚ έγινε σύμφωνα με το πλάνο που είχε καταρτίσει η Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών - Τμήμα Κτηνιατρικών Φαρμάκων, Καταλοιπίων & Κτηνιατρικών Εφοδίων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΚΑΑ) και είχε αποστείλει στις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές (Διευθύνσεις Κτηνιατρικής των Περιφερειών και Τμήματα Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων) (ΑΑ).

Τα αποτελέσματα του προγράμματος του 2017, καθώς και το πλάνο του ΕΠΕΚ 2018 υποβλήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με την ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία.

Ειδικότερα, το 2017 διενεργήθηκαν συνολικά 4.237 δειγματοληψίες, που αφορούσαν στοχοθετημένες, ύποπτες και άλλες δειγματοληψίες.

Από τα 4.744 στοχοθετημένα δείγματα που δηλώθηκαν στο πλάνο του ΕΠΕΚ 2017, οι ΑΑ πραγματοποίησαν 3.886 δειγματοληψίες, οι οποίες αφορούσαν διάφορα είδη ζώων και υποστρώματα (βοοειδή, χοίροι, αιγοπρόβατα, ψάρια, πουλερικά, κουνέλια, εκτρεφόμενα και άγρια θηράματα, αυγά, γάλα και μέλι), και το ποσοστό ολοκλήρωσης του προγράμματος ήταν 80,13%.

Ο αριθμός των στοχοθετημένων δειγμάτων που αναλύθηκαν από τα αρμόδια εργαστήρια ήταν 3.871, ποσοστό ολοκλήρωσης 99,70%.

Ο αριθμός των στοχοθετημένων δειγμάτων που ελήφθησαν και αναλύθηκαν φαίνονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα Ι :

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι ΕΠΕΚ 2017- ΣΤΟΧΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΔΕΙΓΜΑΤΑ					
ΕΙΔΗ ΖΩΩΝ/ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	ΠΛΑΝΟ (PLAN) 2017	ΛΗΦΘΕΝΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ (%)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΛΥΘΗΚΑΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ (%)
ΒΟΟΕΙΔΗ	653	533	81,62	529	99,25
ΧΟΙΡΟΙ	530	635	119,81	634	99,84
ΑΙΓΕΣ-ΠΡΟΒΑΤΑ	250	336	134,40	330	98,21
ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ	1060	635	59,91	635	100,00
ΙΧΘΥΕΣ	999	678	67,87	678	100,00
ΚΟΥΝΕΛΙΑ	72	58	80,56	58	100,00
ΕΚΤΡ.ΘΗΡΑΜΑΤΑ	100	26	26,00	26	100,00
ΑΓΡ.ΘΗΡΑΜΑΤΑ	100	28	28,00	28	100,00
ΓΑΛΑ	610	629	103,11	625	99,36
ΑΥΓΑ	200	145	72,50	145	100,00
ΜΕΛΙ	170	183	107,65	183	100,00
ΣΥΝΟΛΟ	4744	3886	80,13%		99,70%

Από τα στοχοθετημένα δείγματα που αναλύθηκαν βρέθηκαν 20 δείγματα μη συμμορφούμενα προς την ενωσιακή νομοθεσία (ποσοστό 0.46%).

Στο πλαίσιο εφαρμογής του ΕΠΕΚ 2017, οι ΑΑ διενήργησαν επιπλέον και ύποπτες δειγματοληψίες, μετά από θετικό αποτέλεσμα που διαπιστώθηκε σε στοχοθετημένο δείγμα ή μετά από καταγγελία, υποψία ή ένδειξη παράνομης αγωγής ή μη-συμμόρφωσης, καθώς και άλλες δειγματοληψίες που ήταν αναγκαίες κατά περίπτωση.

Από τις ύποπτες δειγματοληψίες που διενεργήθηκαν το 2017, δεν βρέθηκαν μη συμμορφούμενα δείγματα. Από τις άλλες δειγματοληψίες που διενεργήθηκαν το 2017, 7 δείγματα βρέθηκαν μη συμμορφούμενα.

Ειδικότερα τα μη συμμορφούμενα δείγματα αναλύονται στον παρακάτω πίνακα ΙΙ :

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ ΕΠΕΚ 2017- ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΟΥΜΕΝΑ ΔΕΙΓΜΑΤΑ			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΟΥΜΕΝΩΝ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ	ΕΙΔΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	ΕΙΔΟΣ ΖΩΟΥ	ΟΥΣΙΑ ΠΟΥ ΑΝΙΧΝΕΥΘΗΚΕ
ΣΤΟΧΟΘΕΤΗΜΕΝΑ (TARGET)			
2	ΜΥΙΚΟΣ ΙΣΤΟΣ	ΧΟΙΡΟΙ	ΣΟΥΛΦΑΔΙΜΙΔΙΝΗ
1	ΜΥΙΚΟΣ ΙΣΤΟΣ	ΧΟΙΡΟΙ	ΧΛΩΡΟΤΕΤΡΑΚΥΚΛΙΝΗ
1	ΝΕΦΡΟΣ	ΒΟΟΕΙΔΗ	ΔΙΥΔΡΟΣΤΡΕΠΤΟΜΥΚΙΝΗ
2	ΗΠΑΡ	ΠΡΟΒΑΤΑ	ΜΟΛΥΒΔΟΣ
6	ΜΥΙΚΟΣ ΙΣΤΟΣ	ΠΤΗΝΑ	ΜΑΔΟΥΡΑΜΥΚΙΝΗ
1	ΑΥΓΑ	ΠΤΗΝΑ	ΣΑΛΙΝΟΜΥΚΙΝΗ
2	ΑΥΓΑ	ΠΤΗΝΑ	ΕΝΡΟΦΛΟΞΑΣΙΝΗ
3	ΜΕΛΙ	ΜΕΛΙΣΣΕΣ	ΚΑΔΜΙΟ
1	ΜΥΙΚΟΣ ΙΣΤΟΣ	ΙΧΘΥΕΣ	ΑΜΟΖ (ΝΙΤΡΟΦΟΥΡΑΝΙΑ)
1	ΓΑΛΑ	ΠΡΟΒΑΤΑ	ΑΦΛΑΤΟΞΙΝΗ Μ1
ΣΥΝΟΛΟ: 20			
ΑΛΛΑ (OTHERS)			
5	-	ΚΕΦΑΛΟΠΟΔΑ	ΚΑΔΜΙΟ
2	-	ΖΩΝΤΑ ΔΙΘΥΡΑ ΜΑΛΑΚΙΑ	ΜΟΛΥΒΔΟΣ &ΚΑΔΜΙΟ
ΣΥΝΟΛΟ: 7			

Στις περιπτώσεις μη συμμορφούμενων αποτελεσμάτων, οι ΑΑ προέβησαν στις απαραίτητες ενέργειες ανάλογα με την περίπτωση, όπως έρευνα στην εκμετάλλευση καταγωγής ή προέλευσης, έλεγχο Μητρώου Φαρμακευτικής Αγωγής, λήψη ύποπτων δειγμάτων, με σκοπό τον καθορισμό των λόγων της παρουσίας καταλοίπων και επέβαλλαν όλα τα απαιτούμενα μέτρα συμμόρφωσης/κυρώσεις όπως, επιτήρηση και απομόνωση της εκμετάλλευσης, απαγόρευση διάθεσης στην κατανάλωση προϊόντων, κλπ.

Η ΚΑΑ καταχώρησε στη βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τις ενέργειες που ελήφθησαν στις περιπτώσεις των μη συμμορφούμενων αποτελεσμάτων.

Επιπλέον η ΚΑΑ κοινοποίησε τα μη συμμορφούμενα αποτελέσματα ως προς την ανίχνευση καταλοίπων κτηνιατρικών φαρμάκων στον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων, Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΤΕ), στο πλαίσιο εφαρμογής του καθεστώτος της πολλαπλής συμμόρφωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΚΥΑ 262385/2010 (ΦΕΚ 509 Β'), σε εκτέλεση του Κανονισμού

(ΕΚ) 73/2009 και του κανονισμού (ΕΚ) 1698/05 του Συμβουλίου, για την επιβολή των σχετικών κυρώσεων.

Στον τομέα των δειγματοληψιών και των αναλύσεων των δειγμάτων για το ΕΠΕΚ, παρατηρείται υστέρηση ορισμένων υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με τη διενέργεια αυτών των δειγματοληψιών και των αναλύσεων ως προς την επίτευξη των στόχων.

Οι αιτίες των παραπάνω υστερήσεων συνοψίζονται στα εξής:

- εμφάνιση σοβαρών ασθενειών, επιζωοτιών, όπως οζώδης δερματίτιδα, λύσσα ευλογιά κλπ. και ενεργοποίηση σχεδίων εκτάκτου ανάγκης για την αντιμετώπιση τους,
- διαρκής μείωση του προσωπικού των περιφερειακών κτηνιατρικών αρχών και των εργαστηρίων με επακόλουθη υποστελέχωση των αρμόδιων αρχών σε εξειδικευμένο προσωπικό,
- σημαντική μείωση των προβλεπόμενων ημερών για μετακινήσεις εκτός έδρας των κτηνιάτρων-υπαλλήλων και των οικονομικών πόρων των περιφερειακών κτηνιατρικών αρχών, με αποτέλεσμα να είναι πρακτικά πολύ δύσκολη η επίτευξη του στόχου διενέργειας των δειγματοληψιών στο 100%,
- η πολυπλοκότητα και το μεγάλο χρονικό διάστημα διεξαγωγής των οικονομικών διαγωνισμών για την προμήθεια εργαστηριακών υλικών, αντιδραστηρίων και οργάνων,
- η έλλειψη των απαιτούμενων πόρων τόσο για την επισκευή και συντήρηση οργάνων και μηχανημάτων των εργαστηρίων, όσο και για την προμήθεια των απαραίτητων εργαστηριακών υλικών και αντιδραστηρίων.

Ε.ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

1. ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ 2017

1.1 ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ

α. Κατά το έτος 2017 πραγματοποιήθηκαν στον τομέα της προστασίας των ζώων κατά τη μεταφορά, έλεγχοι για την εφαρμογή των διατάξεων του Καν 1/2005 από τις αρμόδιες Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων και από τους Σταθμούς Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου.

Οι έλεγχοι αυτοί εστιάστηκαν:

- στις αποστολές ζώων που αφικνούνται στα σφαγεία της περιοχής δικαιοδοσίας των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας,
- στις εκμεταλλεύσεις προορισμού (της περιοχής δικαιοδοσίας Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας) αποστολών ζώων διάρκειας μεταφοράς κυρίως άνω των 8 ωρών,
- στις εκμεταλλεύσεις αναχώρησης των ζώων (της περιοχής δικαιοδοσίας των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας), για μεταφορές κατά βάση στο εσωτερικό της Χώρας, στα πλαίσια των ελέγχων που διενεργούνται για την υγεία των ζώων και για την έκδοση των εγγράφων κυκλοφορίας - υγειονομικών πιστοποιητικών,
- στους λιμένες Πάτρας και Ηγουμενίτσας σε αποστολές ζώων που μεταφέρονται σε ταξίδια άνω των 8 ωρών (κατά τη διάρκεια της μεταφοράς)
- στο εθνικό οδικό δίκτυο (της Εγνατίας Οδού κλπ.)
- στα σημεία εισόδου ή εξόδου της Χώρας

β. Συνημμένα παρατίθεται η Ετήσια έκθεση του έτους 2017 με τα αποτελέσματα των επιθεωρήσεων για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά, στο Παράρτημα 6 του τομέα αυτού, που διενεργούνται σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2005 και στην οποία αναφέρονται οι αριθμοί των ελέγχων, και οι παραβάσεις που εντοπίστηκαν σχετικά με το είδος ζώων, στους παρακάτω τόπους και στα συνοδευτικά έγγραφα :

- κατά τη διάρκεια της μεταφοράς,
- στον τόπο προορισμού,
- στον τόπο αναχώρησης,
- στους τόπους μεταφόρτωσης,
- στα συνοδευτικά έγγραφα

κατά τη διάρκεια των οποίων, εντοπίστηκαν οι ακόλουθες ελλείψεις που αφορούσαν Έλληνες και αλλοδαπούς μεταφορείς:

Α) Σε μία Περιφερειακή Ενότητα παρατηρήθηκε μια άλλου τύπου μη συμμόρφωση.

Β) Σε μία άλλη Περιφερειακή Ενότητα κατά την άφιξη στο σφαγείο αλλά και κατά το διοικητικό έλεγχο που έλαβε χώρα σε φορτίο βοοειδών διαπιστώθηκε ότι αφίχθησαν

δύο περισσότερα βοοειδή από τον αριθμό που αναγραφόταν στο κτηνιατρικό πιστοποιητικό TRACES αλλά και στο ημερολόγιο ταξιδιού. Τα δύο επιπλέον βοοειδή δε συνοδεύονταν από διαβατήρια και είχαν ίδιο αριθμό ενωτίου με άλλα ζώα. Επίσης ο παραλήπτης των ζώων ήταν διαφορετικός από τον πραγματικό.

Γ) Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα κατά τη διάρκεια διοικητικού ελέγχου διαπιστώθηκε ότι, ενώ μεταβλήθηκε ο αριθμός των ζώων και ημερομηνία της μεταφοράς δεν εκδόθηκε τροποποιημένο πιστοποιητικό TRACES. Επίσης σε άλλο διοικητικό έλεγχο διαπιστώθηκε ότι οι μεταφορείς δεν άφησαν αντίγραφο του ημερολογίου ταξιδιού για δύο φορτία.

Δ) Σε μία άλλη Περιφερειακή Ενότητα κατά τη διάρκεια επιθεώρησης σε εκμετάλλευση προορισμού προβάτων (διοικητικός έλεγχος) διαπιστώθηκε η παρουσία (241) διακοσίων σαράντα ενός προβάτων τα οποία έφεραν ηλεκτρονική σήμανση. Σύμφωνα με τα ευρήματα της επιθεώρησης υπάρχει συμφωνία στη σήμανση μόνο 25 ζώων σε σχέση με αυτήν που αναφέρεται στα πιστοποιητικά. Μετά την άφιξη είχαν πέθαναν σύμφωνα με δήλωση του παραγωγού πέντε ζώα και τα ενώτια τους δεν περιλαμβάνονταν στο πιστοποιητικό TRACES. Σε κτηνιατρική βεβαίωση που συμπεριλαμβάνεται στα έγγραφα της ανωτέρω μετακίνησης καθώς και στο υπό εξέλιξη πιστοποιητικό στο Τμήμα ΙΙ. «Υγειονομικές πληροφορίες», καταχωρήθηκε λανθασμένα ο χαρακτηρισμός της εκτροφής προέλευσης από περιοχή και χώρα με καθεστώς αμελητέου κινδύνου για την τρομώδη νόσο.

Επίσης μετά τον διοικητικό έλεγχο διαπιστώθηκαν τα παρακάτω:

- 1) Το ημερολόγιο ταξιδιού στο τμήμα 1 δεν φέρει την έγκριση της αρμόδιας κτηνιατρικής αρχής του τόπου αναχώρησης καθώς και την υπογραφή του διοργανωτή του ταξιδιού, ενώ η ώρα αναχώρησης διαφέρει από αυτήν που αναγράφεται στη δήλωση του μεταφορέα (τμήμα 4).
 - 2) Στο τμήμα 2 δεν είναι συμπληρωμένα τα πεδία 1,2,6,8,9,10 και 11 όπου δεν υπάρχει η υπογραφή του κτηνιάτρου που πιστοποιεί ότι τα ζώα είναι ικανά για τη μεταφορά.
 - 3) Στο τμήμα 3 δεν είναι συμπληρωμένα τα πεδία όπου πιστοποιείται εάν υπάρχει συμμόρφωση (5.1) ή επιφυλάξεις (5.2).
 - 4) Στη δήλωση του μεταφορέα δεν υπάρχει καμία πληροφορία για το διάστημα από 10/07/2017 και ώρα 06:00 έως και 11/07/2017 και ώρα 23:30 που έφτασαν τα ζώα στον τόπο προορισμού, κατά συνέπεια δεν φαίνεται εάν πραγματοποιήθηκε η απαιτούμενη ωριαία στάση. Επίσης δεν περιγράφεται η ώρα άφιξης στο πλοίο όπως αναγράφεται στον προγραμματισμό.
- Στο σύστημα traces δεν υπάρχουν στοιχεία επικοινωνίας του μεταφορέα προκειμένου η Υπηρεσία μας να ζητήσει εκτυπώσεις ταξιδιού. Δεδομένου ότι το πιστοποιητικό TRACES δεν είναι έγκυρο, δεν μπορεί να καταχωρηθεί κανένας έλεγχος στο σύστημα TRACES.

Ε) Σε μία άλλη Περιφερειακή Ενότητα σε εκτύπωση του συστήματος καταγραφής θερμοκρασιών σε ένα μεταφορικό μέσο καταγράφηκε θερμοκρασία του θαλάμου

μεταφοράς των ζώων -40° C. Πιθανά αφορούσε βλάβη του αισθητήρα θερμοκρασιών.

ΣΤ) Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα διαπιστώθηκαν οι ακόλουθες μη συμμορφώσεις:

- 1) Κατά τον διοικητικό έλεγχο εγγράφων παρατηρήθηκε ότι 10 ημερολόγια ταξιδιού δεν προσκομίστηκαν από τους μεταφορείς στις εκτροφές προορισμού για αντίστοιχα φορτία.
- 2) Κατά τη διάρκεια οδικής μεταφοράς έλαβε χώρα αμερόληπτη επιθεώρηση σε μεταφορικό μέσο, το οποίο διαπιστώθηκε ότι δε διέθετε σύστημα δορυφορικής πλοήγησης (ήταν ξηλωμένο), υπήρχε ένα νεκρό ζώο και δεν υπήρχε επαρκής χώρος από τις κεφαλές των ζώων για να μπορούν να σταθούν στη φυσική τους θέση στο πίσω μέρος του κάτω ορόφου της καρότσας.
- 3) Κατά τη διάρκεια οδικής μεταφοράς έλαβε χώρα αμερόληπτη επιθεώρηση σε μεταφορικό μέσο, όπου διαπιστώθηκε ότι δεν ήταν συμπληρωμένο το ημερολόγιο ταξιδιού και συγκεκριμένα: το Τμήμα 2 από τον κτηνίατρο στον τόπο αναχώρησης ήταν σφραγισμένο και υπογεγραμμένο χωρίς να έχει συμπληρωθεί και το τμήμα 4 που συμπληρώνεται από το μεταφορέα ήταν κενό.

Ζ) Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα παρατηρήθηκαν οι ακόλουθες μη συμμορφώσεις:

- 1) Σε ένα φορτίο ζώων παρατηρήθηκαν καταπονημένα ζώα κατά τη διάρκεια μιας αμερόληπτης επιθεώρησης.
- 2) Κατά τη διάρκεια μιας άλλης αμερόληπτης επιθεώρησης σε μεταφορικό μέσο δε δόθηκε ολοκληρωμένη εκτύπωση ταχογράφου. Ζητήθηκε από τον οδηγό μετά την ολοκλήρωση του ταξιδιού να αποσταλεί η ολοκληρωμένη εκτύπωση του ταχογράφου. Το όχημα επίσης δεν είχε σύστημα ένδειξης της στάθμης νερού στις δεξαμενές νερού .
- 3) Κατά τη διάρκεια μιας άλλης αμερόληπτης επιθεώρησης σε μεταφορικό μέσο όταν ζητήθηκε να εκτυπωθούν οι καταγραφές των θερμοκρασιών και του ταχογράφου δεν μπορούσαν να χορηγηθούν λόγω προβλήματος με των εκτυπωτή. Ζητήθηκε από τον οδηγό μετά την ολοκλήρωση του ταξιδιού να αποσταλεί η ολοκληρωμένη εκτύπωση του ταχογράφου. Επιπλέον το όχημα δε διέθετε σύστημα ένδειξης της στάθμης νερού για στις δεξαμενές νερού καθώς επίσης έλειπαν οι ενδείξεις για το εμβαδόν σε τετραγωνικά μέτρα κάθε ορόφου .
- 4) Κατά τη διάρκεια μιας άλλης αμερόληπτης επιθεώρησης σε μεταφορικό μέσο η εκτύπωση των καταγραφών των θερμοκρασιών δεν ήταν η ενδεδειγμένη, δεν αναφέρονταν αναλυτικά οι θερμοκρασίες του κάθε θαλάμου κατά την διάρκεια του ταξιδιού.

Η) Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα παρατηρήθηκαν οι ακόλουθες μη συμμορφώσεις:

- 1) Μη κατοχή πιστοποιητικού ικανότητας προσωπικού μεταφορέων και κέντρων συγκέντρωσης
- 2) Απουσία στρωμνής στο όχημα
- 3) Ύπαρξη ράμπας φορτοεκφόρτωσης χωρίς πλευρικά τοιχώματα
- 4) Ανεπαρκής συντήρηση πόρτας εξόδου των ζώων

- 5) Μη ύπαρξη εντός του οχήματος έγκυρης άδειας μεταφοράς, έγκυρου πιστοποιητικού έγκρισης του οχήματος και πιστοποιητικού ικανότητας προσωπικού μεταφορέων και κέντρων συγκέντρωσης
- 6) Μη κατοχή βεβαίωσης καταλληλότητας του οχήματος

Θ) Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα παρατηρήθηκαν οι ακόλουθες μη συμμορφώσεις: Μεταφορά ζώωντων πουλερικών σε απόσταση άνω των 65 χλμ. χωρίς κατάλληλο όχημα μεταφοράς και απουσία υγειονομικού πιστοποιητικού.

1.2. ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΦΑΓΗ Ή ΤΗ ΘΑΝΑΤΩΣΗ

α. Κατά το έτος 2017 πραγματοποιήθηκαν στον τομέα της προστασίας των ζώων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωσή τους, οι ετήσιοι έλεγχοι για την εφαρμογή των διατάξεων του Π.Δ. 327/1996 , «για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή ή την θανάτωσή στις σε συμμόρφωση με την Οδηγία 93/119/ΕΚ» και του Κανονισμού 1099/2009/ΕΚ του Συμβουλίου, από τις αρμόδιες Περιφερειακές Κτηνιατρικές Υπηρεσίες.

Οι έλεγχοι αυτοί εστιάστηκαν στα σφαγεία (στις περιοχές δικαιοδοσίας των Περιφερειακών Ενοτήτων στις Χώρες).

Τα αποτελέσματα των επιθεωρήσεων όλων των πρακτικών και διαδικασιών χειρισμών των ζώων από την στιγμή άφιξης τους στο σφαγείο, την εκφόρτωσή τους σε αυτό, τη στέγασή στις χώρους ενσταυβλισμού του σφαγείου, την καθοδήγησή τους στο χώρο αναισθητοποίησης, την συγκράτησή τους, την αναισθητοποίησή τους με την χρησιμοποίηση μεθόδων και εξοπλισμού αναισθητοποίησης κατάλληλων για το είδος των ζώων και τέλος την αφαίμαξή τους αφορούσαν:

- τον αριθμό των οχημάτων που αφίχθησαν και ελέχθησαν κατά την άφιξή στις στο σφαγείο,
- τον αριθμό των επιθεωρήσεων στο σφαγείο,
- των αριθμό των ζώων ανά είδος που εσφάγησαν,
- στις παραβάσεις που εντοπίστηκαν,
- στα μέτρα που ελήφθησαν ή στις κυρώσεις που επεβλήθησαν

ΣΥΝΟΛΟ ΣΦΑΓΕΙΩΝ (2017)	ΠΟΣΟΣΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΕΛΕΓΧΟΙ (ΣΦΑΓΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΦΑΓΗΣ)
175 (34 πτηνών και 141 οπληφόρων)	95,4% Σφαγεία οπληφόρων 95,1% Σφαγεία πτηνών	96 ΣΦΑΓΕΙΑ ΟΠΛΗΦΟΡΩΝ 20 ΣΦΑΓΕΙΑ ΠΤΗΝΩΝ 317 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΦΑΓΗΣ 465 ΟΧΗΜΑΤΑ

Στο Τμήμα Α, Ενότητα Α1, Κεφάλαιο 1.2 της παρούσας Έκθεσης αναφέρονται λεπτομέρειες αναφορικά με τις μη συμμορφώσεις που παρατηρήθηκαν κατά τους επίσημους ελέγχους στις εγκαταστάσεις σφαγείων. Επιπλέον αυτών, θα πρέπει να σημειωθεί ότι:

Σε 2 σφαγεία οπληφόρων και 1 σφαγείο πτηνών μιας Περιφερειακής Ενότητας διαπιστώθηκε ελλιπής τεκμηρίωση του ελέγχου των Προτύπων Διαδικασιών Λειτουργίας σύμφωνα με τον Κανονισμό 1099/2009/ΕΚ και πλημμελής σχετική κατάρτιση των υπεύθυνων ατόμων για τις ΠΔΛ. Αντίστοιχα, σε μία άλλη Περιφερειακή Ενότητα σε 2 σφαγεία οπληφόρων και σε ένα σφαγείο πτηνών παρατηρήθηκαν διάφορες μη συμμορφώσεις ως προς τις Πρότυπες Διαδικασίες Λειτουργίας των σφαγείων.

Σε μία άλλη Περιφερειακή Ενότητα σε ένα σφαγείο οπληφόρων καταγράφηκε μη τήρηση αρχείου ενεργειών για τη βελτίωση της μεταχείρισης των ζώων στο σφαγείο, ενώ σε ένα σφαγείο οπληφόρων και σε ένα σφαγείο πτηνών διαπιστώθηκε ότι δεν καταγράφονται έλεγχοι σημείων ζωής πριν την εκδορά ή το ζεμάτισμα.

Σε μία άλλη Περιφερειακή Ενότητα σε ένα σφαγείο οπληφόρων επίσης διαπιστώθηκε ότι δεν καταγράφονται έλεγχοι σημείων ζωής πριν την εκδορά ή το ζεμάτισμα.

Σε μία άλλη Περιφερειακή Ενότητα σε ένα σφαγείο οπληφόρων παρατηρήθηκαν διάφορες μη συμμορφώσεις ως προς τις Πρότυπες Διαδικασίες Λειτουργίας των σφαγείων.

Σε μία άλλη Περιφερειακή Ενότητα σε ένα σφαγείο οπληφόρων και 1 σφαγείο πτηνών διαπιστώθηκε απουσία Προτύπων Διαδικασιών Λειτουργίας και ότι δεν καταγράφονται έλεγχοι σημείων ζωής πριν την εκδορά ή το ζεμάτισμα.

Σε μία άλλη Περιφερειακή Ενότητα σε ένα σφαγείο οπληφόρων και 4 σφαγεία πτηνών δεν έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες σύνταξης ΠΔΛ.

1.3. ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΙΣ ΕΚΤΡΟΦΕΣ

α. Κατά το έτος 2017 πραγματοποιήθηκαν στον τομέα της προστασίας των μόσχων, χοίρων, κοτόπουλων κρεοπαραγωγής και ωοπαραγωγών ορνίθων (αλλά και άλλων ειδών ζώων που δεν καλύπτονται από κάθετες οδηγίες), επιθεωρήσεις για την εφαρμογή των διατάξεων των Π.Δ. 374/2001 (ζώα στις εκτροφές, Π.Δ. 179/98 (μόσχοι), Π.Δ.215/2003 (χοίροι), Π.Δ. 216/2003 (ωοπαραγωγές όρνιθες) και της ΚΥΑ 283329/2010 (κοτόπουλα κρεοπαραγωγής), από τις αρμόδιες Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων.

Οι έλεγχοι αυτοί εστιάστηκαν, στις εκτροφές μόσχων, χοίρων και ωοπαραγωγών ορνίθων, κοτόπουλων κρεοπαραγωγής και άλλων ζώων εκτροφής (της περιοχής δικαιοδοσίας των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας)

Τα αποτελέσματα των ελέγχων αφορούσαν:

- τον αριθμό των εκμεταλλεύσεων ανά είδος ζώου,
- τον αριθμό των εκμεταλλεύσεων που ελέγχθησαν ανά είδος,
- τον αριθμό των επιθεωρήσεων,

- τις εντοπισθείσες παραβάσεις ανάλογα με τις επιμέρους απαιτήσεις της νομοθεσίας,
- την επιβολή κυρώσεων ανάλογα με τις επιμέρους απαιτήσεις της νομοθεσίας,

β. Παρατίθεται, στο Παράρτημα 7 η Ετήσια έκθεση του έτους 2017 με τα αποτελέσματα των ελέγχων για την προστασία των ζώων στις εκτροφές, με τους πίνακες 1 και 2 της Απόφασης 778/2006/ΕΚ.

γ. Παρατηρήσεις επί των αποτελεσμάτων, σύμφωνα με την Απόφαση 778/2006/ΕΚ

Κατά τους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν κατά το έτος 2016 στις εκτροφές, εντοπίστηκαν οι ακόλουθες σημαντικότερες μη συμμορφώσεις :

1. Εκτροφές χοίρων:

- Σε μία Περιφερειακή Ενότητα σε μία εκτροφή καταγράφηκε μη συμμόρφωση ως προς τα κτίρια και τους χώρους σταβλισμού (όσον αφορά τον τομέα της καθαριότητας - μη συμμόρφωση Β).
- Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα σε πέντε εκτροφές καταγράφηκαν οι εξής μη συμμορφώσεις:

Σε μία εκτροφή παρατηρήθηκαν μη συμμορφώσεις ως προς τα κτίρια και τους χώρους σταβλισμού (μη συμμόρφωση Β), όπου καταγράφηκε συμμόρφωση αυτής στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα.

Σε μια άλλη εκτροφή παρατηρήθηκαν μη συμμορφώσεις ως προς τα μητρώα, τον αυτόματο και μηχανικό εξοπλισμό, τις επιφάνειες δαπέδου και τη διεξαγωγή ακρωτηριασμών (μη συμμόρφωση Β).

Σε μια άλλη εκτροφή παρατηρήθηκαν μη συμμορφώσεις ως προς τα μητρώα και τον αυτόματο και μηχανικό εξοπλισμό (μη συμμόρφωση Β).

Σε μια άλλη εκτροφή παρατηρήθηκαν μη συμμορφώσεις ως προς τα μητρώα, το υλικό απασχόλησης, την παροχή τροφής και νερού, τον αυτόματο και μηχανικό εξοπλισμό, τις επιφάνειες δαπέδου και τη διεξαγωγή ακρωτηριασμών (μη συμμόρφωση Β).

Σε μια άλλη εκτροφή παρατηρήθηκαν μη συμμορφώσεις ως προς την επιθεώρηση, τα μητρώα, τα κτίρια και τους χώρους σταβλισμού, την παροχή τροφής και νερού, τον αυτόματο και μηχανικό εξοπλισμό και τις επιφάνειες δαπέδου (μη συμμόρφωση Β).

Σε όλες τις παραπάνω μη συμμορφώσεις δόθηκε τρίμηνη προθεσμία συμμόρφωσης.

- Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα σε μία εκτροφή βρέθηκε μη συμμόρφωση ως προς την τήρηση μητρώων και ως προς το υλικό απασχόλησης. Επιβλήθηκε διοικητικό πρόστιμο (μη συμμόρφωση Γ).

2. Εκτροφές ωοτόκων ορνίθων :

- Σε πέντε εκτροφές με εμπλουτισμένους κλωβούς μιας Περιφερειακής Ενότητας υπήρξε μη συμμόρφωση ως προς τα μητρώα. Επίσης σε μία εκτροφή δαπέδου με στρωμένη υπήρξε μη συμμόρφωση ως προς τα μητρώα (μη συμμόρφωση Β).

- Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα υπήρξαν οι ακόλουθες μη συμμορφώσεις:
Σε τέσσερις εκτροφές με εμπλουτισμένους κλωβούς μη συμμόρφωση ως προς τον αυτόματο και μηχανικό εξοπλισμό (μη συμμόρφωση Β).

Σε δύο εκτροφές εξ 'αυτών επιπλέον μη συμμόρφωση ως προς τα μητρώα (μη συμμόρφωση Β).

Σε μία άλλη εκτροφή εξ 'αυτών επιπλέον μη συμμόρφωση ως προς το φωτισμό, τον ελεύθερο χώρο δαπέδου και την παροχή νερού (μη συμμόρφωση Β).

Σε όλες τις παραπάνω μη συμμορφώσεις δόθηκε τρίμηνη προθεσμία συμμόρφωσης.

- Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα σε μία εκτροφή δαπέδου με στρωμένη υπήρξε μη συμμόρφωση ως προς τα κτίρια και χώρους σταυλισμού, τον αυτόματο και μηχανικό εξοπλισμό (μη συμμόρφωση Γ). Στην εκτροφή αυτή θα επιβληθεί διοικητικό πρόστιμο.

Σε μια εκτροφή ελευθέρας βοσκής υπήρξε μη συμμόρφωση ως προς τα κτίρια και χώρους σταυλισμού, το φωτισμό και την παροχή τροφής και νερού (μη συμμόρφωση Γ). Στην εκτροφή αυτή θα επιβληθεί διοικητικό πρόστιμο.

Σε μια εκτροφή ελευθέρας βοσκής υπήρξε μη συμμόρφωση ως προς τον ελεύθερο χώρο δαπέδου (μη τήρηση απαιτήσεων για το διαθέσιμο μήκος κούρνιας ανά πτηνό) (μη συμμόρφωση Α).

- Σε άλλη Περιφερειακή Ενότητα σε μία εκτροφή με εμπλουτισμένους κλωβούς υπήρξε μη συμμόρφωση ως προς τον ελεύθερο χώρο δαπέδου (μη συμμόρφωση Α).

3. Εκτροφές μόσχων

- Σε μία Περιφερειακή Ενότητα παρατηρήθηκε ελλιπής τήρηση μητρώων (μη συμμόρφωση Α).

Συνολικός αριθμός		Ελευθέρας Βοσκής		Δαπέδου		Βιολογικές		Εμπλουτισμένοι κλωβοί	
Εκτροφές	Όρνιθες	Εκτροφές	Όρνιθες	Εκτροφές	Όρνιθες	Εκτροφές	Όρνιθες	Εκτροφές	Όρνιθες
277	3.631.413	134	123.501	185	418.051	38	127.347	269	3.599.573

4. Εκτροφές κοτόπουλων κρεοπαραγωγής :

- Σε μία Περιφερειακή Ενότητα σε μία εκτροφή παρατηρήθηκε ελλιπής τήρηση μητρώων (μη συμμόρφωση Α).
- Σε μία άλλη Περιφερειακή Ενότητα σε τρεις εκτροφές παρατηρήθηκε ελλιπής τήρηση μητρώων (μη συμμόρφωση Α) και σε μία εκ των τριών παρατηρήθηκε επιπλέον μη συμμόρφωση για τα κτίρια και τους χώρους σταυλισμού (μη συμμόρφωση Β).

Αριθμός ωτόκων ορνίθων και αριθμός εκμεταλλεύσεων ανάλογα με τη μέθοδο εκτροφής στην Ελλάδα έως Δεκέμβριο 2016

2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι παρατηρείται υστέρηση ορισμένων περιφερειακών υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με τη διεξαγωγή επίσημων ελέγχων για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά, κατά τη θανάτωση και στις εκτροφές. Οι αιτίες αυτής της υστέρησης οφείλονται κατά κύριο λόγο στη διαρκή μείωση του κτηνιατρικού προσωπικού στις εν λόγω υπηρεσίες, τη διεξαγωγή επισήμων ελέγχων κατά προτεραιότητα για τον τομέα της υγείας των ζώων και της κτηνιατρικής δημόσιας υγείας και τη σημαντική μείωση των επιτρεπόμενων ημερών για εκτός έδρας μετακινήσεις καθώς και των διαθέσιμων οικονομικών πόρων. Ως εκ τούτου παρατηρείται τάση μείωσης των επίσημων ελέγχων που διεξάγονται στον τομέα της προστασίας των ζώων το 2017 σε σχέση με το 2016.

ΣΤ. ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΣΤ1. ΕΛΕΓΧΟΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Τα αποτελέσματα του επισήμου προγράμματος για τον έλεγχο των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 68 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, παρουσιάζονται στην Έκθεση που έχει στείλει η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής στην αρμόδια υπηρεσία της Ε.Ε. και αναρτάται στην ιστοσελίδα:

<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/fytoproستasiamenu/elenxoifitoproستateytikonmenu/524-programa-elegxon/2088-etisio-pro-elegxou>

Στην έκθεση παρουσιάζεται και η σύγκριση των αποτελεσμάτων σε σχέση με τα αντίστοιχα αποτελέσματα των ελέγχων του έτους 2016.

Οι αποφάσεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων, τόσο συγκεντρωτικά για να είναι δυνατή η σύγκρισή τους με τα προηγούμενα έτη, όσο και αναλυτικά για να παρέχεται η προβλεπόμενη στην οδηγία 2009/128/ΕΚ ενημέρωση του κοινού, αναρτώνται στην ιστοσελίδα:

<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/fytoproستasiamenu/elenxoifitoproستateytikonmenu/745-apotelesmata-elegxon>

ΣΤ2. ΕΛΕΓΧΟΣ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

2.1. Επίσημοι έλεγχοι

Τα αποτελέσματα του επισήμου ελέγχου υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων για το έτος 2017 έχουν σταλεί στην EFSA (European Food Safety Authority) σύμφωνα με το άρθρο 31 του Καν. 396/2005. Η καταληκτική ημερομηνία που έπρεπε να γίνει η αποστολή ήταν η 31 Αυγούστου 2018. Ως εκ τούτου παρακάτω παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα που αφορούν τους ελέγχους υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων 2017.

2.2. Αποτελέσματα των ελέγχων

Το 2017 αναλύθηκαν συνολικά 2623 δείγματα από τα εργαστήρια επισήμου ελέγχου, εκ των οποίων:

- 2359 δείγματα ήταν φρούτα, λαχανικά και ξηροί καρποί
- 62 δείγματα ήταν σιτηρά
- 156 δείγματα ήταν μεταποιημένα προϊόντα (χυμοί, λάδια κ.α.)
- 32 δείγματα ήταν ζωικής προέλευσης.
- 14 δείγματα ήταν παιδικές τροφές

Από τα 2623 δείγματα που αναλύθηκαν, τα 105 δείγματα ήταν βιολογικής προέλευσης από τα οποία τα 1 είναι ζωικής προέλευσης, τα 6 σιτηρά, τα 29 φρούτα και ξηροί καρποί, 13 άλλα (τσάι, χαμομήλι, όσπρια κλπ), 55 λαχανικά και 1 παιδικές τροφές.

Από τα 2623 δείγματα που αναλύθηκαν, τα 128 (4,88%) ήταν ύποπτα (δηλαδή follow up και δείγματα στο πλαίσιο του Καν. 669/2009). Από αυτά τα 35 ήταν εγχώρια και τα υπόλοιπα 93 ήταν από τρίτες χώρες. Επίσης τα 128 ύποπτα δείγματα κατανέμονται:

- 78 δείγματα ήταν φρούτα και ξηροί καρποί,
- 34 δείγματα ήταν λαχανικά,
- 11 δείγματα ήταν σιτηρά,
- 4 δείγματα ήταν τσάι και
- 1 δείγμα λάδι.

Από τα υπόλοιπα 2623 δείγματα που αναλύθηκαν, τα 2253 ήταν εγχώρια (86%), τα 35 (1%) ήταν από άλλες χώρες της Ε.Ε., τα 321 (13%) ήταν από τρίτες χώρες και 14 (1%) ήταν από μη καθορισμένης προέλευσης χώρες.

Από τα 2623 δείγματα που αναλύθηκαν, τα 156 (8%) ήταν μεταποιημένα προϊόντα (χυμοί, λάδια κ.α.). Από αυτά ήταν:

- 25 δείγματα σιτηρών,
- 57 δείγματα άλλα προϊόντα, (από τα οποία ένα άνηκε στην κατηγορία των υποπτων).
- 69 δείγματα φρούτα και ξηροί καρποί και
- 5 δείγματα λαχανικά (από τα οποία ένα άνηκε στην κατηγορία των υποπτων).

Τα αποτελέσματα του ελέγχου ήταν:

- Από τα 2623 δείγματα που αναλύθηκαν, 1307 δείγματα (49,83%) δεν είχαν καθόλου ανιχνεύσιμα υπολείμματα, 1160 δείγματα (44,22%) είχαν υπολείμματα κάτω από τα MRL, 156 δείγματα (5,95%) είχαν υπολείμματα πάνω από τα MRL (αριθμητική υπέρβαση) ενώ μη συμμορφούμενα δείγματα ήταν 90 (3,43%) (υπέρβαση λαμβάνοντας υπόψη την αβεβαιότητα).
- Από τα 105 βιολογικά δείγματα που αναλύθηκαν, σε 12 δείγματα (11,4%) βρέθηκαν υπολείμματα κάτω από τα MRL. Στα υπόλοιπα 93 δείγματα δεν ανιχνεύθηκαν υπολείμματα.

Ειδικότερα:

Φρούτα, λαχανικά, ξηροί καρποί και άλλα: Αναλύθηκαν συνολικά 2359 δείγματα.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου ήταν:

- Σε 1114 δείγματα (47,22%) δεν ανιχνεύθηκαν υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων
- Σε 1093 δείγματα (46,33%) ανιχνεύθηκαν υπολείμματα χαμηλότερα ή μέχρι το MRL.
- Σε 152 δείγματα (6,44%) τα υπολείμματα που ανιχνεύθηκαν υπερέβησαν το MRL και 88 (3,73%) από αυτά ήταν μη συμμορφούμενα.

Η κατανομή των 2389 δειγμάτων φρούτων, λαχανικών και ξηρών καρπών κατά χώρα (συμπεριλαμβανομένων και των μεταποιημένων) έδειξε:

- 2052 δείγματα (85,89%) ήταν εγχώρια
- 23 δείγματα (0,96%) προέρχονταν από άλλες χώρες της Ε.Ε.
- 306 δείγματα (12,81%) εισήχθησαν από τρίτες χώρες
- 8 δείγμα (0,33%) ήταν μη καθορισμένης προέλευσης

Σιτηρά: Αναλύθηκαν συνολικά 62 δείγματα (συμπεριλαμβανομένου των δειγμάτων βιολογικής προέλευσης). Τα αποτελέσματα του ελέγχου ήταν:

- Στα 39 δείγματα (62,90%) δεν ανιχνεύθηκαν υπολείμματα.
- Στα 21 δείγματα (33,87%) ανιχνεύθηκαν υπολείμματα χαμηλότερα από το MRL.
- Σε 2 δείγματα (3,23%) τα υπολείμματα που ανιχνεύθηκαν υπερέβησαν το MRL και 1 (1,61%) από αυτά ήταν μη συμμορφούμενο.

Η κατανομή των 78 δειγμάτων σιτηρών κατά χώρα (συμπεριλαμβανομένων και των μεταποιημένων) έδειξε:

- 72 δείγματα (92,31%) ήταν εγχώρια
 - 5 δείγματα (6,41%) προέρχονταν από άλλες χώρες της Ε.Ε.
 - 1 δείγμα (1,28%) εισήχθη από τρίτη χώρα
-
- **Ζωϊκής προέλευσης:** Αναλύθηκαν συνολικά 32 δείγματα. Όλα ήταν εγχώρια.
 - Τα αποτελέσματα του ελέγχου ήταν ότι σε όλα τα δείγματα (100%) δεν ανιχνεύθηκαν υπολείμματα.
 - **Παιδικές τροφές:** Αναλύθηκαν συνολικά 14 δείγματα. Από αυτά 11 ήταν εγχώρια (78,57%) και τα άλλα 3 (21,43%) προέρχονταν από άλλες χώρες της Ε.Ε. (Ισπανία, Ολλανδία και ΕΕΑ) και σε κανένα δείγμα δεν ανιχνεύθηκαν υπολείμματα.
 - **Άλλα δείγματα:** Αναλύθηκαν συνολικά 101 δείγματα που δεν ανήκαν στις προηγούμενες κατηγορίες (όπως ελαιούχοι σπόροι, τσάι, πιπέρι, μαστίχα, χυμοί, λάδια κλπ), Από αυτά
 - 86 δείγματα (85,15%) ήταν εγχώρια
 - 14 δείγματα (13,86%) εισήχθησαν από τρίτες χώρες και
 - 1 δείγμα (0,99%) ήταν μη καθορισμένης προέλευσης
 - Τα αποτελέσματα του ελέγχου ήταν:
 - Σε 72 δείγματα (71,3%) δεν ανιχνεύθηκαν υπολείμματα.
 - Σε 22 δείγματα (21,8%) ανιχνεύθηκαν υπολείμματα χαμηλότερα ή μέχρι το MRL.
 - Σε 7 δείγμα (6,9%) τα υπολείμματα που ανιχνεύθηκαν υπερέβησαν το MRL.

Τα όρια αναλυτικού προσδιορισμού για τις αναλύσεις που διεξήχθησαν είναι συνήθως αυτά που σε καθημερινή βάση επιτυγχάνονται στα εργαστήρια.

2.3. Αξιολόγηση των επίσημων ελέγχων

Σε σχέση με πέρυσι, αυξήθηκε ο συνολικός αριθμός των δειγμάτων από 2287 σε 2623. Επίσης, παρατηρήθηκε αύξηση του ποσοστού των δειγμάτων με αριθμητικές υπερβάσεις των Mrls (από 3,98% σε 5,95%) καθώς και του ποσοστού των μη συμμορφούμενων δειγμάτων δηλαδή των δειγμάτων με υπέρβαση των Mrls αφαιρουμένης της αβεβαιότητας (από 2,32% σε 3,43%). Τα στοιχεία των αποτελεσμάτων περιλαμβάνονται στη σχετική έκθεση που αποστέλλει η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής στην EFSA όπως προβλέπεται από τον Κανονισμό (ΕΚ) 396/2005 η οποία αναρτάται και στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ:

<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/fytoproostasiamenu/ypoleimatafyto> ή

<http://www.minagric.gr/index.php/en/citizen-menu/foodsafety-menu>).

2.4. Εκπαίδευση

Σε συνεργασία της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής με το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης πραγματοποιούνται εκπαιδεύσεις σε υπαλλήλους των περιφερειακών υπηρεσιών που ασχολούνται με τον έλεγχο των φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

ΣΤ3. ΦΥΤΟΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

3.1. Επίσημοι έλεγχοι

Ο φυτοϋγειονομικός έλεγχος διενεργείται στα εισαγόμενα, παραγόμενα και διακινούμενα φυτά, φυτικά προϊόντα ή άλλα αντικείμενα σύμφωνα με το Π.Δ. 365/2002 (ΦΕΚ Α' 307), όπως ισχύει, και των σε εκτέλεση αυτού Υπουργικών Αποφάσεων που εκδίδονται καθώς και των Κανονισμών και των Αποφάσεων των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) με σκοπό τη μείωση του κινδύνου εισαγωγής και διάδοσης επιβλαβών οργανισμών στην επικράτεια της Χώρας και της ΕΕ.

Οι έλεγχοι διενεργούνται από τους ορισμένους, με Υπουργική Απόφαση ή Κοινή Υπουργική Απόφαση ανάλογα με το συναρμόδιο Υπουργό, φυτοϋγειονομικούς ελεγκτές των εξής αρμόδιων υπηρεσιών:

- Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών & Ποιοτικού Ελέγχου (ΤΚΠΦ & ΠΕ) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων σε ορισμένα Σημεία Εισόδου.
- Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής ή Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειακών Ενοτήτων για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων σε φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα γεωργικής σημασίας καθώς και σε ορισμένα Σημεία Εισόδου.
- Δασαρχεία, Δ/νσεις Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων σε φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα δασικής σημασίας.
- Τμήματα Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με συγκεκριμένη εξουσιοδότηση για τις περιπτώσεις πατατόσπορου, σπόρους μηδικής, σπόρους τομάτας, σπόρους ηλιάνθου και σπόρους φασολιού που προορίζονται για σπορά.

Οι επίσημοι φυτοϋγειονομικοί έλεγχοι διενεργούνται από τις αρμόδιες αρχές σε φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα και μπορούν να διακριθούν σε:

α) ελέγχους για την εγγραφή και τη διατήρηση στο Φυτοϋγειονομικό Μητρώο των παραγωγών, εμπόρων, διακινητών κα σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14 του ΠΔ 365/2002 (Α' 307), όπως ισχύει.

β) ελέγχους για τις εισαγωγές από τις τρίτες χώρες στα Σημεία Εισόδου (π.χ. λιμένες, αεροδρόμια) και Σημεία Προορισμού της χώρας, όπου ελέγχεται το 100% των φυτών, φυτικών προϊόντων και άλλων αντικείμενων

μη κοινοτικής καταγωγής, όπως προβλέπεται από την ισχύουσα φυτοϋγειονομική νομοθεσία,

γ) ελέγχους στα σημεία παραγωγής ή συσκευασίας/διαλογής στις εγκαταστάσεις ή στους τόπους παραγωγής των παραγωγών, εισαγωγέων, εξαγωγέων, συσκευαστών για τα παραγόμενα και διακινούμενα φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα στη χώρα μας, τα οποία προορίζονται για εξαγωγή με σκοπό την έκδοση ενός Πιστοποιητικού Φυτοϋγείας ή Πιστοποιητικού Φυτοϋγείας Επανεξαγωγής

δ) ελέγχους εσωτερικής αγοράς και διακίνησης φυτών, φυτικών προϊόντων και άλλων αντικειμένων για την τήρηση των διατάξεων του Π.Δ. 365/2002 (Α' 307), καθώς και σε φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα κοινοτικής καταγωγής, όπως προβλέπεται, προκειμένου να εγκρίνεται το περιεχόμενο και ο τύπος ενός φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου.

ε) ελέγχους που προκύπτουν από τις εκτελεστικές αποφάσεις της ΕΕ για τη λήψη μέτρων επείγοντος χαρακτήρα και τις αποφάσεις της εθνικής νομοθεσίας,

στ) ελέγχους που προβλέπονται από τη σύναψη ειδικών πρωτοκόλλων,

ζ) ελέγχους σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Φυτοϋγειονομικών Μέτρων Νο. 15 στις εγκεκριμένες εγκαταστάσεις για τη θερμική μεταχείριση και σήμανση των ξύλινων μέσων συσκευασίας ή σε οποιοδήποτε σημείο της χώρας.

Για να διασφαλίζεται η τήρηση της ισχύουσας φυτοϋγειονομικής νομοθεσίας διενεργούνται:

- Τακτικοί Έλεγχοι (π.χ. σε εγγεγραμμένες εγκαταστάσεις στο επίσημο φυτοϋγειονομικό μητρώο τουλάχιστον μια φορά ετησίως σε κατάλληλη χρονική περίοδο)
- Σποραδικοί έλεγχοι (τυχαίοι)
- Επιλεκτικοί (Κατευθυνόμενοι) Έλεγχοι (όταν δεν τηρούνται οι διατάξεις του Π.Δ. 365/2002 (ΦΕΚ Α' 307))

Οι ανωτέρω έλεγχοι διενεργούνται τυχαία και χωρίς διακρίσεις όσον αφορά την καταγωγή των φυτών, των φυτικών προϊόντων ή άλλων αντικειμένων.

Επίσης, κάθε έτος διενεργούνται επισκοπήσεις (Surveys) κατά επιβλαβών οργανισμών οι οποίες περιλαμβάνουν μακροσκοπικούς ελέγχους, λήψη και αποστολή δειγμάτων στα επίσημα εργαστήρια για εργαστηριακή ανάλυση για να διαπιστώνεται στη Χώρα, σύμφωνα με την ισχύουσα φυτοϋγειονομική νομοθεσία:

- α) η αναγνώριση και η διατήρηση της Χώρας ως προστατευόμενης ζώνης από επιβλαβείς οργανισμούς.
- β) η παρουσία ή μη των σχετικών επιβλαβών οργανισμών καραντίνας. Η διαπίστωση της τυχόν παρουσίας ενός επιβλαβούς οργανισμού καραντίνας στο αρχικό στάδιο της εμφάνισής του και η λήψη έκτακτων μέτρων επείγοντος χαρακτήρα στοχεύουν στην εξάλειψή του εν λόγω επιβλαβούς οργανισμού.
- γ) η διασπορά των επιβλαβών οργανισμών καραντίνας και η οριοθέτηση ζωνών για τη λήψη ειδικών μέτρων.

Για κάθε επιβλαβή οργανισμό συντάσσεται μεθοδολογία επισκόπησης η οποία περιλαμβάνει οδηγίες για: i) μακροσκοπικό έλεγχο, ii) δειγματοληψία, iii) συσκευασία, iv) σήμανση και v) αποστολή δειγμάτων από τις υπηρεσίες φυτοϋγειονομικού ελέγχου στα επίσημα εργαστήρια.

Τα αποτελέσματα των επισκοπήσεων υποβάλλονται από τη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής στην Επιτροπή της ΕΕ και στα άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, προκειμένου η Χώρα να μπορεί να διατηρεί το καθεστώς της Προστατευόμενης Ζώνης ως απαλλαγμένη από ορισμένους επιβλαβείς οργανισμούς καραντίνας αλλά και να πληροί υποχρεώσεις της που απορρέουν από την κοινοτική φυτοϋγειονομική νομοθεσία.

Το έργο των Επισκοπήσεων ανατέθηκε στο Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο (ΜΦΙ), σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 227/2932/2017 (Β' 136) Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, όπως τροποποιήθηκε από την υπ' αριθμ. 3208/31964/2017 (Β' 1207).

Η χώρα μέσω της Δ/νσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, υπέβαλε, αίτημα προς τη Γενική Δ/νση για την Υγεία και την Ασφάλεια Τροφίμων της Επιτροπής της ΕΕ, σύμφωνα με τον υπ' αριθμ. 652/2014 Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014, για τη συγχρηματοδότηση προγράμματος εργασιών για τη διενέργεια επισκοπήσεων κατά συγκεκριμένων επιβλαβών οργανισμών και σχετικών δαπανών για το έτος 2017. Η Επιτροπή της ΕΕ έκδωσε σχετική απόφαση επιχορήγησης προς τη

χώρα μας για το τμήμα του προγράμματος που είναι επιλέξιμο προς συγχρηματοδότηση.

Σε κάθε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης στη φυτοϋγειονομική νομοθεσία εφαρμόζονται οι κυρώσεις που προβλέπονται από το άρθρο 34α (διοικητικές κυρώσεις) του Ν.2147/1952 (Α' 155), όπως προστέθηκε με τον Ν.2538/1997 (Α' 242), και το άρθρο 35 (ποινικές κυρώσεις) του Ν.2147/1952 (Α' 155), όπως αντικαταστάθηκε με τον Ν.2538/1997 (Α' 242) και τροποποιήθηκε με τον Ν. 2732/99 (Α' 154).

3.2. Αποτελέσματα των ελέγχων - Αξιολόγηση των επισήμων ελέγχων

3.2.1. Διενέργεια των επισήμων ελέγχων στα σημεία εισόδου:

Για κάθε αποστολή φυτών, φυτικών προϊόντων και άλλων αντικειμένων προέλευσης τρίτων χωρών, που δεν είναι σύμφωνη με την ισχύουσα φυτοϋγειονομική νομοθεσία, λαμβάνονται επίσημα μέτρα και πραγματοποιείται απόρριψη από τις αρμόδιες υπηρεσίες φυτοϋγειονομικού ελέγχου, σύμφωνα με τα άρθρα 15γ & 15ε του ΠΔ 365/2002 (Α' 307), όπως ισχύει. Επίσημα μέτρα λαμβάνονται και στην περίπτωση που διαπιστωθεί από ελέγχους στην εσωτερική αγορά ότι φυτά, φυτικά προϊόντα ή άλλα αντικείμενα προέλευσης άλλων Κρατών Μελών δεν πληρούν τη φυτοϋγειονομική νομοθεσία.

Κατά το έτος 2017 πραγματοποιήθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες φυτοϋγειονομικού ελέγχου της Χώρας 39 απορρίψεις οι οποίες καταχωρούνται στην αντίστοιχη βάση δεδομένων της Επιτροπής της ΕΕ «EUROPHYT».

Στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος 6 αναφέρεται για την κάθε απόρριψη το είδος του φορτίου, η χώρα καταγωγής, η αιτία απόρριψης, τα επίσημα μέτρα που ελήφθησαν, ο τόπος ελέγχου και η αρμόδια υπηρεσία φυτοϋγειονομικού ελέγχου που διενέργησε τους προβλεπόμενους επίσημους ελέγχους.

3.2.2. Έλεγχοι στην εσωτερική αγορά:

Στον Πίνακα 2 του Παραρτήματος 6 αναφέρονται οι περιπτώσεις στις οποίες διαπιστώθηκε μη συμμόρφωση με τη φυτοϋγειονομική νομοθεσία (φυτοϋγειονομική παράβαση). Οι περιπτώσεις αυτές επεξεργάζονται προκειμένου να επιβληθούν οι κυρώσεις όπως προβλέπονται από το άρθρο 34α του Ν. 2147/1952 (Α' 155), όπως προστέθηκε με το άρθρο 3 παράγραφος 1 του Ν. 2538/97 (Α' 242). Τα πρόστιμα

επιβάλλονται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ύστερα από εισήγηση, προς τη ΔΠΦΠ, της αρμόδιας υπηρεσίας φυτοϋγειονομικού ελέγχου στην οποία διαπιστώθηκε η παράβαση. Η ΔΠΦΠ συντάσσει σχέδιο Υπουργικής Απόφασης για την επιβολή σχετική διοικητική κύρωση (πρόστιμο).

3.2.3. Διενέργεια των Επισκοπήσεων (Surveys)

Οι υποχρεώσεις για επίσημες επισκοπήσεις έτους 2017 για τους επιβλαβείς οργανισμούς που περιλαμβάνονται στην απόφαση επιχορήγησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και οι υποχρεώσεις της χώρας για τη διενέργεια συστηματικών επισκοπήσεων για επιβλαβείς οργανισμούς που δεν περιλαμβάνονται στην απόφαση επιχορήγησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν ως εξής: 28 είδη εντόμων, 7 είδη μυκήτων, 8 είδη βακτηρίων, 6 είδη νηματωδών, 2 είδη ιών, 2 είδη ακάρεων, 1 είδος φυτοπλάσματος, 1 είδος άλλου οργανισμού.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος των ετήσιων επισκοπήσεων πραγματοποιήθηκαν φυτοϋγειονομικοί έλεγχοι για 11 επιπλέον επιβλαβείς οργανισμοί που συμπεριλαμβάνονται στο Παράρτημα IV (Α)(II) του Π.Δ. 365/2002 (Α' 307).

Στον Πίνακα 3 του Παραρτήματος 6 αναφέρονται οι υποχρεώσεις της χώρας για τη διενέργεια συστηματικών επισκοπήσεων έτους 2017.

Στον Πίνακα 4α του Παραρτήματος 6 παρατίθενται στοιχεία συστηματικών επισκοπήσεων ανά επιβλαβή οργανισμό για το έτος 2017 και στον Πίνακα 4β παρατίθενται στοιχεία των φυτοϋγειονομικών ελέγχων για τους επιβλαβείς οργανισμούς του Παραρτήματος IV (Α)(II) του Π.Δ. 365/2002 (Α' 307), όπως ισχύει.

Η έλλειψη υποδομής, οργάνωσης, στελέχωσης και πιστώσεων των αρμόδιων υπηρεσιών φυτοϋγειονομικού ελέγχου καθώς και η μείωση των εκτός έδρας μετακινήσεων συντέλεσαν στην αδυναμία υλοποίησης του προγράμματος των επισκοπήσεων στο ακέραιό του (100%).

3.3. Εκπαίδευση

Η φυτοϋγειονομική νομοθεσία σύμφωνα με την οποία διενεργούνται οι έλεγχοι βασίζεται σε Οδηγίες, Αποφάσεις και Κανονισμούς της Ε.Ε. και ενσωματώνονται με Προεδρικά Διατάγματα ή Αποφάσεις στο Εθνικό Δίκαιο.

Η εφαρμογή της φυτοϋγειονομικής νομοθεσίας στοχεύει στη μείωση του κινδύνου εισαγωγής και διάδοσης επιβλαβών οργανισμών στη Χώρα και στην Ε.Ε.

Η συνεχής επιμόρφωση των φυτοϋγειονομικών ελεγκτών πραγματοποιείται με εκπαιδεύσεις-συσκέψεις και μπορεί να περιλαμβάνει ενημέρωση:

- στην ισχύουσα νομοθεσία,
- στη διαδικασία εφαρμογής των ελέγχων,
- στην αναγνώριση και ταυτοποίηση επιβλαβών οργανισμών για τα φυτά, τα φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα με μακροσκοπικό και εργαστηριακό έλεγχο,
- στη μακροσκοπική αναγνώριση του ξύλου,
- στην ορθή συμπλήρωση και έκδοση των πιστοποιητικών φυτοϋγείας (Π.Φ.), πιστοποιητικών φυτοϋγείας επανεξαγωγής, φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων,
- στη λήψη επίσημων μέτρων κλπ.

Οι φυτοϋγειονομικοί ελεγκτές συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης που διοργανώνεται από το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής.

Στον Πίνακα 5 του Παραρτήματος αναφέρονται οι εκπαιδεύσεις που διοργανώθηκαν κατά το έτος 2017.

ΣΤ4. ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Κατά το έτος 2017 (Καλλιεργητική περίοδος Σεπτεμβρίου 2016 έως Αυγούστου 2017) στα πλαίσια των ελέγχων κατά την εμπορία σπόρων προς σπορά συμβατικών ποικιλιών καλλιεργουμένων φυτικών ειδών για την παρουσία προσμίξεων από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς (ΓΤΟ), αναλύθηκαν συνολικά 966 σπορομερίδες αραβοσίτου, βάμβακος, σόγιας, τεύτλων, ελαιοκράμβης και βιομηχανικής τομάτας και βρέθηκαν 40 σπορομερίδες θετικές ως προς την ύπαρξη προσμίξεων ΓΤΟ. Το ποσοστό θετικών δειγμάτων αντιστοιχεί στο 4,5% του συνόλου της σποροπαραγωγής το οποίο δεν αποκλίνει από τον μέσο όρο των προηγούμενων ετών. Συγκεκριμένα κατά είδος εξετάστηκαν τα παρακάτω δείγματα:

ΕΙΔΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ	ΤΕΛΙΚΩΣ ΘΕΤΙΚΑ ΔΕΙΓΜΑΤΑ
ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ	336	12
ΒΑΜΒΑΚΙ	505	27
ΤΟΜΑΤΑ	33	0
ΣΟΓΙΑ	14	1
ΤΕΥΤΛΑ	14	0
ΕΛΑΙΟΚΡΑΜΒΗ	64	0
ΣΥΝΟΛΟ	966	40

Το νομικό πλαίσιο των ελέγχων περιγράφεται λεπτομερώς στο Πολυετές Ολοκληρωμένο Εθνικό Σχέδιο Ελέγχων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων στο κεφάλαιο 4.5.3. παράγραφος Β (σελ 138).

Διοικητικά μέτρα ή κυρώσεις δεν υφίστανται καθώς τα τελικώς θετικά δείγματα αφορούν σε προσμίξεις ΓΤΟ και όχι αμιγώς ΓΤ ποικιλίες. Η διαδικασία που ακολουθείται για τις σπορομερίδες με προσμίξεις ΓΤΟ, καθώς ισχύει απαγόρευση καλλιέργειας ΓΤΟ στην Ελλάδα, είναι η απόρριψη της σπορομερίδας (καταστροφή με καύση ή επανεξαγωγή της με επίβλεψη της διαδικασίας από το αρμόδιο ΤΑΑΕ)

Ζ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΥΔΙΤ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΑΡΧΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ

Για την εφαρμογή του άρθρου 4 παράγραφος 6 του Κανονισμού (ΕΚ) 882/2006 έχει θεσπιστεί στη χώρα Σύστημα Εσωτερικών Επιθεωρήσεων που υλοποιείται από τις αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) 882/2006.

Για τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων στο στάδιο της πρωτογενούς παραγωγής και μέχρι του σταδίου της πρώτης μεταποίησης αρμόδιο είναι το Σύστημα Εσωτερικών Επιθεωρήσεων του ΥΠΑΑΤ και για τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων σε όλα τα στάδια της τροφικής αλυσίδας μετά την πρωτογενή παραγωγή και τα υλικά και αντικείμενα σε επαφή με τρόφιμα αρμόδιο είναι το Σύστημα Εσωτερικών Επιθεωρήσεων του ΕΦΕΤ.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΦΕΤ

Στον ΕΦΕΤ, αρμόδιο για την εφαρμογή του Συστήματος Εσωτερικών Επιθεωρήσεων είναι το Τμήμα Διασφάλισης Ποιότητας Παρεχόμενων Υπηρεσιών (Τμ. ΔΠΠΥ).

Στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του, το Τμήμα ανέπτυξε δράσεις το 2017 με βάση τον προγραμματισμό που καταρτίστηκε σύμφωνα με την Διαδικασία Εσωτερικών Επιθεωρήσεων και όπως εγκρίθηκε από το Δ.Σ. του ΕΦΕΤ (Απόφαση Δ.Σ. 81/14-03-2017). Συγκεκριμένα οι δράσεις αφορούσαν:

Α. Στην εφαρμογή και λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας (ΣΔΠ) κατά το πρότυπο ISO 9001:2008:

- παρακολούθηση της εφαρμογής του ΣΔΠ
- έλεγχος, αναθεώρηση και επικύρωση διαδικασιών, εγγράφων και εντύπων που προέκυψαν σταδιακά από την εφαρμογή του ΣΔΠ
- έκδοση νέων διαδικασιών σε συνεργασία με τις υπηρεσιακές μονάδες του φορέα
- αξιολόγηση της τήρησης διαδικασιών και υποβολή προτάσεων αναθεώρησης κατά την εισήγηση της Ανασκόπησης της Διοίκησης.

Ειδικότερα ενέργειες αναθεώρησης έγιναν και με την συνδρομή της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κεντρικής Μακεδονίας που εντάσσεται στο πιστοποιημένο ΣΔΠ του ΕΦΕΤ σχετικά με:

- Τις διαδικασίες που αφορούν στην επιβολή των διοικητικών κυρώσεων που απορρέουν από την εφαρμογή του νέου νομοθετικού πλαισίου που ορίζεται από τον Νόμο 4235/2014.

Β. Στην Ανασκόπηση της Ανώτατης Διοίκησης για την παρακολούθηση της υλοποίησης των αποφάσεων του 2016 με βάση την θεματολογία που είχε καθοριστεί από την Διοίκηση και τις εμπλεκόμενες υπηρεσιακές μονάδες του ΕΦΕΤ. Η Ανασκόπηση της Διοίκησης βασίστηκε στα αποτελέσματα των εσωτερικών επιθεωρήσεων, στην επίδοση των διεργασιών για την λειτουργία και άσκηση των αρμοδιοτήτων του ΕΦΕΤ, στην κατάσταση υλοποίησης των προληπτικών και διορθωτικών ενεργειών και σε προτάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας των ελέγχων που διενεργεί ο ΕΦΕΤ.

Τα αποτελέσματα της Ανασκόπησης της Ανώτατης Διοίκησης αφορούσαν στην υλοποίηση ενεργειών σχετικών με:

- Τον σχεδιασμό και προγραμματισμό των ελέγχων. Αναθεωρήθηκε η διαδικασία ανάλυσης της επικινδυνότητας των ελέγχων στις επιχειρήσεις τροφίμων με την έκδοση σχετικού αναθεωρημένου οδηγού.
- Την εποπτεία των ελέγχων σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Εκπονήθηκε έγγραφο που περιγράφει την μεθοδολογία και τις διαδικασίες για την επαλήθευση της αποτελεσματικότητας των ελέγχων. Παραμένει η ανάγκη ανάπτυξης και χρήσης ενός ενιαίου υποστηρικτικού εργαλείου παρακολούθησης των ελέγχων σε περιφερειακό επίπεδο.
- Την υλοποίηση των ελέγχων. Επικαιροποιήθηκαν τα έντυπα ελέγχου διαφόρων κατηγοριών επιχειρήσεων με σκοπό την χρήση τους ως υποστηρικτικά εργαλεία για τον ενιαίο, ολοκληρωμένο και κατάλληλο έλεγχο των επιχειρήσεων. Παραμένει η ανάγκη βελτίωσης της αποτύπωσης των ευρημάτων του ελέγχου και των επακόλουθων ενεργειών που αφορούν τον ελεγχόμενο αλλά και τα επιβαλλόμενα μέτρα από την αρμόδια αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου, είτε με την αναθεώρηση του εντύπου έκθεσης του ελέγχου, είτε με την παροχή κατευθυντήριων οδηγιών.
- Την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων. Ολοκληρώθηκε το έργο της αναθεώρησης του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος. Μεταξύ των άλλων παραμέτρων που αναθεωρούνται, θα παρέχεται η δυνατότητα καταγραφής και επεξεργασίας κατάλληλων δεδομένων που αφορούν την υλοποίηση των ελέγχων με σκοπό την βελτίωση της αποτίμησης τους.
- Την εκπαίδευση των αρμοδίων αρχών. Βελτιώθηκε ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης των ελεγκτών των αρμοδίων αρχών με την αναθεώρηση των σχετικών διαδικασιών εκπαίδευσης που εφαρμόζονται από το ΣΔΠ του ΕΦΕΤ. Απαιτείται περαιτέρω συστηματική αξιολόγηση της καταλληλότητας του περιεχομένου του εκπαιδευτικού υλικού, ώστε να προσανατολίζεται στην επίτευξη ενιαίου και ομοιόμορφου τρόπου υλοποίησης των ελέγχων και διαχείρισης των μη συμμορφώσεων των επιχειρήσεων τροφίμων με σκοπό την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ελέγχων.

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων της παρακολούθησης της Ανασκόπησης της Διοίκησης του 2016 καταρτίστηκε η Ανασκόπηση του 2017. Οι προβλεπόμενες ενέργειες αφορούν:

- Στην υλοποίηση των ελέγχων με έμφαση στην αποτύπωση των ευρημάτων και των επακόλουθων ενεργειών που αφορούν τον ελεγχόμενο αλλά και τα επιβαλλόμενα μέτρα από την αρμόδια αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου.
- Στην ενίσχυση του βαθμού επίτευξης της αρχής της ισονομίας των διοικούμενων με την καταγραφή και την αξιολόγηση των προβλημάτων διαχείρισης διαφόρων περιπτώσεων επιβολής προστίμων με σκοπό την ομοιόμορφη αντιμετώπιση τους.
- Στην ανάπτυξη και χρήση όλων των απαραίτητων εργαλείων αξιολόγησης αποτελεσμάτων υλοποίησης και παρακολούθησης των ελέγχων με σκοπό την αξιοποίηση τους στον καταλληλότερο και αποτελεσματικότερο σχεδιασμό και οργάνωση τους, καθώς και στο συντονισμό των αρμοδίων αρχών.
- Στην αναθεώρηση της διεργασίας σύνταξης και επικοινωνίας Δελτίων Τύπου με σκοπό την βελτίωση τους ως προς το περιεχόμενο, αλλά και την κάλυψη όλων των περιπτώσεων για την έκδοση τους, συμπεριλαμβανομένης και αυτής της ενημέρωσης για την ενεργοποίηση του καταναλωτικού κοινού.
- Στις διεργασίες διαχείρισης ερωτημάτων καταναλωτών, επιχειρήσεων τροφίμων και λοιπών ενδιαφερομένων σε θέματα νομοθεσίας τροφίμων και συναφών θεμάτων με το αντικείμενο του ΕΦΕΤ με σκοπό την συλλογή και επεξεργασία τους για την δημιουργία δεξαμενής συχνών απαντήσεων.

Γ. Στον τομέα των **Εσωτερικών Επιθεωρήσεων** με βάση τον ετήσιο προγραμματισμό:

γ1. Διενεργήθηκε εσωτερική επιθεώρηση για να διαπιστωθεί η επαλήθευση της εφαρμογής του ΣΔΠ κατά ISO 9001:2008 αναφορικά με τις διεργασίες που επιτελούνται από την Περιφερειακή Δ/ση ΕΦΕΤ Κεντρικής Μακεδονίας (2017/06). Επαληθεύθηκε η εφαρμογή του ΣΔΠ του φορέα ως προς τον σχεδιασμό του. Ωστόσο σημειώνεται ότι αναμένεται να ολοκληρωθεί η αναθεώρηση των διεργασιών της Περιφερειακής Δ/σης ΕΦΕΤ Κεντρικής Μακεδονίας που αφορούν στην υλοποίηση του ελέγχου, όπως αυτές έχουν ανασχεδιαστεί μετά την εφαρμογή του Ν.4235/2014, στοιχείο προαπαιτούμενο για την επικείμενη πιστοποίηση του φορέα ως προς την νέα έκδοση του προτύπου ISO9001:2015.

γ2. Διενεργήθηκαν εσωτερικές επιθεωρήσεις για να διαπιστωθεί:

- Η αξιολόγηση της πληρότητας των Διαδικασιών Προγραμματισμού/Επαναπρογραμματισμού Χρηματοδοτούμενων και Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, της Υλοποίησης, Παρακολούθησης, Ελέγχου και Διαχείρισης Προγραμμάτων, καθώς και Οικονομικής Διαχείρισης Προγραμμάτων, που έχουν

αναπτυχθεί στα πλαίσια του ΣΔΠ του ΕΦΕΤ. Επιπλέον αξιολογήθηκε η εφαρμογή των διαδικασιών που αφορούν στη λειτουργία του Εστιακού Σημείου της EFSA & στη λειτουργία του Εστιακού Σημείου του Codex Alimentarius (2017/02). Διαπιστώθηκε ότι η εφαρμογή των διαδικασιών υλοποιείται ικανοποιητικά αλλά απαιτούνται αναθεωρήσεις.

- Η επαλήθευση της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Επισήμων Ελέγχων στον τομέα παραγωγής και επεξεργασίας γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων για την γεωγραφική περιφέρεια που καλύπτεται από την Περιφερειακή Διεύθυνση Θεσσαλίας, καθώς επίσης και η παρακολούθηση της υλοποίησης των διορθωτικών ενεργειών για την αποκατάσταση των συστάσεων σχετικής επιθεώρησης της DG SANTE F (2017/03). Διαπιστώθηκε η ανάγκη συστηματικότερης και περισσότερο τεκμηριωμένης συλλογής και ανάλυσης δεδομένων για την καλύτερη αποτίμηση και παρακολούθηση της υλοποίησης των ελέγχων με σκοπό την ανατροφοδότηση των επόμενων σχεδιασμών τους. Επίσης διαπιστώθηκε διαφοροποίηση και ανομοιομορφία στην αποτύπωση των ευρημάτων των ελέγχων στα έντυπα εκθέσεων και ειδικότερα η μη αναφορά στη σχετική νομοθεσία για διαπιστούμενες μη συμμορφώσεις, εκτός των περιπτώσεων που προβλέπεται η επιβολή διοικητικής κύρωσης, γεγονός που δυσχεραίνει την παρακολούθηση τους κατά τους επανελέγχους. Όσον αφορά την συνεργασία των αρμοδίων αρχών διαπιστώθηκε έλλειψη σαφούς πλαισίου σχετικά με τον συντονισμό και την εποπτεία των ελέγχων, γεγονός που δεν επιτρέπει την λήψη διορθωτικών ενεργειών, επηρεάζοντας την αποτελεσματικότητα του προγραμματισμού των ελέγχων. Τέλος, σχετικά με την αποκατάσταση των συστάσεων της επιθεώρησης της DG SANTE F, στον τομέα του γάλακτος έχουν υλοποιηθεί όλες οι διορθωτικές ενέργειες.
- Η αξιολόγηση της συνεργασίας του ΕΦΕΤ με τις συναρμόδιες αρχές καθώς και η αξιολόγηση των μέτρων επιβολής και της συμμόρφωσης των επιχειρήσεων με την νομοθεσία των τροφίμων στον τομέα του γάλακτος για την γεωγραφική περιφέρεια που καλύπτεται από την Περιφερειακή Διεύθυνση Δυτικής Ελλάδας (2017/04). Διαπιστώθηκε η ανάγκη καταγραφής των ερωτημάτων και προβλημάτων εφαρμογής του νόμου επιβολής διοικητικών κυρώσεων στις επιχειρήσεις τροφίμων, αλλά και διάχυσης των παραγόμενων πληροφοριών από την διαχείριση ενστάσεων ή των δικαστικών αποφάσεων με σκοπό την εξομάλυνση των δυσκολιών και την ομοιόμορφη εφαρμογή του νόμου. Όσον αφορά τη συνεργασία των αρμοδίων αρχών διαπιστώθηκαν παρόμοιες αδυναμίες, όπως και στην παραπάνω εσωτερική επιθεώρηση.
- Η αξιολόγηση των μέτρων επιβολής και της συμμόρφωσης των επιχειρήσεων με την νομοθεσία των τροφίμων στον τομέα του κρέατος για την γεωγραφική περιφέρεια που καλύπτεται από την Περιφερειακή Διεύθυνση Κεντρικής Μακεδονίας (2017/06). Στην παρούσα επιθεώρηση δεν προέκυψαν στοιχεία που διαφοροποιούν σημαντικά τα συμπεράσματα όπως αυτά έχουν εξαχθεί κατά την προηγούμενη επιθεώρηση. Έτσι συνάγεται ότι η τεκμηρίωση και η ανατροφοδότηση της πληροφορίας αποτελεί πολύ σημαντικό εργαλείο

εμπλουτισμού της γνωσιακής βάσης των στελεχών του ΕΦΕΤ στην διαχείριση των υποθέσεων επιβολής διοικητικών κυρώσεων σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο.

Επισημαίνεται ότι σε κάθε τομεακή εσωτερική επιθεώρηση του συστήματος επίσημου ελέγχου τροφίμων περιλαμβάνεται ως υποπεδίο η διαμόρφωση, οργάνωση & εποπτεία προγραμμάτων επίσημου ελέγχου των τροφίμων, ο έλεγχος του συστήματος παρακολούθησης και τεκμηρίωσης των ελέγχων, τα μέτρα επιβολής για την συμμόρφωση των επιχειρήσεων, η κατάρτιση των ελεγκτών και η διαχείριση περιπτώσεων αναφορών/καταγγελιών από πολίτες.

γ3. Έγινε παρακολούθηση της υλοποίησης των διορθωτικών ενεργειών που έχουν αναληφθεί από τις υπηρεσιακές μονάδες του ΕΦΕΤ (Follow up) στη βάση των αποτελεσμάτων προηγούμενων εσωτερικών επιθεωρήσεων. Συγκεκριμένα:

- Η παρακολούθηση της υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης για την διαπίστωση της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Επίσημων Ελέγχων που αφορούν στη διαχείριση των κινδύνων που εντάσσονται στην κατηγορία των επιμολυντών στον τομέα των τροφίμων φυτικής προέλευσης και ειδικότερα για την γεωγραφική περιφέρεια που καλύπτεται από την Περιφερειακή Διεύθυνση Δυτικής Ελλάδας (2014/02). Διαπιστώθηκε ότι από το σύνολο των διορθωτικών ενεργειών έχουν ληφθεί μέτρα για εννέα (9) από αυτές (αποδεκτές), ενώ άλλες οκτώ (8) παραπέμφθηκαν προς διαγραφή, καθώς η θεματολογία τους έχει ενταχθεί στην Ανασκόπηση της Διοίκησης του έτους 2017.
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Επίσημων Ελέγχων στους τομείς της ιχθυοαλιμίας, επισήμανσης τροφίμων και διαχείρισης αλλεργιογόνων και ειδικότερα για την γεωγραφική περιφέρεια που καλύπτεται από την Περιφερειακή Διεύθυνση Κεντρικής Μακεδονίας (2014/03). Σύμφωνα με την παρακολούθηση υλοποίησης των διορθωτικών ενεργειών, από το σύνολο των τεσσάρων (4) συστάσεων, τρεις (3) έκλεισαν ως αποδεκτές καθώς υλοποιήθηκαν διορθωτικές ενέργειες και μία (1) παραπέμφθηκε προς διαγραφή, καθώς θα αξιολογηθεί σε διαφορετικό πεδίο επόμενης επιθεώρησης αλλά στην ίδια υπηρεσιακή μονάδα. Από το σύνολο των επτά (7) προτάσεων βελτίωσης, έχουν υλοποιηθεί διορθωτικές ενέργειες σε πέντε (5) και χαρακτηρίστηκαν ως αποδεκτές, ενώ δύο (2) από αυτές παραπέμφθηκαν προς διαγραφή για νομοθετικούς λόγους εκτός του πεδίου αρμοδιότητας της Περιφερειακής Διεύθυνσης Κεντρικής Μακεδονίας.
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης των διορθωτικών ενεργειών για την αξιολόγηση της εφαρμογής των διαδικασιών στον τομέα εκπαίδευσης και ειδικά για την εκπόνηση προγραμμάτων κατάρτισης προσωπικού που διενεργεί ελέγχους, τις υπηρεσίες κατάρτισης προς τις επιχειρήσεις τροφίμων και την Τήρηση Μητρώου Εκπαιδευτών (2017/05 - 2015/01). Από το σύνολο των 23 συστάσεων, λήφθηκαν διορθωτικές ενέργειες για (δώδεκα) 12 από αυτές, οπότε έκλεισαν ως

- αποδεκτές, τέσσερις (4) παρέμειναν ανοικτές ως μη αποδεκτές, καθώς δεν υλοποιήθηκαν διορθωτικές ενέργειες, τέσσερις (4) παραπέμφθηκαν προς διαγραφή για λόγους που υπερβαίνουν την ευθύνη και αρμοδιότητα του Τμήματος Εκπαίδευσης, ενώ τρεις (3) βρίσκονται σε εξέλιξη και παραμένουν ανοικτές για ολοκλήρωση μέχρι την επόμενη επιθεώρηση. Από το σύνολο των (πέντε) 5 προτάσεων βελτίωσης, έχουν υλοποιηθεί διορθωτικές ενέργειες σε τρεις (3) και χαρακτηρίστηκαν ως αποδεκτές, ενώ δύο (2) από αυτές είναι σε εξέλιξη, καθώς υπολείπεται η ολοκλήρωση των διορθωτικών ενεργειών.
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης του Σχεδίου για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Επισήμων Ελέγχων στους τομείς της ιχνηλασιμότητας, της διαχείρισης αλλεργιογόνων και της επισήμανσης Τροφίμων για την γεωγραφική περιφέρεια που καλύπτεται από την Περιφερειακή Διεύθυνση Κρήτης (2015/03). Διαπιστώθηκε η υλοποίηση διορθωτικών ενεργειών και για τις δύο (2) συστάσεις, οπότε χαρακτηρίστηκαν ως αποδεκτές.
 - Η παρακολούθηση της υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Επισήμων Ελέγχων στον τομέα των Υλικών και Αντικειμένων σε Επαφή με Τρόφιμα (ΥΑΕΤ) για την γεωγραφική περιφέρεια που καλύπτεται από την Περιφερειακή Διεύθυνση Κεντρικής Μακεδονίας (2015/04). Σύμφωνα με την ανασκόπηση των διορθωτικών ενεργειών από το σύνολο των τριών (3) συστάσεων, υλοποιήθηκαν ικανοποιητικά δύο (2) και οι διορθωτικές ενέργειες έκλεισαν ως αποδεκτές και μία (1) παραπέμφθηκε προς διαγραφή, καθώς θα αξιολογηθεί σε διαφορετικό πεδίο επόμενης επιθεώρησης αλλά στην ίδια υπηρεσιακή μονάδα. Από το σύνολο των προτάσεων βελτίωσης, έχουν υλοποιηθεί διορθωτικές ενέργειες σε πέντε (5) και χαρακτηρίστηκαν ως αποδεκτές, ενώ τέσσερις (4) από αυτές είναι σε εξέλιξη, καθώς υπολείπεται η ολοκλήρωση των διορθωτικών ενεργειών.
 - Η παρακολούθηση της υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Επισήμων Ελέγχων της νοθείας/απάτης στον τομέα του Ελαιολάδου για την γεωγραφική περιφέρεια που καλύπτεται από την Περιφερειακή Διεύθυνση Κεντρικής Μακεδονίας (2016/01). Διαπιστώθηκε ότι από το σύνολο των έξι (6) συστάσεων, δύο (2) έκλεισαν ως αποδεκτές, καθώς υλοποιήθηκαν διορθωτικές ενέργειες, και τέσσερις (4) βρίσκονται σε εξέλιξη και παραμένουν ανοικτές για ολοκλήρωση μέχρι την επόμενη επιθεώρηση στην ίδια υπηρεσιακή μονάδα. Από το σύνολο των προτάσεων βελτίωσης, μια (1) παραπέμφθηκε προς διαγραφή, καθώς αποτελεί θέμα της Ανασκόπησης της Διοίκησης του 2017, ενώ μια (1) από αυτές είναι σε εξέλιξη, καθώς υπολείπεται η ολοκλήρωση των διορθωτικών ενεργειών.

Επισημαίνεται ότι **οι προτάσεις για βελτίωση**, δεν συνιστούν μη συμμορφώσεις έναντι των απαιτήσεων του Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας ή/και της νομοθεσίας, αλλά μπορεί να χρησιμεύσουν στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του ΣΔΠ και του έργου του επιθεωρούμενου.

Δ. ΣΤΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ:

δ1. Διενεργήθηκε Εσωτερικός Έλεγχος του Τμήματος Διασφάλισης Ποιότητας Παρεχομένων Υπηρεσιών (2017/01) από υπαλλήλους του ΕΦΕΤ ανεξάρτητους από την λειτουργία του Τμήματος (για την διασφάλιση της ανεξαρτησίας του ελέγχου), με βάση την απαίτηση της διαδικασίας πιστοποίησης της ποιότητας του ΕΦΕΤ από εξωτερικό φορέα. Το κλιμάκιο επιθεωρητών εστίασε τον έλεγχο στις διαδικασίες που εφαρμόζει το παραπάνω Τμήμα για τον έλεγχο του ΣΔΠ και όχι στο ΣΔΠ, καθώς αυτό αποτελεί πεδίο ελέγχου του συγκεκριμένου τμήματος.

δ2. Διενεργήθηκε επιθεώρηση από τον Φορέα Πιστοποίησης του ΣΔΠ του ΕΦΕΤ στο πλαίσιο της Επιθεώρησης Επαναπιστοποίησης για την διαπίστωση της εφαρμογής του Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας του ΕΦΕΤ σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο EN ISO 9001:2008. Την επιθεώρηση υποστήριξε το Τμ. ΔΠΠΥ. Επιπλέον στο πλαίσιο της διαπίστωσης της **ανεξαρτησίας του ελέγχου** επιθεωρήθηκε από τον Φορέα Πιστοποίησης του ΣΔΠ ο προγραμματισμός και η εφαρμογή των εσωτερικών επιθεωρήσεων και η ανασκόπηση από τη Διοίκηση μέσα από την αξιολόγηση των σχετικών εγγράφων και αρχείων.

Ε. Εκπαίδευση του προσωπικού του Τμήματος

Οι υπάλληλοι του Τμήματος συμμετείχαν σε εκπαιδευτικά σεμινάρια, το αντικείμενο των οποίων ήταν συναφές με τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες που ασκούν. Η κατάρτιση αυτή είχε σκοπό τη βελτίωση των δεξιοτήτων τους στην άσκηση των υπηρεσιακών αναγκών.

Συγκεκριμένα συμμετείχαν στα σεμινάρια κατάρτισης:

- Επίσημος Έλεγχος στον τομέα των επιμολυντών τροφίμων (ΕΦΕΤ)
- ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17021 Conformity assessment - Requirements for bodies providing audit and certification

ΣΤ. Συμπεράσματα

στ1. Εφαρμογή Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας

Οι διαδικασίες που εφαρμόζονται στα πλαίσια του ΣΔΠ επιτελούνται ικανοποιητικά και το Σύστημα καλύπτει τις απαιτήσεις του προτύπου ISO 9001:2008. Όσες αποκλίσεις έχουν διαπιστωθεί είναι διαχειρίσιμες από τον φορέα και αποτελούν ευκαιρία βελτίωσης της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας του.

Ειδικότερα απαιτείται η ολοκλήρωση της αναθεώρησης διεργασιών του ΣΔΤ που σχετίζονται με την εφαρμογή του Νόμου 4235/2014 για την επιβολή των κυρώσεων στον τομέα των τροφίμων.

Παραμένει η ανάγκη αξιοποίησης ενός εργαλείου που θα διευκολύνει την αρχειοθέτηση, παρακολούθηση και συνεχή επικαιροποίηση της νομοθεσίας, των κανονιστικών εγγράφων, εγκυκλίων κλπ. για την εύκολη ανάκτηση τους από όλο το προσωπικό του ΕΦΕΤ κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και την καλή εκτέλεση των υποχρεώσεων τους.

στ2. Εσωτερικές Επιθεωρήσεις

Η μέχρι σήμερα εμπειρία κατέδειξε την ανάγκη τροποποιήσεων στην διαδικασία εσωτερικών επιθεωρήσεων και στην περαιτέρω ανάπτυξη τεχνικών και εργαλείων για την αποτελεσματικότερη διεξαγωγή τους. Παράλληλα ο περιορισμός του εύρους των τομέων των επιθεωρήσεων θα βελτιώσει την έκβαση των εσωτερικών επιθεωρήσεων τόσο για τους επιθεωρητές όσο και για τις επιθεωρούμενες υπηρεσιακές μονάδες.

Όσον αφορά στην ανταπόκριση των επιθεωρούμενων υπηρεσιακών μονάδων στα αποτελέσματα της εσωτερικής επιθεώρησης, παρατηρείται καθυστέρηση στο σχολιασμό των εκθέσεων και στην καταγραφή διορθωτικών ενεργειών επί των ευρημάτων που αποτυπώνονται στο αντίστοιχο σχέδιο δράσης. Επιπλέον η μη διατύπωση σε κάποιες περιπτώσεις διορθωτικών ενεργειών, η καταγραφή μη σαφών διορθωτικών ενεργειών και ο μη καθορισμός χρονοδιαγράμματος υλοποίησης τους δυσχεραίνει την παρακολούθηση και το κλείσιμο των εσωτερικών επιθεωρήσεων.

Από τις εσωτερικές επιθεωρήσεις προέκυψε ότι όλες οι επιθεωρούμενες διεργασίες εφαρμόζονται ικανοποιητικά με ορισμένες αποκλίσεις, οι οποίες είναι διαχειρίσιμες από τον φορέα. Υπό το πρίσμα του Τμήματος Διασφάλισης Ποιότητας Παρεχόμενων Υπηρεσιών τα ευρήματα των εσωτερικών επιθεωρήσεων δεν αποτελούν σημαντικές μη συμμορφώσεις αλλά περισσότερο ευκαιρία βελτίωσης της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Επίσημων Ελέγχων των Τροφίμων. Παραμένουν οι αδυναμίες στη διαμόρφωση των προγραμμάτων ελέγχων και στην οργάνωσή τους, όσον αφορά στην περισσότερο συστηματική και τεκμηριωμένη προσέγγιση της ανάλυσης επικινδυνότητας. Επίσης η ανάπτυξη μηχανισμών παρακολούθησης και αξιοποίησης κατάλληλων δεδομένων των ελέγχων θα συμβάλλει στην αποτίμηση και στην επαλήθευση της αποτελεσματικότητας τους με σκοπό την ανατροφοδότηση στους επόμενους σχεδιασμούς τους.

Οι προτάσεις για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του Συστήματος Επίσημων Ελέγχων των Τροφίμων, όπως έχουν περιγραφεί και κατά το παρελθόν περιλαμβάνουν την ανάγκη:

- ύπαρξης ολοκληρωμένου μητρώου επιχειρήσεων που θα αποτελεί βασικό εργαλείο για τον ικανοποιητικό προγραμματισμό των ελέγχων, την προτεραιοποίηση τους σε κάποιους τομείς και ανά γεωγραφική περιφέρεια και την ενδυνάμωση εφαρμογής της ανάλυσης επικινδυνότητας.
- ανάπτυξης εργαλείων για την βελτίωση της παρακολούθησης, εποπτείας και αποτίμησης των ελέγχων, καθώς και της συλλογής, επεξεργασίας και ανάλυσης των αποτελεσμάτων τους, με σκοπό την καλύτερη εκτίμηση των κινδύνων και των διαμορφούμενων τάσεων στον τομέα των τροφίμων για την κατάρτιση στοχευμένων σχεδίων δράσης ελέγχων.
- εξειδικευμένης κατάρτισης του προσωπικού του ΕΦΕΤ σε πρακτικά θέματα και στην αντιμετώπιση προβλημάτων κατά την διενέργεια των ελέγχων με σκοπό την ομοιόμορφη άσκηση του επίσημου ελέγχου των τροφίμων και την κάλυψη τρεχουσών και αναδυόμενων αναγκών.

Στον Πίνακα 1 αποτυπώνονται οι δράσεις που διενεργήθηκαν το 2017 από το Τμήμα Διασφάλισης Ποιότητας Παρεχόμενων Υπηρεσιών του ΕΦΕΤ.

Πίνακας 1: Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Δράσεων Τμ.ΔΠΠΥ έτους 2017

	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΜΗΝΕΣ											
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
A	Εφαρμογή Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας												
1	Παρακολούθηση εφαρμογής ΣΔΠ												
B	Ανασκόπηση της Διοίκησης												
2	Παρακολούθηση αποτελεσμάτων Ανασκόπησης Διοίκησης 2016												
3	Διενέργεια Ανασκόπησης Διοίκησης 2017						*						
Γ	Υλοποίηση Εσωτερικών Επιθεωρήσεων												
4	Προγραμματισμός εσωτερικών επιθεωρήσεων												
5	Διαδικασίες Διεύθυνσης Διατροφικής Πολιτικής & Ερευνών (2017/02)			*									
6	Επίσημος Έλεγχος στον τομέα του γάλακτος (2107/03)				*								
7	Συνεργασία με συναρμόδιες αρχές					*							

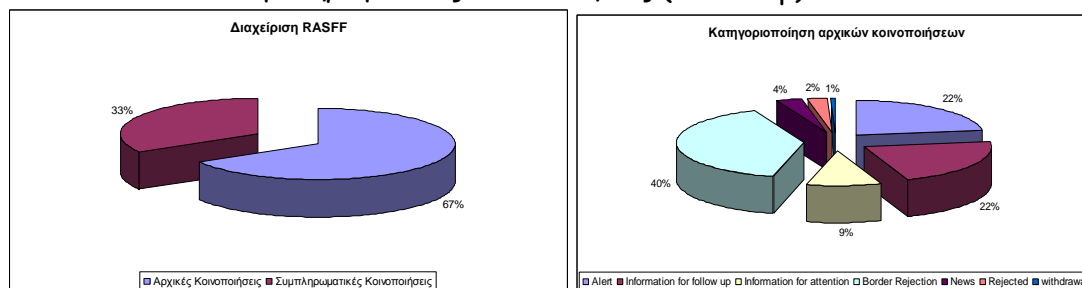
	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΜΗΝΕΣ											
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
	Μέτρα επιβολής και συμμόρφωσης επιχειρήσεων στον τομέα του γάλακτος (2017/04)												
8	Αποτελεσματικότητα εφαρμογής των διαδικασιών εκπαίδευσης ελεγκτών των αρμοδίων αρχών (2017/05)									*			
9	Επαλήθευση της εφαρμογής του ΣΔΤ ISO 9001:2008 Μέτρα επιβολής και συμμόρφωσης επιχειρήσεων στον τομέα του κρέατος (2017/06)										*		
10	Παρακολούθηση υλοποίησης διορθωτικών ενεργειών (follow up) προηγούμενων επιθεωρήσεων (2014-02: τομέας επιμολυντών σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης, 2014-03 & 2015-04: τομείς ιχνηλασιμότητας, διαχείρισης αλλεργιογόνων και επισήμανσης Τροφίμων, 2015-01: τομέας εκπαίδευσης, 2016/01: νοθεία/απάτη στον τομέα του ελαιολάδου)												
11	Σύνταξη απολογιστικών εκθέσεων												
Δ	Εξωτερικές Επιθεωρήσεις												

	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΜΗΝΕΣ											
		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
12	Εσωτερικός Έλεγχος του Τμ.ΔΠΠΥ (2017/01)		*										
13	Επιθεώρηση ΕΦΕΤ από τον φορέα Πιστοποίησης του ΣΔΠ												*

Η. ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΓΚΑΙΡΗΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ - RASFF

Κατά το 2017, ο ΕΦΕΤ ως Εθνικό Σημείο Επαφής της Ελλάδας για το Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης για τα Τρόφιμα και τις Ζωοτροφές (RASFF) διαχειρίστηκε 255 υποθέσεις μη ασφαλών τροφίμων/ζωοτροφών. Συγκεκριμένα:

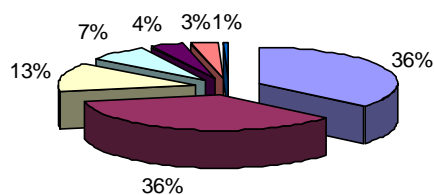
- a. 169 Αρχικές Κοινοποιήσεις, εκ των οποίων
 - 38 Επείγουσες κοινοποιήσεις (Alert)
 - 37 Κοινοποιήσεις προς ενημέρωση για ενέργειες (Information for follow up)
 - 16 Κοινοποιήσεις προς ενημέρωση για προσοχή (Information for attention)
 - 67 Κοινοποιήσεις απόρριψης στα σύνορα (Border rejection)
 - 6 Κοινοποιήσεις ειδήσεων (News)
 - 4 Κοινοποιήσεις που απορρίφθηκαν
 - 1 Κοινοποίηση που αποσύρθηκε
- b. 86 Συμπληρωματικές Κοινοποιήσεις (follow up)

Ως προς την αρμοδιότητα διαχείρισης των κοινοποιήσεων, αυτές κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- 64 κοινοποιήσεις ήταν αρμοδιότητας ΕΦΕΤ
- 12 κοινοποιήσεις ήταν αρμοδιότητας της Δ/νσης Υγιεινής και Ασφάλειας Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης
- 7 κοινοποιήσεις ήταν αρμοδιότητας της Δ/νσης Διατροφής Ζώων Ζωοτροφών και Βοσκοτόπων
- 64 κοινοποιήσεις ήταν αρμοδιότητας της Δ/νσης Μεταποίησης & Ποιοτικού Ελέγχου
- 23 κοινοποιήσεις ήταν αρμοδιότητας του ΕΟΦ
- 6 κοινοποιήσεις ήταν αρμοδιότητας της Δ/νσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής
- 1 κοινοποίηση ήταν αρμοδιότητας Γενικού Χημείου του Κράτους

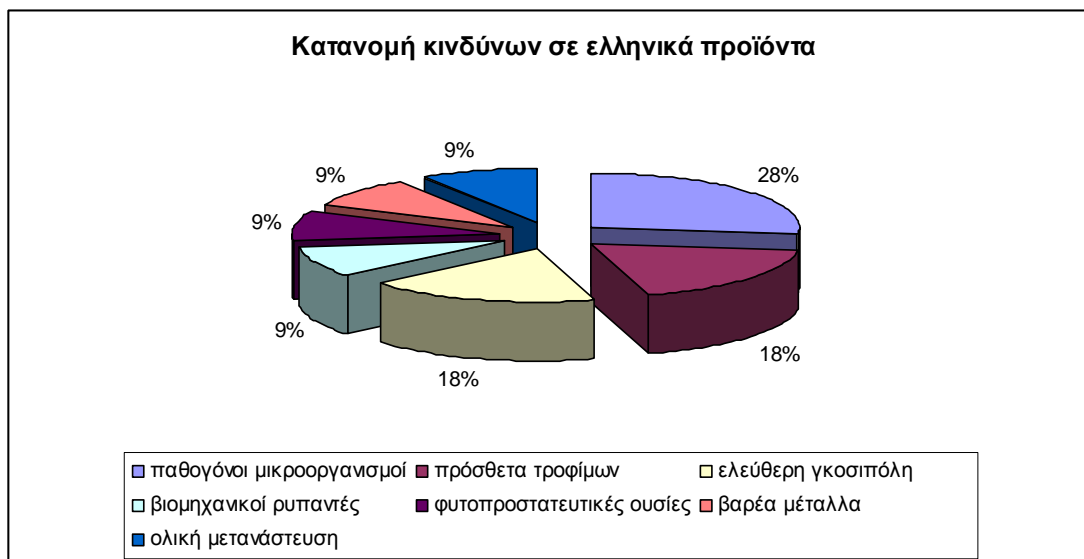
Αριθμός Κοινοποιήσεων ανά υπηρεσία κεντρικού επιπέδου

ΕΦΕΤ
Δ/νση Μεταποίησης & Ποιοτικού Ελέγχου Προϊόντων Φυτικής Προέλευσης
ΕΟΦ
Δ/νση Υγιεινής & Ασφάλειας Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης
Δ/νση Διατροφής Ζώων, Ζωοτροφών & Βοσκοτόπων
Δ/νση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής
Γενικό Χημείο του Κράτους

Ως προς την εμπλοκή της Ελλάδας στις κοινοποιήσεις,

- 88 κοινοποιήσεις αφορούσαν κινδύνους που εντοπίστηκαν στην Ελλάδα, εκ των οποίων οι
 - a. 77 είχαν ως βάση ελέγχους στα σύνορα, όπου
 - i. στις 67 το φορτίο δεσμεύθηκε
 - ii. στις 10 το φορτίο αφέθηκε ελεύθερο
 - b. 8 είχαν ως βάση ελέγχους στην εσωτερική αγορά
 - c. 1 είχε ως βάση έλεγχο σε Τρίτη Χώρα
 - d. 2 ήταν συνέχεια αυτοελέγχου μίας επιχείρησης
 - e. 4 απορρίφθηκαν από το Εθνικό Σημείο Επαφής του RASFF στην Ελλάδα.
- 71 κοινοποιήσεις αφορούσαν κινδύνους που εντοπίστηκαν στο εξωτερικό και το προϊόν είχε διακινηθεί και στην Ελλάδα, ή η Ελλάδα ήταν η χώρα προέλευσης του προϊόντος
- 11 κοινοποιήσεις αφορούσαν κινδύνους που εντοπίστηκαν σε προϊόντα ελληνικής προέλευσης ή/και συσκευασίας, εκ των οποίων
 - a. 3 παρουσία παθογόνου μικροοργανισμού εκτός ορίων
 - b. 2 παρουσία πρόσθετων τροφίμων εκτός ορίων
 - c. 2 παρουσία ελεύθερης γκοσιπόλης σε πρώτες ύλες ζωοτροφών εκτός ορίων
 - d. 1 παρουσία μη εγκεκριμένης φυτοπροστατευτικής ουσίας
 - e. 1 παρουσία βαρέων μετάλλων εκτός ορίων
 - f. 1 παρουσία βιομηχανικών ρυπαντών εκτός ορίου
 - g. 1 ολική μετανάστευση εκτός ορίων

Ως προς το είδος των κινδύνων

- 4 κοινοποιήσεις για νοθεία/απάτη
- 7 κοινοποιήσεις για παρουσία αλλεργιογόνου συστατικού χωρίς να δηλώνεται
- 9 κοινοποιήσεις με παραβάσεις ως προς τη σύνθεση
- 13 κοινοποιήσεις με παραβάσεις ως προς την παρουσία προσθέτων και αρωματικών υλών, εκ των οποίων οι δύο απορρίφθηκαν
- 1 κοινοποίηση για παρουσία ξένων σωμάτων
- 13 κοινοποιήσεις για παρουσία βαρέων μετάλλων εκτός ορίων
- 5 κοινοποιήσεις για παρουσία βιομηχανικών ρυπαντών εκτός ορίων
- 6 κοινοποιήσεις με παραβάσεις όσον αφορά στη μετανάστευση ουσιών από υλικά και αντικείμενα που αναμένεται να έρθουν σε επαφή με το τρόφιμο
- 16 κοινοποιήσεις για παρουσία μυκοτοξινών εκτός ορίων
- 4 κοινοποιήσεις για παρουσία μη παθογόνων μικροοργανισμών
- 16 κοινοποιήσεις εξαιτίας της παρουσίας μη εγκεκριμένων νέων τροφίμων/συστατικών τροφίμων, εκ των οποίων η μία απορρίφθηκε
- 1 κοινοποίηση εξαιτίας διαπίστωσης μη επιτρεπόμενης επεξεργασίας με ιοντίζουσα ακτινοβολία
- 48 κοινοποιήσεις για παρουσία παθογόνων μικροοργανισμών
- 11 κοινοποιήσεις για παρουσία φυτοπροστατευτικών ουσιών εκτός ορίων
- 2 κοινοποιήσεις εξαιτίας παρουσίας υπολειμμάτων κτηνιατρικών φαρμάκων
- 1 κοινοποίηση για TSEs
- 6 κοινοποιήσεις για παρουσία βιοτοξινών εκτός ορίων
- 2 κοινοποιήσεις λόγω αλλοίωσης οργανοληπτικών χαρακτηριστικών
- 3 κοινοποιήσεις εξαιτίας ελλιπούς ελέγχου
- 1 κοινοποίηση με ελλιπή επισήμανση

- 2 κοινοποιήσεις με ελαττωματική συσκευασία

Ως προς το είδος του τροφίμου, ζωτροφής ή υλικού και αντικειμένου που αναμένεται να έρθει σε επαφή με τρόφιμα:

- 4 κοινοποιήσεις για δημητριακά και προϊόντα αρτοποιίας
- 1 κοινοποίηση για κακάο και παρασκευάσματα, καφέ και τσάι,
- 25 κοινοποιήσεις για τρόφιμα ειδικής διατροφής,
- 2 κοινοποιήσεις για σύνθετες ζωτροφές εκ των οποίων η 1 αφορά σε ζωτροφές που προορίζονται για κατοικίδια
- 4 κοινοποιήσεις για Α' ύλες ζωτροφών
- 1 κοινοποίηση για προμείγματα ή πρόσθετες ύλες
- 11 κοινοποιήσεις για ιχθυηρά και προϊόντα τους
- 7 κοινοποιήσεις για υλικά και αντικείμενα που αναμένεται να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα
- 14 κοινοποιήσεις για φρούτα και λαχανικά, εκ των οποίων η μία αποσύρθηκε
- 6 κοινοποιήσεις για βότανα και μπαχαρικά
- 2 κοινοποιήσεις για κρέας και προϊόντα του, εκτός από κρέας πουλερικών
- 3 κοινοποιήσεις για κρέας πουλερικών και προϊόντα του
- 1 κοινοποίηση για σουπές, ζωμούς, σάλτσες και καρυκεύματα
- 3 κοινοποιήσεις για μη αλκοολούχα ποτά εκ των οποίων οι 2 απορρίφθηκαν
- 55 κοινοποιήσεις για ξηρούς καρπούς, προϊόντα τους και σπόρους
- 3 κοινοποιήσεις για άλλα τρόφιμα/μικτά τρόφιμα
- 4 κοινοποιήσεις για αυγά και προϊόντα τους
- 5 κοινοποιήσεις για καρκινοειδή και προϊόντα τους
- 2 κοινοποιήσεις για προϊόντα ζαχαροπλαστικής, εκ των οποίων η μία απορρίφθηκε
- 8 κοινοποιήσεις για κεφαλόποδα και προϊόντα τους
- 2 κοινοποιήσεις για έτοιμα γεύματα ή σνάκς.
- 2 κοινοποιήσεις για πρόσθετα τροφίμων ή αρωματικές ύλες, εκ των οποίων η 1 απορρίφθηκε
- 1 κοινοποίηση για γάλα ή γαλακτοκομικά προϊόντα

Οι πιο συχνά παρατηρούμενοι κίνδυνοι ανά τρόφιμο, ζωτροφή ή υλικό και αντικείμενο που αναμένεται να έρθει σε επαφή με τρόφιμα:

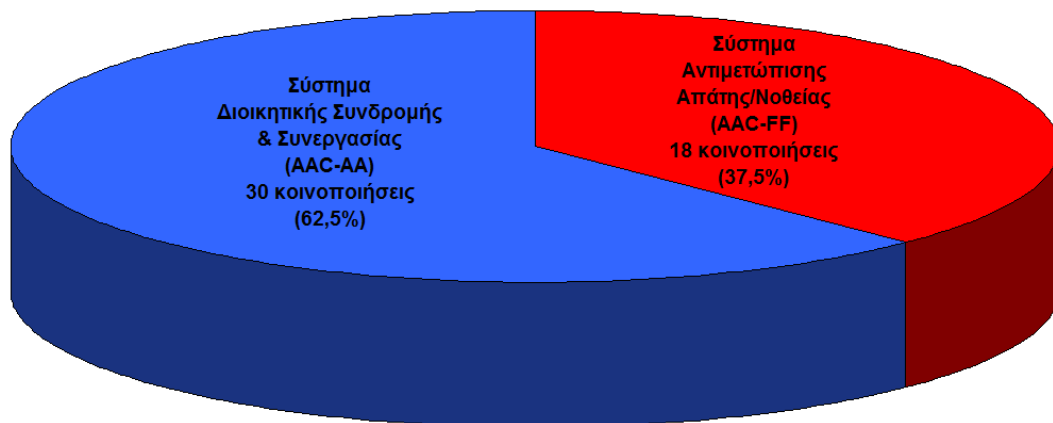
- Για τους ξηρούς καρπούς είναι η σαλμονέλα και οι μυκοτοξίνες
- Για τα τρόφιμα ειδικής διατροφής είναι η παρουσία μη εγκεκριμένων νέων συστατικών τροφίμων

H1. Σύστημα Διοικητικής Συνδρομής και Συνεργασίας στον τομέα των τροφίμων και των ζωοτροφών-AAC system

Η σύσταση του «Συστήματος Διοικητικής Συνδρομής και Συνεργασίας» (Administrative Assistance and Cooperation System - AAC system) στον τομέα των τροφίμων και των ζωοτροφών προβλέπεται από το Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 «για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων». Βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) 882/2004, καθώς και της Εκτελεστικής Απόφασης (ΕΕ) 2015/1918 προβλέπεται - μεταξύ άλλων - η συνεργασία των Εθνικών Αρμόδιων Αρχών των Κρατών Μελών (ΚΜ), όταν βάσει των αποτελεσμάτων των επισήμων ελέγχων τροφίμων και ζωοτροφών, απαιτείται δράση από περισσότερα του ενός κράτη μέλη.

Από το 2016, η διαχείριση των υποθέσεων που αφορούν στην αντιμετώπιση περιπτώσεων απάτης/νοθείας στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές πραγματοποιείται από την αυτόνομη (ξεχωριστή) ACC-Food Fraud (AAC-FF) λειτουργική πλατφόρμα του Συστήματος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα σήμερα το Σύστημα Διοικητικής Συνδρομής και Συνεργασίας να διακρίνεται σε δυο (2) επιμέρους Συστήματα, το AAC-AA για την κοινοποίηση/διαχείριση των αιτημάτων Διοικητικής Συνδρομής και Συνεργασίας μεταξύ των ΚΜ στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, και το AAC-FF κοινοποίηση/διαχείριση Αιτημάτων Αντιμετώπισης Περιπτώσεων Απάτης/Νοθείας στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές.

**Κατανομή Αιτημάτων/Κοινοποιήσεων του Συστήματος Διοικητικής
Συνδρομής και Συνεργασίας 2017**

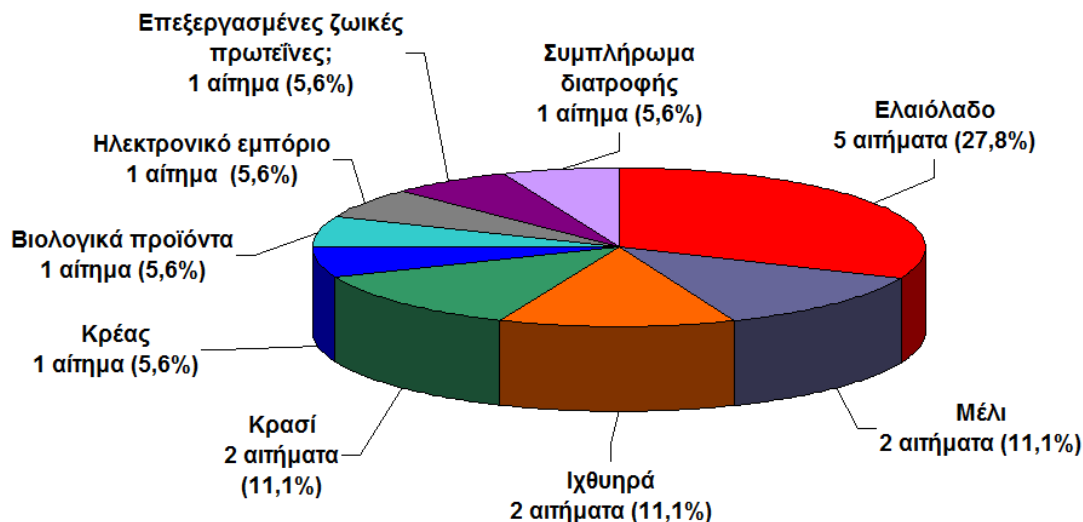
Εικ. 1. Διάγραμμα κατανομής των αιτημάτων/κοινοποιήσεων του Συστήματος Διοικητικής Συνδρομής και Συνεργασίας (AAC-AA & AAC-FF) του έτους 2017

Το 2017, στην Ελλάδα κοινοποιήθηκαν μέσω του Συστήματος Αντιμετώπισης Περιπτώσεων Απάτης/Νοθείας στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (AAC-FF) διαχειρίστηκε 18 υποθέσεις/αιτήματα διερεύνησης περιπτώσεων απάτης στα τρόφιμα, εκ των οποίων:

- 5 υποθέσεις που αφορούσαν στην διακίνηση εξαιρετικά παρθένου ελαιολάδου με χαρακτηριστικά χαμηλότερης ποιότητας,
- 2 υποθέσεις που αφορούσαν στην διακίνηση μελιού με προσθήκη εξωγενών σακχάρων
- 2 υποθέσεις που αφορούσαν την επεξεργασία/διακίνηση ιχθυηρών
- 2 υποθέσεις που αφορούσαν στην παρουσία προσθέτων σε κρασί
- 1 υπόθεση που αφορούσε στην διακίνηση κρέατος με παραπλανητική επισήμανση
- 1 υπόθεση που αφορούσε στην διακίνηση βιολογικού καλαμποκιού με παρουσία φυτοπροστατευτικών
- 1 υπόθεση που αφορούσε το ηλεκτρονικό εμπόριο
- 1 υπόθεση που αφορούσε στην ιχνηλασιμότητα επεξεργασμένων ζωικών πρωτεϊνών κατηγορίας 3

- 1 υπόθεση που αφορούσε στην διακίνηση συμπληρώματος διατροφής

**Κατανομή αιτημάτων/κοινοποιήσεων
Διοικητικής Συνδρομής και Συνεργασίας (AAC-FF) 2017**

Εικ. 2. Διάγραμμα κατανομής των αιτημάτων/κοινοποιήσεων του Συστήματος Αντιμετώπισης Περιπτώσεων Απάτης/Νοθείας (AAC-FF) του έτους 2017

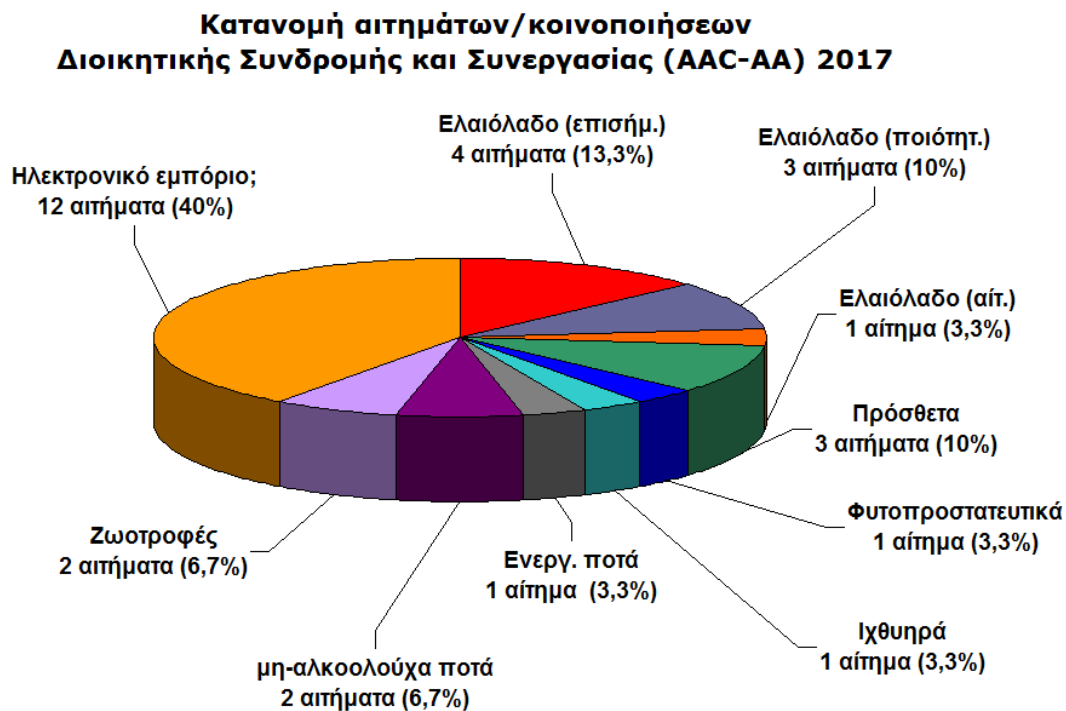
Ταυτόχρονα, ο ΕΦΕΤ ως Σημείο Επαφής του Συστήματος Αντιμετώπισης Περιπτώσεων Απάτης/Νοθείας στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (AAC-FF) κοινοποίησε:

- 1 υπόθεση που αφορούσε στην διακίνηση νοθευμένου ελαιολάδου
- 1 αίτημα διερεύνησης περίπτωσης νοθείας που αφορούσε στην διακίνηση έξτρα παρθένου ελαιολάδου.

Το 2017, στην Ελλάδα κοινοποιήθηκαν μέσω του Συστήματος Διοικητικής Συνδρομής και Συνεργασίας (AAC-AA) 30 υποθέσεις/αιτήματα Διοικητικής Συνδρομής και Συνεργασίας, εκ των οποίων:

- 4 υποθέσεις που αφορούσαν στην επισήμανση εξαιρετικά παρθένου ελαιολάδου
- 3 υποθέσεις που αφορούσαν στην ποιότητα εξαιρετικά παρθένου ελαιολάδου
- 3 υποθέσεις που αφορούσαν στην παρουσία προσθέτων
- 12 υποθέσεις που αφορούσαν το ηλεκτρονικό εμπόριο
- 1 αίτημα ενημέρωσης σχετικά με διακίνηση εξαιρετικά παρθένου ελαιολάδου
- 1 υπόθεση που αφορούσε σε παρουσία φυτοπροστατευτικών
- 1 υπόθεση που αφορούσε στην διακίνηση ιχθυηρών
- 1 υπόθεση που αφορούσε σε διακίνηση ενεργειακών ποτών

- 1 υπόθεση που αφορούσε στην παρουσία «νέων τροφίμων» σε μη-αλκοολούχα ποτά
- 1 υπόθεση που αφορούσε στην οργανοληπτική αξιολόγηση πρωτεϊνικού ποτού
- 2 υποθέσεις που αφορούσαν σε ζωοτροφές

Εικ. 3. Διάγραμμα κατανομής των αιτημάτων/κοινοποιήσεων του Συστήματος Διοικητικής Συνδρομής και Συνεργασίας (AAC-AA) του έτους 2017

Τέλος, ο ΕΦΕΤ ως Σημείο Επαφής του Συστήματος Διοικητικής Συνδρομής και Συνεργασίας (AAC-AA) κοινοποίησε:

- 1 υπόθεση που αφορούσε στην παρουσία ξένου σώματος σε κρουασάν
- 1 υπόθεση που αφορούσε στην επισήμανση και της δηλώσεις συμμόρφωσης σε σπάτουλες κουζίνας